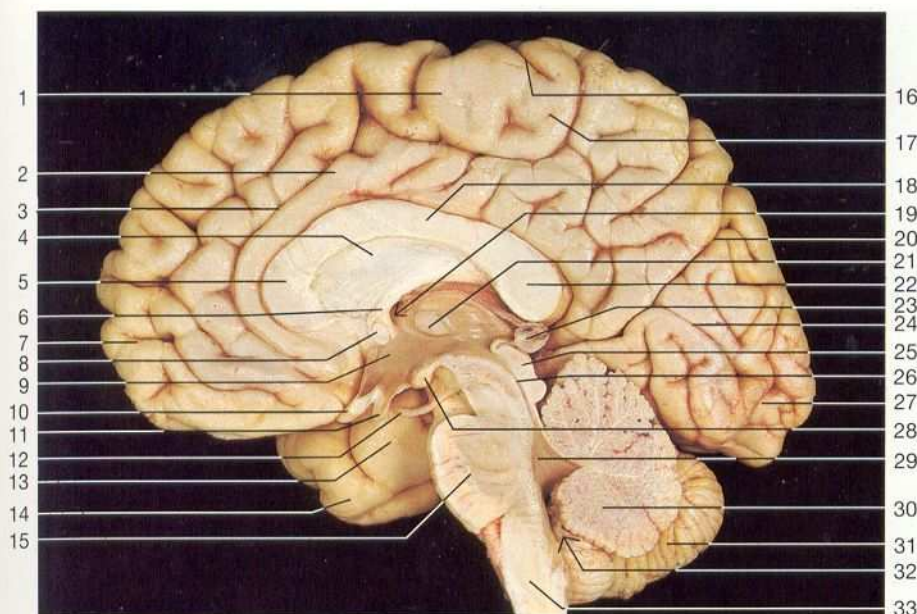
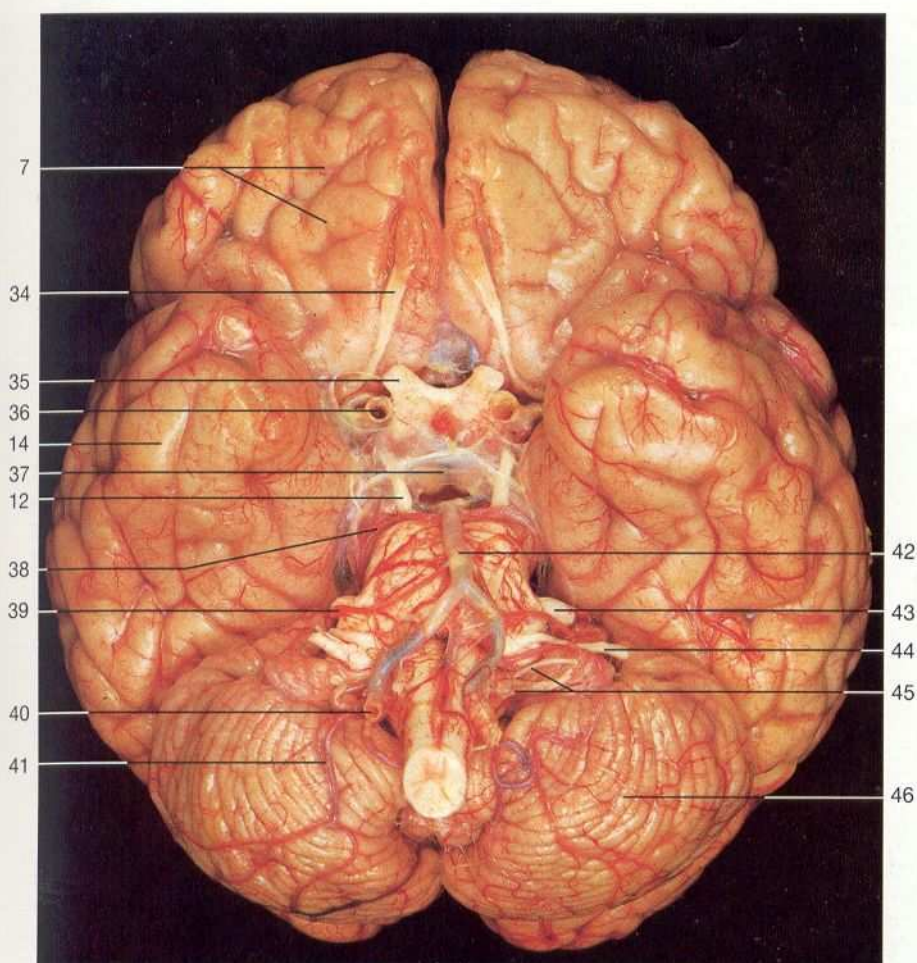

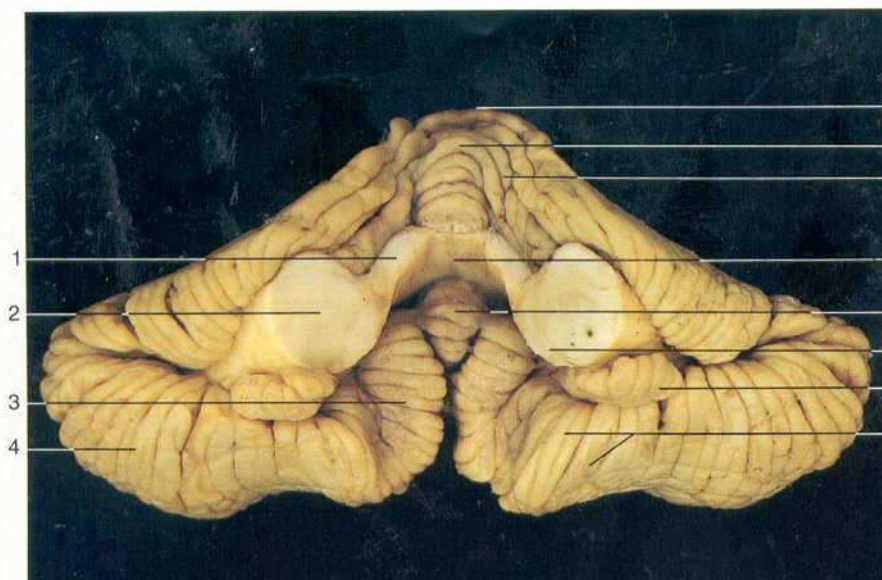

Prawa połowa mózgu – widok od strony przyśrodkowej. Biegun czołowy jest skierowany w lewo.

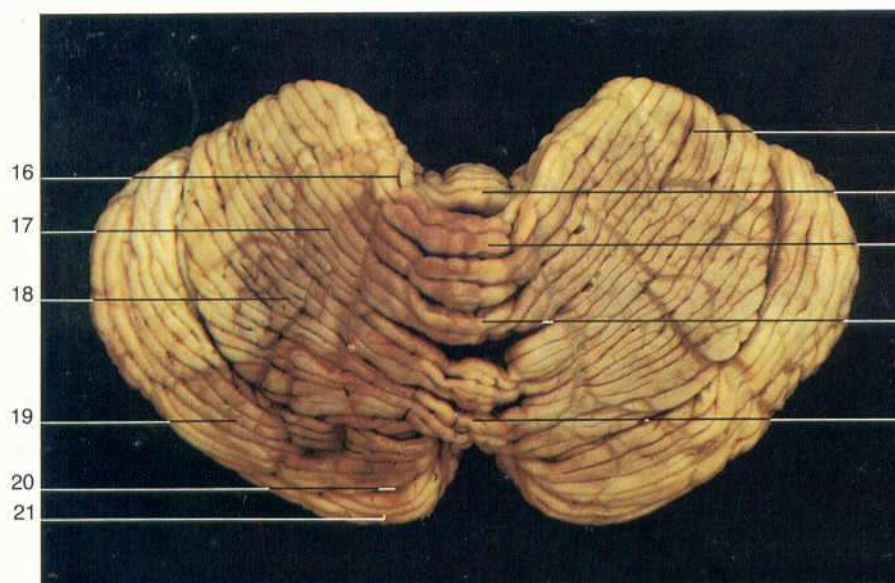
- 1 Gyrus praecentralis (zakręt przedśrodkowy)
- 2 Gyrus cinguli (zakręt obręczy)
- 3 Sulcus cinguli (bruzda obręczy)
- 4 Septum pellucidum (przegroda przezroczysta)
- 5 Genu corporis callosi (kolano ciała modzelowatego)
- 6 Fornix (sklepienie)
- 7 Lobus frontalis (płat czołowy)
- 8 Commissura ant. (spoidło przednie)
- 9 Hypothalamus (podwzgórze)
- 10 Chiasma opticum (skrzyżowanie wzrokowe)
- 11 Infundibulum (lejek)
- 12 N. oculomotorius (n. okoruchowy)
- 13 Uncus hippocampi (hak hipokampa)
- 14 Lobus temporalis (płat skroniowy)
- 15 Pons (most)
- 16 Sulcus centralis (bruzda środkowa)
- 17 Gyrus postcentralis (zakręt zaśrodkowy)
- 18 Truncus corporis callosi (pień ciała modzelowatego)
- 19 For. interventriculare (otwór międzykomorowy) – strzałka
- 20 Sulcus parietooccipitalis (bruzda ciemieniowo-potyliczna)
- 21 Adhesio interthalamica (zrost międzywzgórzowy)
- 22 Splenium corporis callosi (płat ciała modzelowatego)
- 23 Corpus pineale (szyszynka)
- 24 Sulcus calcarinus (bruzda ostrogowa)
- 25 Lamina tecti (blaszka pokrywy)
- 26 Aqueductus mesencephali (wodociąg śródmózgowia)
- 27 Lobus occipitalis (płat potyliczny)
- 28 Corpus mamillare (ciało suteczkowate)
- 29 Ventriculus quartus (komora czwarta)
- 30 Vermis cerebelli (robak mózdzku)
- 31 Hemispherium cerebelli dext. (prawa półkula mózdzku)
- 32 Apertura mediana ventriculi quarti (otwór pośrodkowy komory czwartej)
- 33 Medulla oblongata (rdzeń przedłużony)
- 34 Tractus olfactorius (pasma węchowe)
- 35 N. opticus (n. wzrokowy)
- 36 A. carotis inf. (t. szyjna wewn.)
- 37 Cisterna interpeduncularis (zbiornik międzykonarowy)
- 38 A. sup. cerebelli (t. górna mózdzku)
- 39 A. inf. cerebelli (t. dolna mózdzku)
- 40 A. vertebralis (t. kręgową)
- 41 A. inf. post. cerebelli (t. dolna tylna mózdzku)
- 42 A. basilaris (t. podstawna)
- 43 N. trigeminus – V (n. trójdzielny)
- 44 N. facialis – VII (n. twarzowy)
- 45 N. accessorius – XI (n. dodatkowy) et n. hypoglossus – XII (n. podjęzykowy)
- 46 Cerebellum (mózdzek)

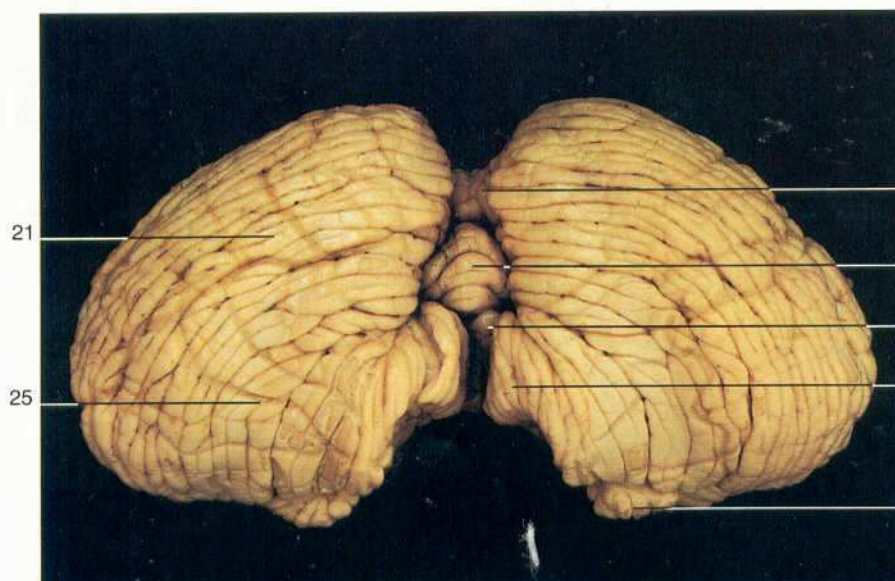
Mózgowie z oponą miękką (pia mater) i naczyniami – widok od dołu.

Mózdzek (*cerebellum*) – widok od przodu z dołu. Konary mózdzku zostały przecięte.

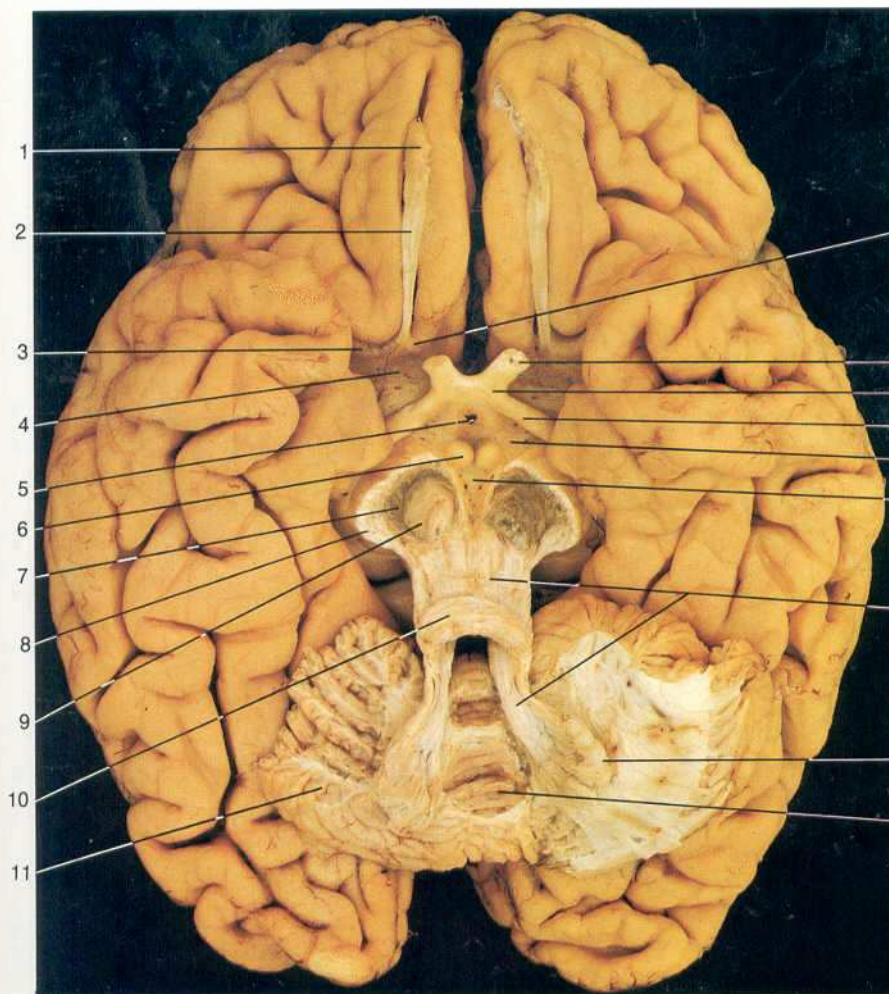

Mózdzek – widok od góry.

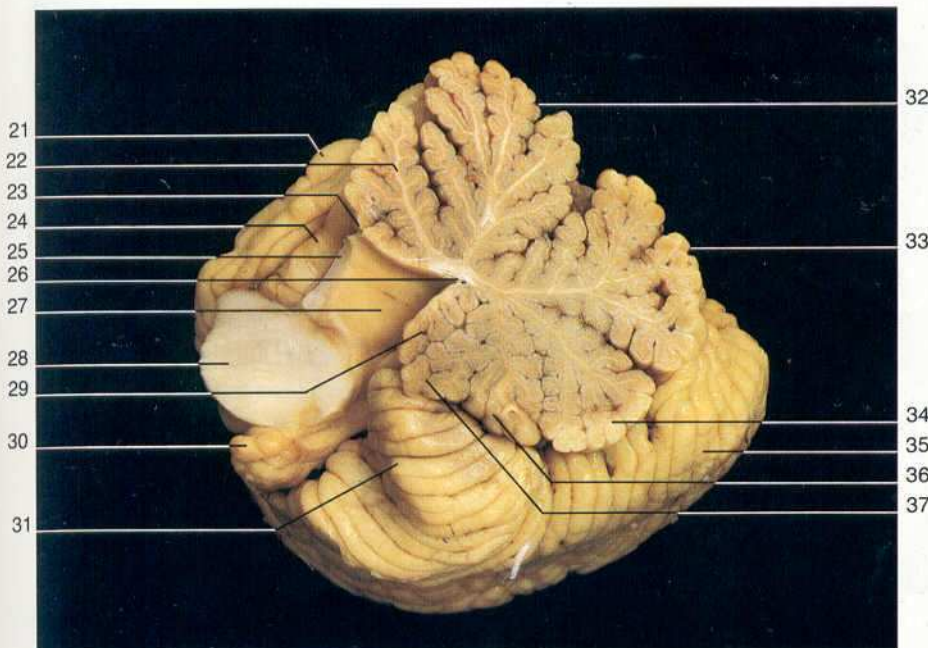
Mózdzek – widok od dołu.

- 1 *Pedunculus cerebellaris sup.*
(konar górny mózdzku)
- 2 *Pedunculus cerebellaris medius*
(konar środkowy mózdzku)
- 3 *Tonsilla cerebelli* (migdałek mózdzku)
- 4 *Lobulus semilunaris inf.*
(placik półksiężycowaty dolny)
- 5 ***Vermis cerebelli*** (robak mózdzku)
- 6 *Lobulus centralis vermis*
(placik środkowy robaka)
- 7 *Pedunculus cerebellaris inf.*
(konar dolny mózdzku)
- 8 *Velum medullare sup.*
(zasłona rdzeniowa górna)
- 9 ***Nodulus vermis*** (grudka robaka)
- 10 ***Flocculus*** (kłaczek)
- 11 *Lobulus biventer* (placik dwubrzuścowy)
- 12 ***Fissura prima*** (szczelina pierwsza)
- 13 *Culmen* (czub)
- 14 *Declive* (stok)
- 15 *Folium vermis* (liść robaka)
- 16 *Ala lobuli centralis*
(skrzydło placika środkowego)
- 17 *Lobulus quadrangularis*
(placik czworokątny)
- 18 *Lobulus simplex* (placik prosty)
- 19 *Lobulus semilunaris sup.*
(placik półksiężycowaty górny)
- 20 ***Fissura horizontalis***
(szczelina pozioma)
- 21 *Lobulus semilunaris inf.*
(placik półksiężycowaty dolny)
- 22 *Tuber vermis* (guz robaka)
- 23 *Pyramis vermis* (piramida robaka)
- 24 *Uvula vermis* (czopek robaka)
- 25 *Lobulus biventer* (placik dwubrzuścowy)

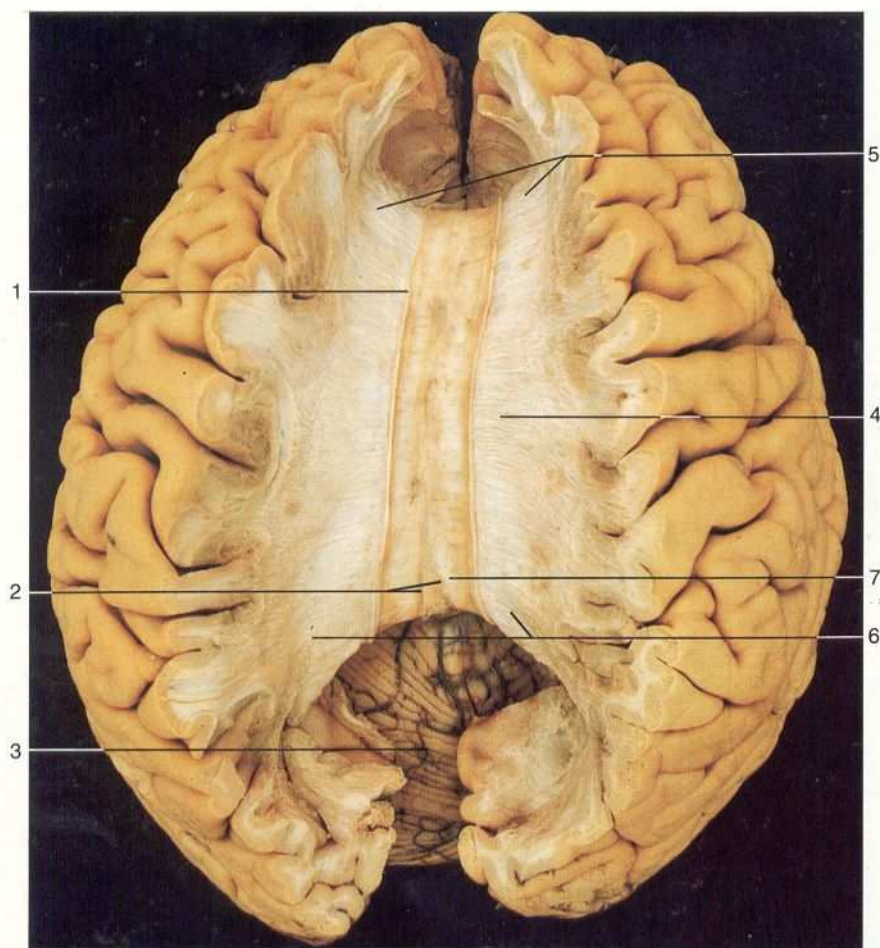

Drogi mózdzku, droga mózdkowo-czerwonna (*tractus cerebellorubralis*) i most (*pons*) – widok od dołu. Części półkul mózdzku i robaka usunięto. Wypreparowane jest jądro zębate (*nucleus dentatus*).

- 1 *Bulbus olfactorius* (opuszka węchowa)
- 2 *Tractus olfactorius* (pasma węchowe)
- 3 *Stria olfactoria lat.* (prążek węchowy boczny)
- 4 *Substantia perforata ant.* (istota dziurkowana przednia)
- 5 *Infundibulum* (lejek) – przecięty
- 6 *Corpus mamillare* (ciało suteczkowate)
- 7 *Substantia nigra* (istota czarna)
- 8 *Crus cerebri* (odnoga mózgu)
- 9 *Nucleus ruber* (jądro czerwienne)
- 10 *Decussatio pedunculorum cerebellarium sup.* (skrzyżowanie konarów górnych mózdzku)
- 11 *Cerebellum* – *hemispherium* (mózdzek – półkula)
- 12 *Stria olfactoria med.* (prążek węchowy przyśrodek.)
- 13 *N. opticus* – II (n. wzrokowy)
- 14 *Chiasma opticum* (skrzyżowanie wzrokowe)
- 15 *Tractus opticus* (droga wzrokowa)
- 16 *Fossa interpeduncularis* (dół międzykonarowy)
- 17 *Substantia perforata post.* (istota dziurkowana tylna)
- 18 *Pedunculus cerebellaris sup. et tractus cerebellorubralis* (konar górny mózdzku i droga mózdkowo-czerwonna)
- 19 *Nucleus dentatus cerebelli* (jądro zębate mózdzku)
- 20 *Vermis cerebelli* (robak mózdzku)
- 21 *Hemispherium cerebelli* (półkula mózdzku)
- 22 *Vermis – lobulus centralis* (robak – płacik środkowy)
- 23 *Lingula cerebelli* (języczek mózdzku)
- 24 *Ala lobuli centralis* (skrzydło płacika środkowego)
- 25 *Pedunculus cerebellaris sup.* (konar górny mózdzku)
- 26 *Fastigium* (wierzchołek, sklepienie) – komory czwartej
- 27 *Ventriculus quartus* (komora czwarta)
- 28 *Pedunculus cerebellaris medius* (konar środkowy mózdzku)
- 29 *Nodulus* (grudka)
- 30 *Flocculus* (kłaczek)
- 31 *Tonsilla cerebelli* (migdałek mózdzku)
- 32 *Culmen* (czub)
- 33 *Declive* (stok)
- 34 *Tuber vermis* (guz robaka)
- 35 *Lobulus semilunaris inf.* (płacik półksiężycowaty dolny)
- 36 *Pyramis vermis* (piramida robaka)
- 37 *Uvula vermis* (czopek robaka)

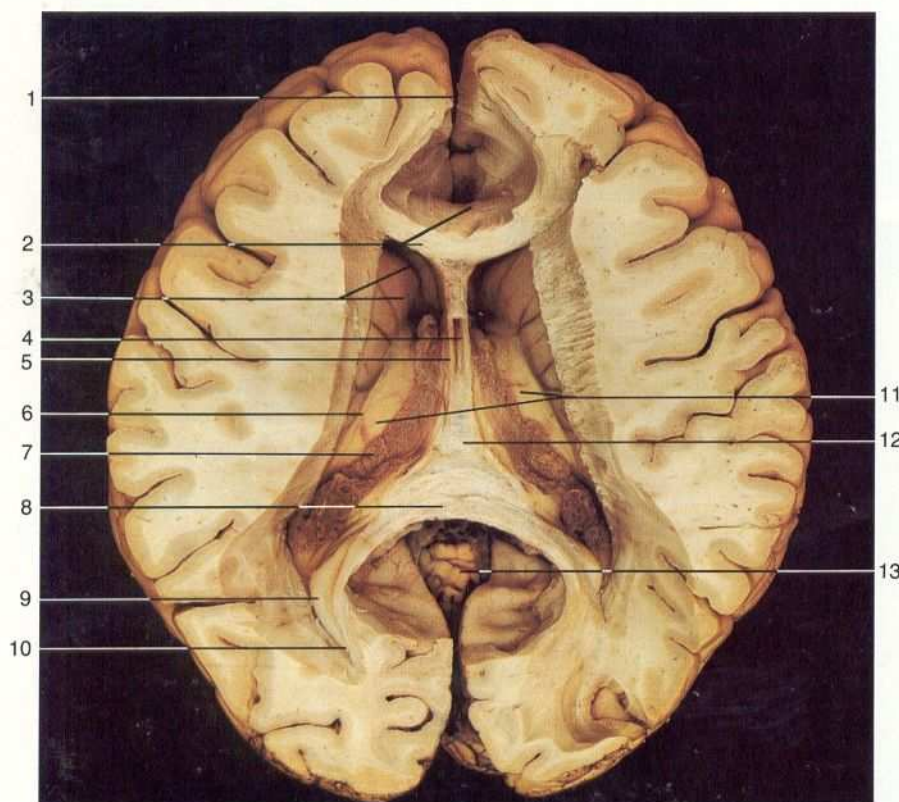

Przekrój strzałkowy mózdzku. Konary mózdzku zostały przecięte.

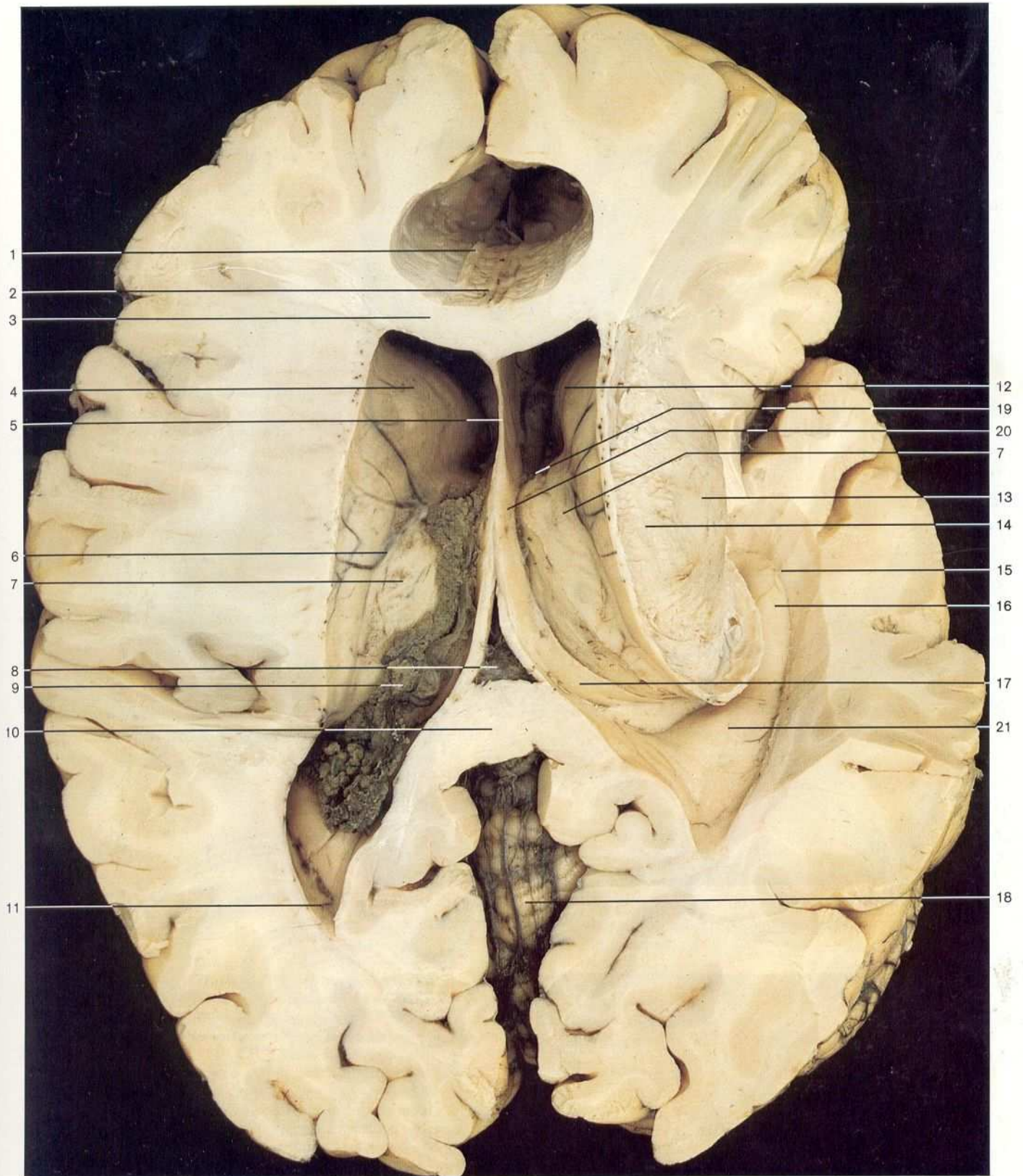
- 1 *Stria longitudinalis lat. indusii grisei*
(prążek podłużny boczny nawleczki szarej)
- 2 *Stria longitudinalis med. indusii grisei*
(prążek podłużny przyśrodkowy nawleczki szarej)
- 3 *Cerebellum* (móżdżek)
- 4 *Radiatio corporis callosi*
(promienistość ciała modzelowatego)
- 5 *Forceps minor corporis callosi*
(kleszcze mniejsze ciała modzelowatego)
- 6 *Forceps maior corporis callosi*
(kleszcze większe ciała modzelowatego)
- 7 *Splenium corporis callosi*
(płat ciała modzelowatego)

Przekrój mózgu I. Po usunięciu kory widać włókna spoidłowe ciała modzelowatego (*corpus callosum*). Płat czołowy znajduje się u góry.

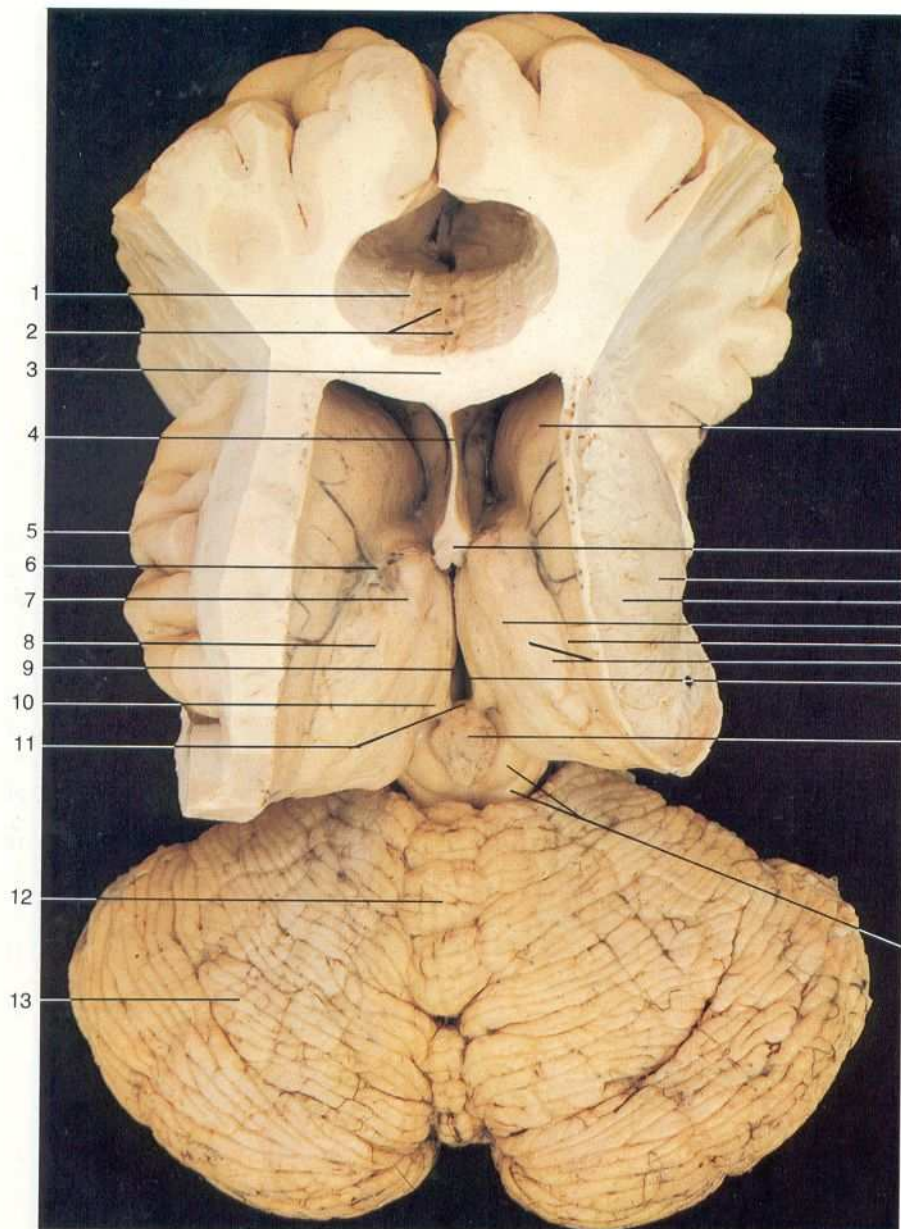
- 1 *Fissura longitudinalis cerebri*
(szczelina podłużna mózgu)
- 2 *Genu corporis callosi* (kolano ciała modzelowatego)
- 3 *Caput nuclei caudati et cornu frontale ventriculi lat.*
(głowa jądra ogoniastego i róg czołowy komory bocznej)
- 4 *Cavum septi pellucidi*
(jama przegrody przezroczystej)
- 5 *Lamina septi pellucidi*
(blaszka przegrody przezroczystej)
- 6 *Stria terminalis* (prążek krańcowy)
- 7 *Plexus choroideus ventriculi lat.*
(splot naczyniówkowy komory bocznej)
- 8 *Splenium corporis callosi*
(płat ciała modzelowatego)
- 9 *Calcar avis* (ostroga ptasia)
- 10 *Cornu occipitale ventriculi lat.*
(róg potyliczny komory bocznej)
- 11 *Thalamus – lamina affixa*
(wzgórze – blaszka przytwierdzona)
- 12 *Commissura fornicis* (spoidło sklepienia)
- 13 *Vermis cerebelli* (robak móżdżku)

Przekrój mózgu II. Obie komory boczne zostały otwarte od góry. Ciało modzelowate (*corpus callosum*) w większości jest usunięte. Płat czołowy znajduje się u góry.

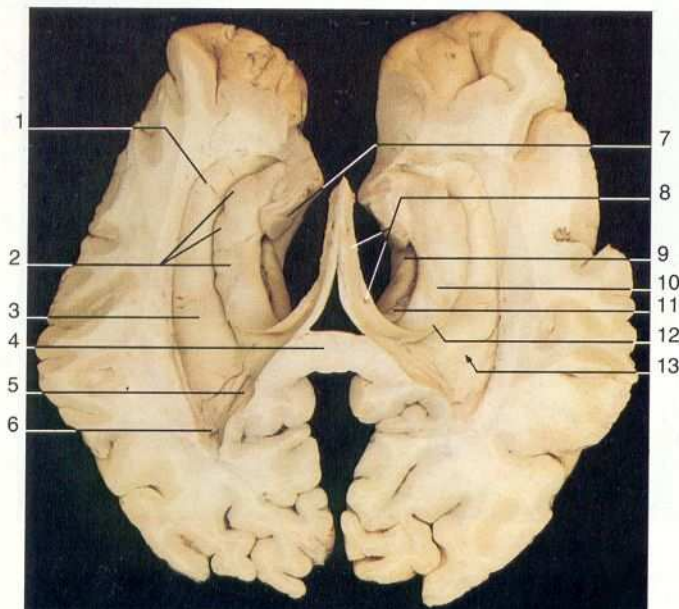
Przekrój mózgu III. Komorę boczną po prawej stronie otwarto do rogu dolnego. Wyspę (*insula*), przedmurze (*claustrum*), torebkę ostatnią i zewnętrzną (*capsula extrema et ext.*) usunięto dla uwidocznienia jądra soczewkowatego (*nucl. lentiformis*) i torebki wewnętrznej (*capsula int.*).

1 <i>Stria longitudinalis lat.</i> (prążek podłużny boczny)	9 <i>Plexus choroideus ventriculi lat.</i>
(splot naczyniówkowy komory bocznej)	14 <i>Capsula int.</i> (torebka wewn.)
2 <i>Stria longitudinalis med.</i>
(prążek podłużny przyśrodkowy)	10 <i>Splenium corporis callosi</i>
(płat ciała modzelowatego)	15 <i>Cornu temporale ventriculi lat.</i>
(róg skroniowy komory bocznej)
3 <i>Genu corporis callosi</i> (kolano ciała modzelowatego)	11 <i>Cornu occipitale ventriculi lat.</i>
(róg potyliczny komory bocznej)	16 <i>Hippocampus</i> (hipokamp)
4 <i>Caput nuclei caudati</i> (głowa jądra ogoniastego)	12 <i>Cornu frontale ventriculi lat. – caput nuclei caudati</i> (róg czołowy komory bocznej – głowa jądra ogoniastego)	17 <i>Crus fornicis</i> (odnoga sklepienia)
5 <i>Septum pellucidum</i> (przegroda przezroczysta)	13 <i>Putamen nuclei lentiformis</i> (lupina albo skorupa jądra soczewkowatego)	18 <i>Vermis cerebelli</i> (robak mózdzku),
<i>pia mater</i> (opona miękka)
et <i>arachnoidea</i> (pajęczynówka)
6 <i>Stria terminalis</i> (prążek krańcowy)		19 <i>For. interventriculare</i> (otwór międzykomorowy)
7 <i>Thalamus – lamina affixa</i>
(wzgórze – blaszka przytwierdzona)		20 <i>Columna fornicis dext.</i> (słup sklepienia prawy)
8 <i>Plexus choroideus ventriculi tertii</i>
(splot naczyniówkowy komory trzeciej)		21 <i>Eminentia collateralis</i> (wyniosłość poboczna)

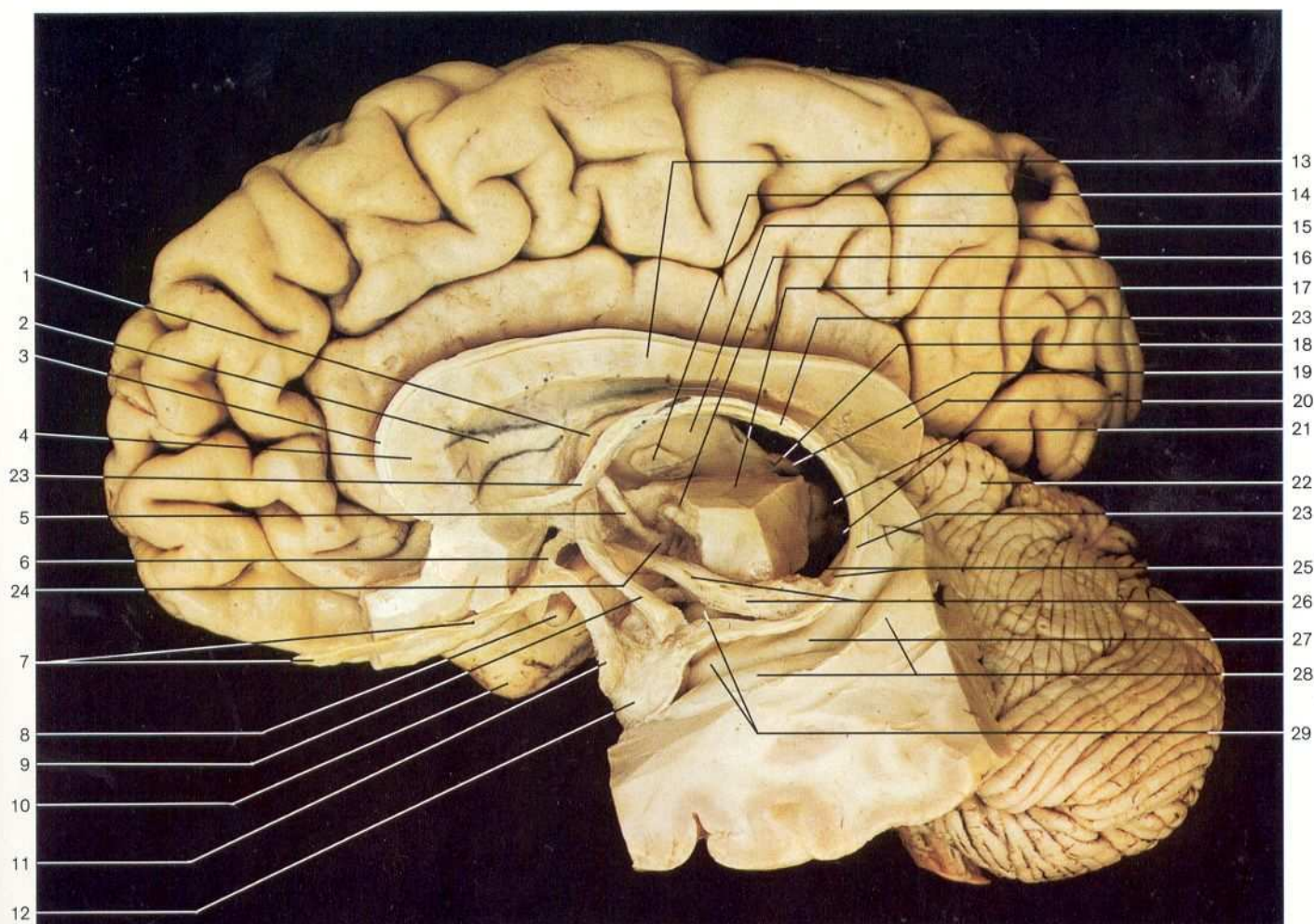
- 1 *Stria longitudinalis lat.*
(prążek podłużny boczny)
- 2 *Striae longitudinales med.*
(prążki podłużne przyśrodkowe)
- 3 **Corpus callosum** (ciało modzelowate)
- 4 *Lamina septi pellucidi*
(blaszka przegrody przezroczystej)
- 5 *Lobus insularis* (płat wyspowy)
- 6 *V. thalamostriata et stria terminalis*
(ż. wzgórzowo-prążkowiowa i prążek krańcowy) – po lewej stronie
- 7 *Tuberculum ant. thalamicum*
(guzek przedni wzgórza)
- 8 **Thalamus** (wzgórze)
- 9 *Stria medullaris thalami – taenia thalami*
(prążek rdzenny wzgórza – taśma wzgórzowa)
- 10 *Trigonum habenulae* (trójkąt uzdeczki)
- 11 *Commissura habenularum* (spoidło uzdeczek)
- 12 **Vermis cerebelli** (robak mózdzku)
- 13 **Hemisphaerium cerebelli** (półkula mózdzku)
- 14 **Caput nuclei caudati**
(głowa jądra ogoniastego)
- 15 **Columnae fornices** (słupy sklepienia)
- 16 *Nucleus lentiformis – putamen*
(jądro soczewkowate – skorupa)
- 17 **Capsula int.** (torebka wewn.)
- 18 *Taenia choroidea* (taśma naczyniówkowa)
- 19 *Stria terminalis et v. thalamostriata*
(prążek krańcowy i ż. wzgórzowo-prążkowiowa) – po prawej
- 20 *Lamina affixa* (blaszka przytwierdzona)
- 21 **Ventriculus tertius** (komora trzecia)
- 22 **Corpus pineale – epiphysis cerebri**
(szyszynka)
- 23 *Lamina tectii – colliculus sup. et inf.*
(blaszka pokryw – wzgórek górny i dolny)

Przekrój mózgu IVa. Usunięte są obydwa płaty skroniowe wraz ze sklepieniem (p. ilustracja niżej). Usunięto też spłot naczyniówkowy (*plexus choroideus*) w stropie komory trzeciej.

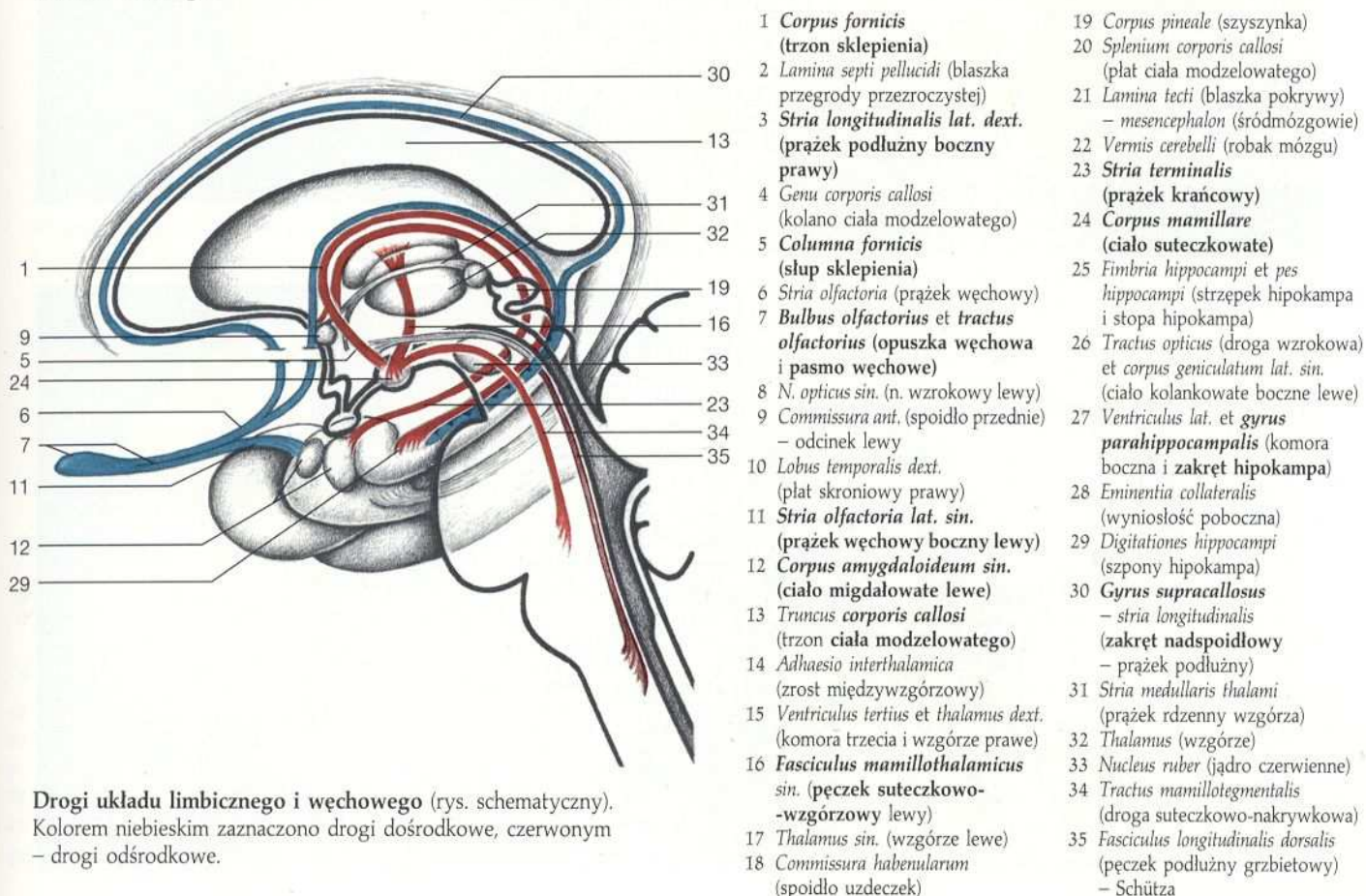

- 1 *Cornu temporale ventriculi lat.* (róg skroniowy komory bocznej)
- 2 **Digitationes hippocampi** (szpony hipokampa)
- 3 *Eminentia collateralis* (wyniosłość poboczna)
- 4 *Splenium corporis callosi* (płat ciała modzelowatego)
- 5 *Calcar avis* (ostroga ptasia)
- 6 *Cornu occipitale ventriculi lat.* (róg potyliczny komory bocznej)
- 7 **Uncus gyri hippocampi** (hak zakrętu hipokampa)
- 8 **Corpus fornices** (trzon sklepienia)
- 9 **Gyrus parahippocampalis** (zakręt hipokampa)
- 10 **Hippocampus** (hipokamp), **pes hippocampi** (stopa hipokampa)
- 11 **Gyrus dentatus** (zakręt zębaty)
- 12 **Fimbria hippocampi** (strzępek hipokampa)
- 13 **Ventriculus lat.** (komora boczna)

Przekrój mózgu IVb. Część mózgu, która została usunięta w preparacie powyżej, obejmuje: resztę płatów skroniowych, sklepienie (*fornix*) i układ rąbkowy (limbiczny).

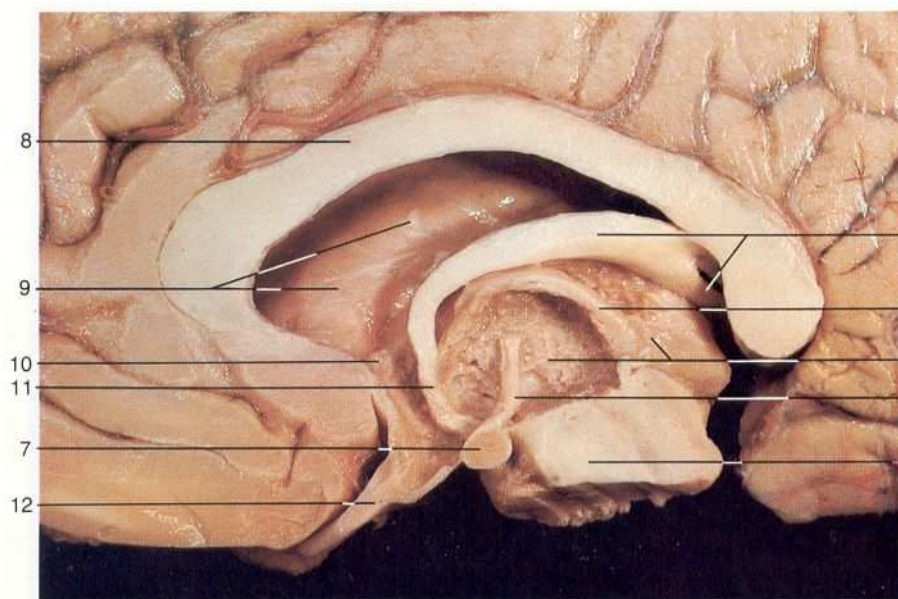

Preparat włókien układu rąbkowego (limbicznego) – widok z boku. W lewej połowie mózgu wypreparowano główne ciągi włókien i jądra układu limbicznego.

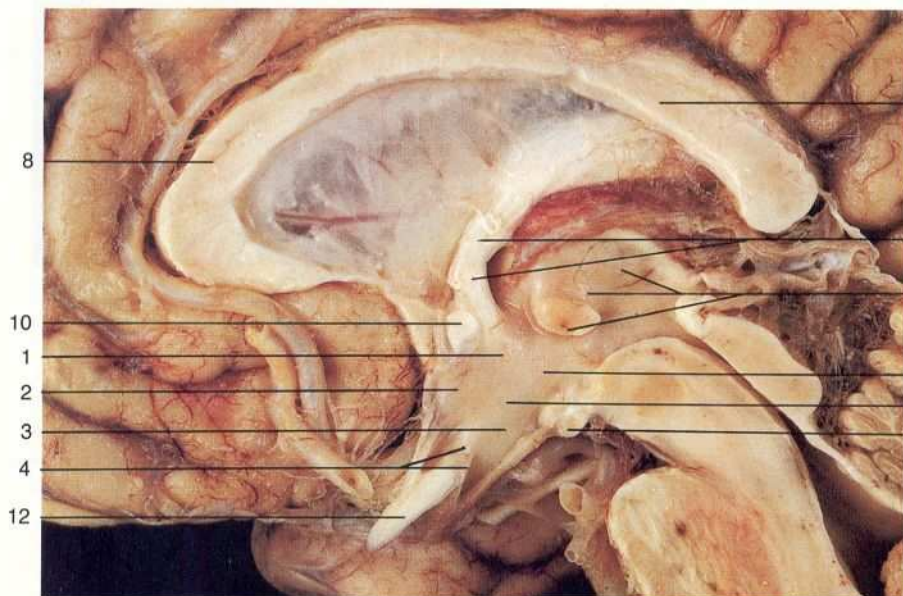
Drogi układu limbicznego i węchowego (rys. schematyczny). Kolorem niebieskim zaznaczono drogi dośrodkowe, czerwonym – drogi odśrodkowe.

- 1 *Corpus fornicis* (trzon sklepienia)
- 2 *Lamina septi pellucidi* (blaszka przegrody przezroczystej)
- 3 *Stria longitudinalis lat. dext.* (prążek podłużny boczny prawy)
- 4 *Genu corporis callosi* (kolano ciała modzelowatego)
- 5 *Columna fornicis* (słup sklepienia)
- 6 *Stria olfactoria* (prążek węchowy)
- 7 *Bulbus olfactorius et tractus olfactorius* (opuszka węchowa i pasmo węchowe)
- 8 *N. opticus sin.* (n. wzrokowy lewy)
- 9 *Commissura ant.* (spoidło przednie – odcinek lewy)
- 10 *Lobus temporalis dext.* (płat skroniowy prawy)
- 11 *Stria olfactoria lat. sin.* (prążek węchowy boczny lewy)
- 12 *Corpus amygdaloideum sin.* (ciało migdałowe lewe)
- 13 *Truncus corporis callosi* (trzon ciała modzelowatego)
- 14 *Adhaesio interthalamica* (zrost międzywzgórzowy)
- 15 *Ventriculus tertius et thalamus dext.* (komora trzecia i wzgórze prawe)
- 16 *Fasciculus mamillothalamicus sin.* (pęczek suteczkowo-wzgórzowy lewy)
- 17 *Thalamus sin.* (wzgórze lewe)
- 18 *Commissura habenularum* (spoidło uzdeczek)
- 19 *Corpus pineale* (szyszynka)
- 20 *Splenium corporis callosi* (płat ciała modzelowatego)
- 21 *Lamina tecti* (blaszka pokrywki) – *mesencephalon* (śródmózgowie)
- 22 *Vermis cerebelli* (robak mózgu)
- 23 *Stria terminalis* (prążek krańcowy)
- 24 *Corpus mamillare* (ciało suteczkowate)
- 25 *Fimbria hippocampi et pes hippocampi* (strzępek hipokampa i stopa hipokampa)
- 26 *Tractus opticus* (droga wzrokowa) et *corpus geniculatum lat. sin.* (ciało kolankowate boczne lewe)
- 27 *Ventriculus lat. et gyrus parahippocampalis* (komora boczna i zakręt hipokampa)
- 28 *Eminentia collateralis* (wyniosłość poboczna)
- 29 *Digitations hippocampi* (szpony hipokampa)
- 30 *Gyrus supracallosus* – *stria longitudinalis* (zakręt nadspoidłowy – prążek podłużny)
- 31 *Stria medullaris thalami* (prążek rdzenny wzgórza)
- 32 *Thalamus* (wzgórze)
- 33 *Nucleus ruber* (jądro czerwienne)
- 34 *Tractus mamillolegmentalis* (droga suteczkowo-nakrywkowa)
- 35 *Fasciculus longitudinalis dorsalis* (pęczek podłużny grzbietowy) – Schütza

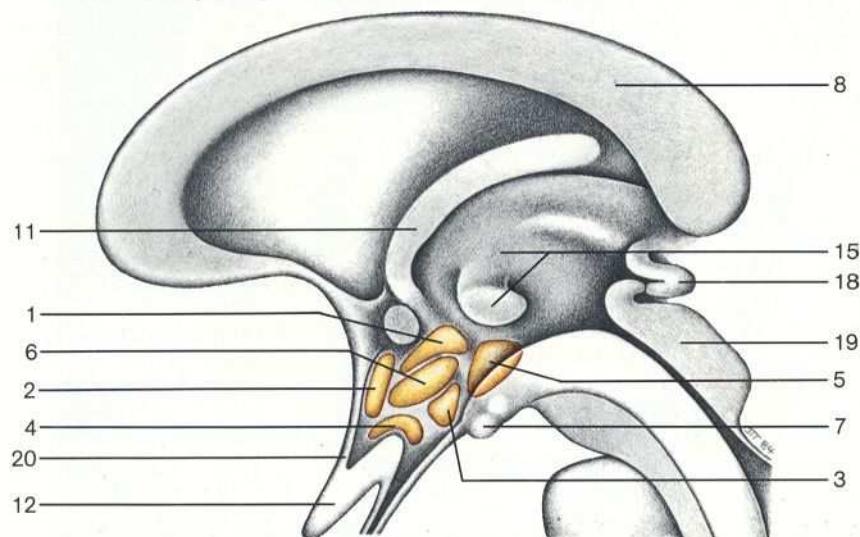

Przekrój pośrodkowy międzymózgowia. Przyśrodkowe części wzgórza (*thalamus*) usunięto dla pokazania słupów sklepienia (*columna fornix*) i drogi suteczkowo-wzgórzowej (*tractus mamillothalamicus*). Usunięta jest także przegroda przezroczysta (*septum pellucidum*).

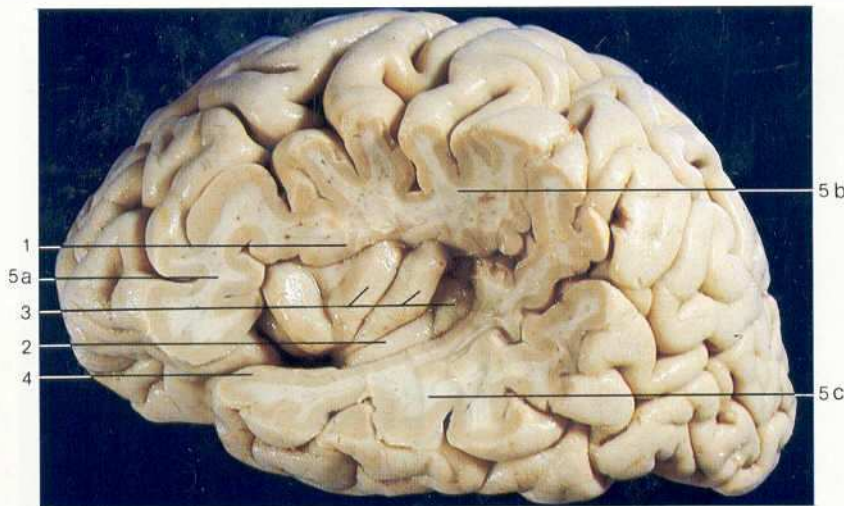
1 Lokalizacja jądra przykomorowego (<i>nucl. paraventricularis</i>)
2 Lokalizacja jądra przedwzrokowego (<i>nucl. praesopticus</i>)
3 Lokalizacja jądra brzuszno-przyśrodkowego (<i>nucl. ventromedialis</i>)
4 Lokalizacja jądra nadwzrokowego (<i>nucl. supraopticus</i>)
5 Lokalizacja jądra tylnego (<i>nucl. post.</i>)
6 Lokalizacja jądra grzbietowo-przyśrodkowego (<i>nucl. dorsomedialis</i>)
7 Corpus mamillare (ciało suteczkwate)
8 Corpus callosum (ciało modzelowate)
9 <i>Ventriculus lat. et nucleus caudatus</i> (komora boczna i jądro ogoniaste)
10 <i>Commissura ant.</i> (spoidło przednie)
11 Columna fornix (słup sklepienia)
12 <i>Chiasma opticum</i> (skrzyżowanie wzrokowe)
13 Crus fornix (odnoga sklepienia)
14 <i>Stria medullaris thalami</i> (prążek rdzenny wzgórza)
15 <i>Thalamus et adhaesio interthalamica</i> (wzgórze i zrost międzywzgórzowy)
16 Tractus mamillothalamicus (<i>Vicq-d'Azyr</i>), <i>fascia mamillothalamica</i> (droga suteczkowo-wzgórzowa, powięź suteczkowo-wzgórzowa)
17 <i>Crus cerebri</i> (odnoga mózgu)
18 Corpus pineale (szyszynka)
19 <i>Tectum mesencephali</i> (pokrywa śródmózgowia)
20 <i>Lamina terminalis</i> (blaszka krańcowa) | nuclei hypothalamici
(jądra podwzgórza) |
|---|---|

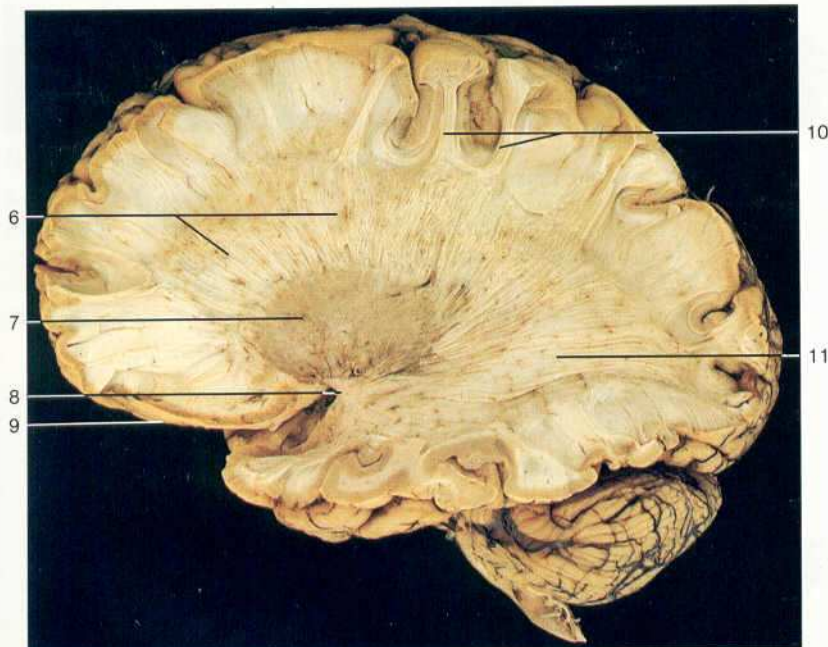
Przekrój pośrodkowy międzymózgowia, śródmózgowia i tyłomózgowia: lokalizacja jąder podwzgórzowych (*nucleus hypothalamicus*).

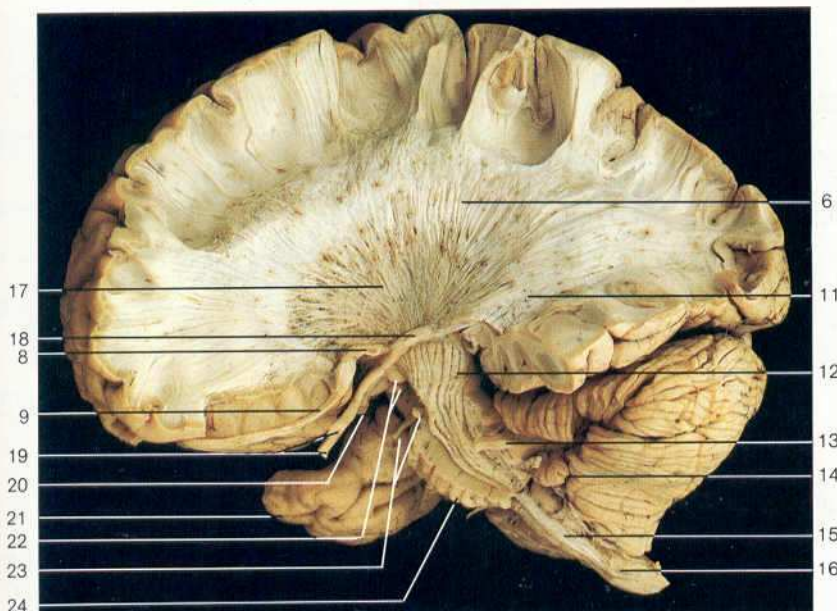
Lokalizacja najważniejszych jąder podwzgórzowych (rys. schematyczny).

Płat wyspowy (*lobus insularis*). Dla uwidocznienia płata wyspowego usunięto: wieczko czołowe (*operculum frontale*), wieczko ciemieniowe (*operculum parietale*) i wieczko skroniowe (*operculum temporale*).

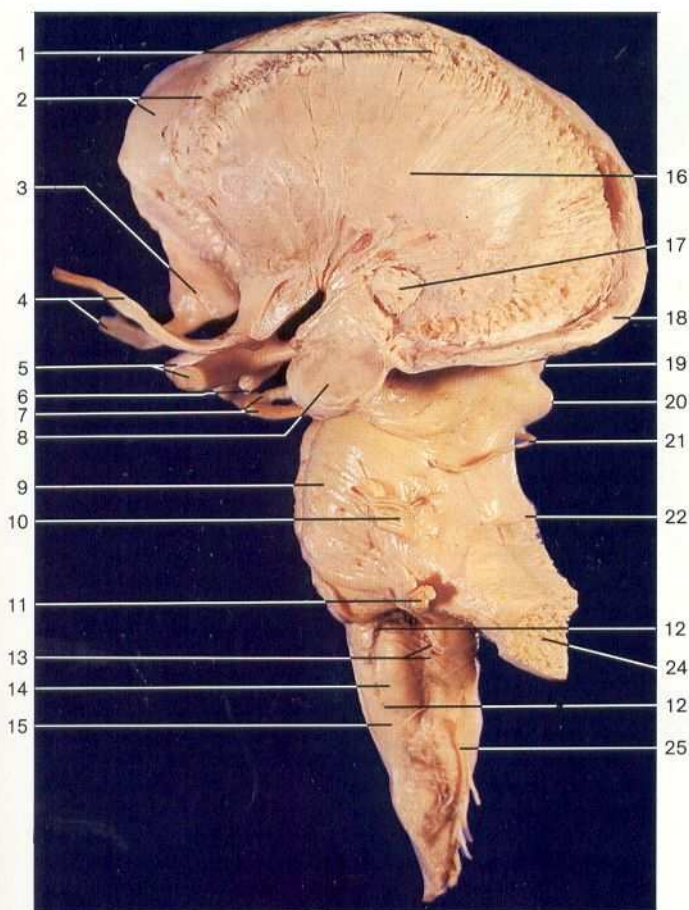

Wieniec promienisty (*corona radiata*) lewej półkuli mózgu – widok z boku. Usunięta jest kora wyspy (*cortex insulae*) i przedmurze (*claustrum*).

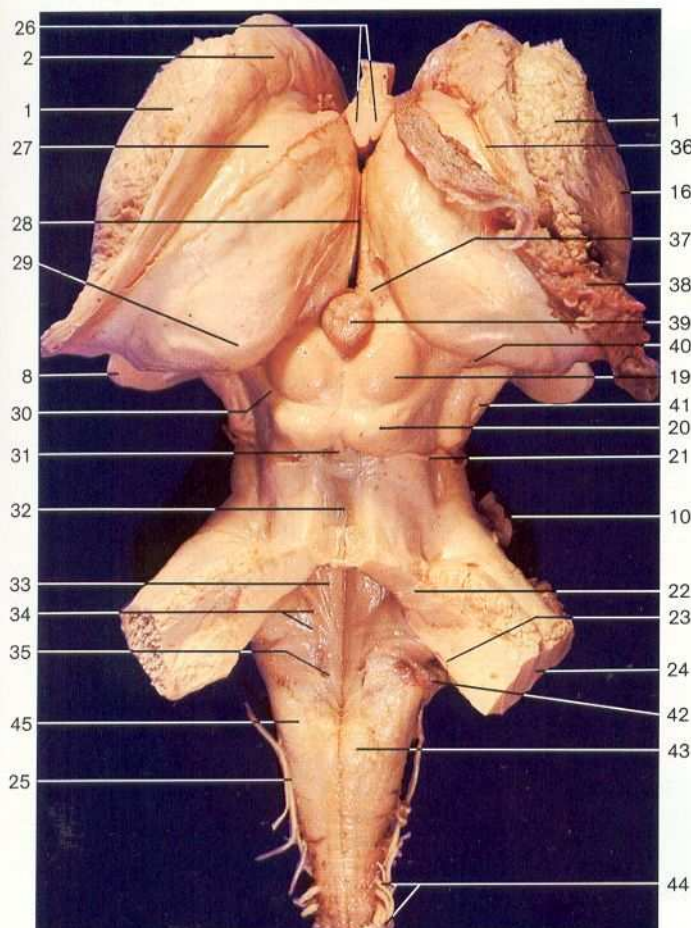

- 1 *Sulcus circularis insulae* (bruzda okalająca wyspę)
- 2 *Gyrus longus insulae* (zakręt długi wyspy)
- 3 *Gyri breves insulae* (zakręty krótkie wyspy)
- 4 *Limen insulae* (próg wyspy)
- 5 *Opercula* (wieczka)
 - a) *operculum frontale* (wieczko czołowe)
 - b) *operculum parietale* (wieczko ciemieniowe)
 - c) *operculum temporale* (wieczko skroniowe)
- 6 *Corona radiata* (wieniec promienisty)
- 7 *Nucl. lentiformis et putamen* (jądro soczewkowate i lupina albo skorupa)
- 8 *Commissura ant.* (spoidło przednie)
- 9 *Tractus olfactorius* (pasma węchowe)
- 10 *Fibrae arcuatae cerebri* (włókna łukowate mózgu)
- 11 *Radiatio optica* (promienistość wzrokowa)
- 12 *Crus cerebri* (odnoga mózgu)
- 13 *N. trigeminus – V* (n. trójdzielny)
- 14 *Flocculus* (klaczek)
- 15 *Tractus pyramidalis* (droga piramidowa)
- 16 *Decussatio pyramidalis* (skrzyżowanie piramid)
- 17 *Capsula int.* (torebka wewn.)
- 18 *Tractus opticus* (droga wzrokowa)
- 19 *N. opticus – II* (n. wzrokowy)
- 20 *Infundibulum* (lejek)
- 21 *Lobus temporalis* (płat skroniowy)
- 22 *Corpora mamillaria* (ciała suteczkowate)
- 23 *N. oculomotorius dext. et sin. – III* (n. okoruchowy lewy i prawy)
- 24 *Fibrae pontis transversae* (włókna poprzeczne mostu)

Wieniec promienisty, torebka wewn. (*capsula int.*) i układy włókien rzutowych lewej półkuli mózgu. Dodatkowo z tego preparatu usunięto jądro soczewkowate (*nucleus lentiformis*) i wypreparowano odnogi mózgu (*crura cerebri*).

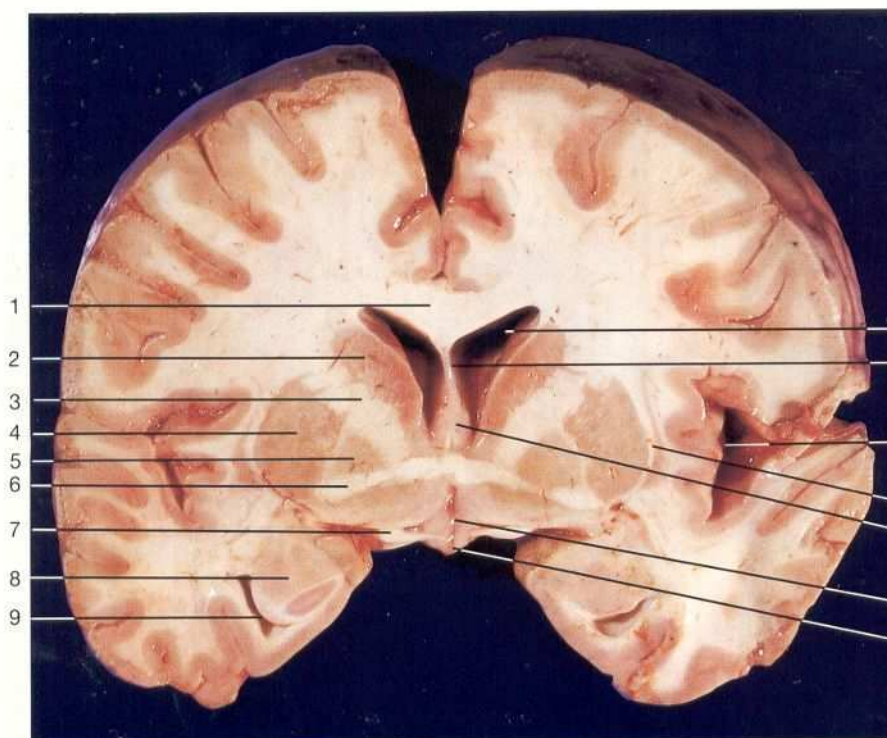

Pień mózgu – widok z boku. Usunięto pólkule mózgu i mózdzek.

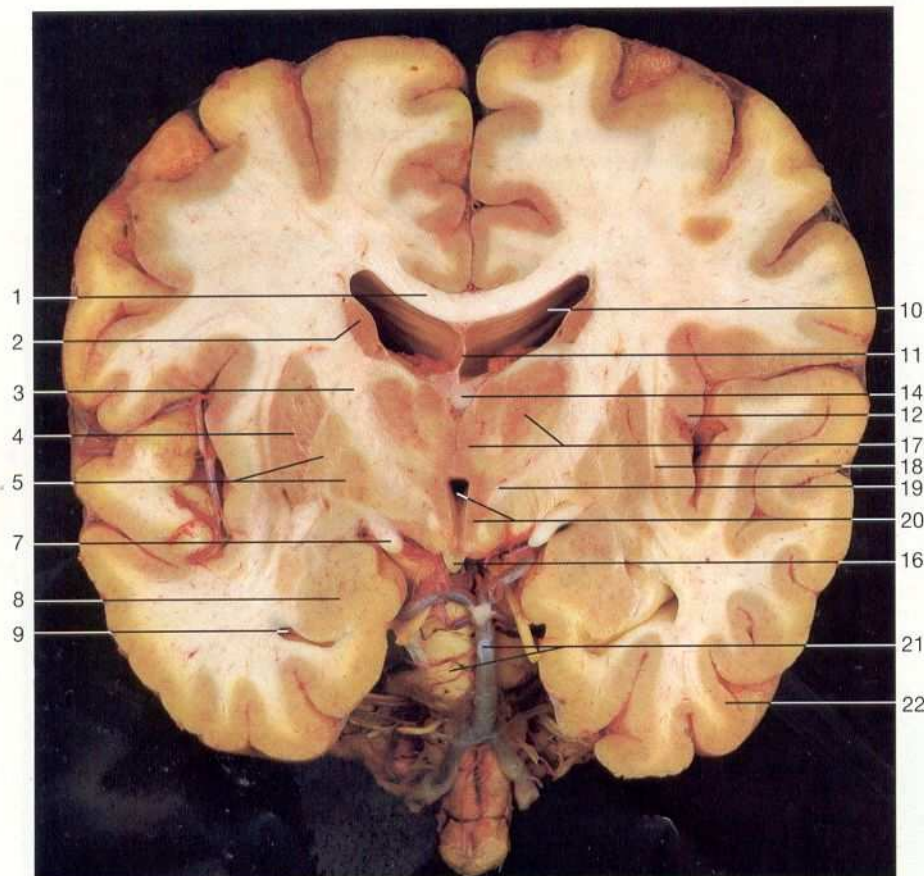
Pień mózgu – widok od góry. Mózdzek został odcięty od konarów.

- 1 *Capsula int.* (torebka wewn.)
- 2 *Caput nucl. caudati* (głowa jądra ogoniastego)
- 3 *Trigonum olfactorium* (trójkąt węchowy)
- 4 *Tractus olfactorius dext. et sin.* (pasmo węchowe prawe i lewe)
- 5 *N. opticus* – II *dext. et sin.* (n. wzrokowy prawy i lewy)
- 6 *Infundibulum* (lejek)
- 7 *N. oculomotorius* – III *dext. et sin.* (n. okoruchowy prawy i lewy)
- 8 *Corpus amygdaloideum* (ciało migdałowe)
- 9 *Pons* (most)
- 10 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielnny)
- 11 *N. facialis* – VII (n. twarzowy) et *n. vestibulocochlearis* – VIII (n. przedsionkowo-slimakowy)
- 12 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy)
- 13 *M. glossopharyngeus* – IX (n. językowo-gardłowy) et *n. vagus* – X (n. błędny)
- 14 *Oliwa* (oliwka)
- 15 *Medulla oblongata* (rdzeń przedłużony)
- 16 *Nucleus lentiformis* (jądro soczewkowate)
- 17 *Commissura ant.* (spoidło przednie)
- 18 *Cauda nuclei caudati* (ogon jądra ogoniastego)
- 19 *Lamina tecti – colliculus sup.* (blaszka pokrywy – wzgórek górny)
- 20 *Lamina tecti – colliculus inf.* (blaszka pokrywy – wzgórek dolny)
- 21 *N. trochlearis* – IV (n. boczny)
- 22 *Pedunculus cerebellaris sup.* (konar górny mózdzku)
- 23 *Pedunculus cerebellaris inf.* (konar dolny mózdzku)
- 24 *Pedunculus cerebellaris medius* (konar środkowy mózdzku)
- 25 *N. accessorius* – XI (n. dodatkowy), *radix spinalis* (korzeń rdzeniowy)
- 26 *Fornix et columnae fornicis* (sklepienie i słupy sklepienia)
- 27 *Lamina affixa* (blaszka przytwierdzona)
- 28 *Ventriculus tertius* (komora trzecia)
- 29 *Pulvinar thalami* (poduszka wzgórza)
- 30 *Brachium colliculi inf.* (ramię wzgórka dolnego)
- 31 *Frenulum veli medullaris sup.* (wędzidełko zasłony rdzeniowej górnej)
- 32 *Velum medullare sup.* (zasłona rdzenna górna)
- 33 *Colliculus facialis* (wzgórek twarzowy)
- 34 *Striae medullares et fossa rhomboidea* (prążki rdzenne i dół równoległoboczny)
- 35 *Trigonum n. hypoglossi* (trójkąt n. podjęzykowego)
- 36 *Stria terminalis et v. thalamostriata* (prążek krańcowy i ż. wzgórzowo-prążkowiowa)
- 37 *Trigonum habenulae* (trójkąt uzdeczki)
- 38 *Plexus choroideus ventriculi lat.* (splot naczyniówkowy komory bocznej)
- 39 *Corpus pineale* (szyszynka)
- 40 *Corpus geniculatum* (ciało kolankowate)
- 41 *Crus cerebri* (konar mózgu)
- 42 *Plexus choroideus ventriculi quarti* (splot naczyniówkowy komory czwartej)
- 43 *Tuberculum nucl. gracilis – clava* (guzek jądra smukłego – kolbka)
- 44 *Radices dorsales nn. cervicalium* (korzenie grzbietowe nerwów szyjnych) – rdzenia kręgowego
- 45 *Tuberculum nucl. cuneati* (guzek jądra klinowatego)

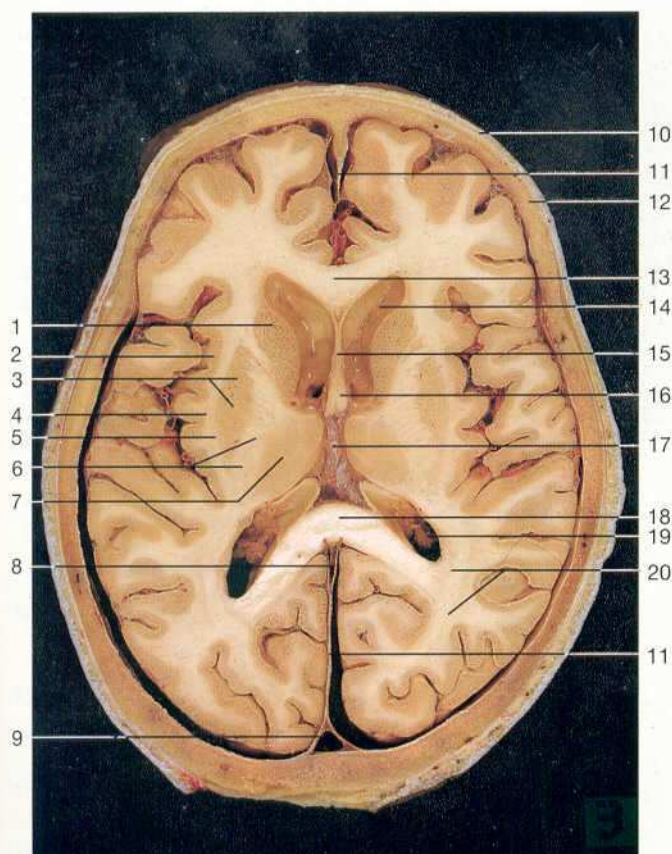

Przekrój czołowy mózgu na wysokości spoidła przedniego (płaszczyzna przekroju 1).

- 1 *Corpus callosum* (ciało modelowate)
- 2 *Caput nuclei caudati*
(głowa jądra ogoniastego)
- 3 *Capsula int.* (torebka wewn.)
- 4 *Putamen* (lupina albo skorupa)
- 5 *Globus pallidus* (galka biała)
- 6 *Commissura ant.* (spoidło przednie)
- 7 *Tractus opticus* (droga wzrokowa)
- 8 *Corpus amygdaloideum*
(ciało migdałowe)
- 9 *Cornu temporale ventriculi lat.*
(róg skroniowy komory bocznej)
- 10 *Ventriculus lat.* (komora boczna)
- 11 *Septum pellucidum*
(przegroda przezroczysta)
- 12 *Lobus insularis* (płat wyspowy)
- 13 *Capsula ext.* (torebka zewnętrzna)
- 14 *Columna fornicis* (słup sklepienia)
- 15 *Rec. opticus* (zachyłek wzrokowy)
- 16 *Infundibulum* (lejek)
- 17 *Thalamus* (wzgórze)
- 18 *Clastrum* (przedmurze)
- 19 *Ansa lenticularis* (pętla soczewkowa)
- 20 *Ventriculus tertius et hypothalamus*
(komora trzecia i podwzgórze)
- 21 *A. basilaris et pons*
(t. podstawna i most)
- 22 *Cortex lobi temporalis*
(kora płata skroniowego)
- 23 *Colliculus inf.* (wzgórek dolny)
- 24 *Colliculus sup.* (wzgórek górny)
- 25 *Aqueductus mesencephali*
(wodociąg śródmózgowia)
- 26 *Nucl. ruber* (jądro czerwienne)
- 27 *Substantia nigra* (istota czarna)
- 28 *Crus cerebri* (konar mózgu)
- 29 *N. trochlearis* – IV (n. błoczkowy)
- 30 *Substantia grisea* (istota szara)
- 31 *Nucl. n. oculomotorii* – Edinger-Westphala
(jądro n. okoruchowego)
- 32 *Radix n. oculomotorii* – III
(korzeń n. okoruchowego)
- 33 *Vermis cerebelli* (robak mózdzku)
- 34 *Ventriculus quartus* (komora czwarta)
- 35 *Formatio reticularis* (twór siatkowaty)
- 36 *Pons et fibrae pontis transversae*
(most i włókna poprzeczne mostu)
- 37 *Nucl. emboliformis* (jądro czopowate)
- 38 *Nucl. dentatus* (jądro zębate)
- 39 *Pedunculus cerebellaris med.*
(konar środkowy mózdzku)
- 40 *Plexus choroideus* (splot naczyniówkowy)
- 41 *Nucl. hypoglossalis* (jądro podjęzykowe)
– w dole równoległobocznym
(*fossa rhomboidalis*)
- 42 *Fasciculus longitudinalis med.*
(pęczek podłużny przyśrodkowy)
- 43 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielny)
- 44 *Nucleus olivaris inf.* (jądro dolne oliwki)
- 45 *Fibrae corticospinales*
et *fibrae arcuatae cerebri*
(włókna korowo-rdzeniowe
i włókna łukowate mózgu)
- 46 *Ventriculus quartus et plexus choroideus*
(komora czwarta i splot naczyniówkowy)
- 47 *Nuclei vestibulares* (jądra przedsionkowe)
- 48 *Nucl. et tractus solitarius*
(jądro samotne i droga samotna)
- 49 *Pedunculus cerebellaris inf.*
(konar dolny mózdzku)
- 50 *Formatio reticularis* (twór siatkowaty)
- 51 *Lemniscus medialis*
(wstęga przyśrodkowa)
- 52 *Nucl. cuneatus* – Burdachi
(jądro klinowate)
- 53 *Canalis centralis* (kanał środkowy)

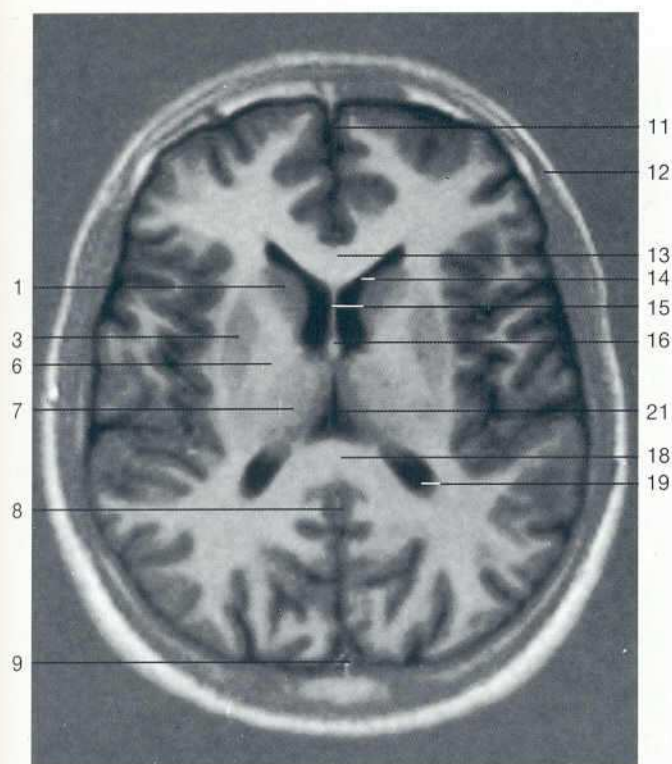

Przekrój czołowy mózgu na wysokości komory trzeciej i zrostu międzywzgórzowego (płaszczyzna przekroju 2).

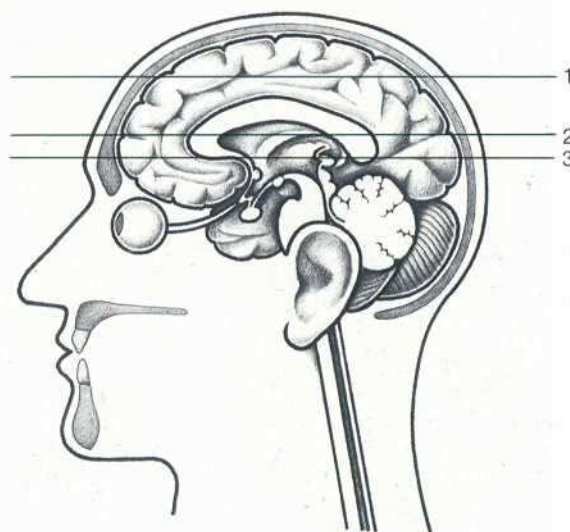

- 1 Nucl. caudatus – caput (jądro ogoniaste – głowa)
- 2 Lobus insularis (płat wyspowy)
- 3 Nucl. caudatus – corpus (jądro ogoniaste – trzon)
- 4 Claustrum (przedmurze)
- 5 Capsula ext. (torebka zewn.)
- 6 Capsula int. (torebka wewn.)
- 7 Thalamus (wzgórze)
- 8 Sinus rectus (zatoka prosta)
- 9 Sinus sagittalis sup. (zatoka strzałkowa górna)
- 10 Skóra głowy
- 11 Falx cerebri (sierp mózgu)
- 12 Calvaria – diploe (sklepienie – śródkości)
- 13 Genu corporis callosi (kolano ciała modzełowego)
- 14 Cornu frontale ventriculi lat. (róg czołowy komory bocznej)
- 15 Septum pellucidum (przegroda przezroczysta)
- 16 Columna fornicis (słup sklepienia)
- 17 Plexus choroideus ventriculi tertii (splot naczyniówkowy komory trzeciej)
- 18 Splenium corporis callosi (płat ciała modzełowego)
- 19 Wejście do rogu czołowego komory bocznej
- 20 Radiatio optica (promienistość wzrokowa)
- 21 Ventriculus tertius (komora trzecia)

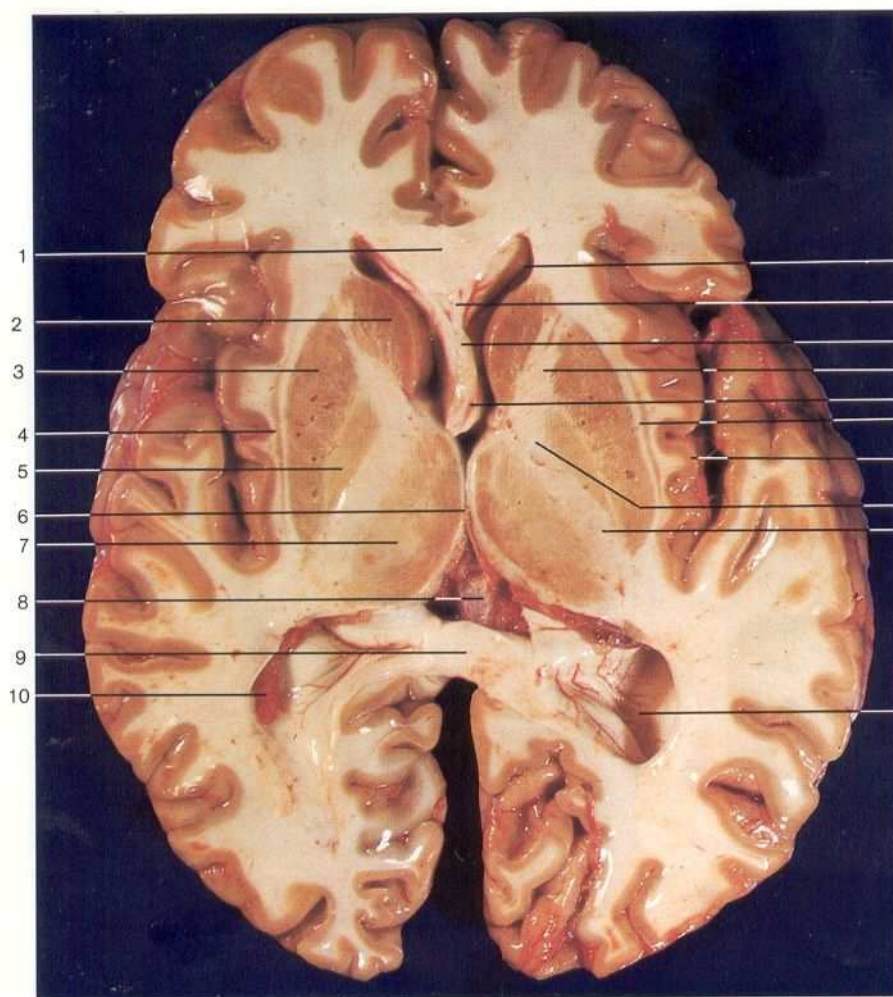
Przekrój poziomy głowy na wysokości komory trzeciej; widoczna torebka wewnętrzna (*capsula int.*) i sąsiadujące jądra (płaszczyzna przekroju 3).

Przekrój poziomy głowy, obraz z rezonansu magnetycznego – RM (płaszczyzna przekroju 3).

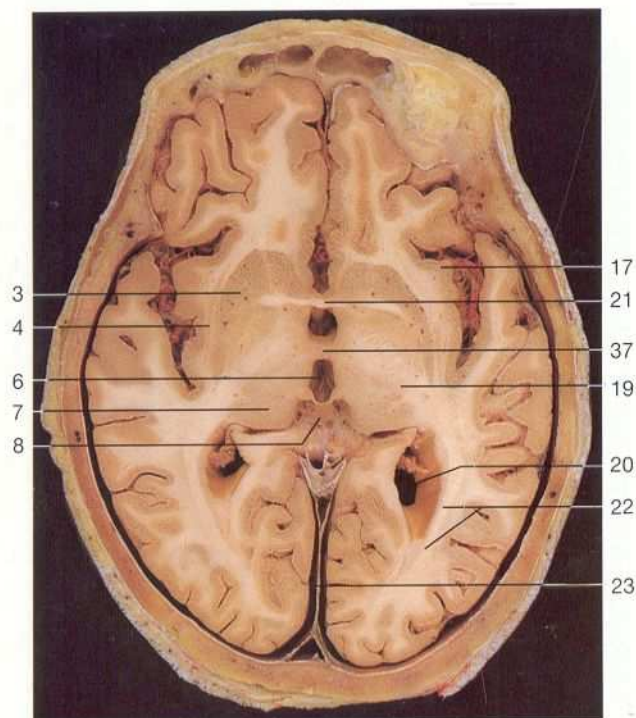

Przekrój strzałkowy głowy (rys. schematyczny). Położenie przedstawionych wyżej płaszczyzn przekrojów poziomych.

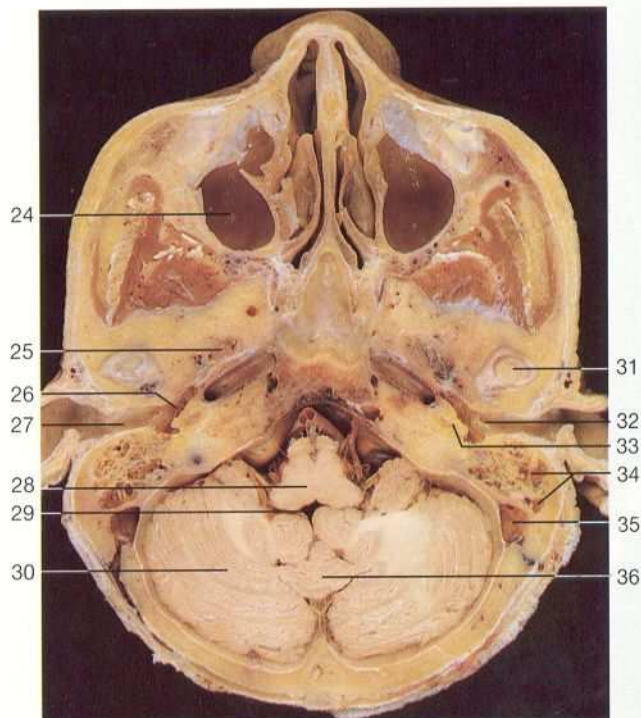

Przekrój poziomy mózgu na wysokości jąder podkorowych (płaszczyzna przekroju 1).

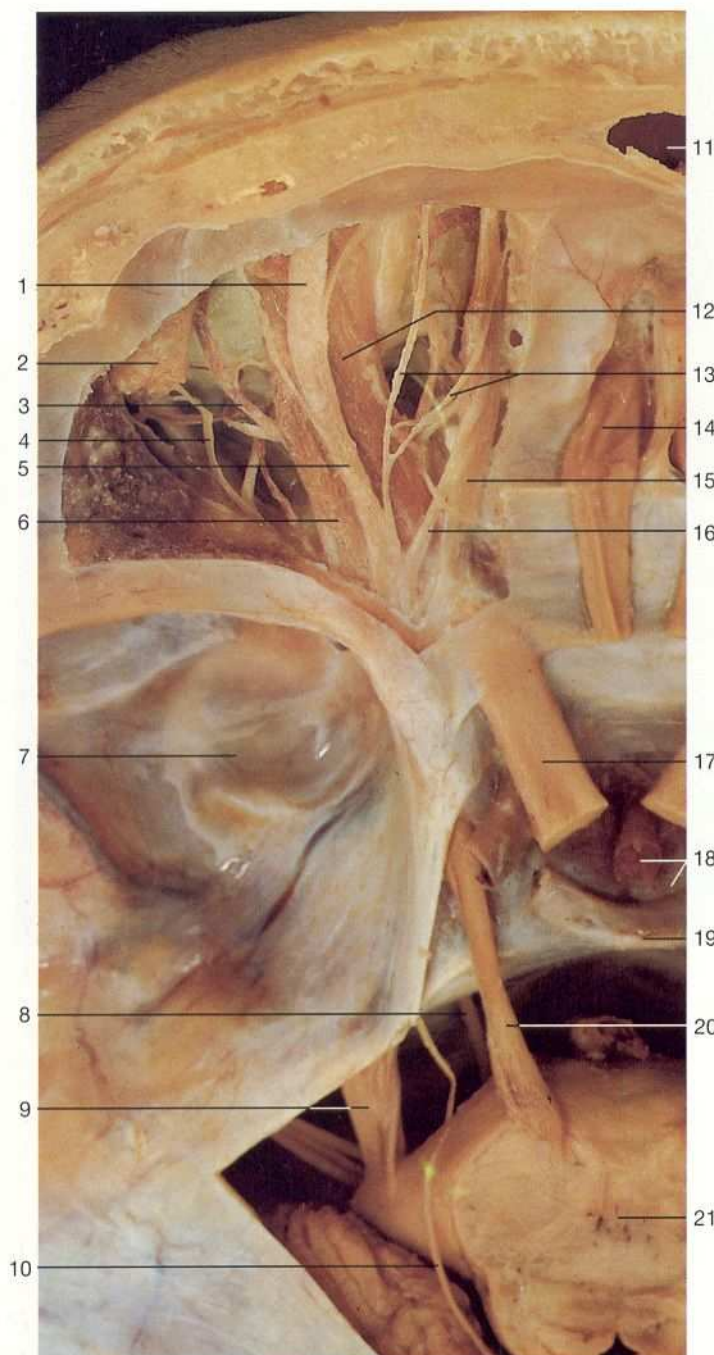
- 1 *Genu corporis callosi* (kolano ciała modzelowatego)
- 2 *Caput nucl. caudati* (głowa jądra ogoniastego)
- 3 *Putamen* (lupina albo skorupa)
- 4 *Clastrum* (przedmurze)
- 5 *Globus pallidus* (gąłka biała)
- 6 *Ventriculus tertius* (komora trzecia)
- 7 *Thalamus* (wzgórze)
- 8 *Corpus pineale* (szyszynka)
- 9 *Splenium corporis callosi* (płat ciała modzelowatego)
- 10 *Plexus choroideus ventriculi lat.* (splot naczyniówkowy komory bocznej)
- 11 *Cornu frontale ventriculi lat.* (róg czołowy komory bocznej)
- 12 *Cavum septi pellucidi* (jama przegrody przezroczystej)
- 13 *Septum pellucidum* (przegroda przezroczysta)
- 14 *Crus ant. capsulae int.* (odnoga przednia torebki wewn.)
- 15 *Columnae fornicis* (słupy sklepienia)
- 16 *Capsula ext.* (torebka zewn.)
- 17 *Lobus insularis* (płat wyspowy)
- 18 *Genu capsulae int.* (kolano torebki wewn.)
- 19 *Crus post. capsulae int.* (odnoga tylna torebki wewn.)
- 20 *Cornu post. ventriculi lat.* (róg tylny komory bocznej)
- 21 *Commissura ant.* (spoidło przednie)
- 22 *Radiatio optica* (promienistość wzrokowa)
- 23 *Falx cerebri* (sierp mózgu)
- 24 *Sinus maxillaris* (zatoka szczękowa)
- 25 *Tuba auditiva* (trąbka słuchowa)
- 26 *Cavitas tympanica* (jama bębniowa)
- 27 *Meatus acusticus ext.* (przewód słuchowy zewn.)
- 28 *Medulla oblongata* (rdzeń przedłużony)
- 29 *Ventriculus quartus* (komora czwarta)
- 30 *Hemisphaeria cerebelli sin.* (lewa półkula mózdzku)
- 31 *Articulatio temporomandibularis* (staw skroniowo-żuchwowy)
- 32 *Membrana tympanica* (błona bębniowa)
- 33 *Basis cochleae* (podstawa ślimaka)
- 34 *Cellulae mastoideae* (komórki sutkowe)
- 35 *Sinus sigmoides* (zatoka esowata)
- 36 *Vermis cerebelli* (robak mózdzku)
- 37 *Massa intermedia* (istota pośrednia)

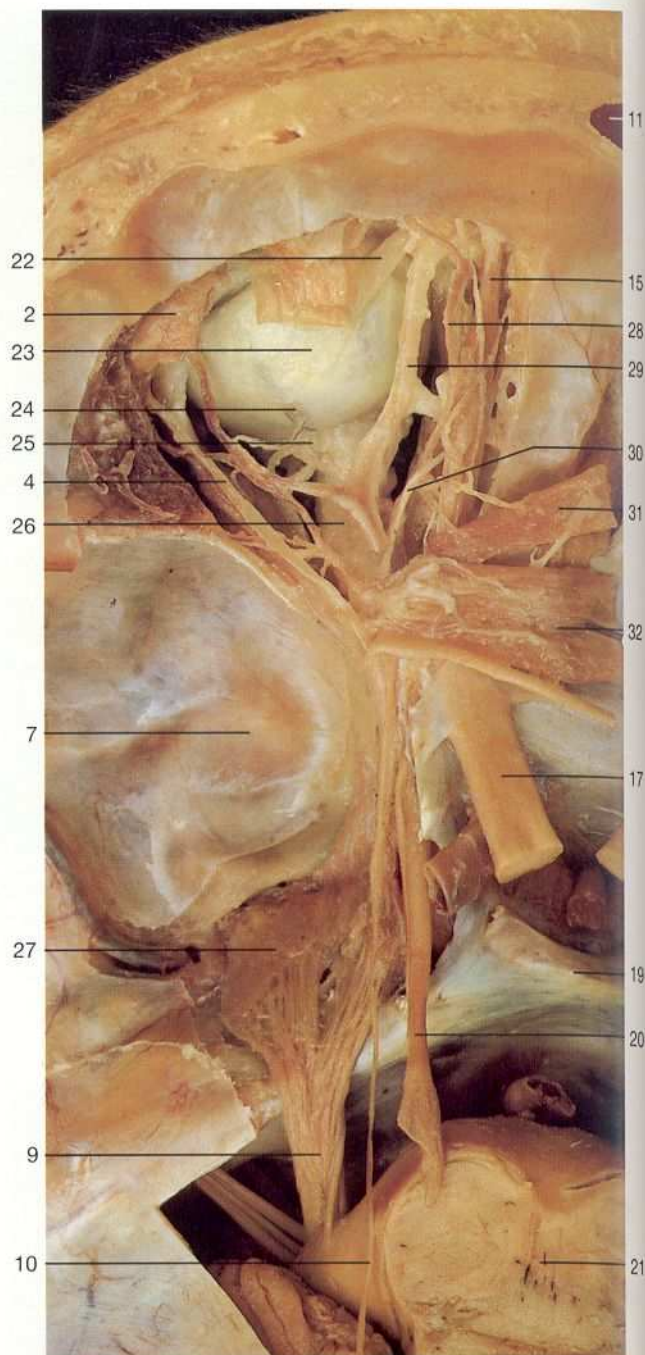
Przekrój poziomy głowy (płaszczyzna przekroju 2).

Przekrój poziomy głowy (płaszczyzna przekroju 4).

Warstwa powierzchowna lewego oczodołu (*orbita*) – widok od góry. Górna ściana oczodołu została usunięta. W lewym namiocie wycięto okienko.

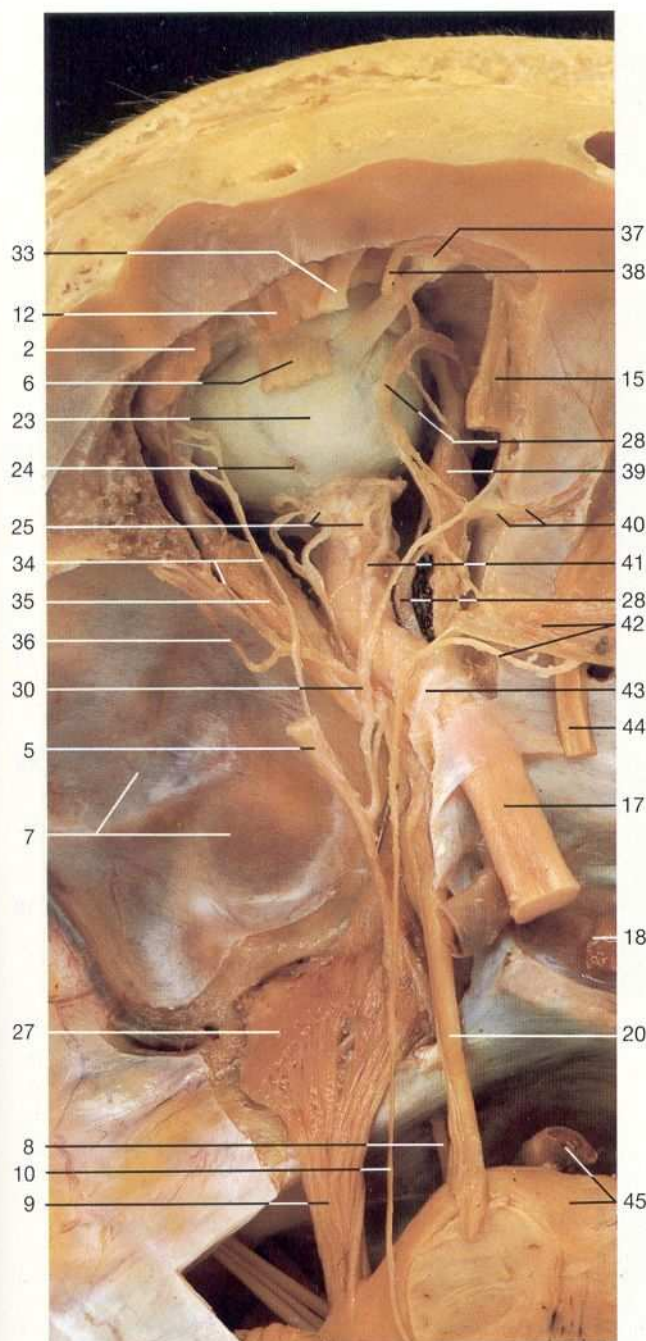

Warstwa środkowa lewego oczodołu – widok od góry. Ściana górna oczodołu została usunięta, górne mięśnie gałki ocznej przecięto i odchyłono do tyłu.

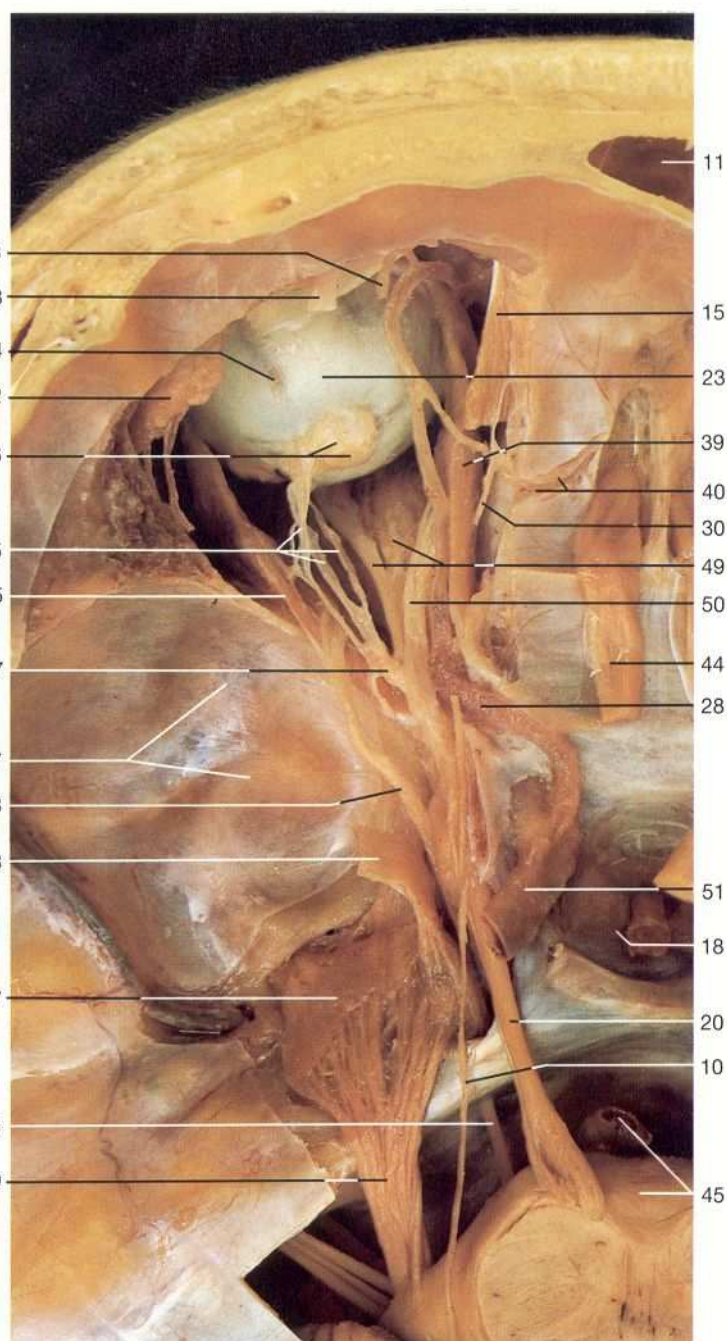
- 1 *R. lat. n. frontalis* (gałąź boczna n. czołowego)
- 2 *Gl. lacrimalis* (gruczoł łzowy)
- 3 *V. lacrimalis* (ż. łzowa)
- 4 *N. lacrimalis* (n. łzowy)
- 5 *N. frontalis* (n. czołowy)
- 6 *M. rectus sup.* (mięsień prosty górny)
- 7 *Fossa cranii media* (dół środkowy czaszki)
- 8 *N. abducens* – VI (n. odwodzący)
- 9 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielny)
- 10 *N. trochlearis* – IV (n. bloczkowy),
pars intracranialis (część wewnątrzczaszkowa)
- 11 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)

- 12 *M. levator palpebrae sup.*
(m. dźwigacz powieki górnej)
- 13 *Rr. n. supratrochlearis*
(gałęzie n. nadbloczkowego)
- 14 *Bulbus olfactorius* (opuszka węchowa)
- 15 *M. obliquus sup.* (m. skośny górny)
- 16 *N. trochlearis* – IV (n. bloczkowy),
pars intraorbitalis (część wewnątrzoczodołowa)
- 17 *N. opticus* – II (n. wzrokowy),
pars intracranialis (część wewnątrzczaszkowa)
- 18 *Hypophysis et infundibulum* (przysadka i lejek)
- 19 *Dorsum sellae* (grzbiet siodła)

- 20 *N. oculomotorius* – III
(n. okoruchowy)
- 21 *Mesencephalon* (śródmózgowie)
- 22 *Tendo m. obliqui sup.*
(ścięgno m. skośnego górnego)
- 23 *Bulbus oculi* (gałka oczna)
- 24 *V. vorticosa* (ż. wirowata)
- 25 *Nn. ciliares breves post.*
(nerwy rzęskowe krótkie tylne)
- 26 *N. opticus* – II (n. wzrokowy),
pars extracranialis (część zewnątrzczaszkowa)
- 27 *Ggl. trigeminale* (zwój trójdzielny)

Warstwa środkowa lewego oczodołu – widok od góry. Górna ściana oczodołu i mięśnie powierzchowne zostały usunięte.

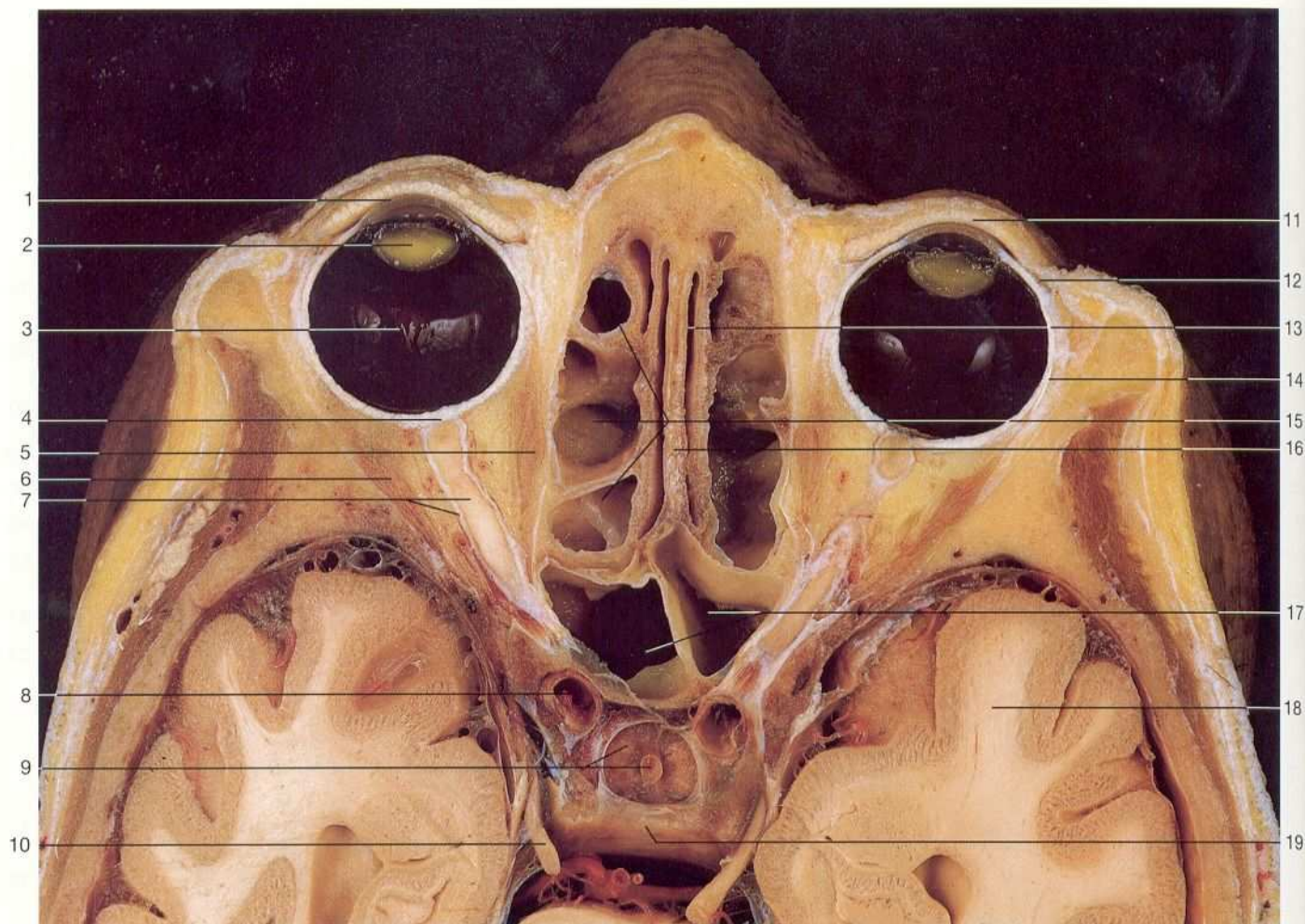

Warstwa głęboka lewego oczodołu – widok od góry. Usunięty został nerw wzrokowy (n. opticus).

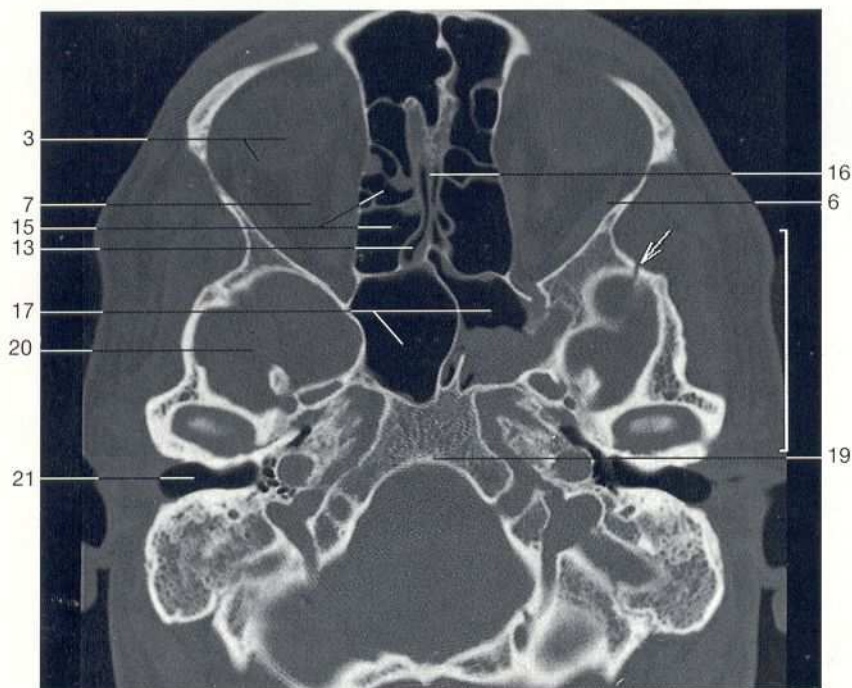
- 28 *A. ophthalmica* (tętnica oczna)
- 29 *V. ophthalmica sup.* (żyła oczna górna)
- 30 *N. nasociliaris* – V_1 (n. nosowo-rzęskowy)
- 31 *M. levator palpebrae sup.*
(m. dźwigacz powieki górnej) – odchylony
- 32 *M. rectus sup.* (m. prosty górny) – odchylony
- 33 *R. lat. n. supraorbitalis*
(gałąź boczna n. nadoczodołowego)
- 34 *A. et n. lacrimalis* (tętnica i nerw łzowy)
- 35 *M. rectus lat.* (m. prosty boczny)
- 36 *A. meningolacrimalis* (t. oponowo-łzowa)
– zespolona z t. oponową środkową

- 37 *Trochlea* (błoczek)
- 38 *R. med. n. supraorbitalis*
(gałąź przyśrodkowa n. nadoczodołowego)
- 39 *M. rectus med.* (m. prosty przyśrodkowy)
- 40 *A. et n. ethmoidalis ant.*
(t. i n. sitowy przedni)
- 41 *N. ciliaris post. longus* (n. rzęskowy tylny długi)
- 42 *M. obliquus sup. et n. trochlearis*
(m. skośny górny i n. błoczkowy)
- 43 *Anulus tendineus communis*
(pierścień ścięgnisty wspólny)
- 44 *Tractus olfactorius* (pasmo węchowe)

- 45 *A. basilaris et pons* (t. podstawna i most)
- 46 *N. opticus* (n. wzrokowy)
– w pochewce twardówki – przecięty
- 47 *Ggl. ciliare* (zwój rzęskowy)
- 48 *N. ophthalmicus* – V_1
(n. oczny) – przecięty i odchylony
- 49 *R. inf. n. oculomotorii et m. rectus inf.*
(gałąź dolna n. okoruchowego i m. prosty dolny)
- 50 *R. sup. n. oculomotorii*
(gałąź górna n. okoruchowego)
- 51 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)

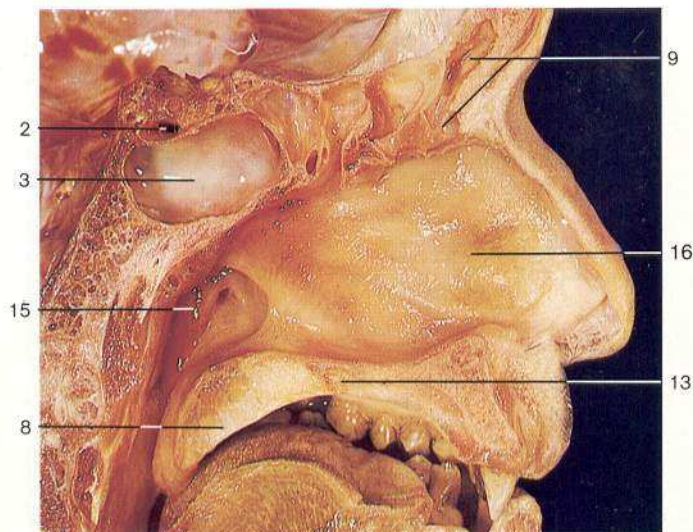
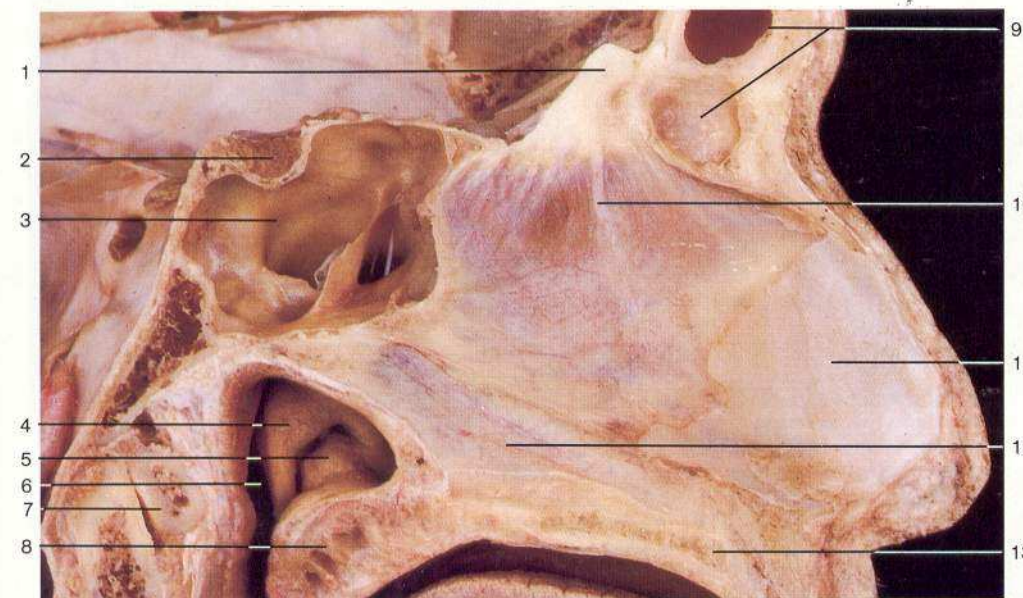
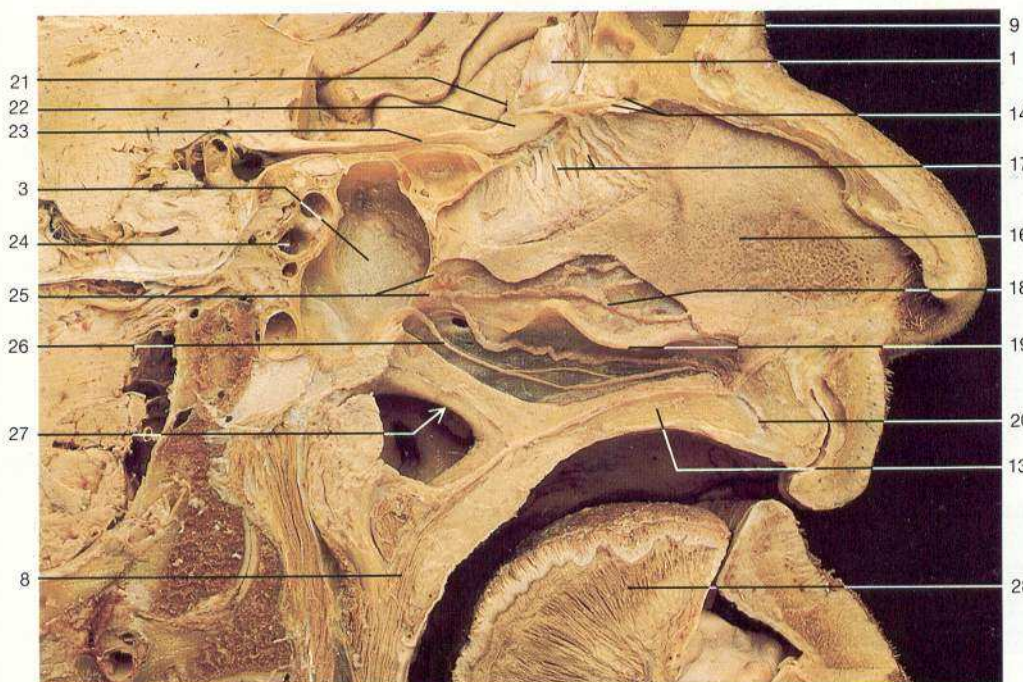

Przekrój poziomy jamy nosowej (*cavum nasi*), oczodołów i jamy czaszki na wysokości przysadki (*hypophysis*).

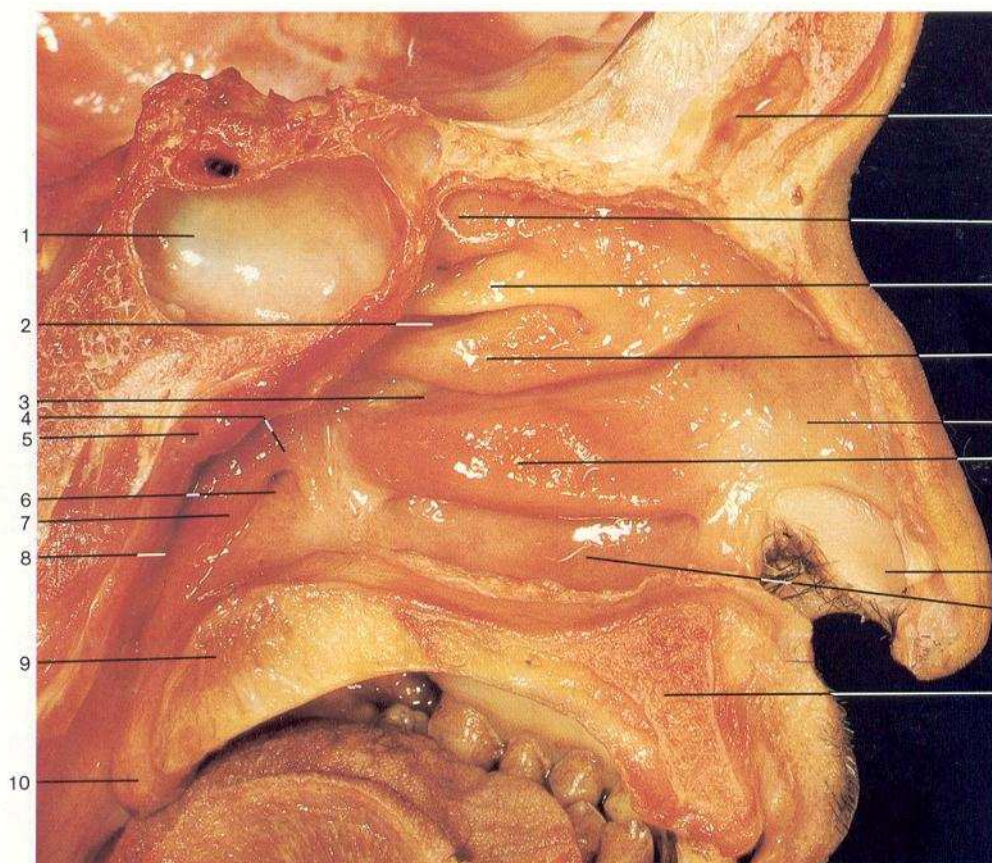
Przekrój poziomy głowy – obraz CT.
Strzałką zaznaczono złamanie.

- 1 Cornea (rogówka)
- 2 Lens (soczewka)
- 3 *Bulbus oculi* (galka oczna)
– ciało szkliste (*corpus vitreum*)
- 4 *Discus n. optici* (tarcza n. wzrokowego)
- 5 *M. rectus med.* (m. prosty przyśrodkowy)
- 6 *M. rectus lat.* (m. prosty boczny)
- 7 *N. opticus* (n. wzrokowy) – w pochewce twardówki
- 8 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 9 *Hypophysis et rec. infundibuli*
(przysadka i zachylek lejka)
- 10 *N. oculomotorius* (n. okoruchowy)
- 11 *Tarsus palpebrae sup.* (tarczka powieki górnej)
- 12 *Fornix conjunctivae* (sklepienie spojówki)
- 13 *Meatus nasi communis*
(przewód nosowy wspólny)
- 14 *Sclera* (twardówka)
- 15 *Sinus ethmoidalis* (zatoka sitowa)
- 16 *Septum nasi* (przegroda nosa)
- 17 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
- 18 *Lobus temporalis* (płot skroniowy)
- 19 *Clivus* (stok)
- 20 *Sinus maxillaris* (zatoka szczękowa)
- 21 *Meatus acusticus ext.* (przewód słuchowy zewn.)

Przegroda nosa (*septum nasi*) pokryta śluzówką.Przegroda kostna nosa (*septum nasi osseum*). Śluzówka została usunięta.

Przegroda nosa. Wypreparowano nerwy i naczynia.

- 1 *Crista galli* (grzebień koguci)
- 2 *Hypophysis et sella turcica* (przysadka i siodło tureckie)
- 3 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
- 4 *Torus tubarius* (wał trąbkowy)
- 5 *Ostium pharyngeum tubae auditivae* (ujście gardłowe trąbki słuchowej)
- 6 *Rec. pharyngeus* (zachylek gardłowy)
- 7 *Arcus ant. atlantis* (łuk przedni kręgu szczytowego)
- 8 *Palatum molle* (podniebienie miękkie)
- 9 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)
- 10 *Lamina perpendicularis ossis ethmoidalis* (blaszka pionowa k. sitowej)
- 11 *Cartilago septi nasi* (chrząstka przegrody nosa)
- 12 *Vomer* (lemiesz)
- 13 *Palatum osseum* (podniebienie kostne)
- 14 *A. et n. ethmoidalis ant.* (t. i n. sitowy przedni) et *r. nasalis* (gałąź nosowa)
- 15 *Pars nasalis pharyngis* (część nosowa gardła)
- 16 *Septum nasi* (przegroda nosa)
- 17 *Nn. olfactorii* (nerwy węchowe)
- 18 *A. nasalis septi* (t. przegrody nosa)
- 19 Grzebień przegrody nosa
- 20 *Canalis incisivus* (kanał przysieczny)
- 21 *A. ethmoidalis ant.* (t. sitowa przednia)
- 22 *Bulbus olfactorius* (opuszka węchowa)
- 23 *Tractus olfactorius* (pasma węchowe)
- 24 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 25 *Aa. nasales post. et septi* (tętnice nosowe tylne i przegrody)
- 26 *N. nasopalatinus* (n. nosowo-podniebienny)
- 27 *Choanae* (nozdrza tylne)
- 28 *Lingua* (język)

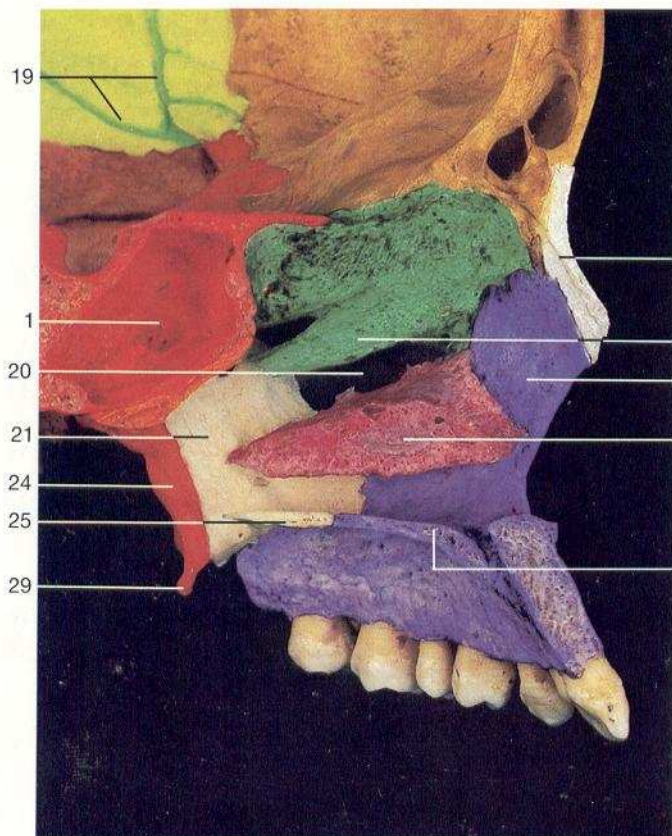
Jama nosowa i zatoki przynosowe (*cavum nasi et sinus paranasales*). Przegrodę nosa usunięto.

- 1 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
2 *Meatus nasi sup.*
(przewód nosowy górny)

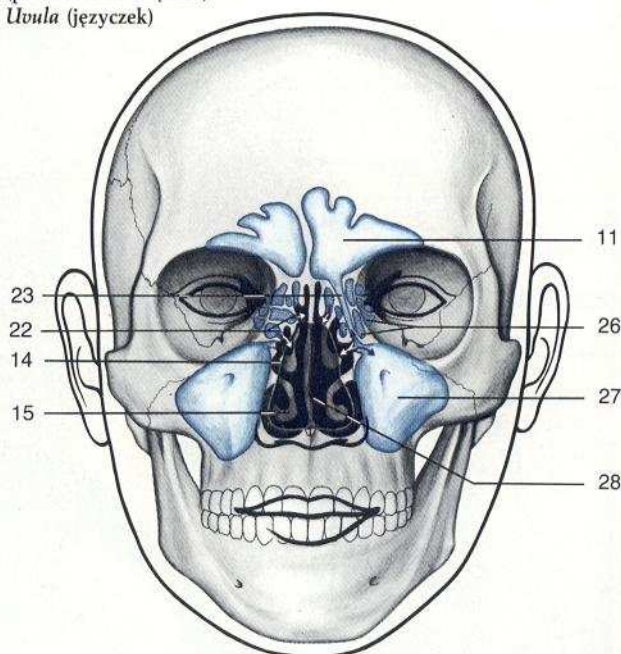
- 3 *Meatus nasi medius*
(przewód nosowy środkowy)
4 *Torus tubarius* (wał trąbkowy)

- 5 *Tonsilla pharyngealis*
(migdałek gardłowy)
6 *Ostium pharyngeum tubae
auditive* (ujście gardłowe
trąbki słuchowej) – biała sonda
7 *Plica salpingopharyngea*
(fald trąbkowo-gardłowy)
8 *Recessus pharyngeus*
(zachylek gardłowy)
9 *Palatum molle*
(podniebienie miękkie)
10 *Uvula* (języczek)

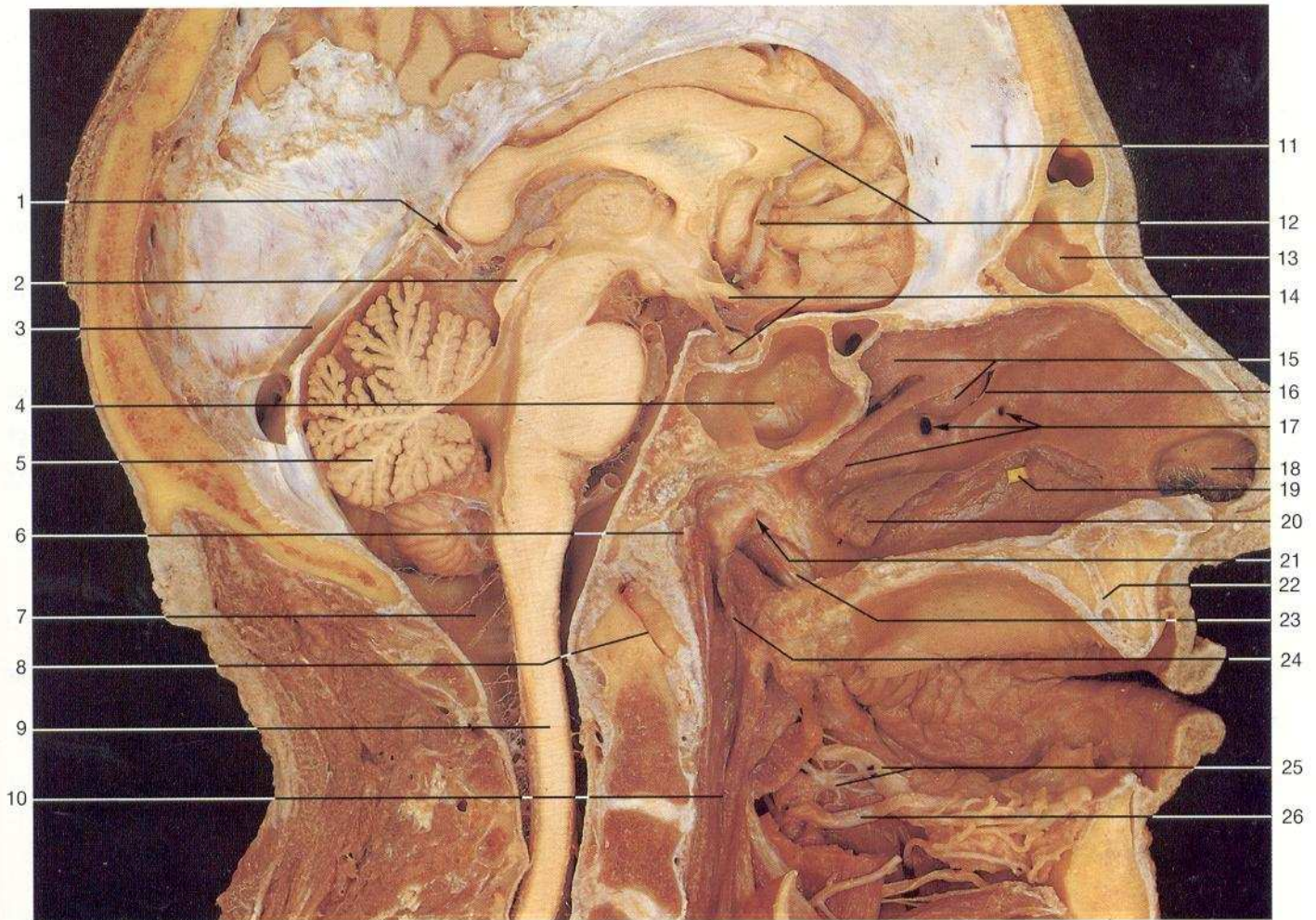
- 11 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)
12 *Rec. sphenothmoidalis*
(zachylek klinowo-sitowy)
13 *Concha nasalis sup.*
(małżowina nosowa górna)
14 *Concha nasalis media*
(małżowina nosowa środkowa)
15 *Concha nasalis inf.*
(małżowina nosowa dolna)
16 *Vestibulum nasi* (przedśionalek nosa)
17 *Meatus nasi inf.*
(przewód nosowy dolny)
18 *Palatum osseum*
(podniebienie kostne)
19 *Sulci arteriosi* (bruzdy tętnicze) –
dla gałęzi t. oponowej środkowej
(*r. meningeae mediae*),
et *os parietale* (k. ciemieniowa)
– kolor jasnozielony
20 *Hiatus maxillaris*
(rozwór szczękowy)
21 *Lamina perpendicularis*
(blaszka pionowa)
22 Ujście komórek sitowych (*cellulae
ethmoidales*) do jamy nosowej
23 *Ductus nasofrontalis*
(przewód nosowo-czołowy)
24 *Lamina med. proc. pterygoidei*
(blaszka przyśrodkowa wyrostka
skrzydłowego) – czerwony
25 *Lamina horizontalis ossis palatini*
(blaszka pozioma k. podniebiennej)
26 *Cellulae ethmoidales*
(komórki sitowe)
27 *Sinus maxillaris*
(zatoka szczękowa)
28 *Septum nasi* (przegroda nosa)
29 *Hamulus pterygoideus*
(haczyk skrzydłowy)
30 *Os nasale* (kość nosowa) – biały
31 *Proc. frontalis maxillae* (wyrostek
czołowy szczęki) – fioletowy
32 *Proc. palatinus maxillae* (wyrostek
podniebienny szczęki) – fioletowy
33 *Atrium meatus medii* (przedśionalek
przewodu środkowego)

Kości lewej jamy nosowej – widok od strony przyśrodkowej. Przegroda nosa została usunięta.

Jamy przynosowe i ich połączenia z jamą nosową (rys. schematyczny).

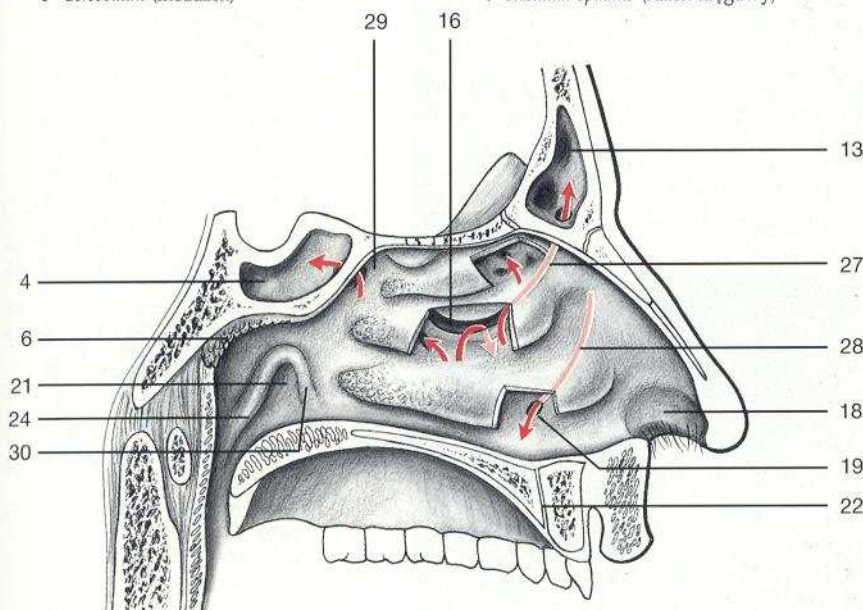

Przekrój pośrodkowy głowy. Małżowiny nosowe środkowa i dolna (*concha nasalis media et inf.*) są częściowo usunięte dla uwidocznienia dostępu do zatok przynosowych (*sinus paranasales*).

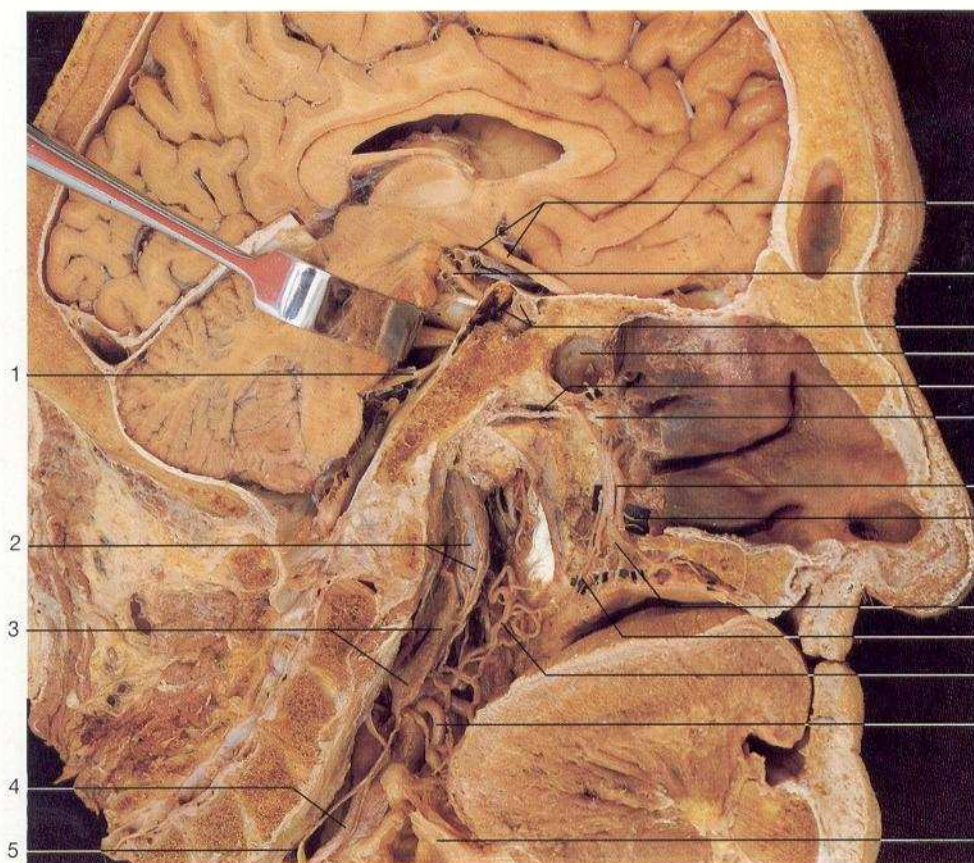
- 1 *V. cerebri magna* (ż. wielka mózgu) – żyła Galena
- 2 *Lamina tecti* (blaszka pokryw) – śródmózgowie
- 3 *Sinus rectus* (zatoka prosta)
- 4 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
- 5 *Cerebellum* (mózdzek)

- 6 *Tonsilla pharyngealis* (migdałek gardłowy)
- 7 *Cisterna cerebellomedullaris – magna* (zbiornik mózdkowo-rdzeniowy) – wielki
- 8 *Articulatio atlantoaxialis mediana* (staw szczytowo-obrotowy pośrodkowy)
- 9 *Medulla spinalis* (rdzeń kręgowy)

- 10 *Pars oralis pharyngis* (część ustna gardła)
- 11 *Falx cerebri* (sierp mózgu)
- 12 *Corpus callosum et a. cerebri ant.* (ciało modzelowate i t. przednia mózgu)
- 13 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)
- 14 *Chiasma opticum et hypophysis* (skrzyżowanie wzrokowe i przysadka)
- 15 *Concha nasalis sup. et bulla ethmoidalis* (małżowina nosowa górna i puszką sitową)
- 16 *Hiatus semilunaris* (rozwór półksiężycowaty)
- 17 *Concha nasalis media* (małżowina nosowa środkowa) – brzeg przecięcia i dodatkowe ujścia zatoki szczękowej (*sinus maxillaris*)
- 18 *Vestibulum nasi* (przedsionek nosa)
- 19 *Ostium ductus nasolacrimalis* (ujście przewodu nosowo-lzowego) – pod małżowiną dolną
- 20 *Concha nasalis inf.* (małżowina nosowa dolna)
- 21 *Ostium pharyngeum tubae auditivae* (ujście gardłowe trąbki słuchowej)
- 22 *Canalis incisivus* (kanał przysieczny)
- 23 *M. levator veli palatini* (m. dźwignacz podniebienia miękkiego)
- 24 *Plica salpingopharyngea* (fald trąbkowo-gardłowy)
- 25 *N. lingualis et ggl. submandibulare* (n. językowy i zwój podżuchwowy)
- 26 *Ductus submandibularis* (przewód ślinianki podżuchwowej)
- 27 *Ductus nasofrontalis* (przewód nosowo-czołowy)
- 28 *Ductus nasolacrimalis* (przewód nosowo-lzowy)
- 29 *Rec. sphenothmoidalis* (zachylek klinowo-sitowy) – Rosenmüller-Grubego
- 30 *Plica salpingopalatina* (fald trąbkowo-podniebny)

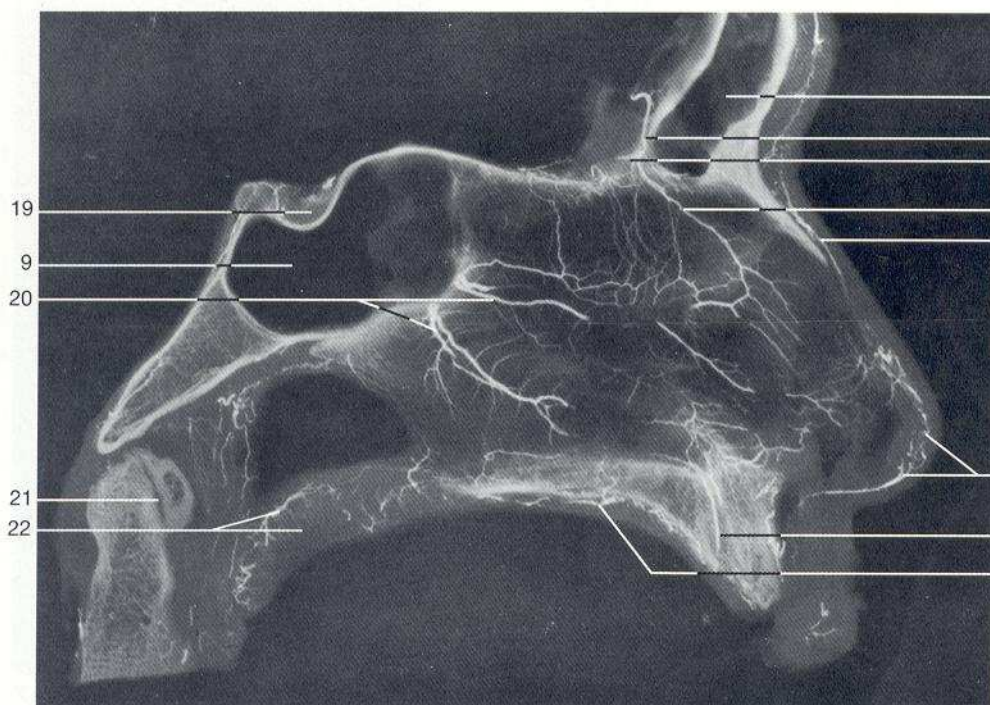

Ściana boczna jamy nosowej (rys. schematyczny). Drogi dojścia do jam obocznych nosa zaznaczono czerwonymi strzałkami.

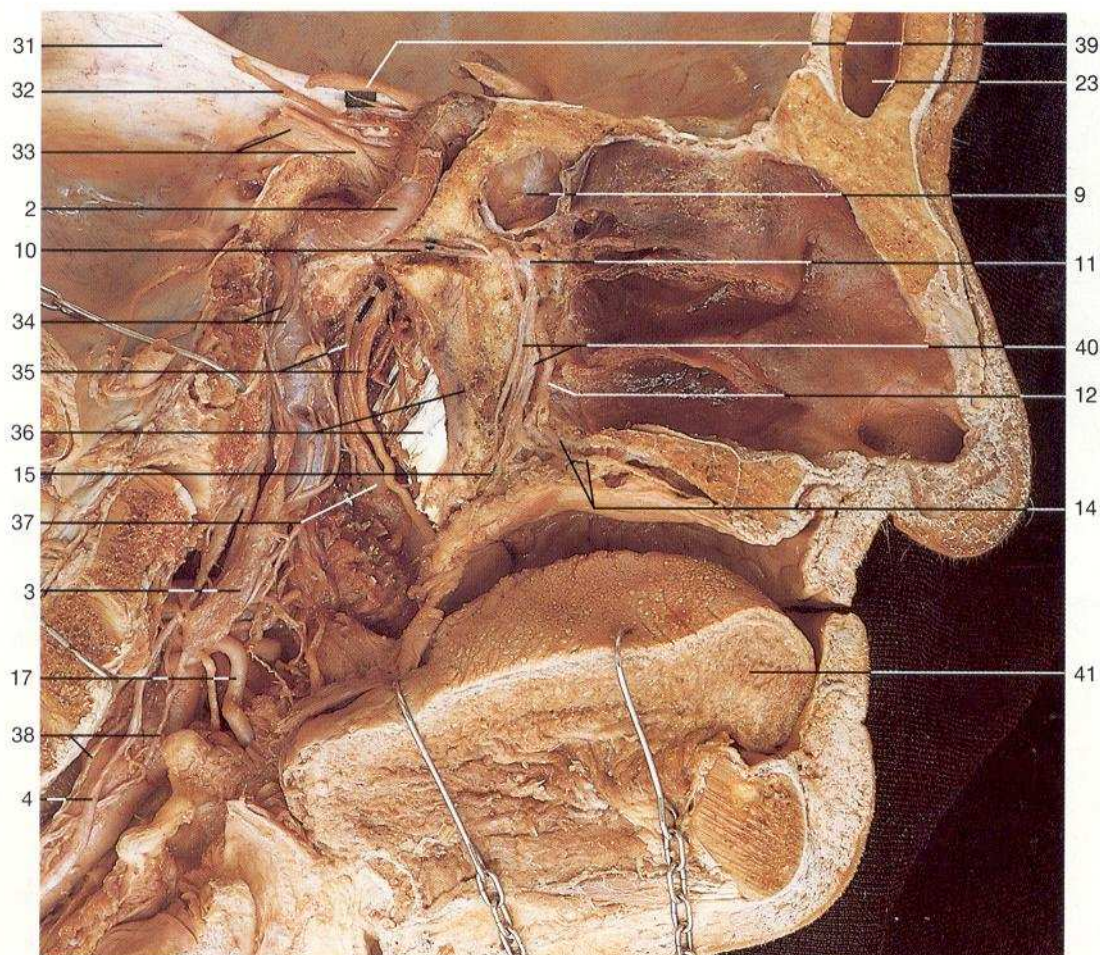
Nerwy ściany bocznej jamy nosowej I – przekrój strzałkowy głowy. Kanał skrzydłowo-podniebienny (*canalis pterygopalatinus*) został otwarty, a błony śluzowe częściowo usunięto.

- 1 *N. facialis* – VII (n. twarzowy)
- 2 *A. carotis et plexus caroticus int.* (t. szyjna i spłot szyjno-tętniczy wewn.)
- 3 *Ggl. cervicale sup.* (zwój szyjny górny)
- 4 *N. vagus* – X (n. błędny)
- 5 *Truncus sympatheticus* (pień współczulny)
- 6 *N. opticus* – II et *a. ophthalmica* (n. wzrokowy i t. oczna)
- 7 *N. oculomotorius* – III (n. okoruchowy)
- 8 *A. carotis int. et sinus cavernosus* (t. szyjna wewn. i zatoka jamista)
- 9 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
- 10 *N. canalis pterygoidei* (n. kanału skrzydłowego)
- 11 *Ggl. pterygopalatinum* (zwój skrzydłowo-podniebienny)
- 12 *A. palatina descendens* (t. podniebienna zstępująca)
- 13 *Rr. nasales post. inf.* (gałęzie nosowe tylne dolne) et *aa. nasales post. lat. et septi* (tętnice nosowe tylne boczne i tętnice przegrody)
- 14 *Nn. palatini maiores* et *a. palatina maior* (nerwy podniebienne większe i t. podniebienna większa)
- 15 *Nn. et aa. palatinae minores* (nerwy i tętnice podniebienne mniejsze)
- 16 Gałęzie t. gardłowej wstępującej (*a. pharyngea ascendens*)
- 17 *A. lingualis* (t. językowa)
- 18 *Epiglottis* (nagłośnia)
- 19 *Sella turcica* (siodło tureckie)
- 20 *Aa. nasales post. lat. et aa. septi* (tętnice nosowe tylne boczne i tętnice przegrody) – gałęzie t. klinowo-podniebiennej (*a. sphenopalatina*)
- 21 *Articulatio atlantoaxialis mediana* (staw szczytowo-obrotowy pośrodkowy)
- 22 *Palatum molle* (podniebienie miękkie) et *aa. palatinae minores* (tętnice podniebienne mniejsze) – gałęzie t. podniebiennej zstępującej (*a. palatina descendens*)
- 23 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)
- 24 *A. meningea ant.* (t. oponowa przednia)
- 25 *A. ethmoidalis ant.* (t. sitowa przednia) – gałąź t. ocznej (*a. ophthalmica*)
- 26 *Aa. septi nasi* (tętnice przegrody nosa)
- 27 *A. dorsalis nasi* (t. grzbietowa nosa)
- 28 *Rr. nasales a. ethmoidalis ant.* (gałęzie nosowe t. sitowej przedniej)
- 29 *Canalis incisivus* et *a. nasopalatina* (kanał przysieczny i t. nosowo-podniebiennej)
- 30 *Palatum durum* (podniebienie twarde) et *a. palatina maior* (t. podniebienna większa) – gałąź t. podniebiennej zstępującej (*a. palatina descendens*)

Arteriogram przegrody nosa – widok strony lewej z boku.

ciąg dalszy na stronie 143 →

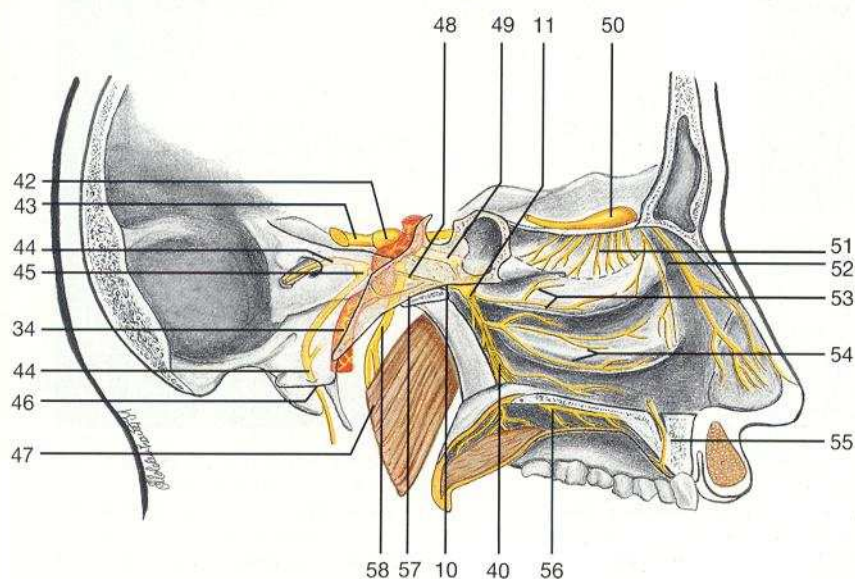

Nerwy ściany bocznej jamy nosowej II. Kanał tętnicy szyjnej (*canalis caroticus*) został otwarty, śluzówkę gardła i jamy nosowej częściowo usunięto.

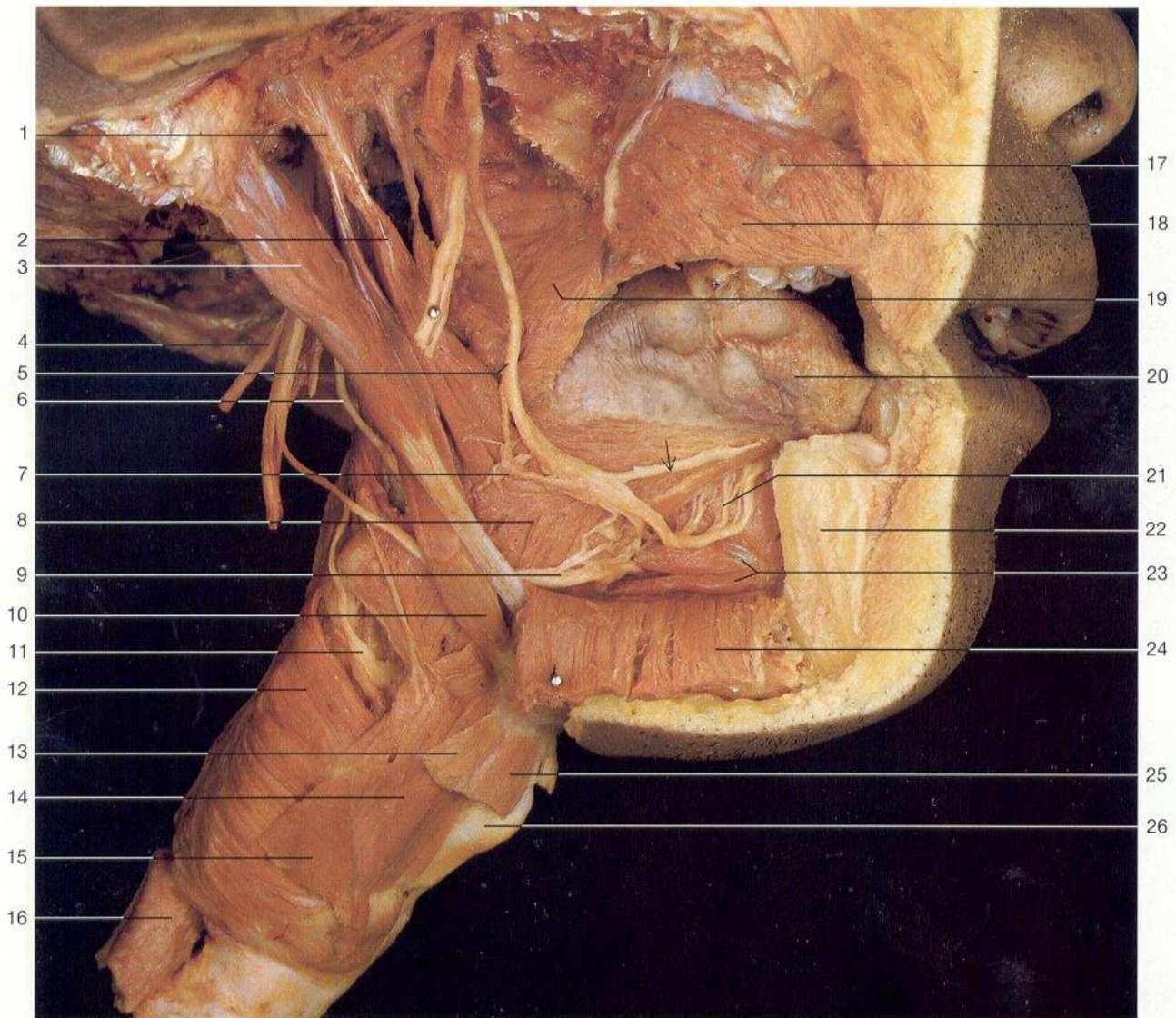
- 31 *Tentorium cerebelli* (namiot mózdzku)
- 32 *N. trochlearis* – IV (n. błoczkowy)
- 33 *N. trigeminus* – V et *radix motoria* (n. trójdzielny i korzeń ruchowy)
- 34 *Plexus caroticus int.* (splot szyjno-tętniczy wewn.)
- 35 *N. lingualis et chorda tympani* (n. językowy i struna bębinkowa)

- 36 *M. pterygoideus med. et lamina med. proc. pterygoidei* (m. skrzydłowy przyśrodkowy i blaszka przyśrodkowa wyrostka skrzydłowego)
- 37 *N. alveolaris inf.* (n. zębodołowy dolny)
- 38 *Truncus sympatheticus* (pień współczulny)
- 39 *N. petrosus maior* (n. skalisty większy)
- 40 *Nn. palatini* (nerwy podniebienne)
- 41 *Lingua* (język)

- 42 *Ggl. trigeminale* (zwój trójdzielny)
- 43 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielny)
- 44 *N. facialis* – VII (n. twarzowy)
- 45 *Ggl. geniculi* (zwój kolanka)
- 46 *For. stylomastoideum* (otwór rylcowo-sutkowy) – wyjście n. twarzowego (*n. facialis*) z podstawy czaszki (*basis cranii*)
- 47 *M. pterygoideus med.* (m. skrzydłowy przyśrodkowy)
- 48 *N. petrosus maior* (n. skalisty większy)
- 49 *N. maxillaris* – V₂ (n. szczękowy)
- 50 *Bulbus olfactorius* (opuszka węchowa)
- 51 *Fila olfactoria* (nici węchowe)
- 52 *Rr. nasales int. et med. n. ethmoidalis ant.* (gałęzie nosowe wewnętrzne i przyśrodkowe n. sitowego przedniego)
- 53 *Rr. nasales post. sup. lat.* (gałęzie nosowe tylne górne boczne)
- 54 *Rr. nasales post. inf. lat.* (gałęzie nosowe tylne dolne boczne)
- 55 *Canalis incisivus et n. nasopalatinus* (kanał przysieczny i n. nosowo-podniebienny)
- 56 *N. palatinus maior* (n. podniebienny większy)
- 57 *N. petrosus prof.* (n. skalisty głęboki)
- 58 *N. mandibularis* – V₃ (n. żuchwowy)

Unerwienie ściany bocznej jamy nosowej i podniebienia (rys. schematyczny).

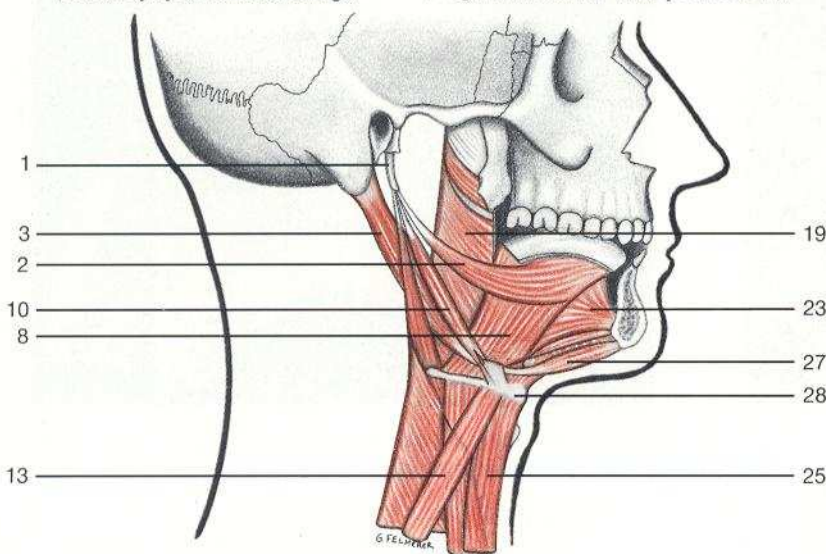

Okolice przygardłowa (*regio parapharyngea*) i podjęzykowa (*regio sublingualis*). Unerwienie języka. Prawą połowę twarzy z żuchwą częściowo usunięto, a jamę ustną otwarto. Strzałka wskazuje przewód ślinianki podżuchowej (*ductus submandibularis*).

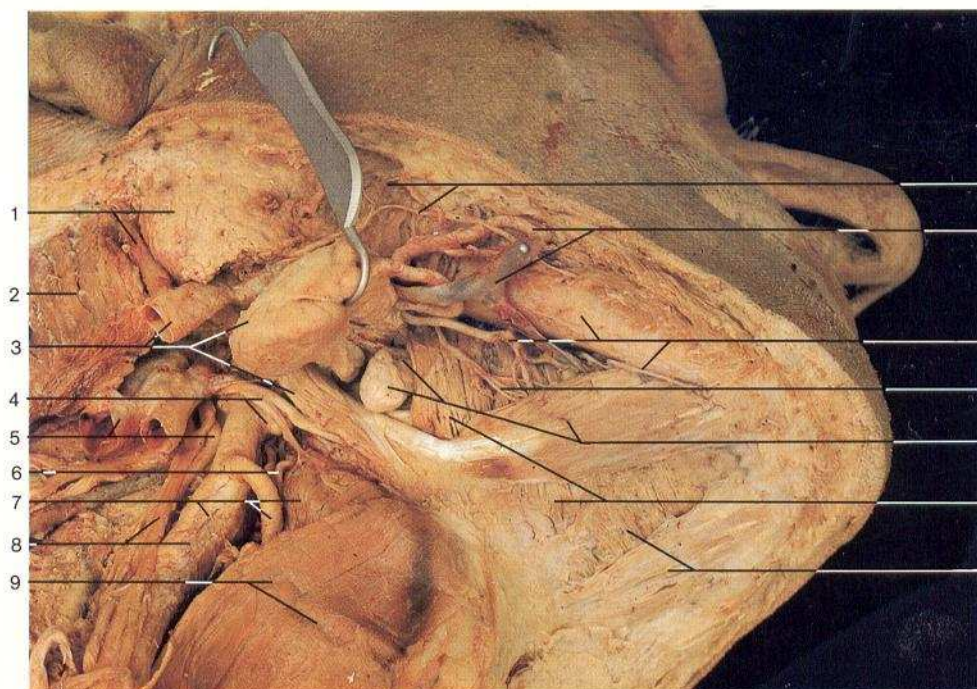
- 1 *Proc. styloideus* (wyrastek rylcowaty)
- 2 *M. styloglossus* (m. rylcowo-językowy)
- 3 *Venter post. m. digastrici* (brzusiec tylny m. dwubrzuścowego)

- 4 *N. vagus* – X (n. błędny)
- 5 *N. lingualis* – V₃ (n. językowy)
- 6 *N. glossopharyngeus* – IX (n. językowo-gardłowy)
- 7 *Ggl. submandibulare* (zwój podżuchowy)

- 8 *M. hyoglossus* (m. gnykowo-językowy)
- 9 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy)
- 10 *M. stylohyoideus* (m. rylcowo-gnykowy)
- 11 *R. int. n. laryngei sup.* (gałąź zewn. n. krtaniowego górnego)
- 12 *M. constrictor pharyngis medius* (m. zwieracz środkowy gardła)
- 13 *M. omohyoideus* (m. łopatkowo-gnykowy)
- 14 *M. thyrohyoideus* (m. tarczowo-gnykowy)
- 15 *M. sternothyroideus* (m. mostkowo-tarczowy)
- 16 *Oesophagus* (przelyk)
- 17 *Ductus parotideus* (przewód ślinianki przyusznej)
- 18 *M. buccinator* (m. policzkowy)
- 19 *M. constrictor pharyngis sup.* (m. zwieracz górny gardła)
- 20 *Lingua* (język)
- 21 Gałęzie końcowe n. językowego (*n. lingualis*)
- 22 *Mandibula* (żuchwa) – przecięta
- 23 *M. genioglossus* et *m. geniohyoideus* (m. bródkowo-językowy i m. bródkowo-gnykowy)
- 24 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy) – przecięty i odchylony do tyłu
- 25 *M. sternohyoideus* (m. mostkowo-gnykowy) – przecięty
- 26 *Cartilago thyroidea* (chrząstka tarczowata)
- 27 *Venter ant. m. digastrici* (brzusiec przedni m. dwubrzuścowego)
- 28 *Os hyoideum* (k. gnykowa)

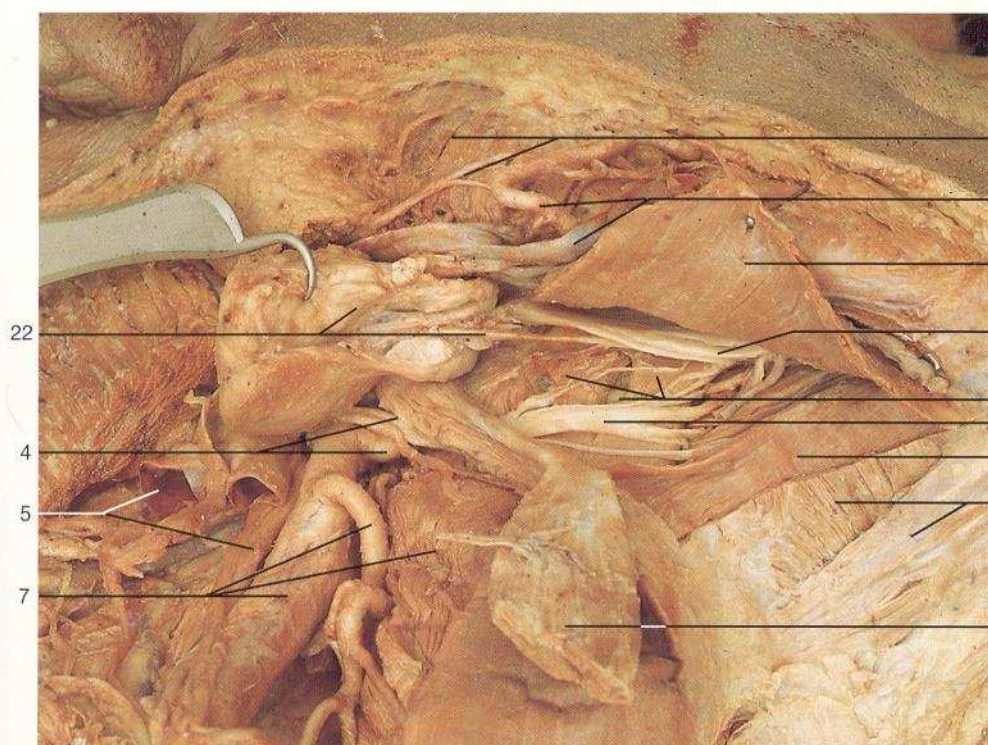

Mięśnie nad- i podgnykowe (*mm. supra- et infrahyoidei*) oraz gardło (*pharynx*) – rys. schematyczny.

Trójkąt podżuchwowy (*trigonum submandibulare*) – warstwa powierzchowna. Ślinianka podżuchwowa (*glandula submandibularis*) jest odciągnięta do tyłu.

- 12 *A. v. submentalis* et *mandibula* (t., ż. podbródkowa i żuchwa)
- 13 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy)
- 14 *Ductus submandibularis* (przewód ślinianki podżuchwowej), *gl. sublingualis* (ślinianka podjęzykowa) et *m. digastricus sin. – venter ant.* (m. dwubrzuścowy lewy – brzusiec przedni)
- 15 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy)
- 16 *M. mylohyoideus* et *venter ant. m. digastrici sin.* (m. żuchwowo-gnykowy i brzusiec przedni m. dwubrzuścowego lewego)
- 17 *M. hyoglossus* et *a. lingualis* (m. gnykowo-językowy i t. językowa)
- 18 *N. lingualis* (n. językowy)
- 19 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy)
- 20 *M. geniohyoideus* (m. bródkowo-gnykowy)
- 21 *M. digastricus dext. – venter ant.* (m. dwubrzuścowy prawy – brzusiec przedni) – odchylony do tyłu
- 22 *Gl. submandibularis* et *ductus submandibularis* (ślinianka podżuchwowa i przewód ślinianki podżuchwowej)

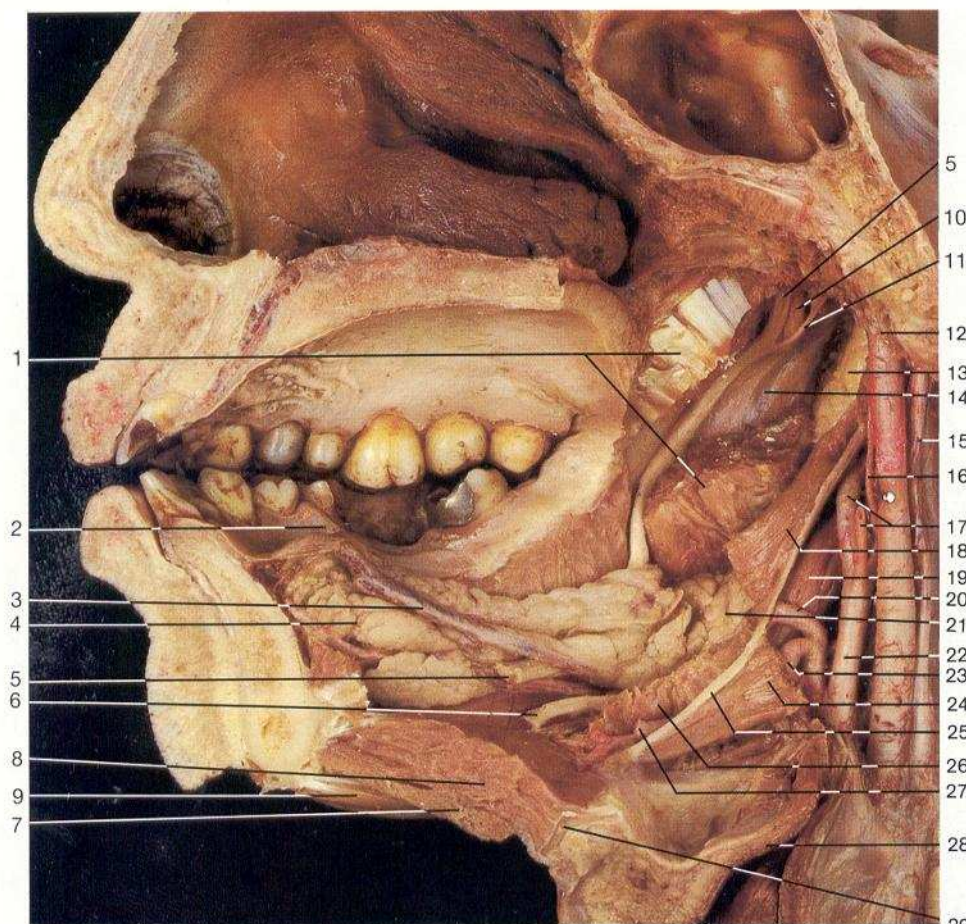

Trójkąt podżuchwowy – warstwa głęboka. Mięsień żuchwowo-gnykowy (*m. mylohyoideus*) został przecięty i odchylony na bok.

- 10
- 11
- 15
- 18
- 17
- 19
- 20
- 16
- 21

- 1 *Gl. parotidea* et *v. retromandibularis* (ślinianka przyuszna i ż. zażuchwowa)
- 2 *M. sternocleidomastoideus* (m. mostkowo-obojęczykowo-sutkowy) – przecięty
- 3 *V. retromandibularis* (ż. zażuchwowa), *gl. submandibularis* (ślinianka podżuchwowa) et *m. stylohyoideus* (m. rylcowo-gnykowy)
- 4 *N. hypoglossus* – XII et *a. lingualis* (n. podjęzykowy i t. językowa)
- 5 *N. vagus* – X et *v. iugularis int.* (n. błędny i żyła szyjna wewn.)

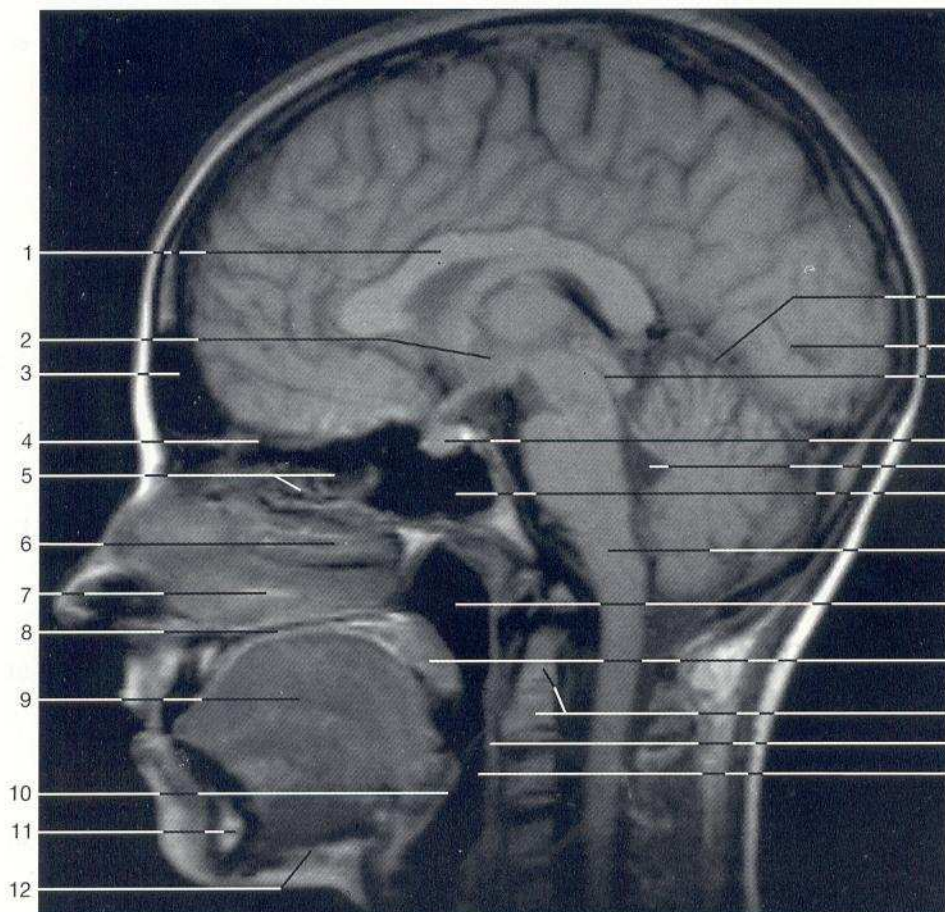
- 6 *A. laryngea sup.* (t. krtaniowa górna)
- 7 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.), *m. thyrohyoideus* (m. tarczowo-gnykowy) et *a. thyroidea sup.* (t. tarczowa górna)
- 8 *A. carotis communis* et *radix sup. ansae cervicalis* (t. szyjna wspólna i korzeń górny pętli szyjnej)
- 9 *M. omohyoideus* et *m. sternohyoideus* (m. łopatkowo-gnykowy i m. mostkowo-gnykowy)
- 10 *M. masseter* et *r. marginalis mandibulae n. facialis* (m. żwacz i gałąź brzożna żuchwy n. twarzowego)
- 11 *A. et v. facialis* (t. i ż. twarzowa)

Jama ustna (*cavum oris* s. *cavitas oris*) – widok od wewnątrz. Język i ścianę gardła usunięto.

- 1 *M. pterygoideus med.*
(m. skrzydłowy przyśrodkowy)
- 2 *Caruncula sublingualis dext.*
(mięsko podjęzykowe prawe)
- 3 *Ductus submandibularis*
(przewód ślinianki podżuchwowej)
- 4 *Gl. sublingualis*
(ślinianka podjęzykowa)
- 5 *N. lingualis* (n. językowy)
- 6 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy)
- 7 *M. mylohyoideus*
(m. żuchwowo-gnykowy)
- 8 *M. geniohyoideus*
(m. bródkowo-gnykowy)
- 9 *M. digastricus – venter ant.*
(m. dwubrzuścowy – brzusiec przedni)
- 10 *N. alveolaris inf.* (n. zębodołowy dolny)
- 11 *Chorda tympani* (struna bębnekowa)
- 12 *A. carotis int.* (t. szyjna wewnętrzna)
- 13 *Gl. parotidea* (ślinianka przyuszna)
- 14 *Lig. sphenomandibulare*
(więzadło klinowo-żuchwowe)
- 15 *N. vagus* – X (n. błędny)
- 16 *N. glossopharyngeus* – IX
(n. językowo-gardłowy)
- 17 *A. temporalis superf. et a. pharyngea ascendens* (t. skroniowa powierzchowna i t. gardłowa wstępująca)
- 18 *M. styloglossus* (m. rylcowo-językowy)
- 19 *M. digastricus – venter post.*
(m. dwubrzuścowy – brzusiec tylny)
- 20 *A. facialis* (t. twarzowa)
- 21 *Gl. submandibularis*
(ślinianka podżuchwowa)
- 22 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 23 *A. lingualis* (t. językowa)
- 24 *M. constrictor pharyngis medius*
(m. zwieracz środkowy gardła)
- 25 *Lig. stylohyoideum*
(więzadło rylcowo-gnykowe)
- 26 *M. hyoglossus* (m. gnykowo-językowy)
- 27 *A. prof. linguae* (t. głęboka języka)
- 28 *Epiglottis* (nagłośnia)
- 29 *Os hyoideum* (kość gnykowa)

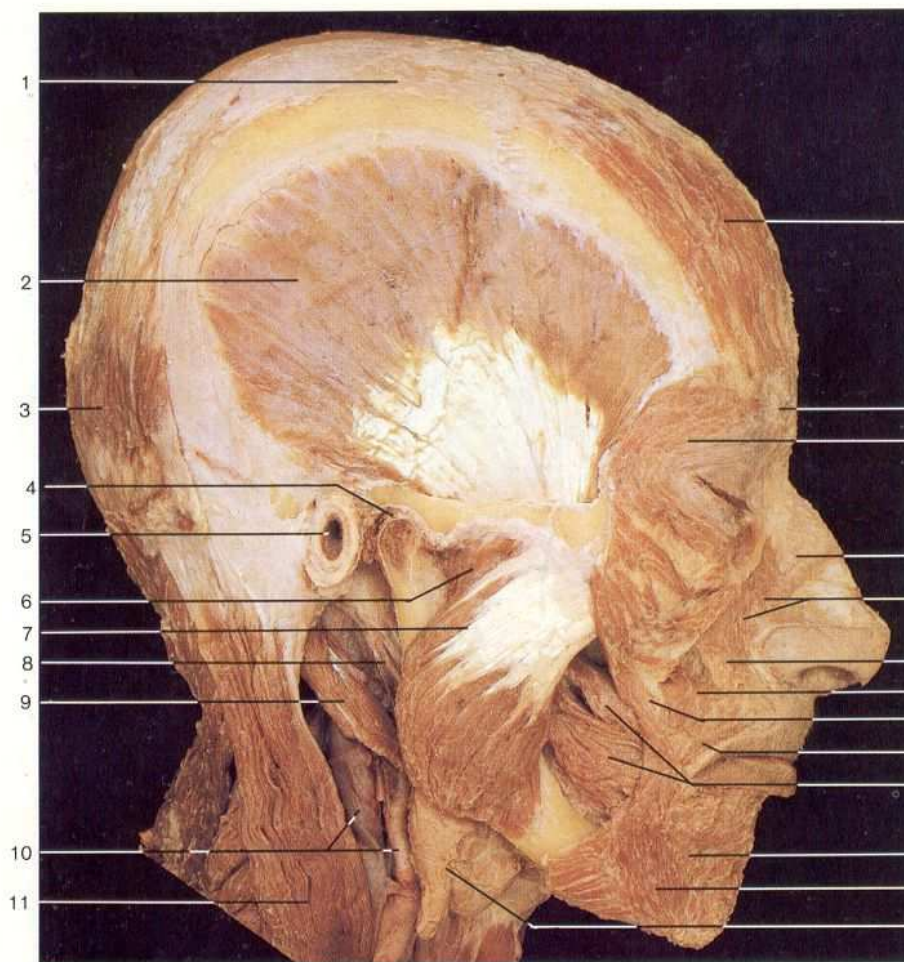
- 1 *Corpus callosum* (ciało modzełowe)
- 2 *Hypothalamus* (podwzgórze)
- 3 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)
- 4 *Lamina cribrosa* (blaszka sitowa)
- 5 *Cellulae ethmoidales* (komórki sitowe)
- 6 *Concha nasalis media*
(małżowina nosowa środkowa)
- 7 *Concha nasalis inf.*
(małżowina nosowa dolna)
- 8 *Palatum durum* (podniebienie twarde)
- 9 *Lingua* (język)
- 10 *Epiglottis* (nagłośnia)
- 11 *Mandibula* (żuchwa)
- 12 *M. mylohyoideus*
(m. żuchwowo-gnykowy)
- 13 *Tentorium cerebelli* (namiot mózdzku)
- 14 *Fissura calcarina* (szczelina ostrogowa)
- 15 *Aqueductus mesencephali*
(wodociąg śródmózgowia)
- 16 *Hypophysis* (przysadka)
- 17 *Ventriculus quartus*
(komora czwarta)
- 18 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
- 19 *Medulla oblongata* (rdzeń przedłużony)
- 20 *Pars nasalis pharyngis*
(część nosowa gardła)
- 21 *Uvula* (języczek)
- 22 *Dens axis* (zab kręgu obrotowego)
- 23 Mięśnie gardła
- 24 *Pars oralis pharyngis*
(część ustna gardła)

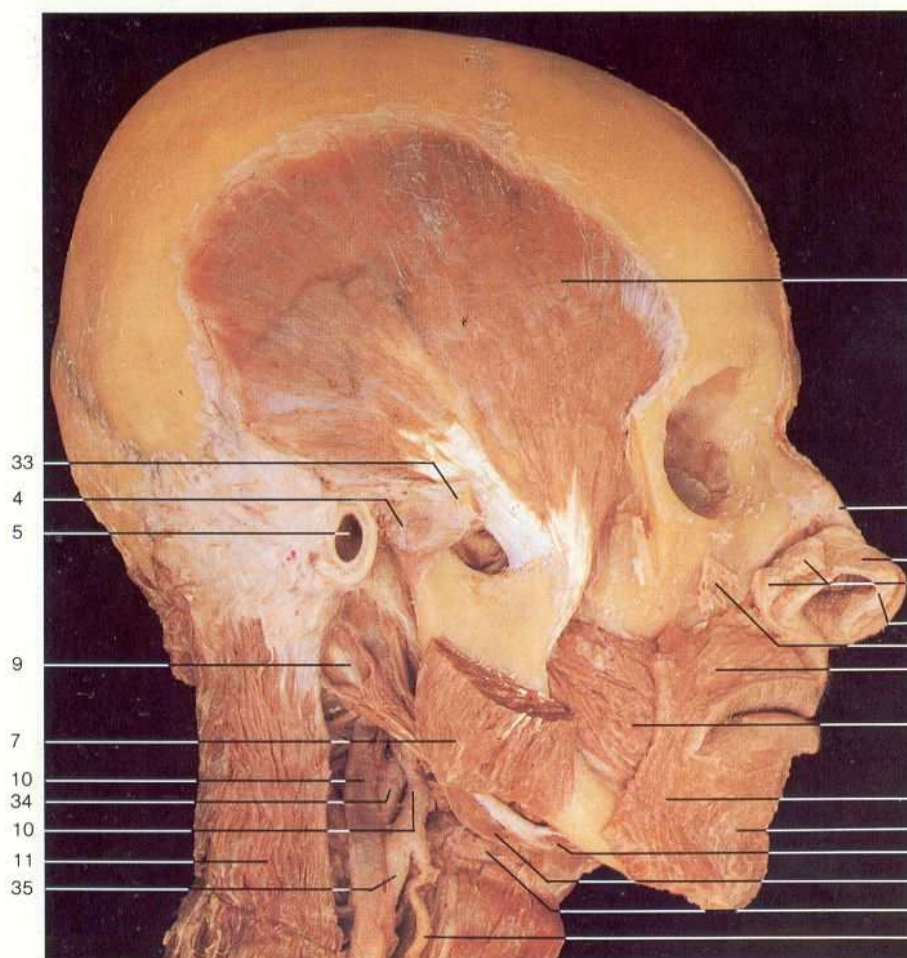
Przekrój strzałkowy pośrodkowy głowy i szyi – zdjęcie z RM przekazane przez dr. A. Heucka z Uniwersytetu w Bonn.

Mięsień skroniowy (*m. temporalis*) i mięsień żwacz (*m. masseter*).

Obie powięzie mięśnia skroniowego usunięto, a staw skroniowo-żuchwowy został otwarty.

- 1 Galea aponeurotica (czepec ścięgnisty)
- 2 *M. temporalis* (mięsień skroniowy)
- 3 Venter occipitalis m. occipitofrontalis (brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego)
- 4 *Articulatio temporomandibularis* (staw skroniowo-żuchwowy)
- 5 Porus et meatus acusticus ext. (otwór i przewód słuchowy zewn.)
- 6 Pars profunda m. masseteris (część głęboka m. żwacza)
- 7 Pars superficialis m. masseteris (część powierzchowna m. żwacza)
- 8 *M. stylohyoideus* (m. rylcowo-gnykowy)
- 9 Venter post. m. digastrici (brzusiec tylny m. dwubrzuścowego)
- 10 A. carotis ext. et v. iugularis int. (tętnica szyjna zewn. i żyła szyjna wewn.)
- 11 *M. sternocleidomastoideus* (m. mostkowo-obojczykowo-sutkowy)
- 12 Venter frontalis m. occipitofrontalis (brzusiec czołowy m. potyliczno-czołowego)
- 13 *M. depressor supercilii* (m. obniżacz brwi)
- 14 *M. orbicularis oculi* – pars orbitalis (m. okrężny oka – część oczodolowa)
- 15 Pars transversa m. nasalis (część poprzeczna m. nosowego)
- 16 *M. levator labii sup. alaeque nasi* (m. dźwigacz wargi górnej i skrzydelka nosa)
- 17 *M. levator labii sup.* (m. dźwigacz wargi górnej)
- 18 *M. levator anguli oris* (m. dźwigacz kąta ust)
- 19 *M. zygomaticus maior* (m. jarzmowy większy)
- 20 *M. orbicularis oris* (m. okrężny ust)
- 21 *M. buccinator* (m. policzkowy)
- 22 *M. depressor labii inf.* (m. obniżacz wargi dolnej)
- 23 *M. depressor anguli oris* (m. obniżacz kąta ust)
- 24 *Glandula submandibularis* (ślinianka podżuchwowa)
- 25 Cartilago nasi lat. (chrząstka boczna nosa)
- 26 Crus lat. cartilaginis alaris maioris (odnoga boczna chrząstki skrzydłowej większej)
- 27 Cartilagine alares minores (chrząstki skrzydłowe mniejsze)
- 28 Crus mediale cartilaginis alaris maioris (odnoga przyśrodkowa chrząstki skrzydłowej większej)
- 29 N. infraorbitalis (nerw podoczodolowy)
- 30 Venter ant. m. digastrici (brzusiec przedni m. dwubrzuścowego)
- 31 *M. hyoglossus* (m. gnykowo-językowy)
- 32 A. thyroidea sup. (tętnica tarczowa górna)
- 33 Arcus zygomaticus (łuk jarzmowy) – przecięty
- 34 A. carotis int. dext. (t. szyjna wewn. prawa)
- 35 A. carotis communis dext. (t. szyjna wspólna prawa)

Mięsień skroniowy. Łuk jarzmowy (*arcus zygomaticus*) częściowo usunięto by pokazać przyczep mięśnia skroniowego. Ucho zewnętrzne i mięsień żwacz przecięto.

Mięsień skroniowy (*m. temporalis*) i mięsień zwacz (*m. masseter*).
Obie powięzie mięśnia skroniowego usunięto, a staw skroniowo-zuchwowy został otwarty.

1 *Galena aponeurotica* (część ścięgna)

2 *M. temporalis* (mięsień skroniowy)

3 *Venter occipitalis m. occipitofrontalis*

4 *Articulatio temporomandibularis* (brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego)

5 *Pons et meatus acusticus ext.* (otwór i przewód słuchowy zewn.)

6 *Pars profunda m. masseteris* (część głęboka m. zwacza)

7 *Pars superficialis m. masseteris* (część powierzchowna m. zwacza)

8 *M. stylohyoideus* (m. rylcowo-gnykowy)

9 *Venter post. m. digastrici* (brzusiec tylny m. dwubrzuscowego)

10 *A. carotis ext. et v. jugularis int.* (tętnica szyjna zewn. i żyła szyjna wewn.)

11 *M. sternocleidomastoideus* (m. mostkowo-obojęzyczkowo-sutkowy)

12 *Venter frontalis m. occipitofrontalis* (brzusiec czołowy m. potyliczno-czołowego)

13 *M. depressor superilii* (m. obniżacz brwi)

14 *M. orbicularis oculi* – pars orbitalis (m. okrężny oka – część oczodołowa)

15 *Pars transversa m. nasalis* (część poprzeczna m. nosowego)

16 *M. levator labii sup. alaeque nasi* (m. dźwigacz wargi górnej i skrzydełka nosa)

17 *M. levator labii sup.* (m. dźwigacz wargi górnej)

18 *M. levator anguli oris* (m. dźwigacz kąta ust)

19 *M. zygomaticus maior* (m. jarzmowy większy)

20 *M. orbicularis oris* (m. okrężny ust)

21 *M. buccinator* (m. policzkowy)

22 *M. depressor labii inf.* (m. obniżacz wargi dolnej)

23 *M. depressor anguli oris* (m. obniżacz kąta ust)

24 *Glandula submandibularis* (ślinianka podżuchwowa)

25 *Cartilago nasi lat.* (chrząstka boczna nosa)

26 *Crus lat. cartilaginis alaris maioris* (odnoga boczna chrząstki skrzydłowej większej)

27 *Cartilagines alares minores* (chrząstki skrzydłowe mniejsze)

28 *Crus mediale cartilaginis alaris maioris* (odnoga przyśrodkowa chrząstki skrzydłowej większej)

29 *N. infraorbitalis* (nerw podoczodołowy)

30 *Venter ant. m. digastrici* (brzusiec przedni m. dwubrzuscowego)

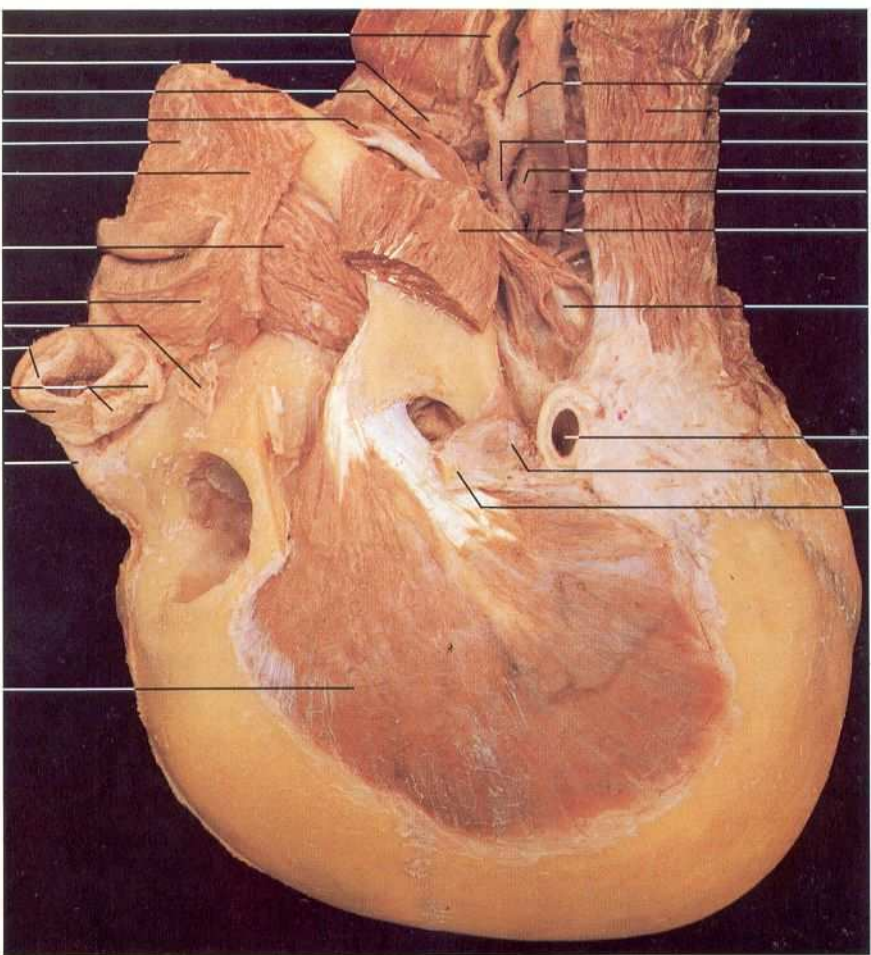
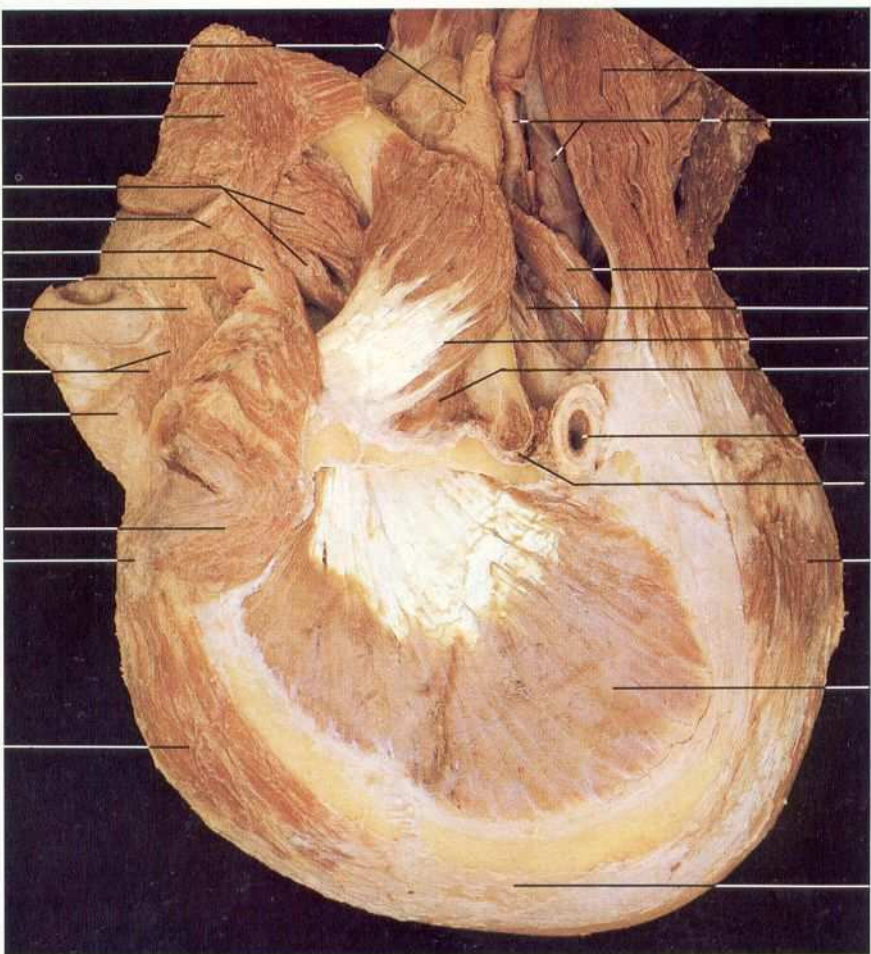
31 *M. hyoglossus* (m. gnykowo-językowy)

32 *A. thyroidea sup.* (tętnica tarczowa górną)

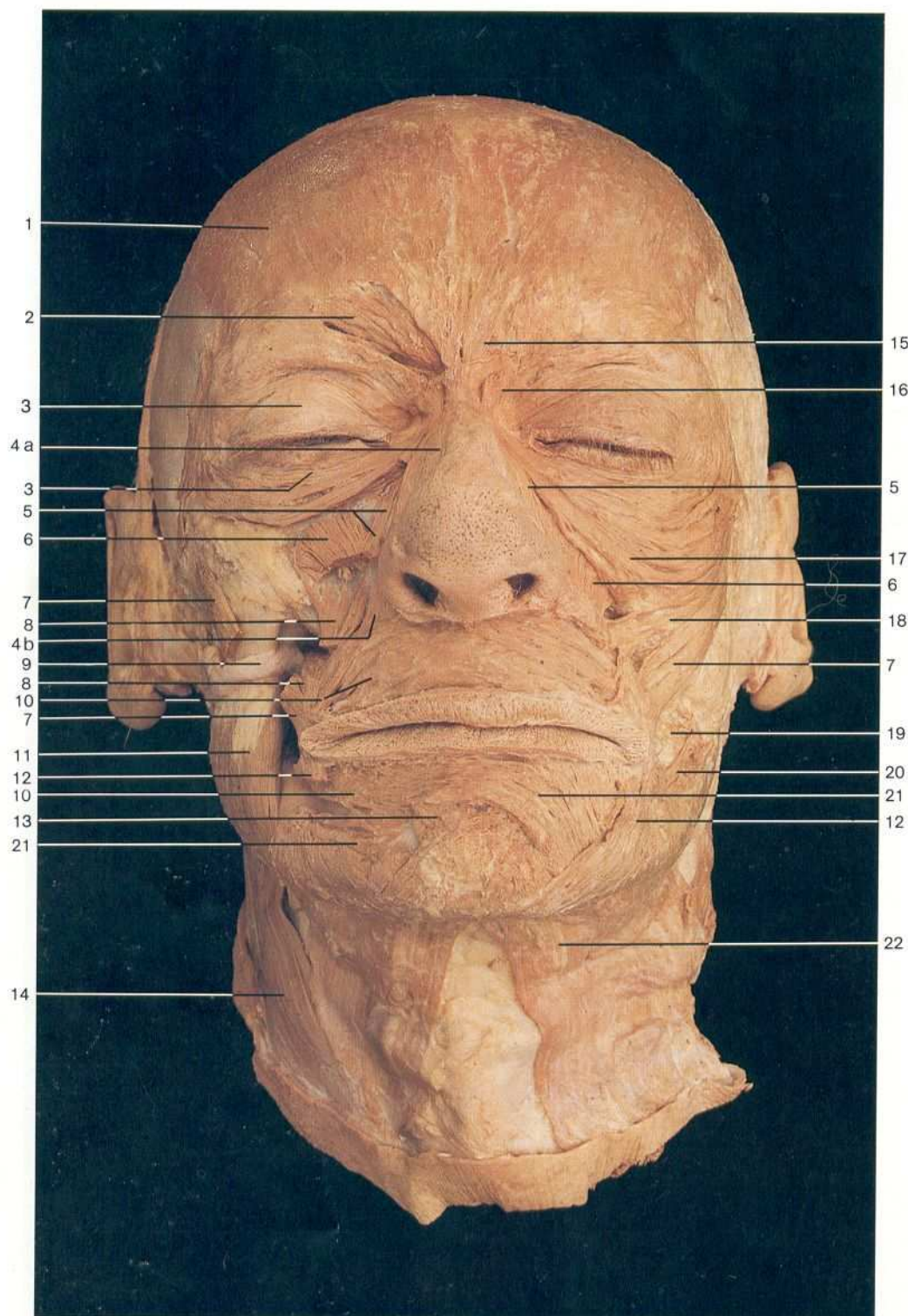
33 *Arcus zygomaticus* (łuk jarzmowy) – przecięty

34 *A. carotis int. dext.* (l. szyjna wewn. prawa)

35 *A. carotis communis dext.* (l. szyjna wspólna prawa)

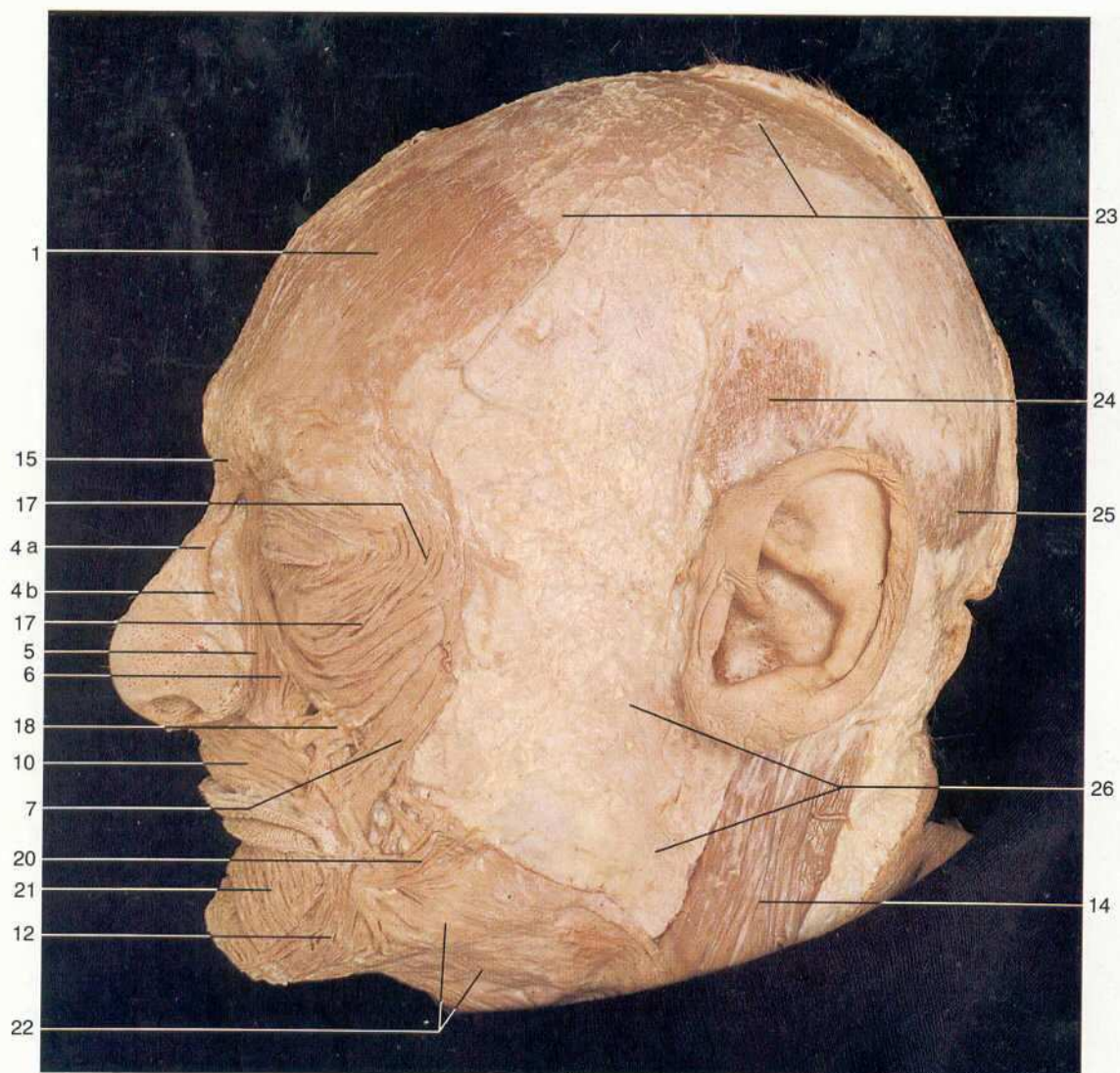

Mięsień skroniowy. Łuk jarzmowy (*arcus zygomaticus*) częściowo usunięto by pokazać przyczep mięśnia skroniowego. Ucho zewnętrzne i mięsień zwacz przecięto.

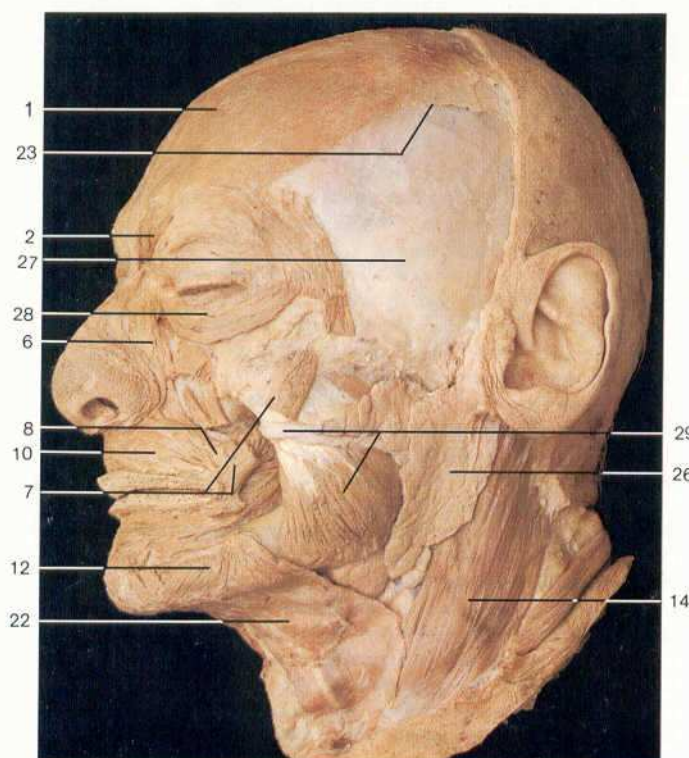

Mięśnie wyrazowe twarzy – widok od przodu: po stronie lewej – warstwa powierzchowna, po prawej – głęboka.

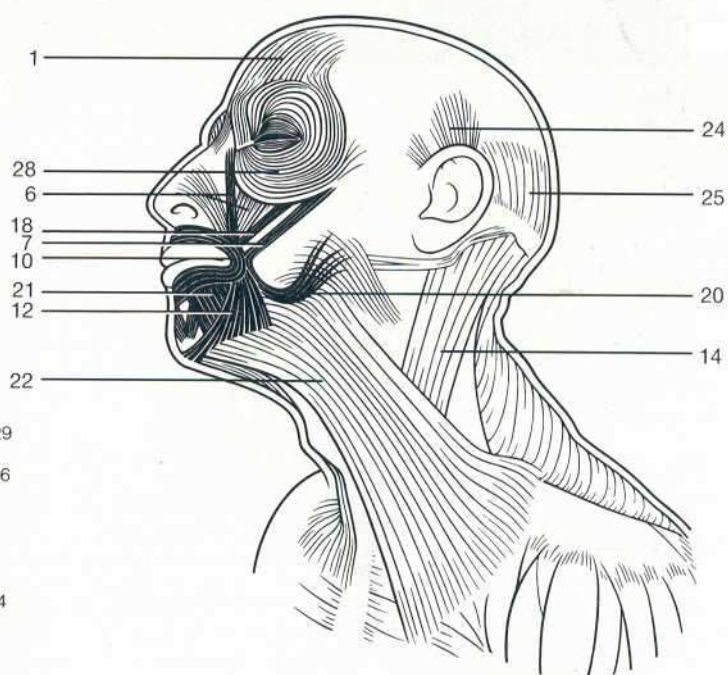
1 <i>Venter frontalis m. occipitofrontalis</i>
(brzusiec czołowy <i>m. potyliczno-czołowego</i>)	8 <i>M. levator anguli oris</i> (m. dźwigacz kąta ust)	19 <i>M. buccinator</i> (m. policzkowy)
2 <i>M. corrugator supercilii</i> (m. marszczący brwi)	9 <i>Ductus parotideus</i> (przewód ślinianki przyusznej)	20 <i>M. risorius</i> (m. śmiechowy)
3 <i>Pars palpebralis m. orbicularis oculi</i>
(część powiekowa m. okrężnego oka)	10 <i>M. orbicularis oris – pars labialis</i>
(m. okrężny ust – część wargowa)	21 <i>M. depressor labii inf.</i>
(m. obniżacz wargi dolnej)
4a <i>M. nasalis – pars transversa</i>
(m. nosowy – część poprzeczna)	11 <i>M. masseter</i> (m. żwacz)	22 <i>Platysma</i> (m. szeroki szyi)
4b <i>M. nasalis – pars alaris</i>
(m. nosowy – część skrzydlowa)	12 <i>M. depressor anguli oris</i>
(m. obniżacz kąta ust)	23 <i>Galea aponeurotica</i> (czepiec ścięgnisty)
5 <i>M. levator labii sup. alaeque nasi</i>
(m. dźwigacz wargi górnej i skrzydła nosa)	13 <i>M. mentalis</i> (m. bródkowy)	24 <i>M. temporoparietalis</i>
(m. skroniowo-ciemieniowy)
6 <i>M. levator labii sup.</i>
(m. dźwigacz wargi górnej)	14 <i>M. sternocleidomastoideus</i>
(m. mostkowo-obojęzyczkowo-sutkowy)	25 <i>Venter occipitalis m. occipitofrontalis</i>
(brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego)
7 <i>M. zygomaticus maior</i>
(m. jarzmowy większy)	15 <i>M. procerus</i> (m. podłużny)	26 <i>Gl. parotidea</i> (ślinianka przyuszna)
	16 <i>M. depressor supercilii</i> (m. obniżacz brwi)	27 <i>Fascia temporalis</i> (powięź skroniowa)
	17 <i>Pars orbitalis m. orbicularis oculi</i>
(część oczodolowa m. okrężnego oka)	28 <i>M. orbicularis oculi</i> (m. okrężny oka)
	18 <i>M. zygomaticus minor</i> (m. jarzmowy mniejszy)	29 <i>Ductus parotideus et m. masseter</i>
(przewód ślinianki przyusznej i m. żwacz)

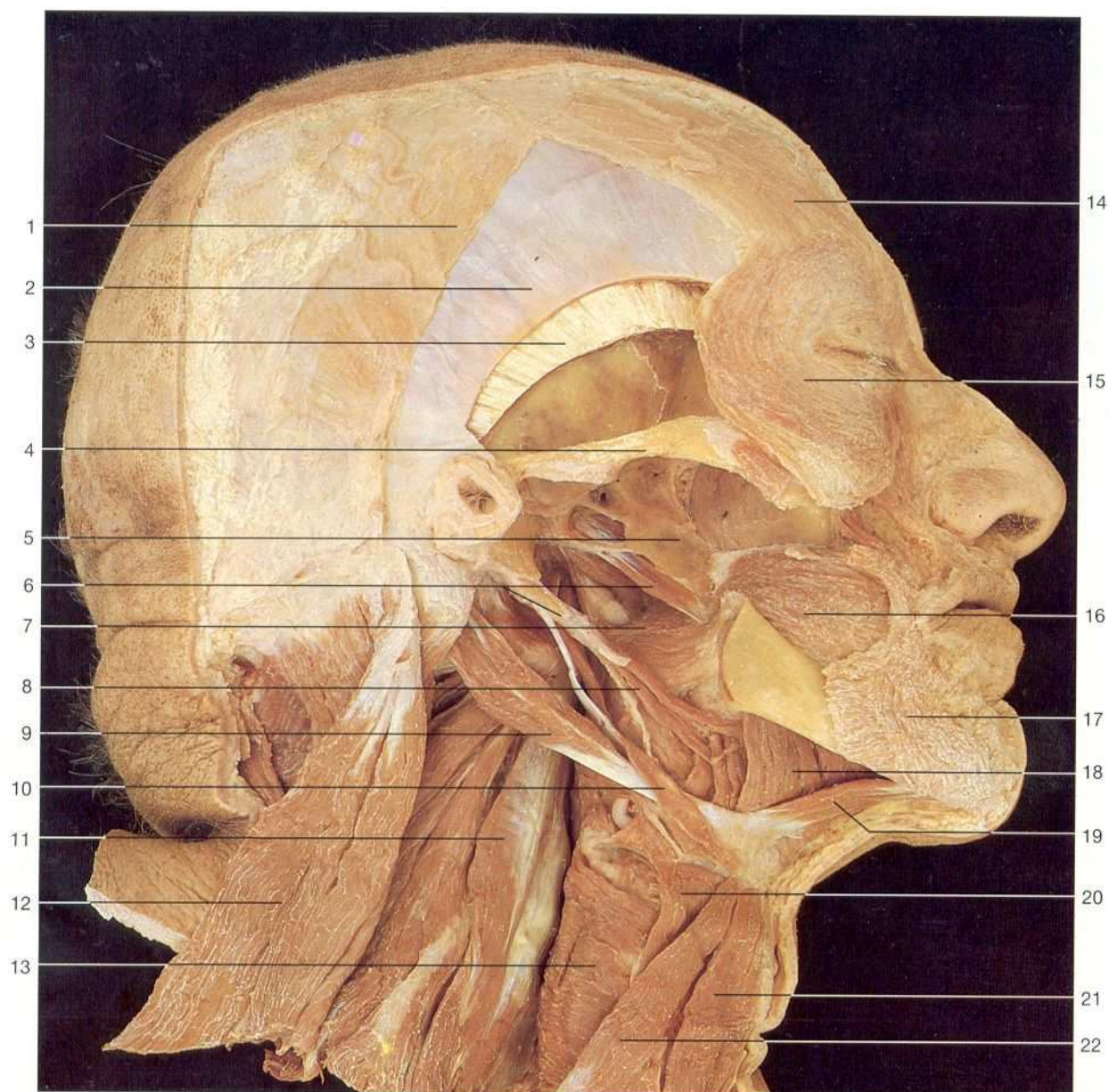
Mięśnie wyrazowe twarzy: warstwa powierzchowna – widok z boku.

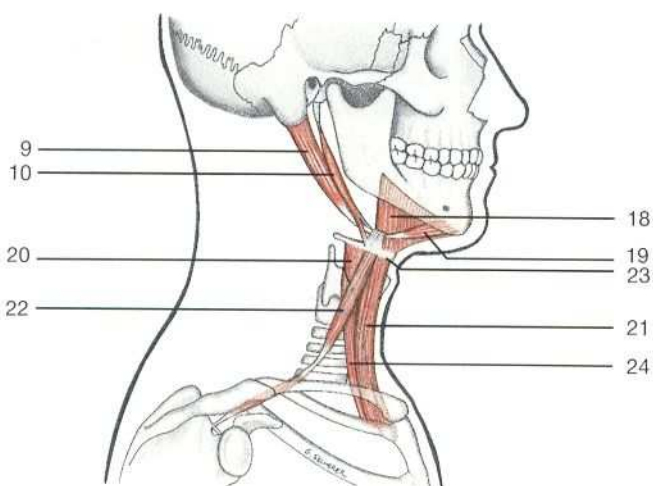
Mięśnie wyrazowe twarzy: mięsień żwacz (*m. masseter*) i ślinianka przyuszna (*gl. parotidea*) – widok z boku.

Mięśnie wyrazowe twarzy. Otwory głowy są otoczone mięśniami okrężnymi o charakterze zwieraczy i wachlarzowato przebiegającymi rozwieraczami.

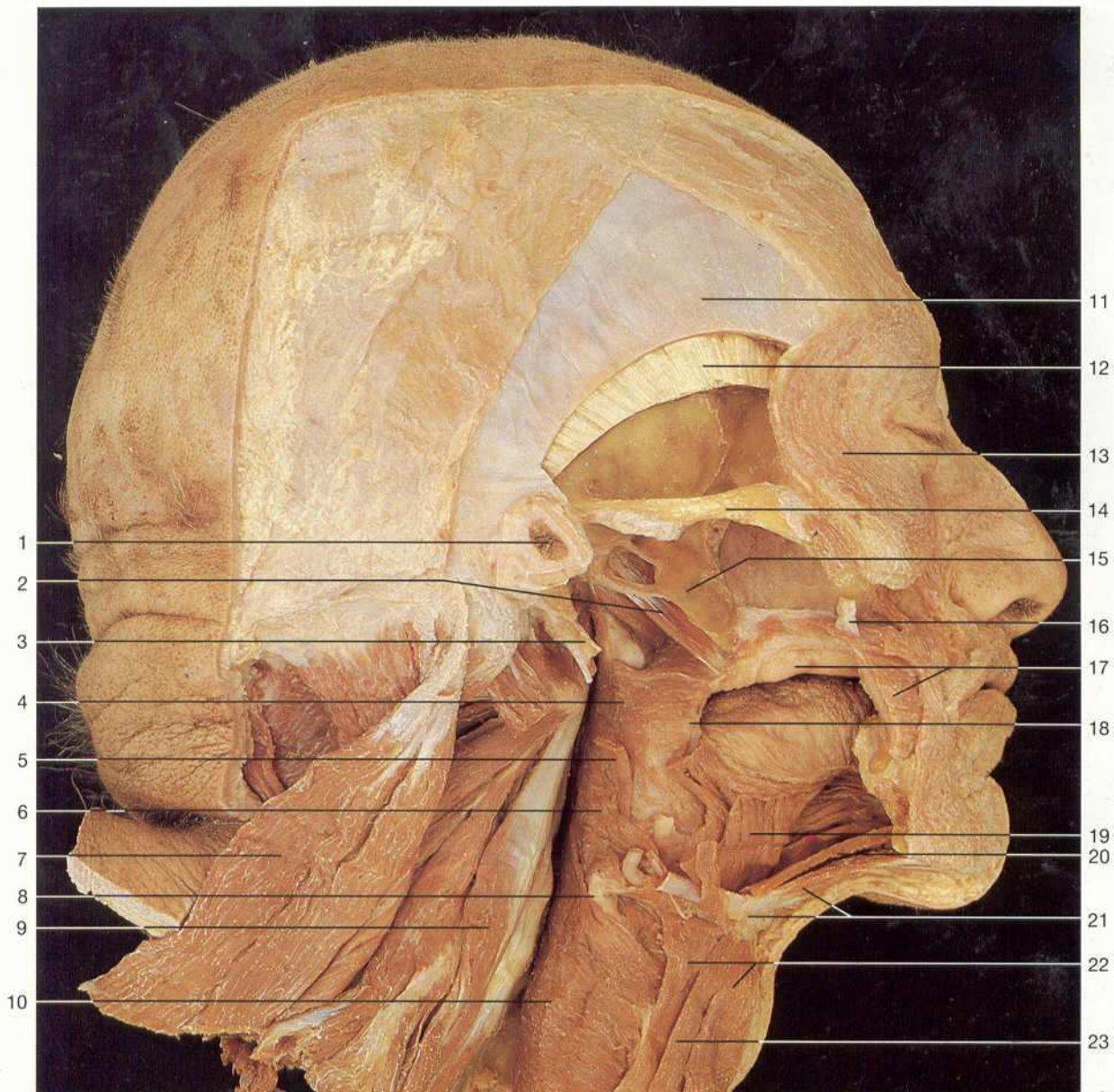

Mięśnie nad- i podgnykowe (*m. supra- et infrahyoidei*), gardło I (*pharynx*) – widok z boku. Usunięto: gałąź żuchwy (*r. mandibulae*), mięśnie skrzydlowe (*mm. pterygoidei*) i przyczep mięśnia skroniowego (*insertio m. temporalis*).

Położenie mięśni nad- i podgnykowych (rys. schematyczny).

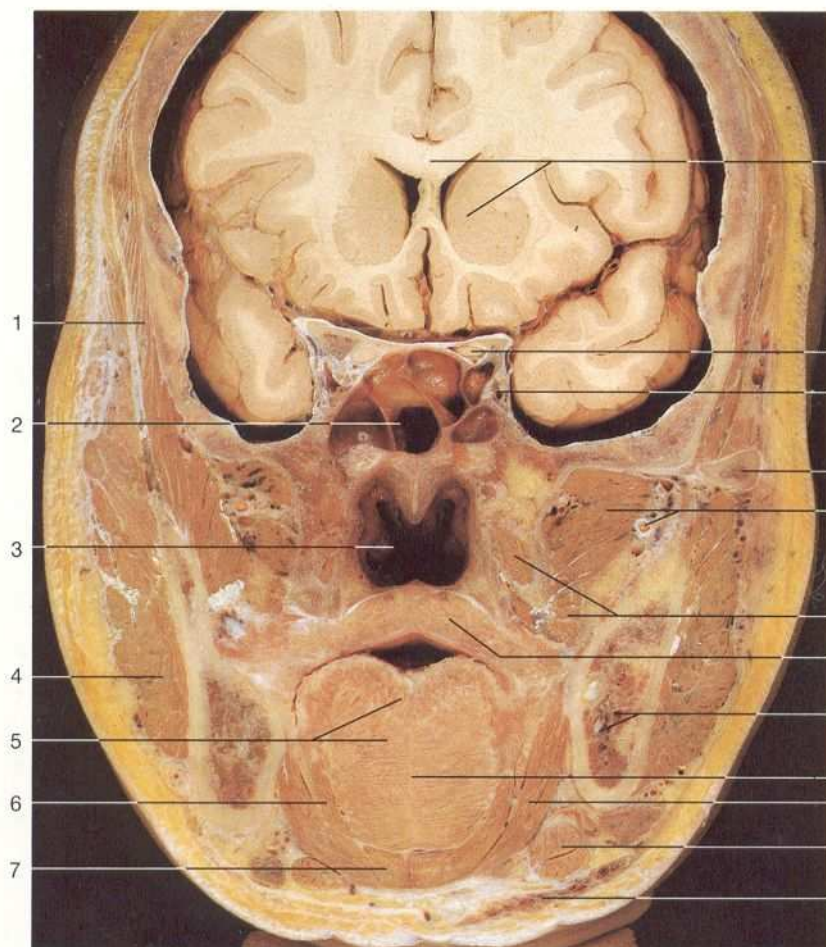
- 1 Galea aponeurotica (czepiec ścięgnisty)
- 2 Fascia temporalis (powięź skroniowa)
- 3 Tendo *m. temporalis* (ścięgno m. skroniowego)
- 4 Arcus zygomaticus (łuk jarzmowy)
- 5 Proc. pterygoideus ossis sphenoidalis (wyrostek skrzydlowaty k. klinowej)
- 6 *M. tensor veli palatini* et proc. styloideus
(m. napinacz podniebienia miękkiego i wyrostek rylcowaty)
- 7 *M. constrictor pharyngis sup.* (m. zwieracz górny gardła)
- 8 *M. styloglossus* (m. rylcowo-językowy)
- 9 Venter posterior *m. digastrici* (brzusiec tylny m. dwubrzusćowego)
- 10 *M. stylohyoideus* (m. rylcowo-gnykowy)
- 11 *M. longus capitis* (m. długi głowy)
- 12 *M. sternocleidomastoideus* (m. mostkowo-obojęczkowo-sutkowy) – odchylony
- 13 *M. constrictor pharyngis inf.* (m. zwieracz dolny gardła)
- 14 Venter frontalis *m. occipitofrontalis* (brzusiec czołowy m. potyliczno-czołowego)
- 15 Pars orbitalis *m. orbicularis oculi* (część oczodolowa m. okrężnego oka)
- 16 *M. buccinator* (m. policzkowy)
- 17 *M. depressor anguli oris* (m. obniżacz kąta ust)
- 18 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy)
- 19 Venter ant. *m. digastrici* (brzusiec przedni m. dwubrzusćowego)
- 20 *M. thyrohyoideus* (m. tarczowo-gnykowy)
- 21 *M. sternohyoides* (m. mostkowo-gnykowy)
- 22 *M. omohyoides* (m. łopatkowo-gnykowy)
- 23 Os hyoideum (k. gnykowa)
- 24 *M. sternothyroideus* (m. mostkowo-tarczowy)

Mięśnie nad- i podgnykowe, gardło II. Usunięto mięsień policzkowy (*m. buccinator*); jama ustna jest otwarta.

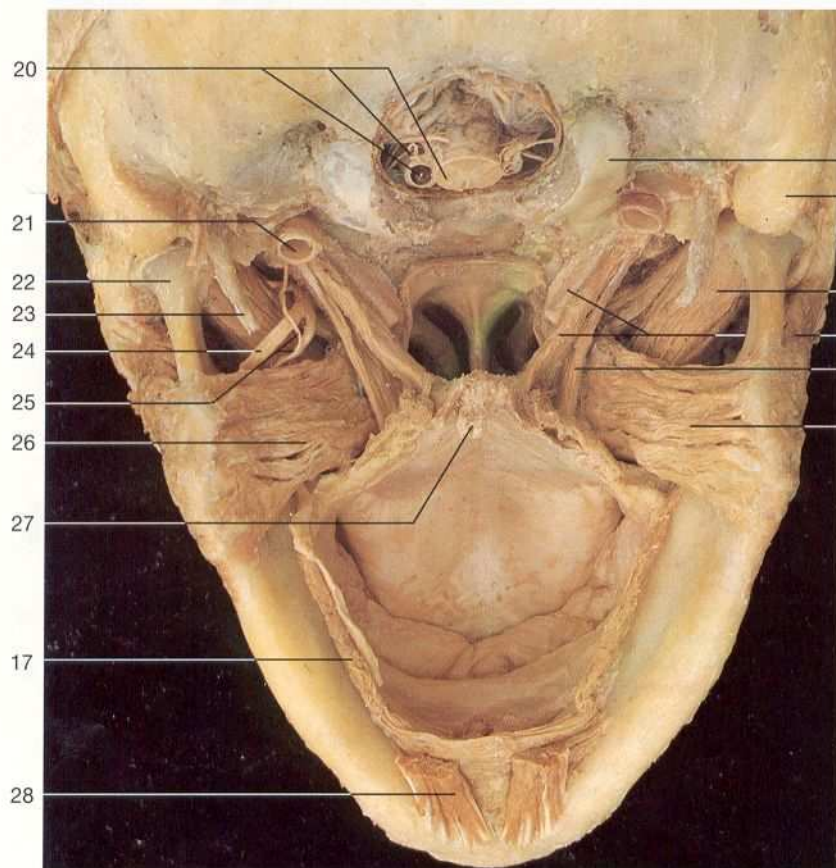
- 1 *Meatus acusticus ext.* (przewód słuchowy zewn.)
- 2 *M. tensor veli palatini* (m. napinacz podniebienia miękkiego)
- 3 *Proc. styloideus* (wyrostek rylcowaty)
- 4 *M. constrictor pharyngis sup.* (m. zwieracz górny gardła)
- 5 *M. stylopharyngeus* (m. rylcowo-gardłowy) – przecięty
- 6 *M. constrictor pharyngis med.* (m. zwieracz środkowy gardła)
- 7 *M. sternocleidomastoideus* (m. mostkowo-obojczykowo-sutkowy)
- 8 *Cornu maius ossis hyoidei* (róg większy k. gnykowej)
- 9 *M. longus capitis* (m. długi głowy)
- 10 *M. constrictor pharyngis inf.* (m. zwieracz dolny gardła)
- 11 *Fascia temporalis* (powieź skroniowa)
- 12 *Tendo m. temporalis* (ścięgno m. skroniowego)

- 13 *M. orbicularis oculi* (m. okrężny oka)
- 14 *Arcus zygomaticus* (łuk jarzmowy)
- 15 *Lamina lat. proc. pterygoidei* (blaszka boczna wyrostka skrzydłowego)
- 16 *Ductus parotideus* (przewód ślinianki przyusznej)
- 17 *Gingiva et m. buccinator* (dziąsło szczęki – bez zębów – i m. policzkowy) – przecięty
- 18 *Raphe pterygomandibularis* (szew skrzydłowo-żuchwowy)
- 19 *M. hyoglossus* (m. gnykowo-językowy)
- 20 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy)
- 21 *Venter ant. m. digastrici et os hyoideum* (brzusiec przedni m. dwubrzuścowego i k. gnykowa)
- 22 *M. sternohyoideus et m. thyrohyoideus* (m. mostkowo-gnykowy i m. tarczowo-gnykowy)
- 23 *M. omohyoideus* (m. łopatkowo-gnykowy)

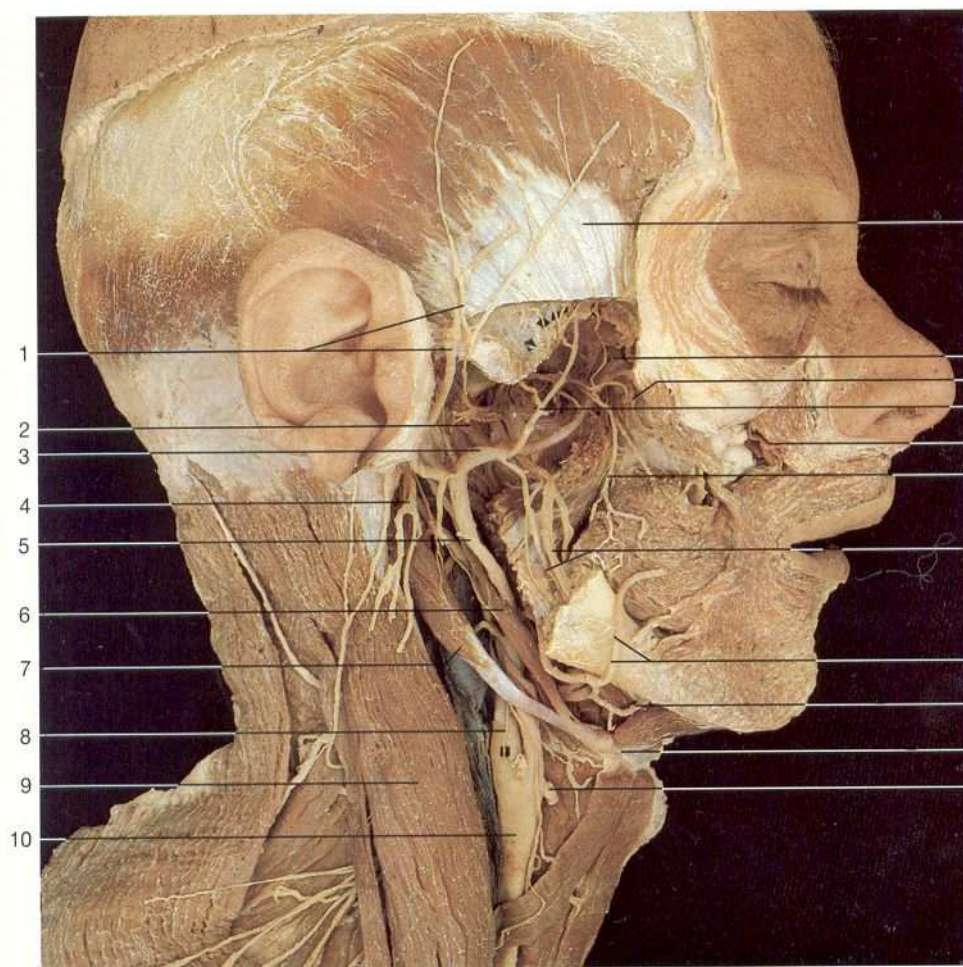

Przekrój czołowy jamy czaszkowej, nosowej i ustnej na wysokości zatoki klinowej (*sinus sphenoidalis*).

- 1 *M. temporalis* (m. skroniowy)
- 2 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
- 3 *Pharynx* – pars nasalis (gardło – część nosowa)
- 4 *M. masseter* (m. żwacz)
- 5 *M. longitudinalis sup.* (m. podłużny górny),
m. transversus et *m. verticalis linguae*
(m. poprzeczny i m. pionowy języka)
- 6 *M. hyoglossus* (m. gnykowo-językowy)
- 7 *M. geniohyoideus* (m. bródkowo-gnykowy)
- 8 *Corpus callosum* et *nucleus caudatus*
(ciało modzelowate i jądro ogoniaste)
- 9 *N. opticus* (n. wzrokowy)
- 10 *Sinus cavernosus* (zatoka jamista)
- 11 *Arcus zygomaticus* (łuk jarzmowy)
- 12 *M. pterygoideus lat. et a. maxillaris*
(m. skrzydłowy boczny i t. szczękowa)
– powierzchnia przekroju
- 13 *M. pterygoideus med.* (m. skrzydłowy przyśrodkowy)
– powierzchnia przekroju
- 14 *Palatum molle* (podniebienie miękkie)
- 15 *Mandibula* et *n. alveolaris inf.*
(żuchwa i n. zębodołowy dolny)
- 16 *Septum linguae* (przegroda języka)
- 17 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy)
- 18 *Gl. submandibularis* (ślinianka podżuchwowa)
- 19 *Platysma* (m. szeroki szyi)
- 20 *For. magnum, a. vertebralis* et *medulla oblongata*
(otwór wielki, t. kręgową i rdzeń przedłużony)
- 21 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 22 *Caput mandibulae* (głowa żuchwy)
- 23 *Proc. styloideus* (wyrastek rylcowaty)
- 24 *N. alveolaris inf.* (n. zębodołowy dolny)
- 25 *N. lingualis* et *chorda tympani*
(n. językowy i struna bębnekowa)
- 26 *M. pterygoideus med.*
(m. skrzydłowy przyśrodkowy)
- 27 *Uvula* (języczek)
- 28 *Venter ant. m. digastrici*
(brzusiec przedni m. dwubrzuścowego) – przecięty
- 29 *Condylus occipitalis* (kłykiec potyliczny)
- 30 *Proc. mastoideus* (wyrastek sutkowy)
- 31 *M. pterygoideus lat.* (m. skrzydłowy boczny)
- 32 *Tuba auditiva* et *m. levator veli palatini* (trąbka
słuchowa i m. dźwigacz podniebienia miękkiego)
- 33 *M. tensor veli palatini*
(m. napinacz podniebienia miękkiego)

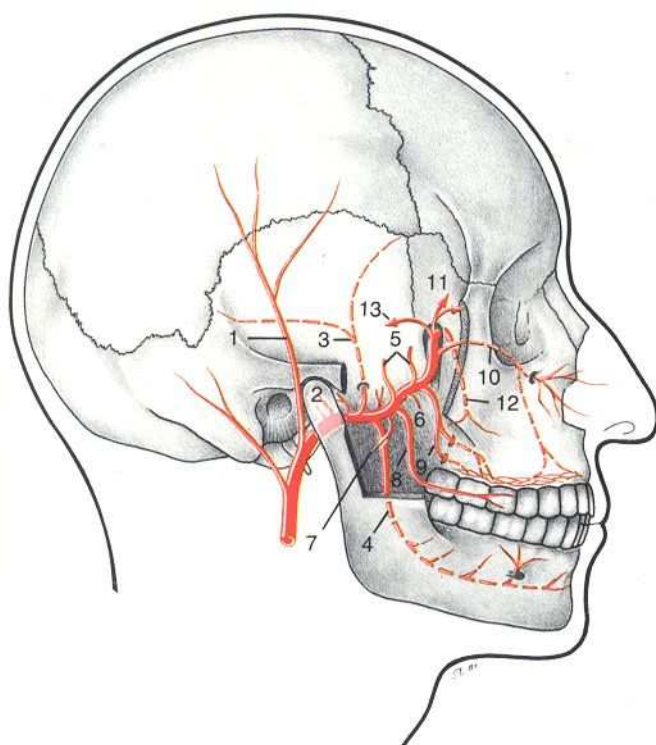

Mięśnie skrzydłowe (*mm. pterygoidei*) i mięśnie podniebienia (*mm. palati*) – widok od tyłu z dołu.

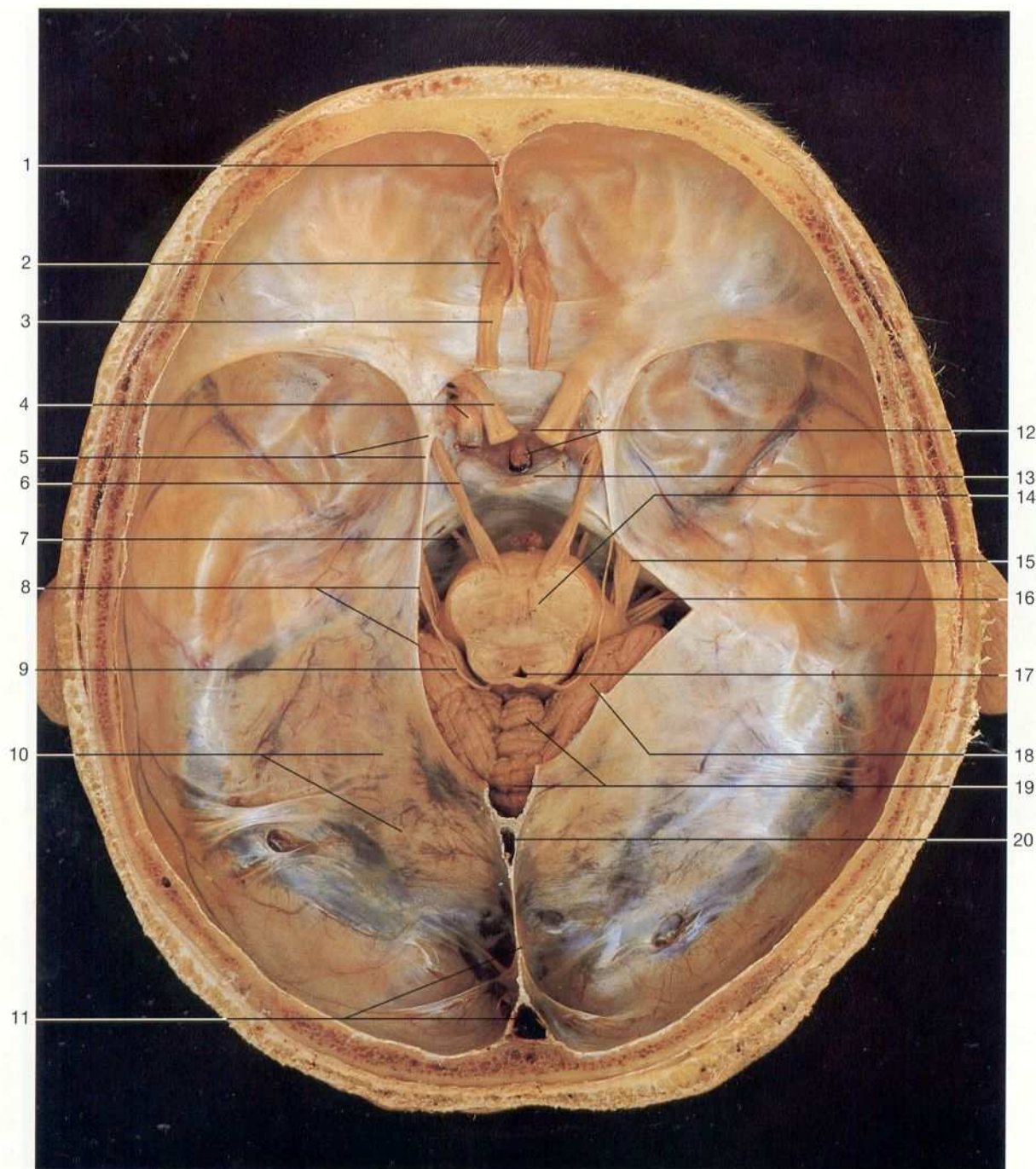
Wypreparowana tętnica szczękowa (*a. maxillaris*). Żuchwa i mięsień skrzydłowy boczny (*mandibula* et *m. pterygoideus lat.*) zostały częściowo usunięte.

- 1 *A. temporalis superf.*
(tętnica skroniowa powierzchowna),
n. auriculotemporalis
(nerw uszno-skroniowy)
- 2 *A. meningea media*
(t. oponowa środkowa)
- 3 *A. maxillaris* (t. szczękowa)
- 4 *N. facialis* (n. twarzowy) – przecięty
- 5 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 6 *M. stylohyoideus*
(m. rylcowo-gnykowy)
- 7 *Venter post. m. digastrici*
(brzusiec tylny m. dwubrzuścowego)
- 8 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
et *r. sinus carotici*
(gałąź zatoki tętnicy szyjnej)
– od n. językowo-gardłowego
- 9 *M. sternocleidomastoideus*
(m. mostkowo-obojęczkowo-
sutkowy)
- 10 *A. carotis communis* (t. szyjna wspólna)
- 11 *M. temporalis* (m. skroniowy)
- 12 *Fossa pterygopalatina*
(dół skrzydłowo-podniebny)
- 13 *A. alveolaris sup. post.*
(t. zębodołowa górna tylna)
- 14 *A. temporalis prof. ant.*
(t. skroniowa głęboka przednia)
- 15 *A. infraorbitalis* (t. podoczodołowa)
- 16 *N. buccalis* (n. policzkowy)
- 17 *A. et n. alveolaris inf.*
(t. i n. zębodołowy dolny)
- 18 *A. facialis* (t. twarzowa)
- 19 *A. submentalis* (t. podbródkowa)
- 20 *Os hyoideum* (k. gnykowa)
- 21 *A. thyroidea sup.* (t. tarczowa górna)
– przecięta

Gałęzie tętnicy szczękowej (*rr. a. maxillaris*) – rys. schematyczny.

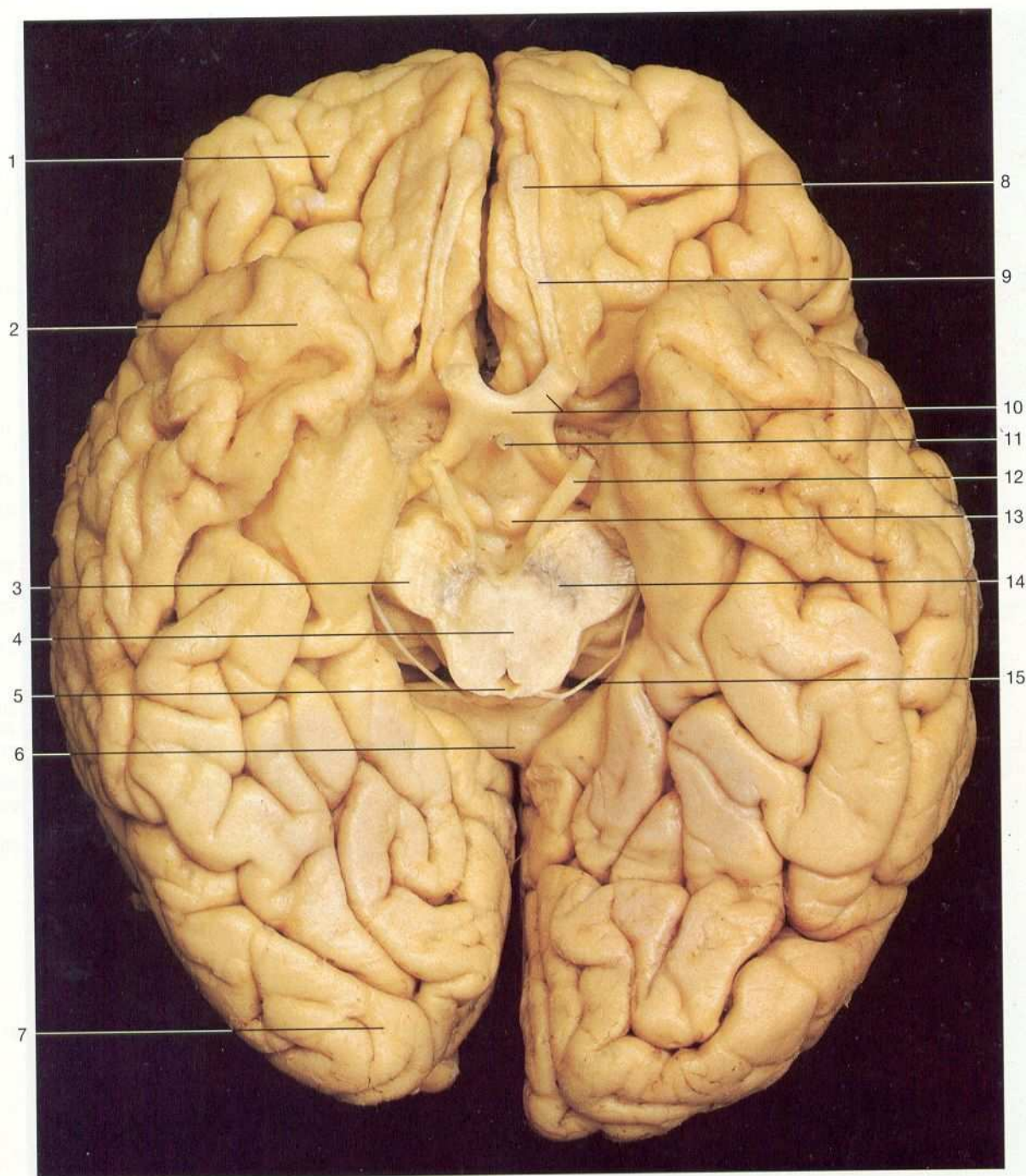
- 1 *A. temporalis superf.* (t. skroniowa powierzchowna)
- A. maxillaris – pars mandibularis*
(tętnica szczękowa – część żuchwowa)
- 2 *A. auricularis prof. et a. tympanica ant.*
(t. uszna głęboka i t. bębnekowa przednia)
- 3 *A. meningea media* (t. oponowa środkowa)
- 4 *A. alveolaris inf.* (t. zębodołowa dolna)
- A. maxillaris – pars pterygoidea*
(tętnica szczękowa – część skrzydłowa)
- 5 *Aa. temporales prof.* (tętnice skroniowe głębokie)
- 6 *Rr. pterygoidei* (gałęzie skrzydłowe)
- 7 *A. masseterica* (t. żwaczowa)
- 8 *A. buccalis* (t. policzkowa)
- A. maxillaris – pars pterygopalatina*
(tętnica szczękowa – część skrzydłowo-podniebna)
- 9 *A. alveolaris sup. post.* (t. zębodołowa górna tylna)
- 10 *A. infraorbitalis* (t. podoczodołowa)
- 11 *A. sphenopalatina et rr. septales post.*
(t. klinowo-podniebna i gałęzie przegrodowe tylne)
- 12 *A. palatina descendens* (t. podniebna zstępująca)
- 13 *A. canalis pterygoidei* (t. kanału skrzydłowego)

Podstawa czaszki z nerwami czaszkowymi – widok od góry. Usunięto obie półkule mózgu i górną część pnia mózgu. Prawy namiot mózdzku (*tentorium cerebelli dext.*) nacięto dla uwidocznienia leżących pod nim nerwów czaszkowych.

- 1 Sinus sagittalis sup. et falx cerebri (zatoka strzałkowa górna i sierp mózgu)
- 2 Bulbus olfactorius (opuszka węchowa)
- 3 Tractus olfactorius (pasma węchowe)
- 4 N. opticus – II et a. carotis int. (n. wzrokowy i t. szyjna wewn.)
- 5 Proc. clinoides ant. (wyrostek pochyły przedni) et tentorium cerebelli (namiot mózdzku) – przyczep przedni
- 6 N. oculomotorius – III (n. okoruchowy)
- 7 N. abducens – VI (n. odwodzący)
- 8 Incisura tentorii (wcięcie namiotu)
- 9 N. trochlearis – IV (n. błotkowy)
- 10 Tentorium cerebelli (namiot mózdzku)

- 11 Falx cerebri et confluens sinuum (sierp mózgu i spływ zatok)
- 12 Fossa hypophysialis (dół przysadki), infundibulum et diaphragma sellae (lejek i przepona siodła)
- 13 Dorsum sellae (grzbiet siodła)
- 14 Mesencephalon (śródmózgowie) – przecięte
- 15 N. trigeminus – V (n. trójdzielny)
- 16 N. facialis – VII (n. twarzowy), n. intermedius (n. pośredni), n. vestibulocochlearis – VIII (n. przedsionkowo-ślimakowy)
- 17 Aquaeductus mesencephali cerebri (wodociąg śródmózgowia mózgu)
- 18 Hemisphera cerebelli dext. (prawa półkula mózdzku)
- 19 Vermis cerebelli (robak mózdzku)
- 20 Sinus rectus (zatoka prosta)

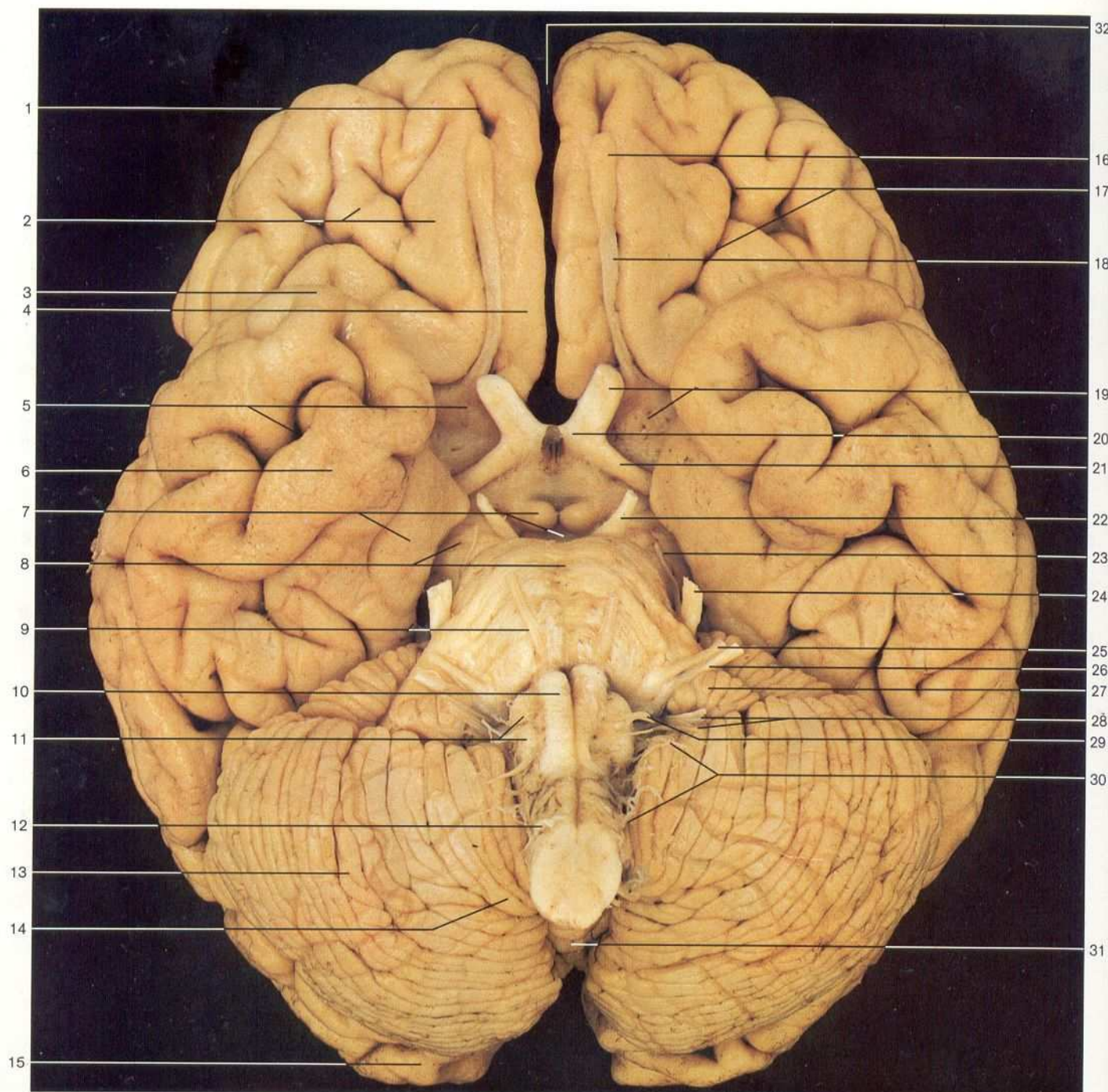

Mózg – widok od dołu. Widoczne są nerwy czaszkowe. Śródmózgowie zostało przecięte.

- 1 *Lobus frontalis* (płat czołowy)
- 2 *Lobus temporalis* (płat skroniowy)
- 3 *Pedunculus cerebri* (konar mózgu)
- 4 *Mesencephalon* (śródmózgowie) – przecięte
- 5 *Aqueductus mesencephali* (wodociąg śródmózgowia)
- 6 *Splenium corporis callosi* (płat ciała modzelowatego)
- 7 *Lobus occipitalis* (płat potyliczny)
- 8 *Bulbus olfactorius* (opuszka węchowa)
- 9 *Tractus olfactorius* (pasma węchowe)
- 10 *N. opticus* – II et *chiasma opticum* (n. wzrokowy i skrzyżowanie wzrokowe)
- 11 *Infundibulum* (lejek)
- 12 *N. oculomotorius* – III (n. okoruchowy)
- 13 *Corpus mamillare* (ciało suteczkowate)
- 14 *Substantia nigra* (istota czarna)
- 15 *N. trochlearis* – IV (n. bloczkowy)

Nervi craniales (nerwy czaszkowe)

I – <i>Nn. olfactorii</i> (nerwy węchowe) – okolicy węchowej jamy nosowej	VIII – <i>N. vestibulocochlearis</i> (n. przedsionkowo- -ślimakowy) – do narządów słuchu i równowagi w uchu wewnętrznym
II – <i>N. opticus</i> (n. wzrokowy) – z siatkówki oka	IX – <i>N. glossopharyngeus</i> (n. językowo-gardłowy) – do kubków smakowych języka i do gardła
III – <i>N. oculomotorius</i> (n. okoruchowy) – do zewnętrznych mięśni oka	X – <i>N. vagus</i> (n. błędny) – do gardła, krtani, trzewi klatki piersiowej i jamy brzusznej
IV – <i>N. trochlearis</i> (n. bloczkowy) – do m. skośnego górnego	XI – <i>N. accessorius</i> (n. dodatkowy) – do m. czworobocznego i m. mostkowo-obojętkowo-sutkowego
V – <i>N. trigeminus</i> (n. trójdzielny) – czuciowo unerwia głowę i ruchowo – m. żucia	XII – <i>N. hypoglossus</i> (n. podjęzykowy) – do mięśni języka i nadgnykowych
VI – <i>N. abducens</i> (n. odwodzący) – do m. prostego bocznego	
VII – <i>N. facialis</i> (n. twarzowy) – do mięśni mimicznych twarzy	

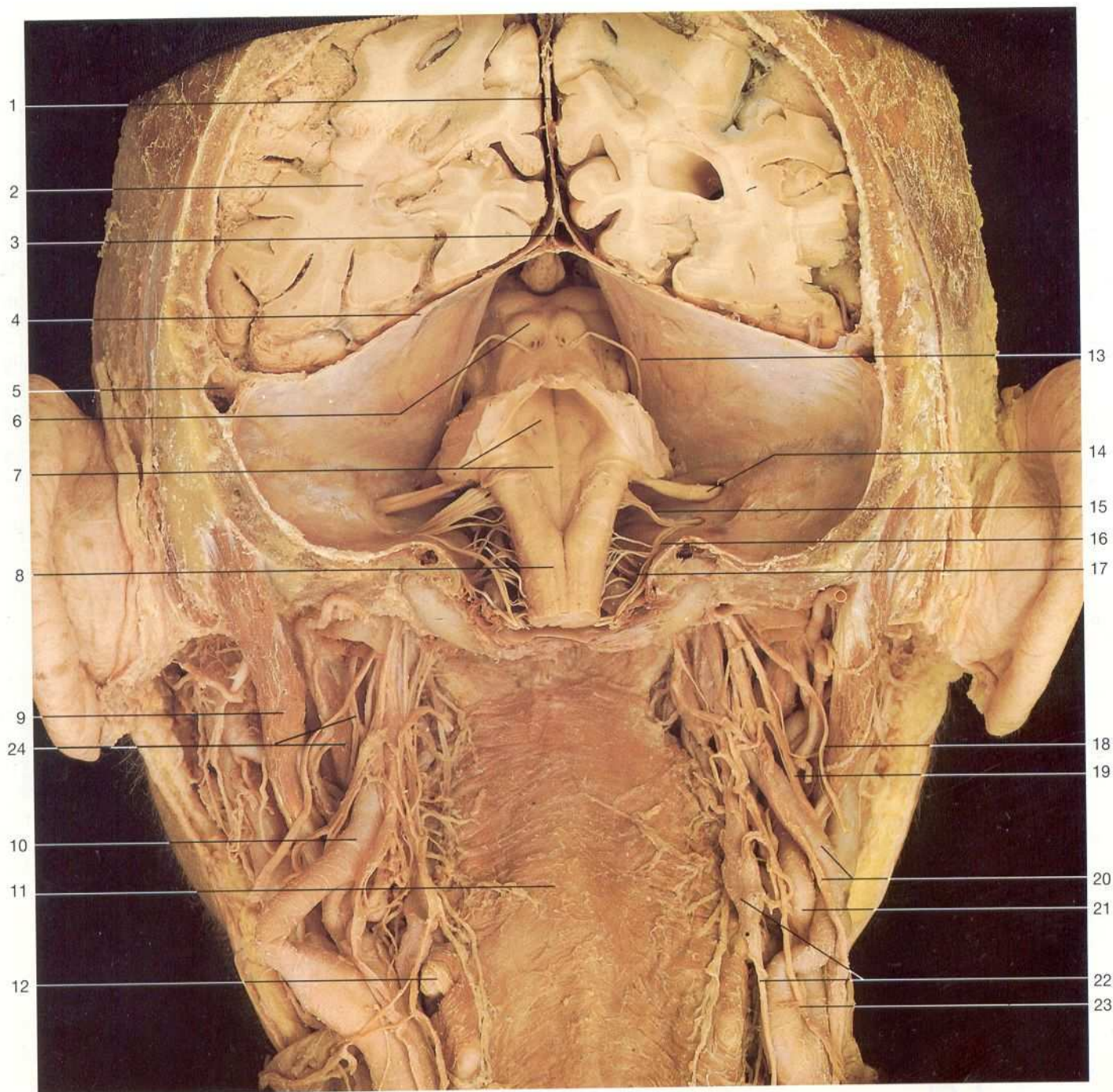

Mózg i nerwy czaszkowe – widok od dołu. Usunięto opony mózgowia.

- 1 *Sulcus olfactorius*
(bruzda węchowa) – przedni koniec
- 2 *Gyri orbitales* (zakręty oczodołowe)
- 3 *Lobus temporalis*
(płat skroniowy) – przedni biegun
- 4 *Gyrus rectus* (zakręt prosty)
- 5 *Trigonum olfactorium et sulcus temporalis inf.*
(trójkąt węchowy i bruzda skroniowa dolna)
- 6 *Gyrus occipitotemporalis med.*
(zakręt potyliczno-skroniowy przyśrodkowy)
- 7 *Gyrus parahippocampalis* (zakręt hipokampa),
corpus mamillare et fossa interpeduncularis
(ciało suteczkowate i dół międzykonarowy)
- 8 *Pons et pedunculus cerebri* (most i konar mózgu)
- 9 *N. abducens* – VI (n. odwodzący)

- 10 *Pyramis* (piramida)
- 11 *Oliwa* (oliwka)
- 12 *Nn. spinales cervicales* (nerwy rdzeniowe szyjne)
- 13 *Cerebellum* (mózdzek)
- 14 *Tonsilla cerebelli* (migdalek mózdzku)
- 15 *Polus occipitalis cerebri*
(biegun potyliczny mózgu)
- 16 *Bulbus olfactorius* (opuszka węchowa)
- 17 *Sulci orbitales lobi frontalis*
(bruzdy oczodołowe płata czołowego)
- 18 *Tractus olfactorius* (pasma węchowe)
- 19 *N. opticus* – II (n. wzrokowy) et *substantia perforata ant.* (istota dziurkowana przednia)
- 20 *Chiasma opticum* (skrzyżowanie wzrokowe)
- 21 *Tractus opticus* (droga wzrokowa)

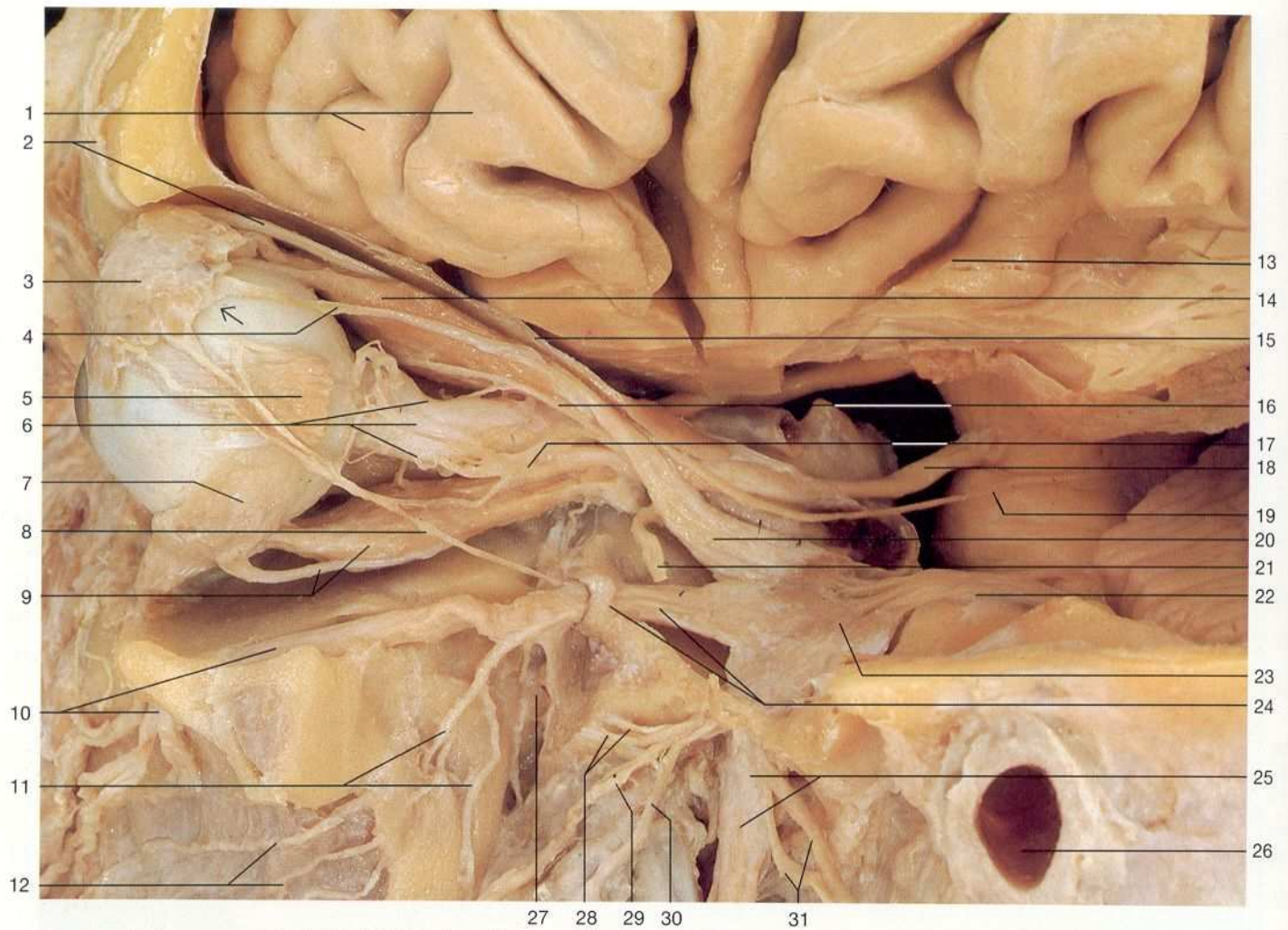
- 22 *N. oculomotorius* – III (n. okoruchowy)
- 23 *N. trochlearis* – IV (n. bloczkowy)
- 24 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielny)
- 25 *N. facialis* – VII (n. twarzowy)
- 26 *N. vestibulocochlearis* – VIII
(n. przedsionkowo-slimakowy)
- 27 *Flocculus* (klaczek)
- 28 *N. glossopharyngeus* – IX
et *m. vagus* – X
(n. językowo-gardłowy i n. błędny)
- 29 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy)
- 30 *N. accessorius* – XI (n. dodatkowy)
- 31 *Vermis cerebelli* (robak mózdzku)
- 32 *Fissura longitudinalis cerebri*
(szczelina podłużna mózgu)

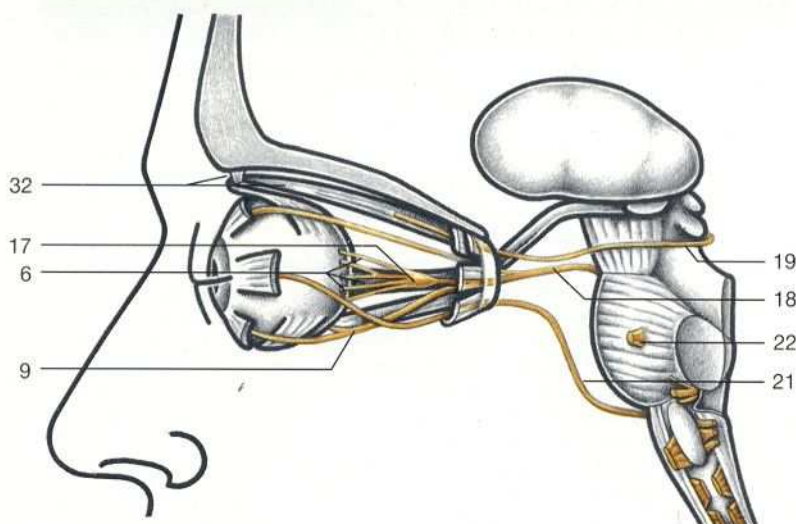
Pień mózgu, nerwy czaszkowe, gardło – widok od tyłu. Jama czaszki została otwarta, a mózdzek usunięto.

- 1 Falx cerebri (sierp mózgu)
- 2 Lobus post. (płat tylny)
- 3 Sinus sagittalis inf. (zatoka strzałkowa dolna)
- 4 Tentorium cerebelli (namiot mózdzku)
- 5 Sinus transversus (zatoka poprzeczna)
- 6 Colliculus inf. mesencephali (wzgórek dolny śródmózgowia)
- 7 Fossa rhomboidea (dół równoległoboczny)
- 8 Medulla oblongata (rdzeń przedłużony)
- 9 Venter post. m. digastrici (brzusiec tylny m. dwubruścowego)
- 10 A. carotis int. (tętnica szyjna wewn.)
- 11 Pharynx (gardło)
- 12 Os hyoideum – cornu maius (k. gnykowa – róg większy)
- 13 N. trochlearis – IV (n. błoczkowy)
- 14 N. facialis – VII (n. twarzowy)
et n. vestibulocochlearis – VIII (n. przedsionkowo-ślimakowy)
- 15 N. glossopharyngeus – IX et n. vagus – X
(n. językowo-gardłowy i n. błędny)

- 16 N. accessorius – XI – pars intracranialis
(n. dodatkowy – część wewnątrzczaszkowa)
- 17 N. hypoglossus – XII – pars intracranialis
(n. podjęzykowy – część wewnątrzczaszkowa)
- 18 N. accessorius – XI – pars extracranialis
(n. dodatkowy – część zewnątrzczaszkowa)
- 19 N. hypoglossus – XII – pars extracranialis
(n. podjęzykowy – część zewnątrzczaszkowa)
- 20 N. vagus – X et a. carotis int.
(n. błędny i t. szyjna wewn.)
- 21 A. carotis ext. (t. szyjna zewn.)
- 22 Truncus sympatheticus et ggl. cervicale sup.
(pień współczulny i zwój szyjny górny)
- 23 Ansa cervicalis – radix sup.
(pętla szyjna i korzeń górny)
- 24 M. stylopharyngeus et n. glossopharyngeus – IX
(m. rylcowo-gardłowy i n. językowo-gardłowy)

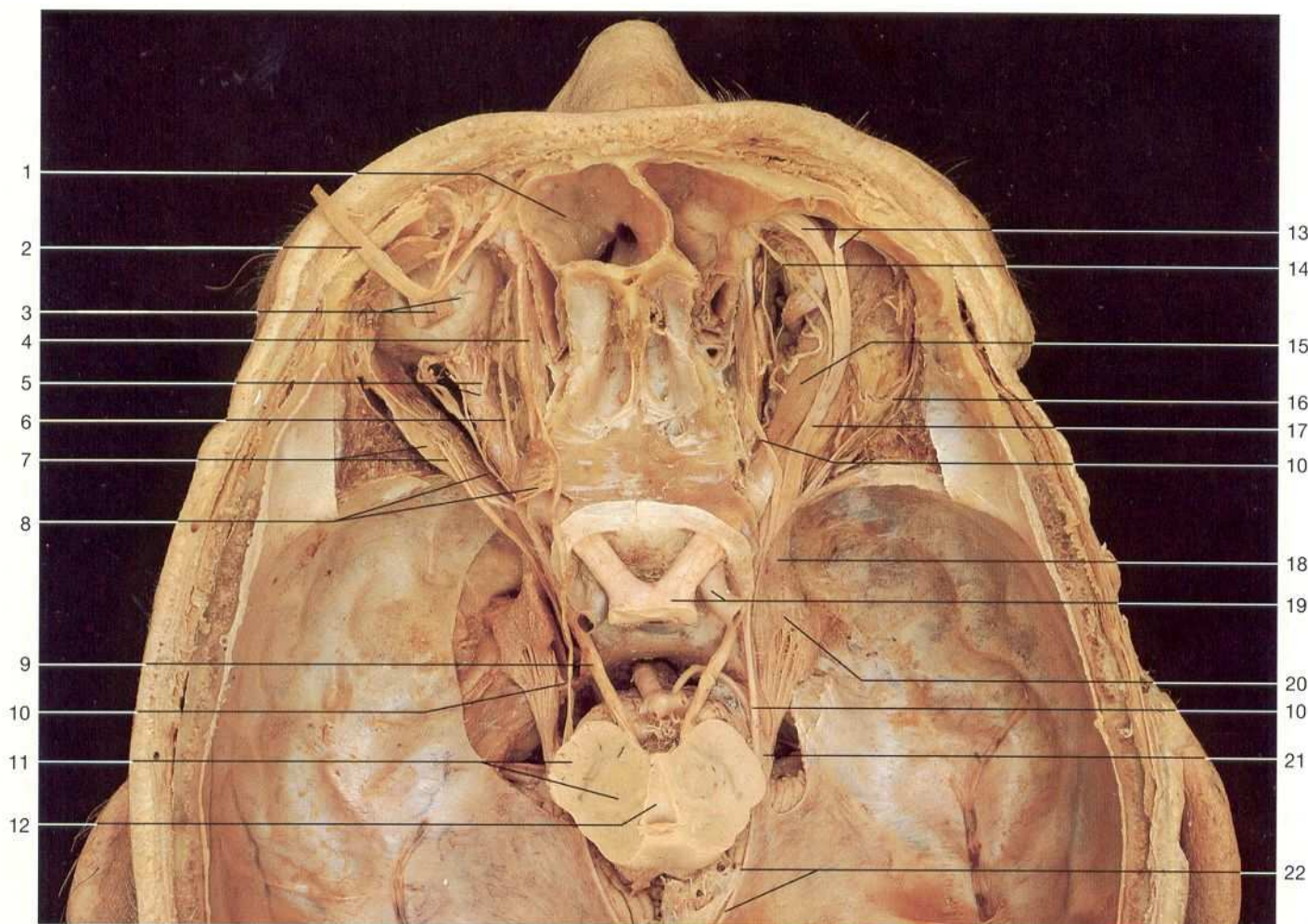

Nerwy czaszkowe oczodołu (*orbita*) i dołu skrzydłowo-podniebiennego (*fossa pterygopalatina*) – lewy oczodół widziany z boku. Strzałka wskazuje gałąź łączącą z nerwem jarzmowym (*ramus communicans cum nervo zygomatico*).

Schemat przedstawiający nerwy czaszkowe oczodołu – lewy oczodół widziany z boku.

- 1 *Lobus frontalis* (płat czołowy)
- 2 *N. supraorbitalis* (n. nadoczodołowy)
- 3 *Gl. lacrimalis* (gruczoł łzowy)
- 4 *N. lacrimalis* (n. łzowy)
- 5 *M. rectus lat.* (m. prosty boczny) – przecięty
- 6 *N. opticus* – II et *nn. ciliares breves post.*
(n. wzrokowy i nerwy rzęskowe krótkie tylne)
- 7 *M. obliquus inf.* (m. skośny dolny)
- 8 *N. zygomaticus* (n. jarzmowy)
- 9 *R. inf. n. oculomotorii* – III et *m. rectus inf.*
(gałąź dolna n. okoruchowego i m. prosty dolny)
- 10 *N. infraorbitalis* (n. podoczodołowy)
- 11 *Nn. alveolares sup.* (nerwy zębodołowe górne)
- 12 *Rr. plexus dentalis sup.* (gałęzie spłotu zębowego górnego)
- 13 *Sulcus centralis insulae* (bruzda środkowa wyspy)
- 14 *M. rectus sup.* (m. prosty górny)
- 15 *Periorbita* (okostna oczodołu)
- 16 *N. nasociliaris* (n. nosowo-rzęskowy)
- 17 *Ggl. ciliare* (zwój rzęskowy)
- 18 *N. oculomotorius* – III (n. okoruchowy)
- 19 *N. trochlearis* – IV (n. błoczkowy)
- 20 *N. ophthalmicus* – V₁ (n. oczny)
- 21 *N. abducens* – VI (n. odwodzący) – przecięty
- 22 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielnny)

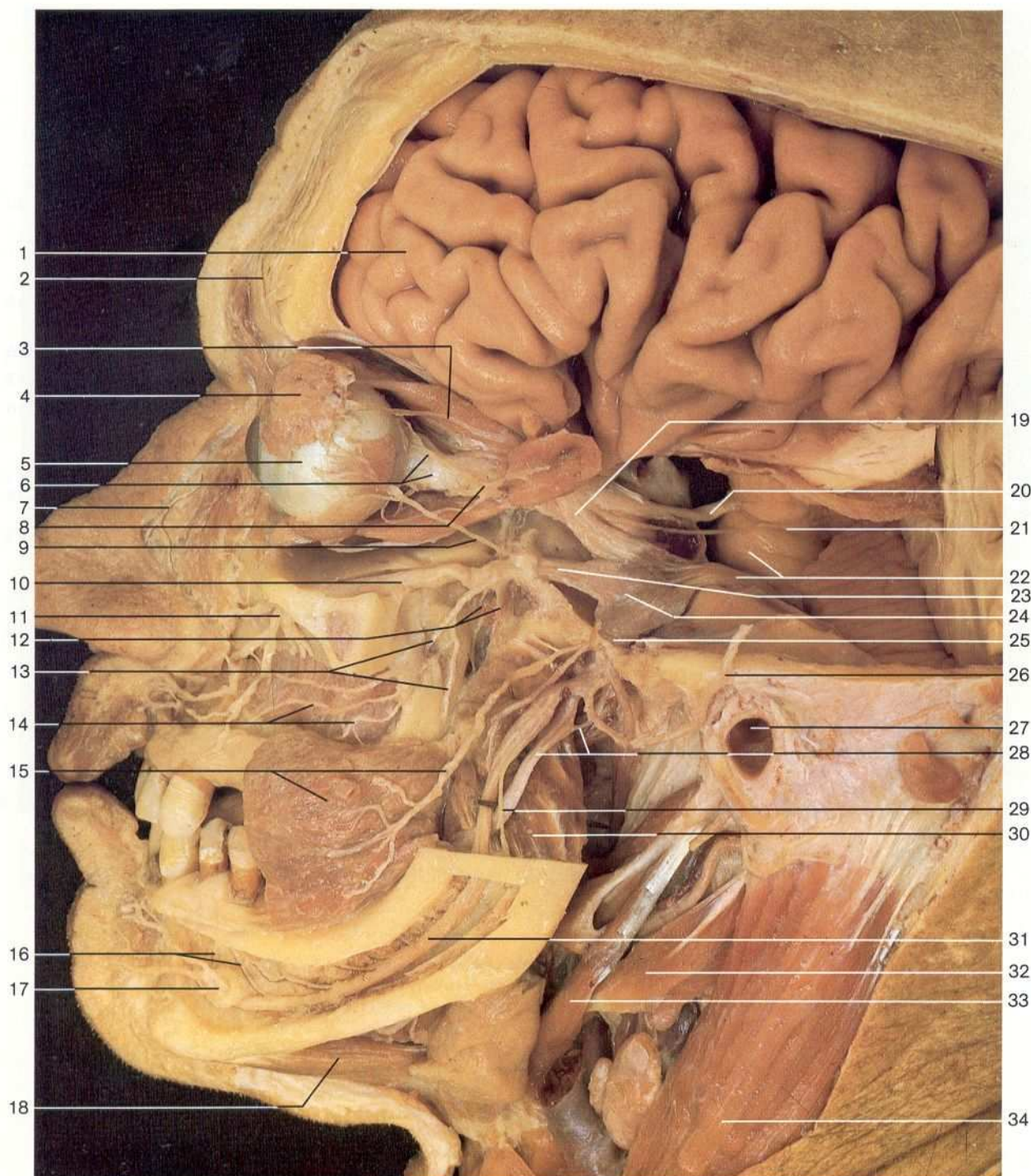

Nerwy czaszkowe oczodołu – widok od góry. Po prawej jest widoczna warstwa powierzchowna, po lewej – warstwa środkowa jamy oczodołu. Usunięto strop oczodołu, wycięto część mięśnia prostego górnego, a nerw czolowy przecięto i odchyłono do przodu. Namiot mózdzku i opona twarda mózgu zostały częściowo usunięte.

← do strony 70

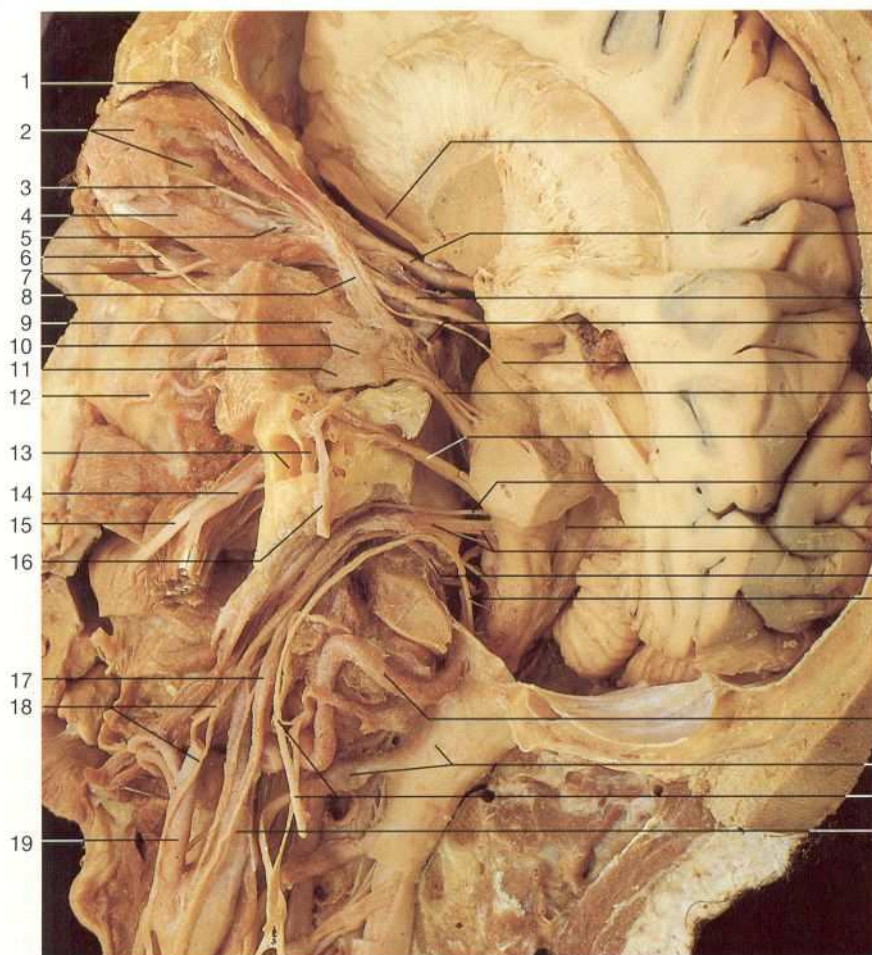
- 23 Ggl. trigeminale (zwój trójdzielny)
- 24 N. maxillaris – V₂ et for. rotundum (n. szczękowy i otwór okrągły)
- 25 N. mandibularis – V₃ (n. żuchwowy)
- 26 Meatus acusticus ext. (przewód słuchowy zewn.)
- 27 Nn. pterygopalatini (nerwy skrzydłowo-podniebienne)
- 28 Nn. temporales prof. (nerwy skroniowe głębokie)
- 29 N. buccalis (n. policzkowy)
- 30 N. massetericus (n. żwaczowy)
- 31 N. auriculotemporalis (n. uszno-skroniowy)
- 32 Trochlea et m. obliquus sup. (błoczek i m. skośny górny)

- 1 Sinus frontalis (zatoka czołowa) – powiększona
- 2 N. frontalis (n. czołowy) – przecięty
- 3 M. rectus sup. (m. prosty górny) – przecięty, et bulbus oculi (galka oczna)
- 4 M. obliquus sup. (m. skośny górny)
- 5 Nn. ciliares breves post. et n. opticus – II (nerwy rzęskowe krótkie tylne i n. wzrokowy)
- 6 N. nasociliaris (n. nosowo-rzęskowy)
- 7 N. abducens – VI et m. rectus lat. (n. odwodzący i m. prosty boczny)
- 8 Ggl. ciliare et m. rectus sup. (zwój rzęskowy i m. prosty górny) – odchylony
- 9 N. oculomotorius – III (n. okoruchowy)
- 10 N. trochlearis – IV (n. błoczkowy)
- 11 Pedunculus cerebri et mesencephalon (konar mózgu i śródmózgowie)
- 12 Ściana komory trzeciej – przejście w wodociąg śródmózgowia
- 13 R. lat. et med. n. supraorbitalis (gałąź boczna i przyśrodkowa n. nadoczodołowego)
- 14 N. supratrochlearis (n. nadbłoczkowy)
- 15 M. rectus sup. (m. prosty górny)
- 16 N. lacrimalis (n. łzowy)
- 17 N. frontalis (n. czołowy)
- 18 N. ophthalmicus – V₁ (n. oczny)
- 19 Chiasma opticum et a. carotis int. (skrzyżowanie wzrokowe i t. szyjna wewn.)
- 20 Ggl. trigeminale (zwój trójdzielny)
- 21 N. trigeminus – V (n. trójdzielny)
- 22 Incisura tentorii (wcięcie namiotu)

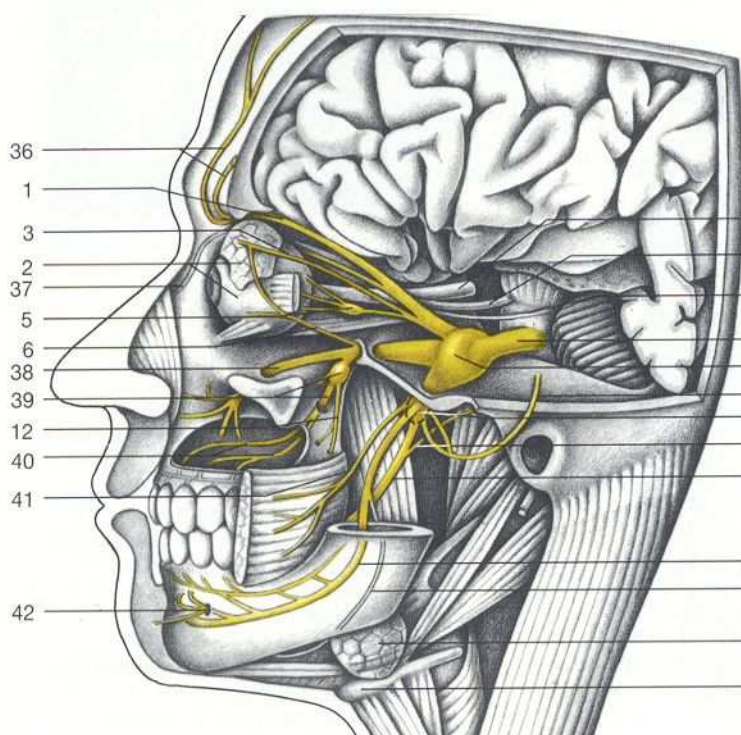

Preparat nerwu trójdzielnego. Boczną ścianę czaszki i oczodół (orbita), łuk jarzmowy (*arcus zygomaticus*) i gałąź żuchwy (*ramus mandibule*) usunięto. Kanał żuchwy (*canalis mandibule*) został otwarty.

1 <i>Lobus frontalis</i> (płat czołowy)	13 <i>Nn. alveolares sup.</i>
(nerwy zębodołowe górne)	24 <i>Ggl. trigeminale</i> (zwój trójdzielny)
2 <i>N. supraorbitalis</i> (n. nadoczodołowy)	14 <i>Plexus dentalis sup.</i>
(splot zębowy górny)	25 <i>N. mandibularis</i> – V ₃ (n. żuchwowy)
3 <i>N. lacrimalis</i> (n. łzowy)	15 <i>M. buccinator et n. buccalis</i>
(m. policzkowy i n. policzkowy)	26 <i>N. auriculotemporalis</i> (n. uszno-skroniowy)
4 <i>Gl. lacrimalis</i> (gruczoł łzowy)	16 <i>Plexus dentalis inf.</i> (splot zębowy dolny)	27 <i>Meatus acusticus ext.</i>
(przewód słuchowy zewn.) – nacięty
5 <i>Bulbus oculi</i> (gałka oczna)	17 <i>For. mentale et n. mentalis</i>
(otwór brodkowy i n. brodkowy)	28 <i>N. lingualis et chorda tympani</i>
(n. językowy i struna bębinkowa)
6 <i>N. opticus et nn. ciliares breves</i>
(n. wzrokowy i nerwy rzęskowe krótkie)	18 <i>M. digastricus – venter ant.</i>
(m. dwubrzuścowy – brzusiec przedni)	29 <i>N. mylohyoideus</i>
(n. żuchwowo-gnykowy)
7 <i>R. nasalis ext. n. ethmoidalis ant.</i>
(gałąź nosowa zewn. n. sitowego przedniego)	19 <i>N. ophthalmicus</i> – V ₁ (n. oczny)	30 <i>M. pterygoideus med.</i>
(m. skrzydłowy przyśrodkowy)
8 <i>Ggl. cillare</i> (zwój rzęskowy)	20 <i>N. oculomotorius</i> – III (n. okoruchowy)	31 <i>N. alveolaris inf.</i> (n. zębodołowy dolny)
9 <i>N. zygomaticus</i> (n. jarzmowy)	21 <i>N. trochlearis</i> – IV (n. błoczkowy)	32 <i>M. digastricus – venter post.</i>
(m. dwubrzuścowy – brzusiec tylny)
10 <i>N. infraorbitalis</i> (n. podoczodołowy)	22 <i>N. trigeminus</i> – V et <i>pons</i>
(n. trójdzielny i most)	33 <i>M. stylohyoideus</i> (m. rylcowo-gnykowy)
11 <i>For. infraorbitale</i> (otwór podoczodołowy)
– i gałęzie końcowe n. podoczodołowego	23 <i>N. maxillaris</i> – V ₂ (n. szczękowy)	34 <i>M. sternocleidomastoideus</i>
(m. mostkowo-obojęczkowo-sutkowy)
12 <i>Ggl. pterygoplatinum et nn. pterygopalatini</i>
(zwój skrzydłowo-podniebny i nerwy skrzydłowo-podniebienne)		

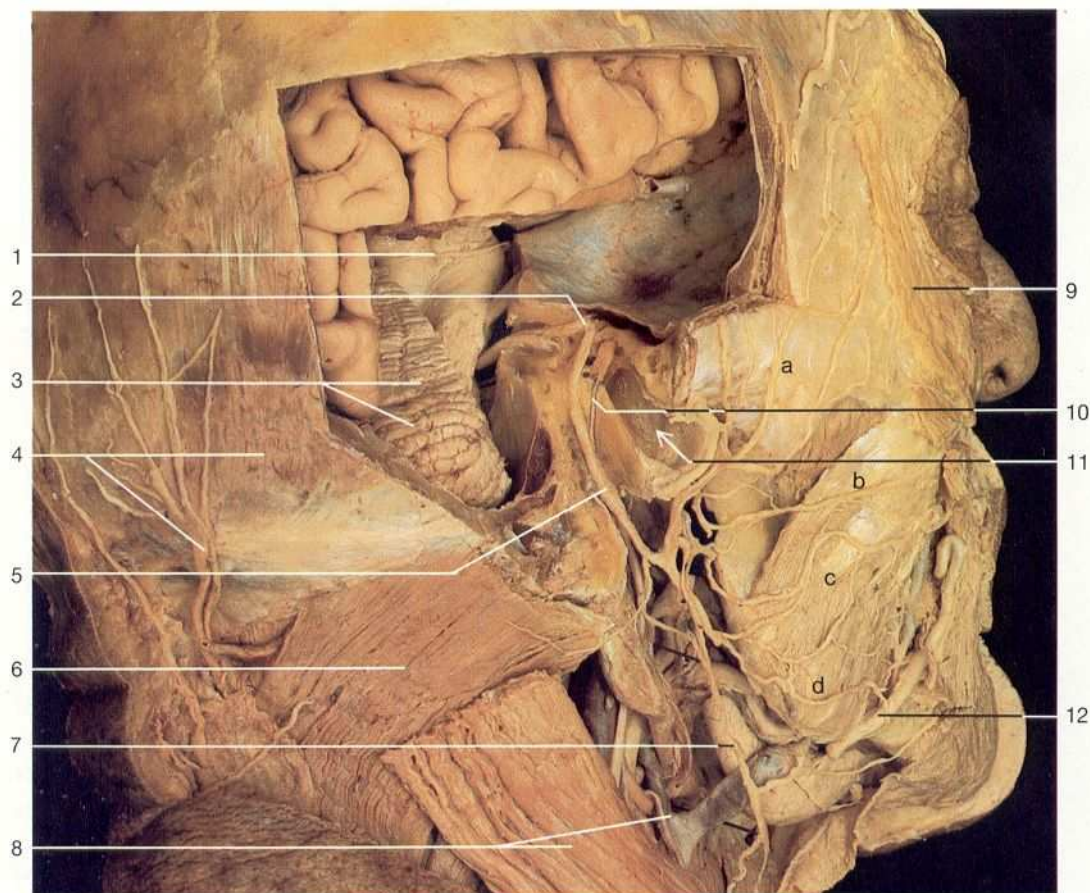

Wyjście nerwów czaszkowych z mózgu – widok od strony lewej. Częściowo usunięto lewą część mózgu i mózdzku. Dobrze jest widoczne położenie zwoju nerwu trójdzielnego (ganglion trigeminale).

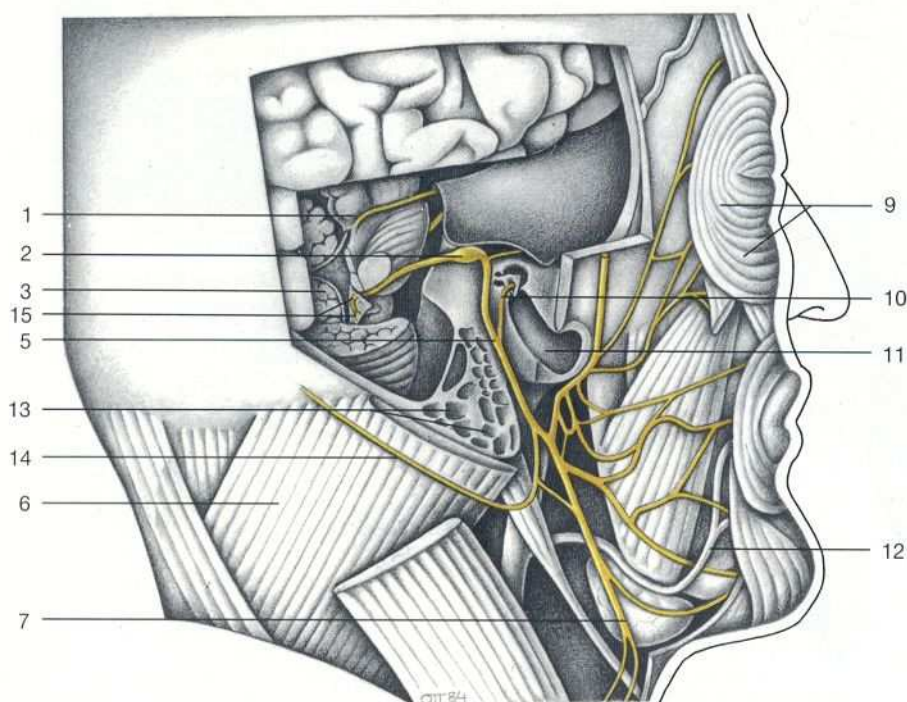

Główne gałęzie nerwu trójdzielnego – V. Rysunek schematyczny odpowiada ilustracji umieszczonej powyżej.

- 1 *N. frontalis* (n. czołowy)
- 2 *Gl. lacrimalis et bulbus oculi*
(gruczoł łzowy i gałka oczna)
- 3 *N. lacrimalis* (n. łzowy)
- 4 *M. rectus bulbi lat.* (m. prosty gałki ocznej boczny)
- 5 ***Ggl. ciliare*** (zwój rzęskowy)
– bocznie od n. wzrokowego
- 6 *N. zygomaticus* (n. jarzmowy)
- 7 *R. inf. n. oculomotorii* – III (gałąź dolna
n. okoruchowego)
- 8 ***N. ophthalmicus*** – V₁ (n. oczny)
- 9 ***N. maxillaris*** – V₂ (n. szczękowy)
- 10 *Ggl. trigeminale* (zwój trójdzielny)
- 11 ***N. mandibularis*** – V₃ (n. żuchwowy)
- 12 *Nn. alveolares sup. post.*
(nerwy zębodołowe górne tylne)
- 13 *Cavitas tympanica et meatus acusticus ext.*
(jama bębnekowa i przewód słuchowy zewn.)
- 14 *N. alveolaris inf.* (n. zębodołowy dolny)
- 15 *N. lingualis* (n. językowy)
- 16 ***N. facialis*** – VII (n. twarzowy)
- 17 ***N. vagus*** – X (n. błędny)
- 18 ***N. hypoglossus*** – XII et *radix sup. ansae cervicalis*
(n. podjęzykowy i korzeń górny pętli szyjnej)
- 19 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 20 ***Tractus olfactorius*** – I (pasma węchowe)
- 21 ***N. opticus*** – II – *pars intracranialis*
(n. wzrokowy – część wewnątrzczaszkowa)
- 22 ***N. oculomotorius*** – III (n. okoruchowy)
- 23 ***N. abducens*** – VI (n. odwodzący)
- 24 ***N. trochlearis*** – IV (n. błoczkowy)
- 25 ***N. trigeminus*** – V (n. trójdzielny)
- 26 ***N. vestibulocochlearis*** – VIII
(n. przedsionkowo-słimakowy)
- 27 ***N. glossopharyngeus*** – IX
(n. językowo-gardłowy)
– miejsce wyjścia z pnia mózgu
- 28 *Fossa rhomboidea* (dół równoległoboczny)
- 29 ***N. vagus*** – X (n. błędny)
– miejsce wyjścia z pnia mózgu
- 30 ***N. hypoglossus*** – XII (n. podjęzykowy)
– miejsce wyjścia z rdzenia przedłużonego
- 31 ***N. accessorius*** – XI (n. dodatkowy)
– miejsce wejścia do otworu wielkiego
- 32 *A. vertebralis* (t. kręgową)
- 33 *Ganglion spinale et dura mater spinalis*
(zwój rdzeniowy i opona twarda rdzenia)
- 34 ***N. accessorius*** – XI – *pars extracranialis*
(n. dodatkowy – część zewnątrzczaszkowa)
- 35 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 36 *R. lat. et med. n. supraorbitalis* (gałąź boczna
i przyśrodkowa n. nadoczołowego)
- 37 *N. infratrochlearis* (n. podbłoczkowy)
- 38 *N. infraorbitalis* (n. podoczołowy)
- 39 ***Ggl. pterygopalatinum et nn. pterygopalatini***
(zwój skrzydłowo-podniebienny
i nerwy skrzydłowo-podniebienne)
- 40 *Nn. alveolares sup. med.*
(nerwy zębodołowe górne przyśrodkowe)
– wejście do spłotu zębowego górnego
- 41 *N. buccalis* (n. policzkowy)
- 42 *N. mentalis et for. mentale*
(n. bródkowy i otwór bródkowy)
- 43 *N. auriculotemporalis* (n. uszno-skroniowy)
- 44 *Ggl. oticum* (zwój uszny)
- 45 *Chorda tympani* (struna bębnekowa)
- 46 *N. mylohyoideus* (n. żuchwowo-gnykowy)
- 47 *Gl. submandibularis* (ślinianka podżuchwowa)
- 48 *Os hyoideum* (k. gnykowa)

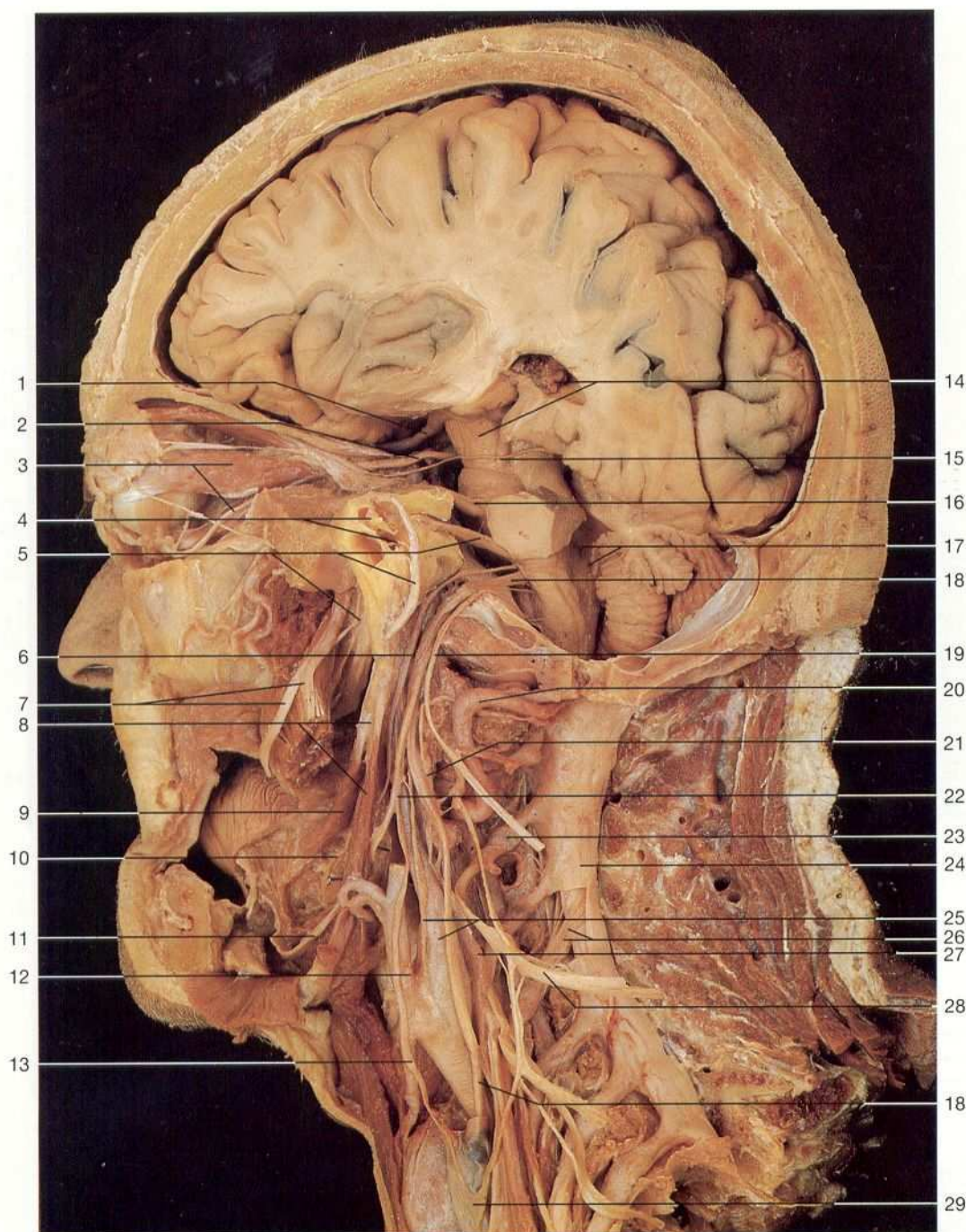

Preparat nerwu twarzowego (*n. facialis*). Jamę czaszki otwarto, a płat skroniowy (*lobus temporalis*) częściowo usunięto. Zostały odsłonięte: kanał nerwu twarzowego (*canalis facialis*) i jama bębenkowa (*cavum tympani*); usunięto tylną ścianę przewodu słuchowego zewnętrznego (*meatus acusticus ext.*). Gałęzie nerwu twarzowego: a – gałąź skroniowa (*r. temporalis*), b – gałęzie jarzmowe (*rr. zygomatici*), c – gałęzie policzkowe (*rr. buccales*), d – gałąź brzeżna żuchwy (*r. marginalis mandibulae*).

Nerw twarzowy – VII. Rysunek schematyczny preparatu przedstawionego wyżej.

- 1 *N. trochlearis* – IV (n. błotkowy)
- 2 *N. facialis* – VII et ggl. geniculi (n. twarzowy i zwój kolanka)
- 3 *Hemisphaerium cerebelli dext.* (prawa półkula mózdku)
- 4 *Venter occipitalis m. occipitofrontalis* et *n. occipitalis maior* – C_2 (brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego i n. potyliczny większy)
- 5 *N. facialis* – VII in *for. stylomastoideo* (n. twarzowy w otworze rylcowo-sutkowy)
- 6 *M. splenius capitis* (m. płatowy głowy)
- 7 *R. colli n. facialis* – VII (gałąź szyjna n. twarzowego)
- 8 *M. sternocleidomastoideus* et *v. retromandibularis* (m. mostkowo-obojęzyczkowo-sutkowy i ż. żażuchwowa)
- 9 *M. orbicularis oculi* (m. okrężny oka)
- 10 *Chorda tympani* (struna bębenkowa)
- 11 *Meatus acusticus ext.* (przewód słuchowy zewn.)
- 12 *A. facialis* (t. twarzowa)
- 13 *Cellulae mastoideae* (komórki sutkowe)
- 14 *N. auricularis post.* (n. uszny tylny)
- 15 *Nucl. et geniculum n. facialis* (jądro i kolanko n. twarzowego)

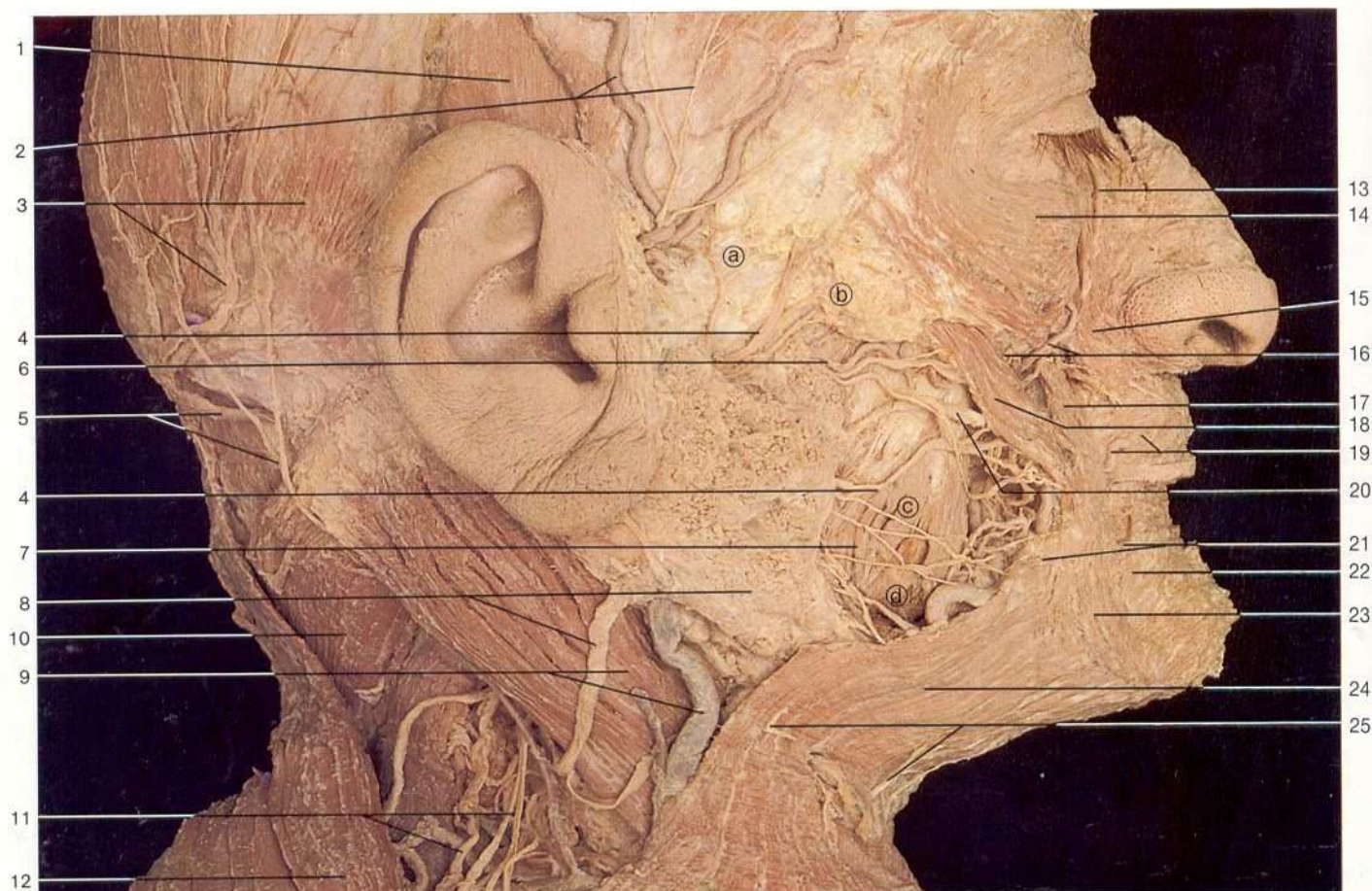

Wyjście nerwów czaszkowych z mózgu – widok na ukos od strony bocznej. Jama czaszki, jama ustna i oczodół są otwarte, ucho środkowe jest przecięte dla pokazania przebiegu nerwów czaszkowych.

- 1 *Tractus opticus* (droga wzrokowa)
- 2 *N. oculomotorius* – III (n. okoruchowy)
- 3 *M. rectus bulbi lat. et r. inf. n. oculomotorii* (m. prosty gałki ocznej boczny i gałąź dolna n. okoruchowego)
- 4 *Malleus et chorda tympani* (młoteczek i struna bębenkowa)
- 5 *N. facialis* – VII (n. twarzowy), *chorda tympani* (struna bębenkowa) et *n. vestibulocochlearis* – VIII (n. przedsionkowo-ślimakowy)
- 6 *N. glossopharyngeus* – XI (n. językowo-gardłowy)
- 7 *N. lingualis et n. alveolaris inf.* (n. językowy i n. zębodołowy dolny)
- 8 *Proc. styloideus et m. stylohyoideus* (wyrostek rylcowaty i m. rylcowo-gnykowy)

- 9 *M. styloglossus* (m. rylcowo-językowy)
- 10 *Rr. linguales n. glossopharyngei* – IX (gałęzie językowe n. językowo-gardłowego)
- 11 *R. lingualis n. hypoglossi* – XII (gałąź językowa n. podjęzykowego)
- 12 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 13 *Radix sup. ansae cervicalis* (korzeń górny pętli szyjnej) – gałąź n. podjęzykowego
- 14 *Plexus choroideus ventriculi lat. et pedunculus cerebri* (splot naczyniówkowy komory bocznej i konar mózgu)
- 15 *N. trochlearis* – IV (n. błoczkowy)
- 16 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielny)
- 17 *Ventriculus quartus et fossa rhomboidea* (komora czwarta i dół równoległoboczny)
- 18 *N. vagus* – X (n. błędny)

- 19 *N. accessorius* – XI (n. dodatkowy)
- 20 *A. vertebralis* (t. kręgową)
- 21 *Ggl. cervicale sup.* (zwój szyjny górny)
- 22 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy)
- 23 *Ggl. spinale* (zwój rdzeniowy) – w pochewce opony twardej
- 24 *Dura mater spinalis* (opona twarda rdzenia)
- 25 *A. carotis int. et r. sinus carotici n. glossopharyngei* – IX (t. szyjna wewn. i gałąź zatoki szyjnej n. językowo-gardłowego)
- 26 *Fila radicularia dors. nn. spinalium* (nici korzeniowe grzbietowe nerwów rdzeniowych)
- 27 *Truncus sympatheticus* (pień współczulny)
- 28 *R. plexus cervicalis* – C₃ (gałąź splotu szyjnego)
- 29 *Ansa cervicalis* (pętla szyjna)

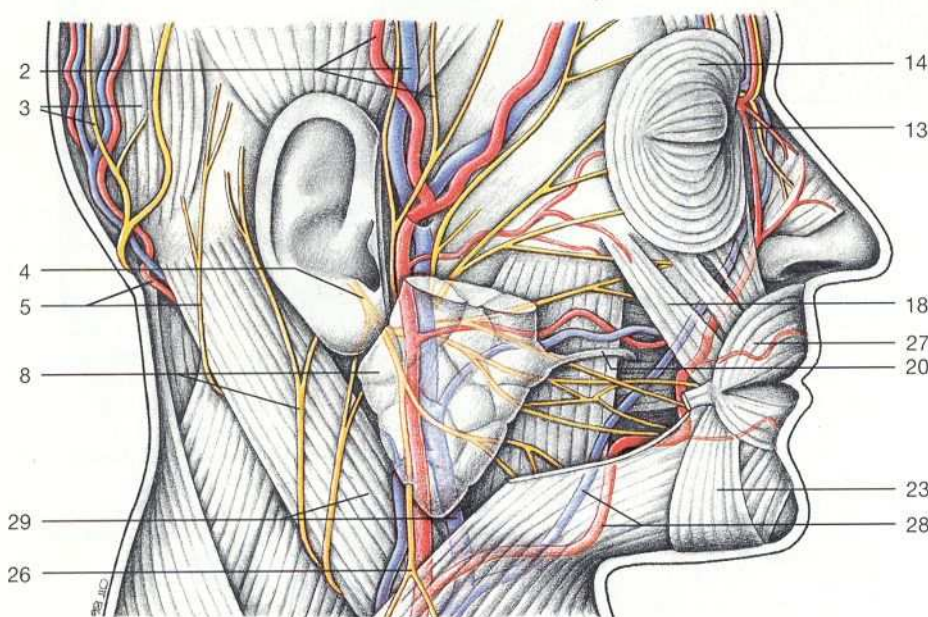

Okolica twarzy boczna powierzchowna I (regio faciei lat. superf.). Preparat nerwu twarzowego (n. facialis). Obwodowe gałęzie nerwu twarzowego: a – gałąź skroniowa (r. temporalis); b – gałęzie jarzmowe (rr. zygomatici); c – gałęzie policzkowe (rr. buccales); d – gałąź brzożna żuchwy (r. marginalis mandibulae).

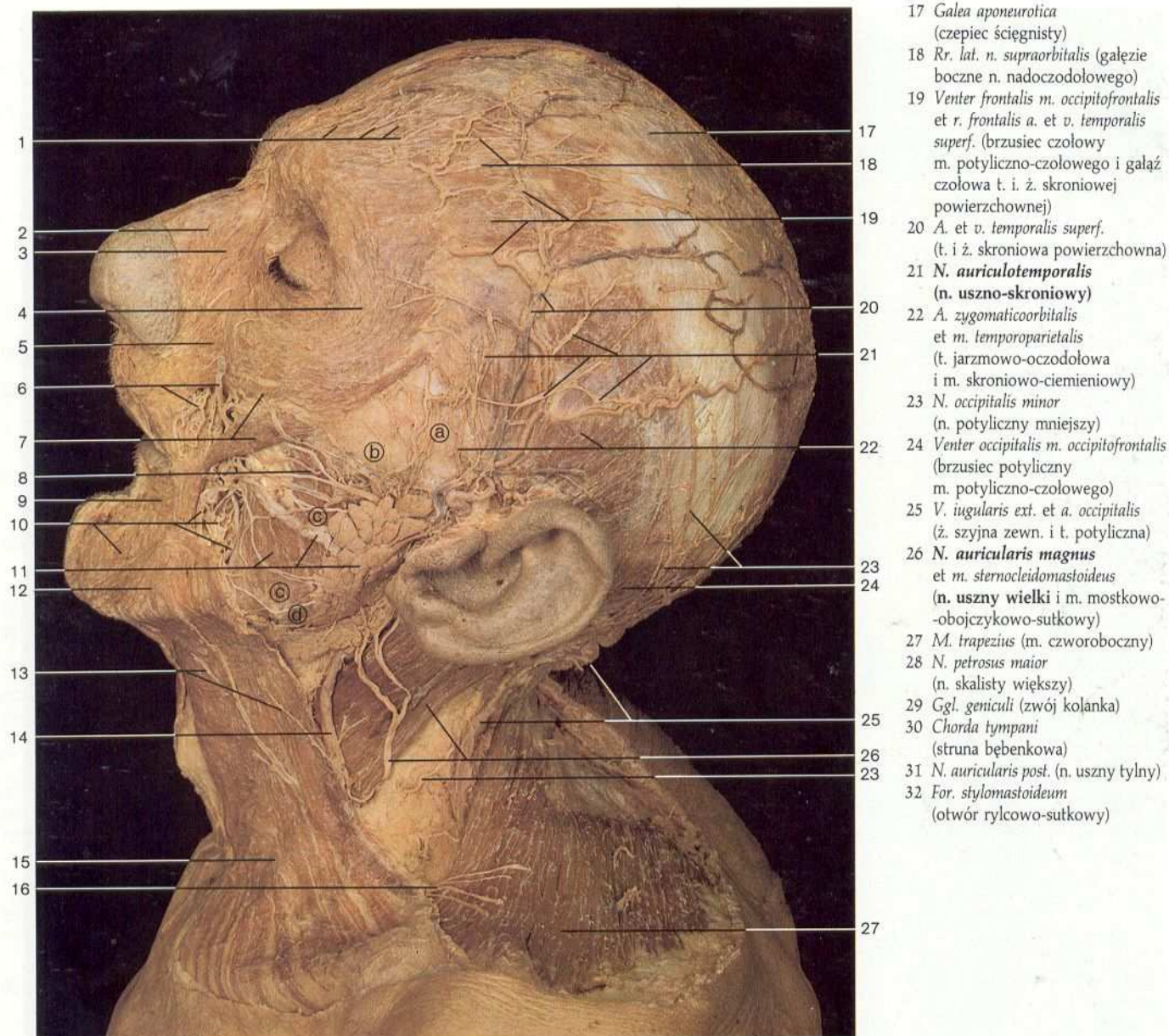
- 1 *M. temporoparietalis* (m. skroniowo-ciemieniowy)
- 2 *R. parietalis a. et v. temporalis superf.* (gałąź ciemieniowa t. i ż. skroniowej powierzchownej) et n. auriculotemporalis (n. uszno-skroniowy)

- 3 *Venter occipitalis m. occipitofrontalis et n. occipitalis maior* (brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego i n. potyliczny większy)
- 4 *N. facialis* (n. twarzowy)
- 5 *N. occipitalis minor et a. occipitalis* (n. potyliczny mniejszy i t. potyliczna)

- 6 *A. transversa facialis* (t. twarzowa poprzeczna)
- 7 *M. masseter* (m. żwacz)
- 8 *Gl. parotidea et n. auricularis magnus* (ślinianka przyuszna i n. uszny wielki)
- 9 *M. sternocleidomastoideus et v. retromandibularis* (m. mostkowo-obojęczykowo-sutkowy i ż. zażuchwowa)
- 10 *M. splenius capitis* (m. płatowy głowy)
- 11 *Plexus cervicalis* (splot szyjny)
- 12 *M. trapezius* (m. czworoboczny)
- 13 *A. angularis* (t. kąтова) – gałąź końcowa t. twarzowej
- 14 *M. orbicularis oculi* (m. okrężny oka)
- 15 *M. levator labii sup.* (m. dźwigacz wargi górnej)
- 16 *A. facialis et m. zygomaticus minor* (t. twarzowa i m. jarzmowy mniejszy)
- 17 *M. levator anguli oris* (m. dźwigacz kąta ust)
- 18 *M. zygomaticus maior* (m. jarzmowy większy)
- 19 *A. labialis sup. et m. orbicularis oris* (t. wargowa górna i m. okrężny ust)
- 20 *Ductus parotideus* (przewód ślinianki przyusznej)
- 21 *M. risorius et a. labialis inf.* (m. śmiechowy i t. wargowa dolna)
- 22 *M. depressor labii inf.* (m. obniżacz wargi dolnej)
- 23 *M. depressor anguli oris* (m. obniżacz kąta ust)
- 24 *Platysma* (m. szeroki szyi)
- 25 *N. transversus colli* (n. poprzeczny szyi) – gałęzie końcowe
- 26 *R. colli n. facialis* (gałąź szyjna n. twarzowego)
- 27 *M. orbicularis oris* (m. okrężny ust)
- 28 *A. et v. facialis* (t. i ż. twarzowa)
- 29 *M. sternocleidomastoideus et v. retromandibularis* (m. mostkowo-obojęczykowo-sutkowy i ż. zażuchwowa)

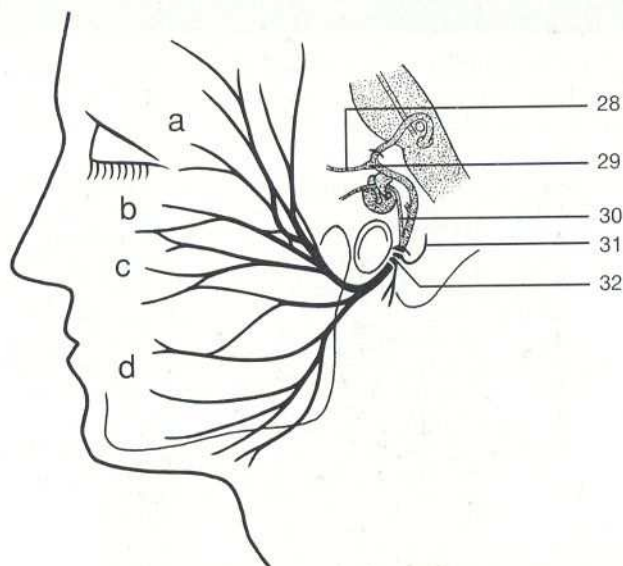

Warstwa powierzchowna twarzy (rys. schematyczny). Należy zwrócić uwagę na splot przyuszniczy n. twarzowego (plexus parotideus n. facialis).

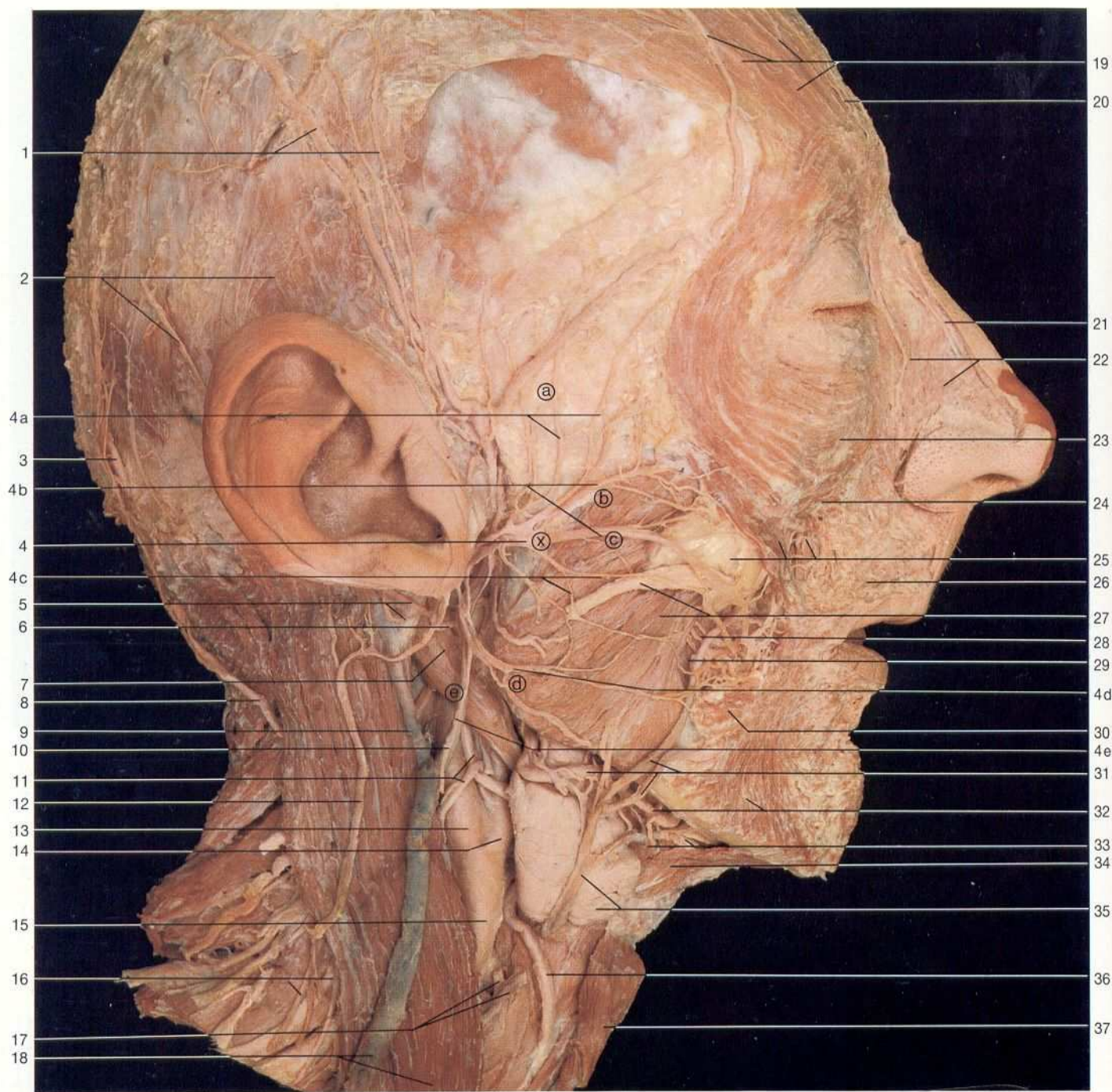

Okolica twarzy boczna powierzchowna II. Powięź przyusznico-żwaczową (*fascia parotideomasseterica*) częściowo usunięto. Gałęzie n. twarzowego: a – gałęzie skroniowe; b – gałęzie jarzmowe; c – gałęzie policzkowe; d – gałąź brzożna żuchwy.

- 1 Rr. med. n. supraorbitalis (gałęzie przyśrodkowe n. nadoczodołowego)
- 2 M. nasalis – pars transversa (m. nosowy – część poprzeczna)
- 3 M. levator labii sup. alaeque nasi (m. dźwigacz wargi górnej i skrzydła nosa)
- 4 M. orbicularis oculi – pars orbitalis (m. okrężny oka – część oczodołowa)
- 5 M. levator labii sup. (m. dźwigacz wargi górnej)
- 6 A. et v. facialis (t. i. ż. twarzowa)
- 7 M. zygomaticus minor et maior (m. jarzmowy mniejszy i większy)
- 8 A. transversa facialis (t. twarzowa poprzeczna)
- 9 M. orbicularis oris (m. okrężny ust)
- 10 Nn. buccales (nerwy policzkowe), m. depressor labii inf. (m. obniżacz wargi dolnej), a. et v. facialis (t. i. ż. twarzowa)
- 11 Gl. parotidea (ślinianka przyusznna), ductus parotideus (przewód ślinianki przyusznej) et m. masseter (m. żwacz)
- 12 M. depressor anguli oris (m. obniżacz kąta ust)
- 13 Gałęzie końcowe n. poprzecznego szyi (n. transversus colli)
- 14 V. retromandibularis (ż. zażuchwowa)
- 15 Platysma (m. szeroki szyi)
- 16 N. supraclavicularis post. (n. nadobojczykowy tylny)

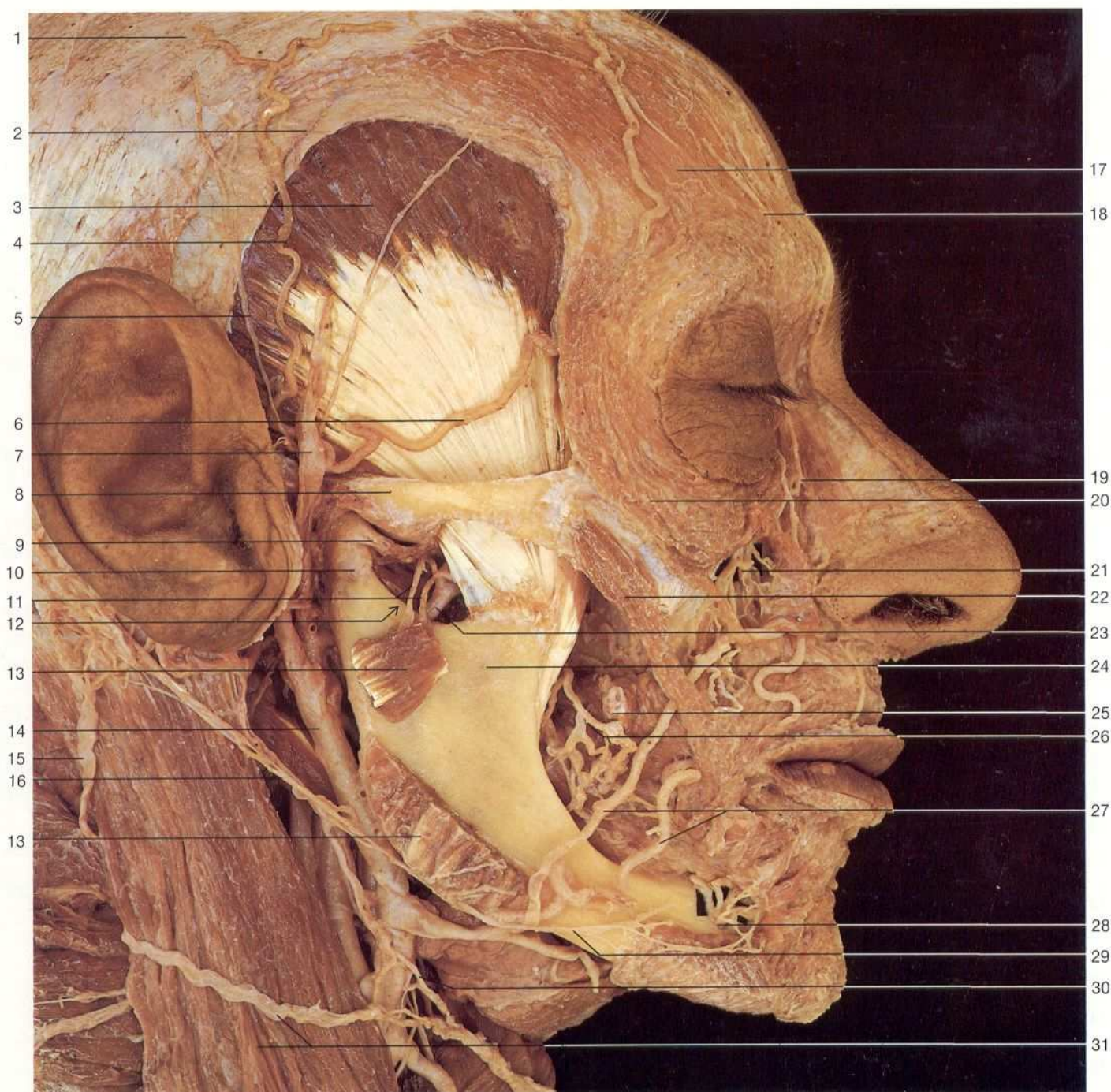

Początek i przebieg nerwu twarzowego (rys. schematyczny)

Okolica twarzy boczna powierzchowna III (*regio faciei lat. superf.*). Ślinianka przyuszna (gl. parotis) została usunięta dla pokazania spłotu przyuszniczego (plexus parotideus) nerwu twarzowego (x). Gałęzie nerwu twarzowego (n. facialis): a – gałąź skroniowa (r. temporalis), b – gałęzie jarzmowe (rr. zygomatici), c – gałąź policzkowa (r. buccalis), d – gałąź brzeżna żuchwy (r. marginalis mandibulae).

- 1 *A. temporalis superf.* et n. auriculotemporalis (t. skroniowa powierzchowna i n. uszno-skroniowy)
- 2 *A. et n. auricularis post.* et m. temporoparietalis (t. i n. uszny tylny i m. skroniowo-ciemienny)
- 3 *A. occipitalis* (t. potyliczna)
- 4 *N. facialis* – VII – **plexus parotideus** (n. twarzowy – spłot przyuszniczny)
 - a. *Rr. temporales* (gałęzie skroniowe)
 - b. *Rr. zygomatici* (gałęzie jarzmowe)
 - c. *Rr. buccales* (gałęzie policzkowe)
 - d. *R. marginalis mandibulae* (gałąź brzeżna żuchwy)
 - e. *R. colli* (gałąź szyi)
- 5 *N. auricularis post.* (n. uszny tylny)
- 6 *A. auricularis post.* (t. uszna tylna)
- 7 *M. digastricus – venter post.* (m. dwubrzuścowy – brzuscik tylny)
- 8 *N. occipitalis minor* (n. potyliczny mniejszy)
- 9 *V. auricularis post.* (ż. uszna tylna)
- 10 *V. retromandibularis* (ż. zażuchwowa)
- 11 *N. hypoglossus* – XII et a. *sternocleidomastoidea* (n. podjęzykowy i t. mostkowo-obojędkowo-sutkowa)
- 12 *N. auricularis magnus* (n. uszny wielki)
- 13 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 14 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 15 *A. carotis communis* (t. szyjna wspólna)
- 16 *Plexus cervicalis* (spłot szyjny)
- 17 *A. et v. laryngea sup.* (t. i ż. krtaniowa górna)
- 18 *V. iugularis ext.* et m. *sternocleidomastoideus* (ż. szyjna zewn. i m. mostkowo-obojędkowo-sutkowy)
- 19 *R. frontalis a. temporalis superf.* (gałąź czołowa t. skroniowej powierzchownej), r. lat. *nervi supraorbitalis* (gałąź boczna n. nadoczołowego) et *venter frontalis m. occipitofrontalis* (brzuscik czołowy m. potyliczno-czołowego)
- 20 *R. med. n. supraorbitalis* (gałąź przyśrodkowa n. nadoczołowego)
- 21 *A. dorsalis nasi* (t. grzbietowa nosa)
- 22 *A. angularis* et m. *nasalis – pars transversea* (t. kąтова i m. nosowy – część poprzeczna)
- 23 *Pars orbitalis m. orbicularis oculi* (część oczodołowa m. okrężnego oka)
- 24 *M. zygomaticus minor* (m. jarzmowy mniejszy)
- 25 *Corpus adiposum buccae* (ciało tłuszczowe policzka), m. *zygomaticus maior* (m. jarzmowy większy) et n. *infraorbitalis* (n. podoczołowy)
- 26 *M. orbicularis oris* (m. okrężny ust)
- 27 *Ductus parotideus* et m. *masseter* (przewód ślinianki przyusznej i m. żwacz)
- 28 *A. et n. buccalis* (t. i n. policzkowy)
- 29 *M. buccinator* (m. policzkowy)
- 30 *M. risorius* (m. śmiechowy)
- 31 *A. et v. facialis* (t. i ż. twarzowa)

Okolica twarzy boczna powierzchowna IV. Mięsień żwacz i powięź skroniową (*m. masseter* et *fascia temporalis*) częściowo usunięto dla pokazania tętnicy żwaczowej i nerwu żwaczowego (*a. masseterica* et *n. massetericus*).

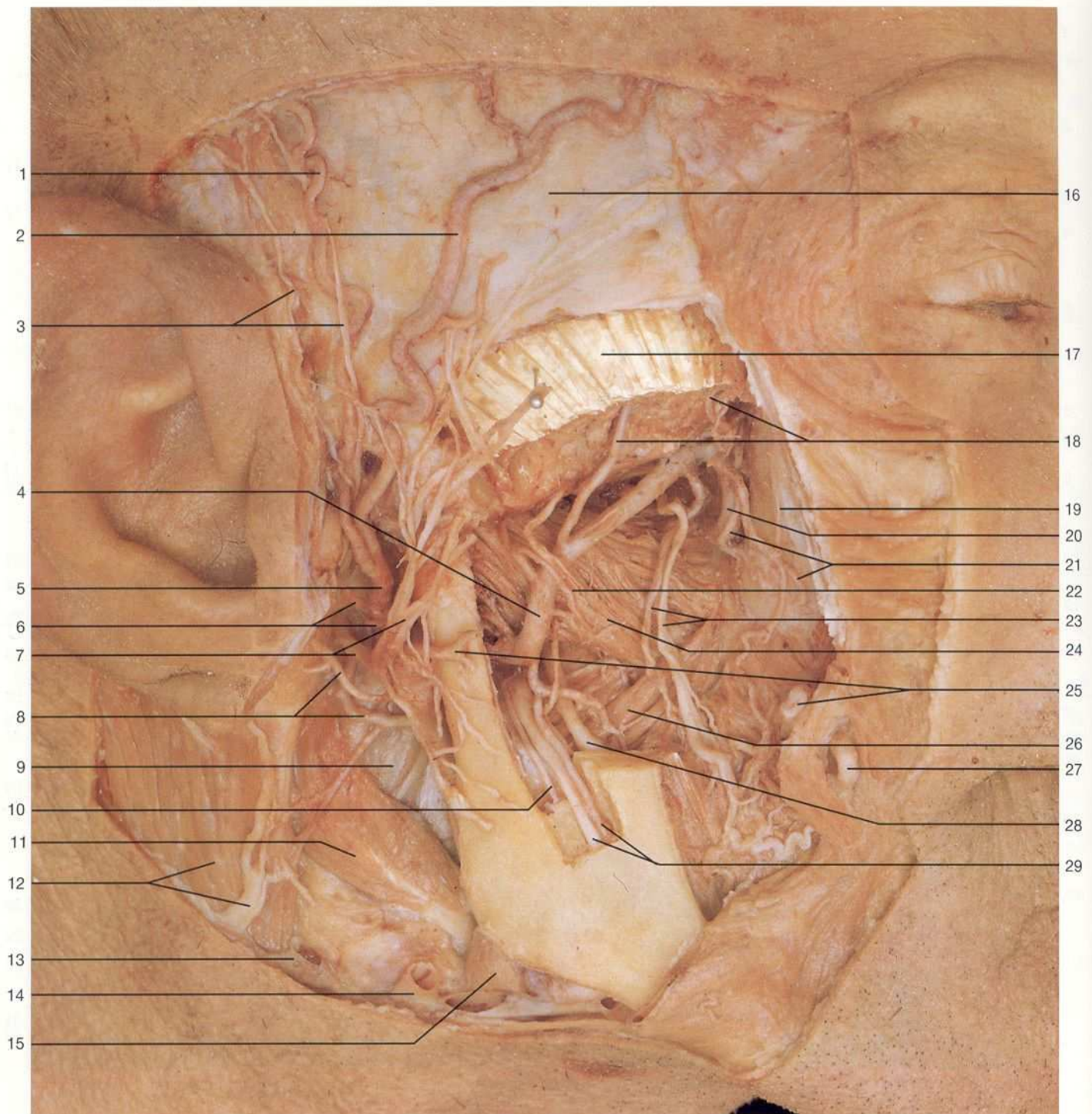
← do strony 78

- 32 *A. submental* et *m. depressor anguli oris*
(t. podbródkowa i m. obniżacz kąta ust)
- 33 *M. mylohyoideus* et *n. mylohyoideus*
(m. i n. żuchwowo-gnykowy)
- 34 *Venter ant. m. digastrici*
(brzusiec przedni m. dwubrząscowego)
- 35 *V. facialis* et *gl. submandibularis*
(ż. twarzowa i ślinianka podżuchwowa)
- 36 *A. thyroidea sup.* (t. tarczowa górna)
- 37 *M. sternohyoideus* (m. mostkowo-gnykowy)

- 1 *Galea aponeurotica* (czepiec ścięgniasty)
- 2 *Fascia temporalis* (powięź skroniowa)
- 3 *M. temporalis* (m. skroniowy)
- 4 *R. parietalis a. temporalis superf.* (gałąź ciemieniowa t. skroniowej powierzchownej)
- 5 *N. auriculotemporalis* – V₃
(n. uszno-skroniowy)

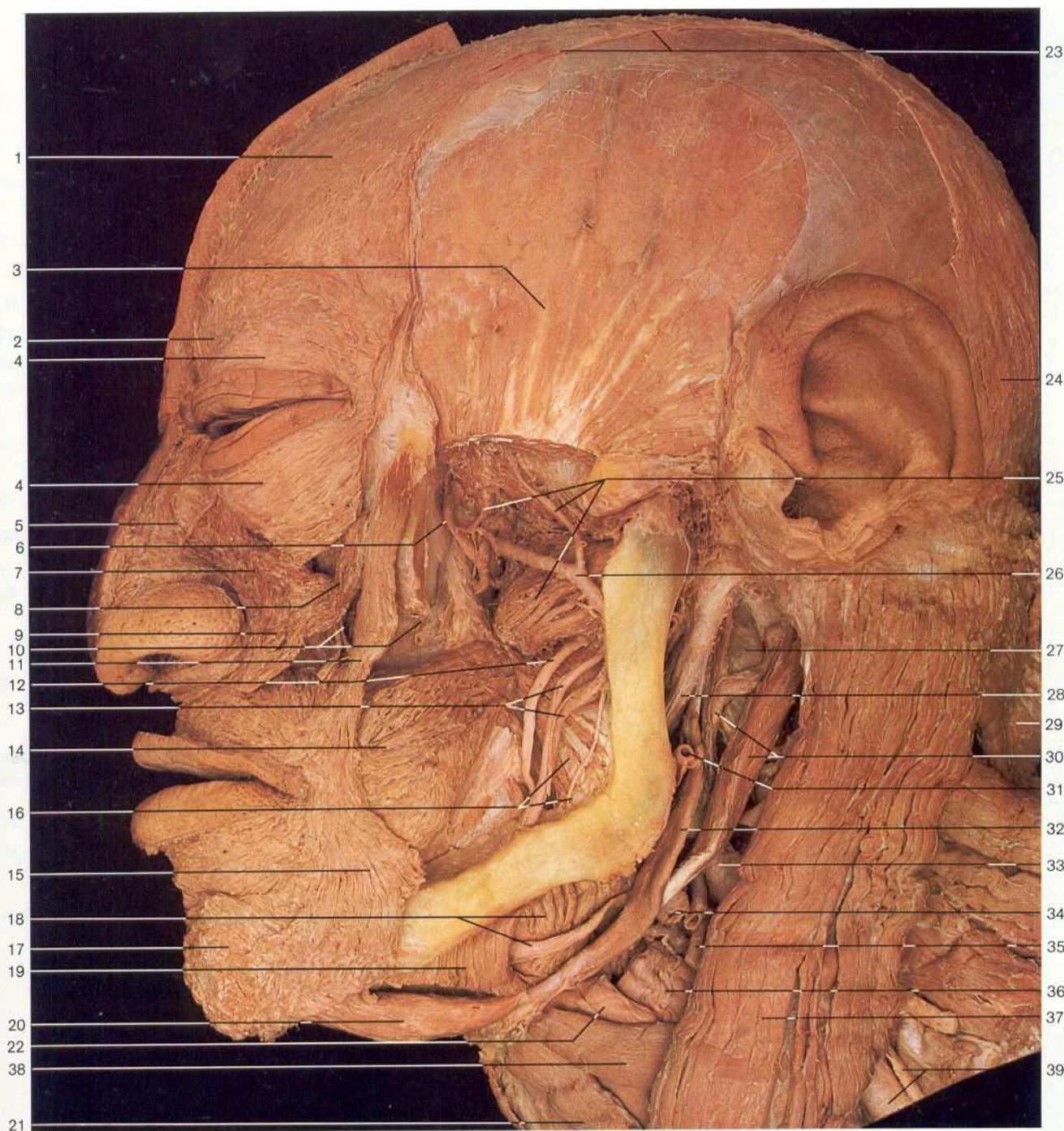
- 6 *R. frontalis a. temporalis superf.*
(gałąź czołowa t. skroniowej powierzchownej)
- 7 *V. temporalis superf.*
(ż. skroniowa powierzchowna)
- 8 *Arcus zygomaticus* (łuk jarzmowy)
- 9 *Discus articularis articulationis temporomandibularis* (krążek stawowy stawu skroniowo-żuchwowego)
- 10 *Proc. condylaris* (wyrostek kłykciowy)
- 11 *A. masseterica* et *n. massetericus*
(t. żwaczowa i n. żwaczowy)
- 12 *Incisura mandibule* (wcięcie żuchwy) – strzałka
- 13 *M. masseter* (m. żwacz) – przecięty
- 14 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 15 *N. auricularis magnus* (n. uszny wielki)
- 16 *N. facialis* – VII (n. twarzowy)
– odchylony do tyłu
- 17 *Venter frontalis m. occipitofrontalis*
(brzusiec czołowy m. potyliczno-czołowego)

- 18 *R. med. n. supraorbitalis*
(gałąź przyśrodkowa n. nadoczołowego)
- 19 *A. angularis* (t. kąтова)
- 20 *M. orbicularis oculi* (m. okrężny oka)
- 21 *N. infraorbitalis* (n. podoczodołowy)
- 22 *M. zygomaticus maior* (m. jarzmowy większy)
- 23 *A. maxillaris* (t. szczękowa)
- 24 *Proc. coronoideus* (wyrostek dziobiasty)
- 25 *Ductus parotideus* (przewód ślinianki przyusznej) – przecięty
- 26 *N. buccalis* (n. policzkowy)
- 27 *A. et v. facialis* (t. i ż. twarzowa)
- 28 *N. mentalis* (n. bródkowy)
- 29 *R. marginalis mandibulae n. facialis*
(gałąź brzeżna żuchwy n. twarzowego)
- 30 *R. cervicalis n. facialis* (gałąź szyjna n. twarzowego)
- 31 *N. transversus colli* et *m. sternocleidomastoideus*
(n. poprzeczny szyi i m. mostkowo-obojczykowo-sutkowy)

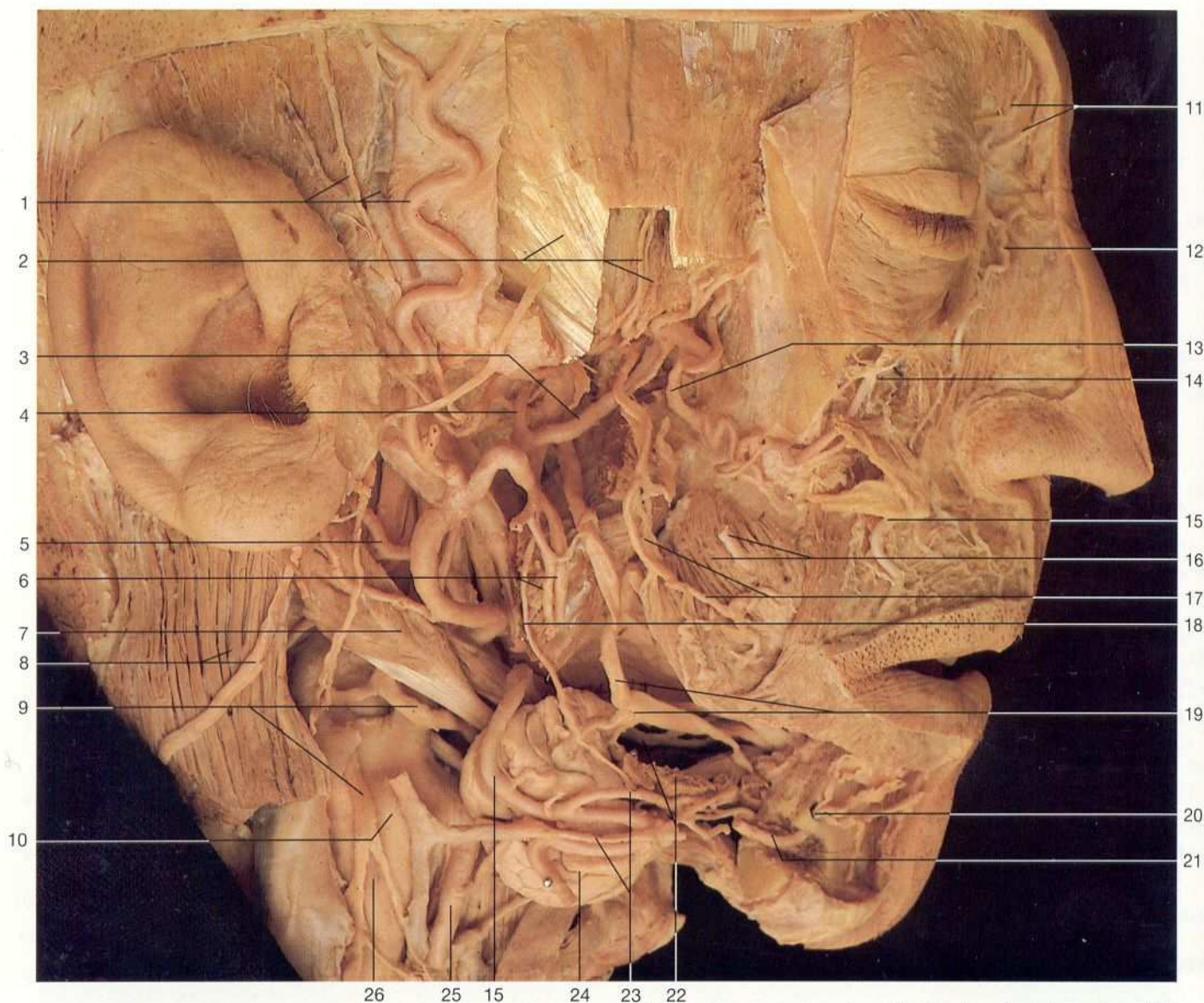
Okolica twarzy boczna głęboka i zażuchwowa (regio faciei lat. prof. et retromandibularis). Kość jarzmową (*os zygomaticum*) i wyrostek dziobiasty żuchwy (*proc. coronoideus mandibulae*) usunięto, a część początkową kanału żuchwy (*canalis mandibulae*) – otwarto. Widoczny jest przebieg tętnicy szczękowej (*a. maxillaris*).

1 <i>R. parietalis a. temporalis superf.</i>
(gałąź ciemieniowa t. skroniowej powierzchowna)	10 <i>N. mylohyoideus</i> (n. żuchwowo-gnykowy)	20 <i>A. sphenopalatina</i> (t. klinowo-podniebienna)
2 <i>R. frontalis a. temporalis superf.</i>
(gałąź czołowa t. skroniowej powierzchownej)	11 <i>M. digastricus – venter post.</i>
(m. dwubrzuścowy – brzusiec tylny)	21 <i>Aa. alveolares sup. post.</i>
(tętnice zębodołowe górne tylne)
3 <i>N. auriculotemporalis</i> (n. uszno-skroniowy)	12 <i>N. auricularis magnus et m. sternocleidomastoideus</i>
(n. uszny wielki i m. mostkowo-obojędkowo-sutkowy)	22 <i>A. masseterica et n. massetericus</i>
(t. żwaczowa i n. żwaczowy)
4 <i>A. maxillaris</i> (t. szczękowa)	13 <i>V. iugularis ext.</i> (ż. szyjna zewn.)	23 <i>A. et n. buccalis</i> (t. i n. policzkowy)
5 <i>A. temporalis superf.</i>
(t. skroniowa powierzchowna)	14 <i>V. retromandibularis</i> (ż. zażuchwowa)	24 <i>M. pterygoideus lat.</i> (m. skrzydłowy boczny)
6 <i>Rr. communicantes</i> (gałęzie łączące) – pomiędzy n. twarzowym i n. uszno-skroniowym	15 <i>Gl. submandibularis</i> (ślinianka podżuchwowa)	25 <i>A. transversa facialis et ductus parotideus</i>
(t. twarzowa poprzeczna i przewód ślinianki przyusznej) – przecięty
7 <i>N. facialis</i> (n. twarzowy)	16 <i>Fascia temporalis – lamina superf.</i>
(powieź skroniowa – blaszka powierzchowna)	26 <i>M. pterygoideus med.</i>
(m. skrzydłowy przyśrodkowy)
8 <i>A. auricularis post.</i> (t. uszna tylna) et <i>rr. auriculares ant. a. temporalis superf.</i> (gałęzie uszne przednie t. skroniowej powierzchownej)	17 <i>M. temporalis</i> (m. skroniowy)	27 <i>A. facialis</i> (t. twarzowa)
9 <i>V. iugularis int.</i> (ż. szyjna wewn.)	18 <i>Aa. temporales prof.</i> (tętnice skroniowe głębokie)	28 <i>N. lingualis</i> (n. językowy)
	19 <i>N. alveolaris sup. post.</i>
(n. zębodołowy górny tylny)	29 <i>N. et a. alveolaris inf.</i> (n. i t. zębodołowa dolna)

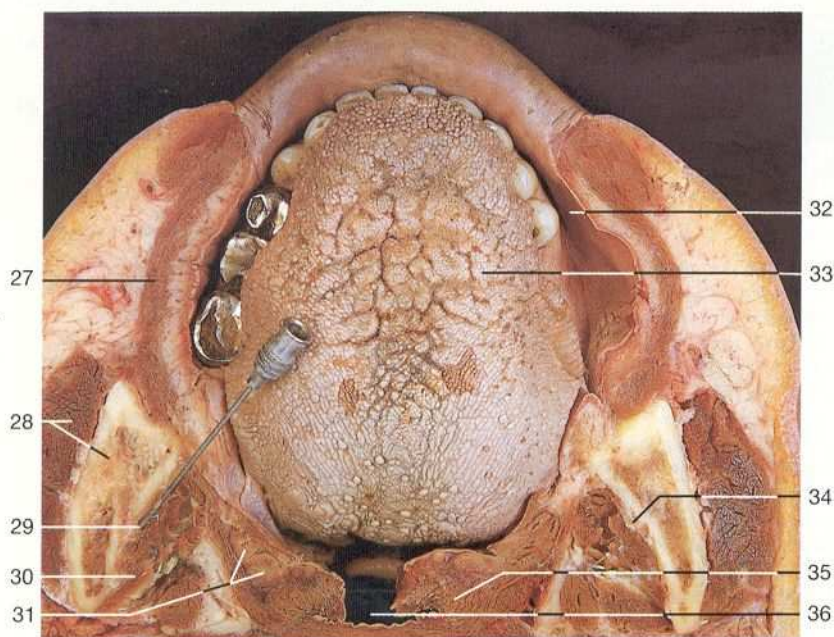

Okolica zażuchwowa (regio retromandibularis) z tętnicą szczękową (*a. maxillaris*) i gałęziami nerwu trójdzielnego (rr. n. trigemini).

- 1 *Venter frontalis m. occipitofrontalis* (brzusiec czołowy m. potyliczno-czołowego)
- 2 *M. depressor supercilii* (m. obniżacz brwi)
- 3 *M. temporalis* (m. skroniowy)
- 4 *M. orbicularis oculi* – pars orbitalis (m. okrężny oka – część oczodołowa)
- 5 *M. nasalis* – pars transversa (m. nosowy – część poprzeczna)
- 6 *A. infraorbitalis* (t. podoczodołowa)
- 7 *M. levator labii sup. alaeque nasi* (m. dźwigacz wargi górnej i skrzydła nosa)
- 8 *M. zygomaticus minor* (m. jarzmowy mniejszy)
- 9 *M. levator labii sup.* (m. dźwigacz wargi górnej)
- 10 *A. et n. infraorbitalis et a. alveolaris sup. post.* (t. i n. podoczodołowy i t. zębodołowa górna tylna)
- 11 *M. zygomaticus maior* (m. jarzmowy większy)
- 12 *N. lingualis* (n. językowy)
- 13 *A. et n. alveolaris inf.* (t. zębodołowa i n. zębodołowy dolny)
- 14 *M. buccinator* (m. policzkowy)
- 15 *M. depressor anguli oris* (m. obniżacz kąta ust)
- 16 *M. pterygoideus med. et n. mylohyoideus* (m. skrzydłowy przyśrodkowy i n. żuchwowo-gnykowy)
- 17 *M. depressor labii inf.* (m. obniżacz wargi dolnej)
- 18 *N. hypoglossus et m. hyoglossus* (n. podjęzykowy i m. gnykowo-językowy)
- 19 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy)
- 20 *M. digastricus – venter ant.* (m. dwubrzuscowy – brzusiec przedni)
- 21 *M. sternohyoideus* (m. mostkowo-gnykowy)
- 22 *M. thyrohyoideus* (m. tarczowo-gnykowy)
- 23 *Galea aponeurotica* (czepiec ścięgniasty)
- 24 *Venter occipitalis m. occipitofrontalis* (brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego)
- 25 *M. pterygoideus lat. et aa. temporales prof.* (m. skrzydłowy boczny i tętnice skroniowe głębokie)
- 26 *A. maxillaris* (t. szczękowa)
- 27 *V. iugularis int.* (żyła szyjna wewn.)
- 28 *M. styloglossus* (m. rylcowo-językowy)
- 29 *M. splenius capitis* (m. płatowy głowy)
- 30 *M. digastricus – venter post. et a. occipitalis* (m. dwubrzuscowy – brzusiec tylny i t. potyliczna)
- 31 *A. temporalis superf.* (t. skroniowa powierzchowna) – przecięta
- 32 *M. stylohyoideus* (m. rylcowo-gnykowy)
- 33 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 34 *V. retromandibularis* (ż. zażuchwowa)
- 35 *A. thyroidea sup.* (t. tarczowa górna)
- 36 *M. constrictor pharyngis inf.* (m. zwieracz dolny gardła)
- 37 *M. sternocleidomastoideus* (m. mostkowo-obojęczkowo-sutkowy)
- 38 *M. omohyoideus* (m. łopatkowo-gnykowy)
- 39 *A. carotis communis et n. vagus* (t. szyjna wspólna i n. błędny)

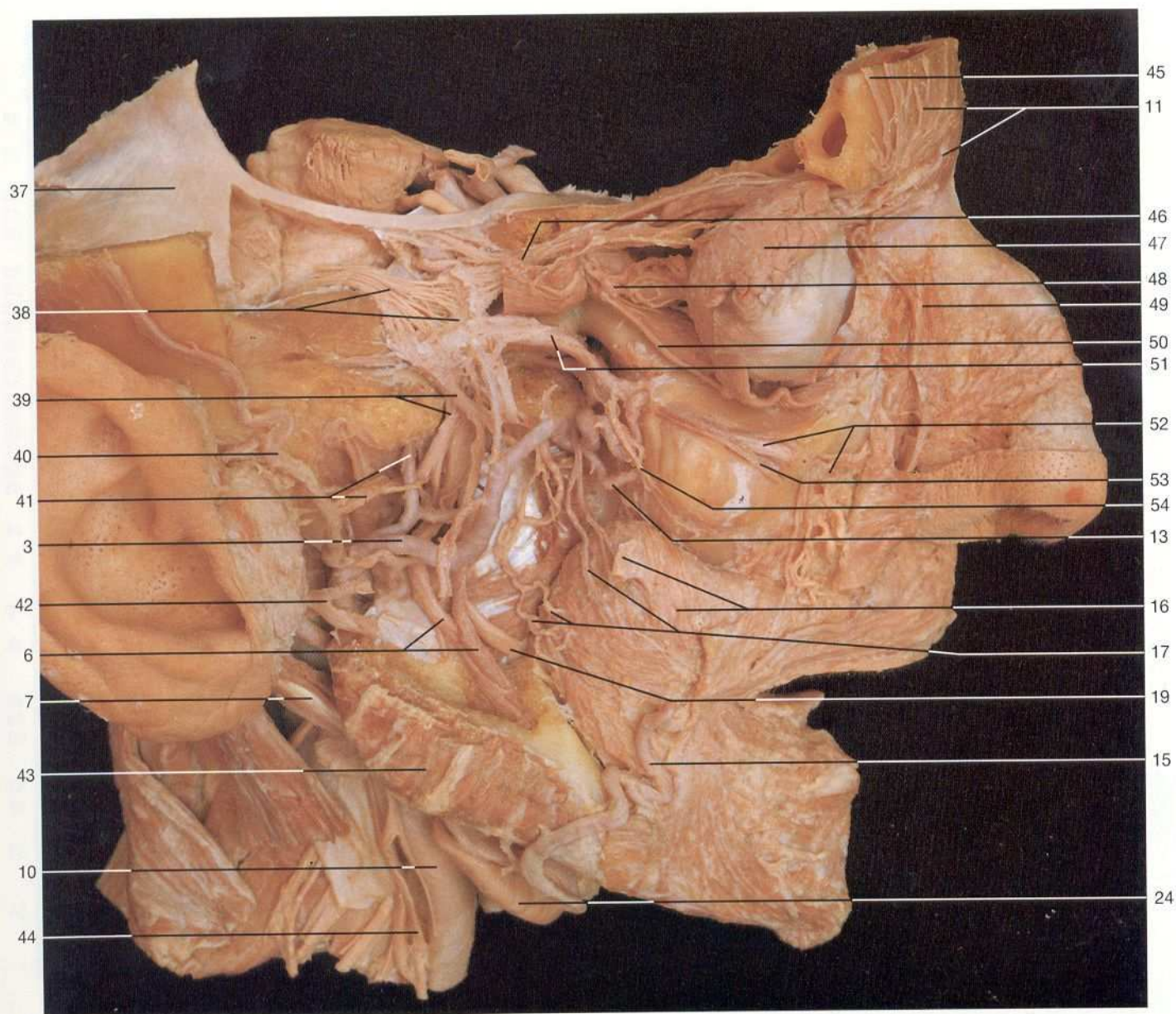
Okolica twarzy głęboka i zażuchwowa (*regio faciei profunda et retromandibularis*) po usunięciu żuchwy. Mięśnie skrzydłowe (*mm. pterygoidei*) usunięto, w mięśniu skroniowym (*m. temporalis*) wycięto okienka.

Przekrój poziomy jamy ustnej i gardła. Miejsca wejścia tętnic, żyły i nerwu żębodołowego dolnego zaznaczono igłą.

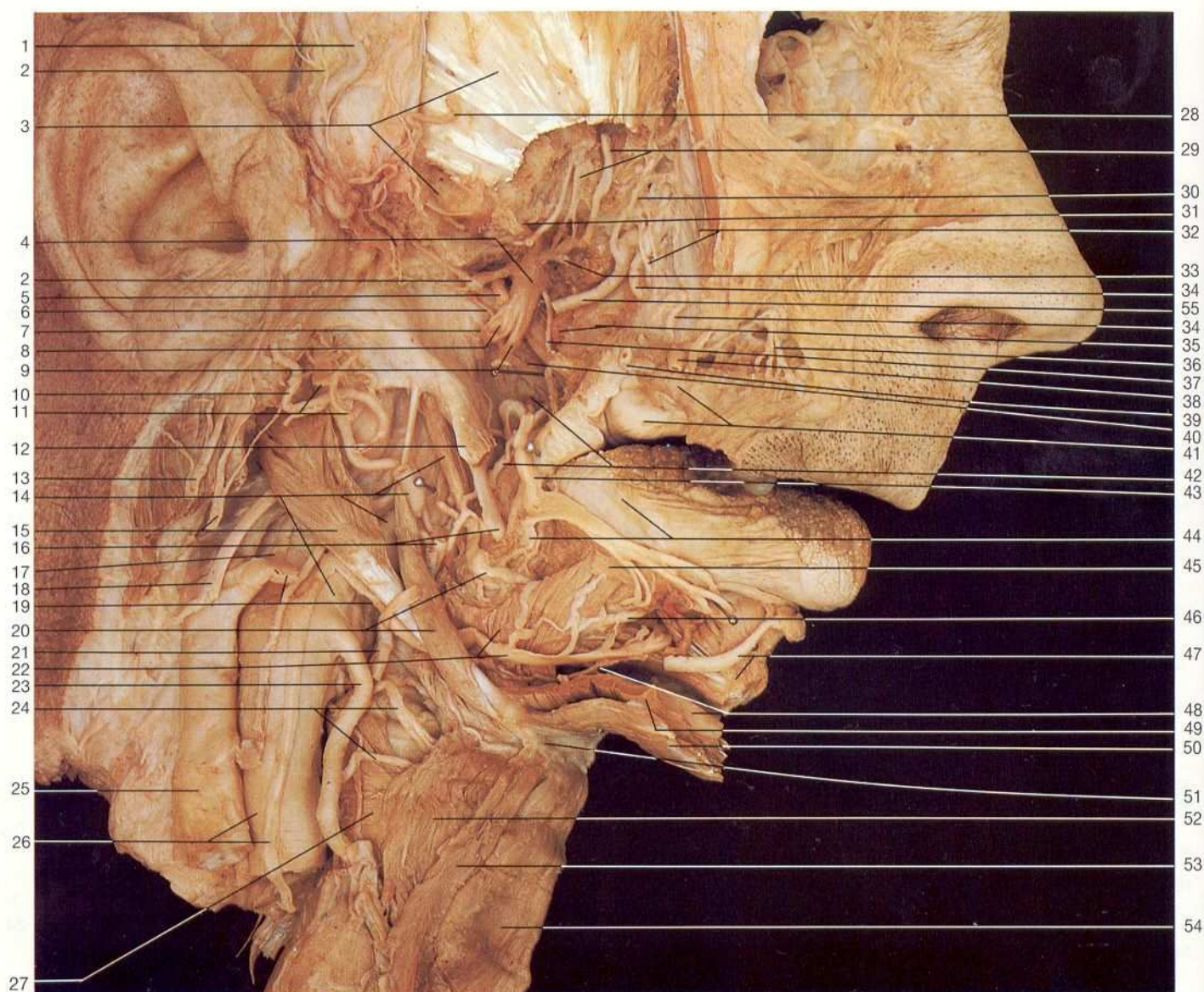
- 1 *A. et v. temporalis superf.* et *n. auriculotemporalis* (t. i ż. skroniowa powierzchowna i n. uszno-skroniowy)
- 2 *M. temporalis* (m. skroniowy), *a. et n. temporalis prof.* (t. i n. skroniowy głęboki)
- 3 *A. maxillaris* (t. szczękowa)
- 4 *A. meningea media* (t. oponowa środkowa)
- 5 *A. occipitalis* (t. potyliczna)
- 6 *A. et n. alveolaris inf.* (t. i n. żębodołowy dolny) – przecięte
- 7 *Venter post. m. digastrici* (brzusiec tylny m. dwubrzuścowego)
- 8 *N. auricularis maior* et *m. sternocleidomastoideus* (n. uszny większy i m. mostkowo-obojęzyczkowo-sutkowy)
- 9 *N. hypoglossus* – XII et *radix sup. ansae cervicalis* (n. podjęzykowy i korzeń górny pętli szyjnej)
- 10 *A. carotis ext.* (t. szyjna zewn.)
- 11 *N. supraorbitalis* et *r. med. a. supraorbitalis* (n. nadbłoczkowy i gałąź przyśrodkowa t. nadoczodołowej)
- 12 *A. angularis* (t. kąтова)
- 13 *A. alveolaris sup. post.* (t. żębodołowa górna tylna)
- 14 *N. infraorbitalis* (n. podoczodołowy)
- 15 *A. facialis* (t. twarzowa)

ciąg dalszy na stronie 83 →

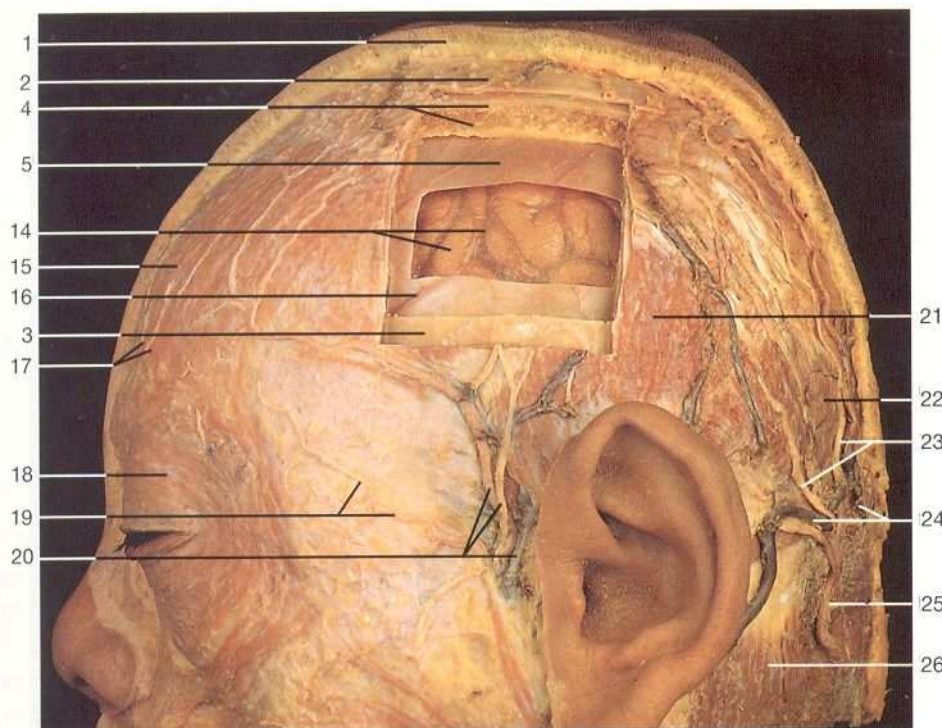
Nerw trójdzielny (*n. trigeminus*). Żuchwę (*mandibula*) i boczną ścianę oczodołu (*orbita*) usunięto, mięsień prosty gałki ocznej boczny (*m. rectus bulbi oculi lat.*) przecięto i odchyłono do tyłu.

16 Ductus parotideus (przewód ślinianki przyusznej)
– przecięty, et <i>m. buccinator</i> (m. policzkowy)	36 Pharynx (gardło)
17 <i>A. et n. buccalis</i> (t. i n. policzkowy)	37 Tentorium cerebelli (namiot mózdzku)
18 <i>M. mylohyoideus</i> (m. żuchwowo-gnykowy)	38 <i>N. trigeminus</i> et <i>ggl. trigeminale</i>
(n. trójdzielny i zwój trójdzielny)
19 <i>N. lingualis</i> et <i>ggl. submandibulare</i>
(n. językowy i zwój podżuchwowy)	39 <i>N. mandibularis</i> – V_3 (n. żuchwowy)
20 <i>N. mentalis</i> et <i>for. mentale</i> (n. bródkowy i otwór bródkowy)	40 <i>A. temporalis superf.</i> (t. skroniowa powierzchowna)
21 <i>N. alveolaris inf.</i> (n. zębodołowy dolny)	41 <i>N. auriculotemporalis</i> et <i>a. meningea media</i>
(n. uszno-skroniowy i t. oponowa środkowa)
22 <i>M. mylohyoideus</i> (m. żuchwowo-gnykowy) – przecięty,
et <i>n. hypoglossus</i> – XII (n. podjęzykowy)	42 <i>N. facialis</i> (n. twarzowy)
23 <i>A. et v. submentalis</i> (t. i ż. podbródkowa)	43 <i>M. masseter</i> (m. żwacz)
24 <i>Gl. submandibularis</i> (ślinianka podżuchwowa)	44 <i>Radix sup. ansae cervicalis</i> (korzeń górny pętli szyjnej)
25 <i>A. thyroidea sup.</i> (t. tarczowa górna)	45 <i>R. lat. n. supraorbitalis</i> (gałąź boczna n. nadoczodołowego)
26 <i>A. carotis communis</i> (t. szyjna wspólna)	46 <i>N. ophthalmicus</i> – V_1 (n. oczny)
27 <i>M. buccinator</i> (m. policzkowy)	47 <i>Gl. lacrimalis</i> (gruczoł łzowy)
28 <i>M. masseter et mandibula</i> (m. żwacz i żuchwa)	48 <i>Ggl. ciliare et nn. ciliares post. berves</i>
(zwój rzęskowy i nerwy rzęskowe tylne krótkie)
29 Wejście do kanału żuchwy (<i>canalis mandibulae</i>)	49 <i>A. angularis</i> (t. kątowna)
30 <i>M. pterygoideus med.</i> (m. skrzydłowy przyśrodkowy)	50 <i>R. inf. n. oculomotorii</i> – III
(gałąź dolna n. okoruchowego)
31 Tonsilla palatina (migdałek podniebienny)	51 <i>N. maxillaris</i> – V_2 (n. szczękowy)
32 Vestibulum oris (przedsionek jamy ustnej)	52 <i>N. infraorbitalis</i> (n. podoczodołowy)
33 Lingua (język)	53 <i>N. alveolaris sup. ant.</i> (n. zębodołowy górny przedni)
34 <i>N., v. et a. alveolaris inf.</i> (n., ż. i t. zębodołowa dolna)	54 <i>N. alveolaris sup. post.</i> (n. zębodołowy górny tylny)
35 <i>M. constrictor pharyngis</i> (m. zwieracz gardła)	

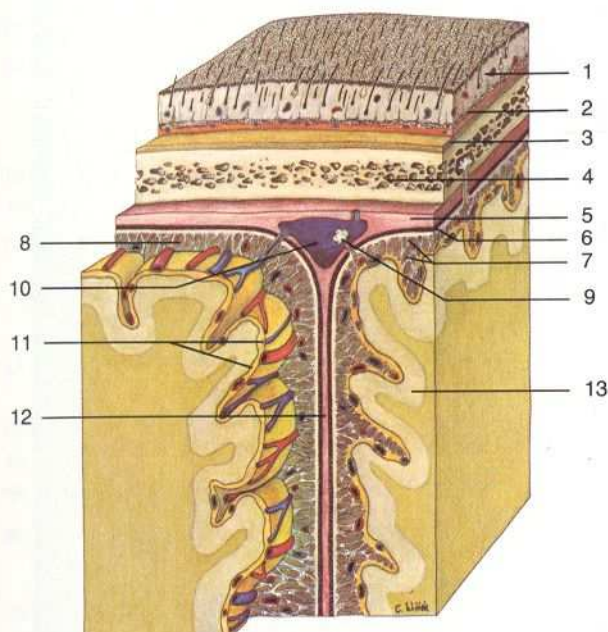
Okolica okołogardłowa i podjęzykowa (*regio parapharyngea et sublingualis*). Łuk jarzmowy (*arcus zygomaticus*) i żuchwę (*mandibula*) usunięto w całości.

- 1 *A. temporalis superf.* (t. skroniowa powierzchowna)
- 2 *N. auriculotemporalis* (n. uszno-skroniowy)
- 3 *M. temporalis* (m. skroniowy), *arcus zygomaticus* (łuk jarzmowy) – przecięty
- 4 *N. mandibularis* – V_3 (n. żuchwowy)
- 5 *A. meningea media* (t. oponowa środkowa)
- 6 *Chorda tympani* (struna bębenkowa)
- 7 *N. mylohyoideus* (n. żuchwowo-gnykowy)
- 8 *N. alveolaris inf.* (n. żębodołowy dolny)
- 9 *N. lingualis* (n. językowy)
- 10 *A. auricularis post.* (t. uszna tylna)
- 11 *N. facialis* – VII (n. twarzowy)
- 12 *M. styloglossus* (m. rylcowo-językowy) – przecięty
- 13 *N. auricularis magnus* (n. uszny wielki)
- 14 *A. maxillaris* (t. szczękowa), *a. carotis ext.* (t. szyjna zewn.) et *m. stylopharyngeus* (m. rylcowo-gardłowy)
- 15 *M. digastricus* – *venter post.* (m. dwubrzuścowy – brzusiec tylny)
- 16 *Proc. styloideus* et *a. facialis* (wyrostek rylcowaty i t. twarzowa)
- 17 *N. vagus* – X (n. błędny)
- 18 *N. accessorius* – XI (n. dodatkowy)
- 19 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy) et *v. retromandibularis* (ż. zażuchwowa) – przecięta
- 20 *M. stylohyoideus* et *n. glossopharyngeus* – IX (m. rylcowo-gnykowy i n. językowo-gardłowy)
- 21 *V. facialis* (ż. twarzowa)
- 22 *N. hypoglossus* – XII et *m. hypoglossus* (n. podjęzykowy i m. podjęzykowy)
- 23 *A. thyroidea sup.* (t. tarczowa górna)
- 24 *N. laryngeus sup.* – *r. inf.* et *a. laryngea sup.* (n. krtaniowy górny – gałąź wewn. i t. krtaniowa górna)
- 25 *V. iugularis int.* (ż. szyjna wewn.)
- 26 *A. carotis communis* et *radix sup. ansae cervicalis* (t. szyjna wspólna i korzeń górny pętli szyjnej)
- 27 *M. constrictor pharyngis inf.* (m. zwieracz dolny gardła)
- 28 *A. temporalis media* (t. skroniowa środkowa)
- 29 *Nn. temporales prof. et a. temporalis prof. post.* (nerwy skroniowe głębokie i t. skroniowa głęboka tylna)
- 30 *A. temporalis prof. ant.* (t. skroniowa głęboka przednia)
- 31 *N. massetericus* (n. żwaczowy)
- 32 *Rr. alveolares sup. post.* (gałęzie żębodołowe górne tylne)
- 33 *Rr. pterygoidei n. mandibularis* (gałęzie skrzydłowe n. żuchwowego)
- 34 *A. alveolaris sup. post.* (t. żębodołowa górna tylna)
- 35 *Lamina lat. proc. pterygoidei* et *m. pterygoideus med.* (blaszka boczna wyrostka skrzydłowego i m. skrzydłowy przysrodkowy)
- 36 *A. et n. infraorbitalis* (t. i n. podoczodołowy)
- 37 *N. buccalis* (n. policzkowy)
- 38 *A. facialis* (t. twarzowa)
- 39 *Ductus parotideus* (przewód ślinianki przyusznej)
- 40 *M. levator veli palatini* (m. dźwignacz podniebienia miękkiego)
- 41 *Gingiva* et *m. buccinator* (dziąsło i m. policzkowy)
- 42 *A. pharyngea ascendens* et *m. constrictor pharyngis sup.* – *pars pterygopharyngea* (t. gardłowa wstępująca i m. zwieracz gardła górny – część skrzydłowo-gardłowa)
- 43 *N. lingualis* (n. językowy)
- 44 *Ggl. submandibularis* et *lingua* (zwój podżuchwowy i język)
- 45 *M. palatoglossus* (m. podniebienno-językowy)
- 46 *A. profunda linguae* (t. głęboka języka)

Stopniowo wycięte okienka w skórze głowy, sklepieniu czaszki i oponach mózgu.

- 1 Skóra głowy
- 2 *Galea aponeurotica* (czepiec ścięgnisty)
- 3 *Pericranium* (okostna czaszki); także *periosteum* (okostna)
- 4 *Calvaria* (sklepienie czaszki)
- 5 *Dura mater encephali* (opona twarda mózgowia)
- 6 *Spatium subdurale* (przestrzeń podtwardówkowa)
- 7 *Arachnoidea* (pajęczynówka)
- 8 *Spatium subarachnoideale* (przestrzeń podpajęczynówkowa)
- 9 *Granulationes arachnoideales* (ziarnistości pajęczynówki)
- 10 *Sinus sagittalis sup.* (zatoka strzałkowa górna)
- 11 *Pia mater* (opona miękka)
- 12 *Falx cerebri* (sierp mózgu)
- 13 *Cortex cerebri* (kora mózgu)
- 14 *Arachnoidea et pia mater* (pajęczynówka i opona miękka) – z naczyniami mózgu
- 15 *Venter frontalis m. occipitofrontalis* (brzusiec czołowy m. potyliczno-czołowego)
- 16 *R. a. meningae mediae* (gałąź t. oponowej środkowej)
- 17 *R. lat. et med. n. supraorbitalis* (gałąź boczna i przyśrodkowa n. nadoczołowego)
- 18 *M. orbicularis oculi* (m. okrężny oka)
- 19 *A. zygomaticoorbitalis* (t. jarzmowo-oczodołowa)
- 20 *N. auriculotemporalis, a. et v. temporalis superf.* (n. uszno-skroniowy, t. i ż. skroniowa powierzchowna)

Przekrój czołowy na wysokości zatoki strzałkowej górnej (*sinus sagittalis sup.*) – rys. schematyczny. Układ warstwowy w obrębie czaszki mózgowej (*neurocranium*) – widać skórę głowy, sklepienie czaszki i opony mózgu.

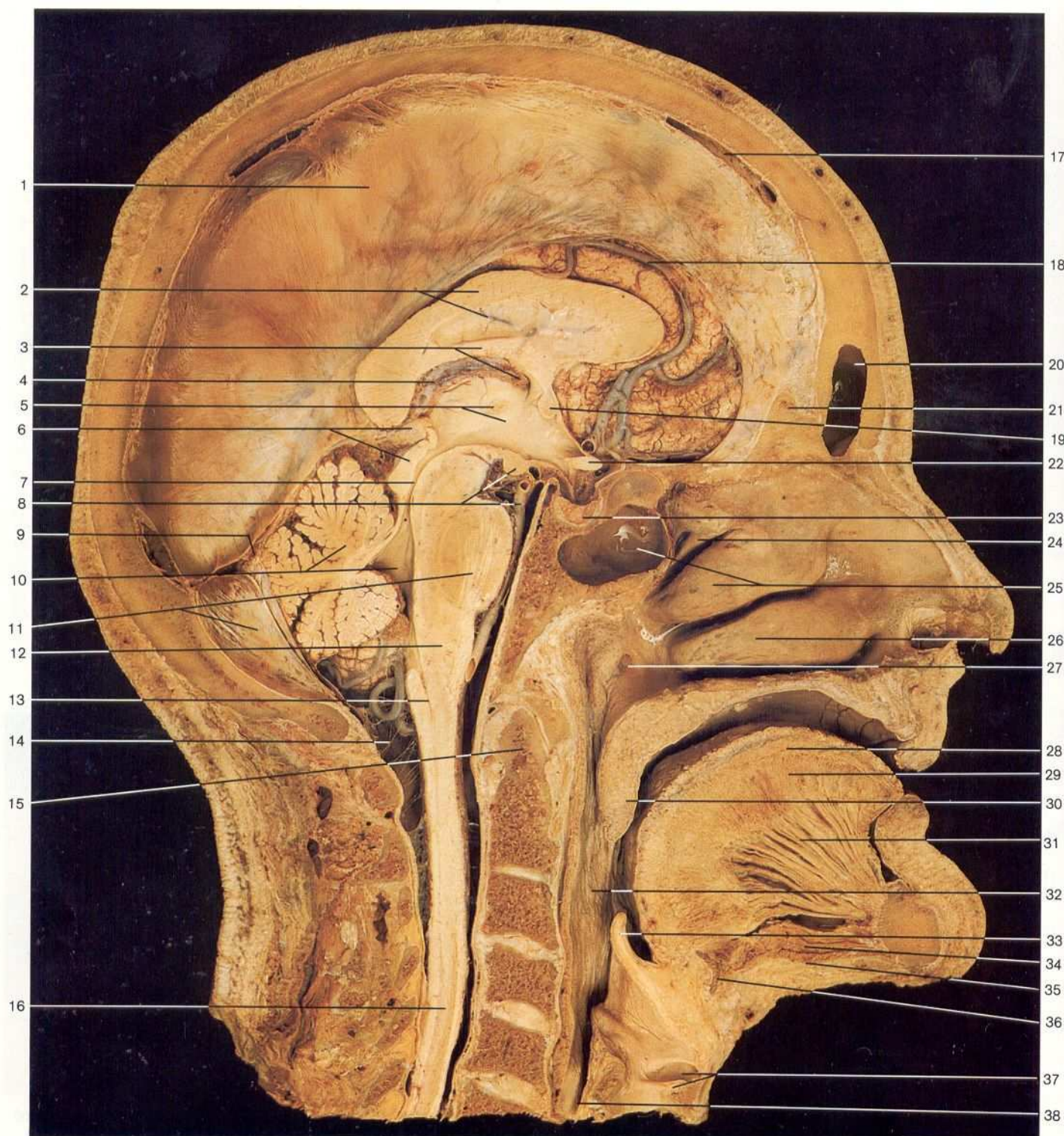

Przekrój poprzeczny sklepienia czaszki i opon mózgowych. Zwróć uwagę na przestrzeń podpajęczynówkową (*spatium subarachnoideale*), którą *in vivo* wypełnia płyn mózgowo-rdzeniowy (*liquor cerebrospinalis*).

← do strony 84

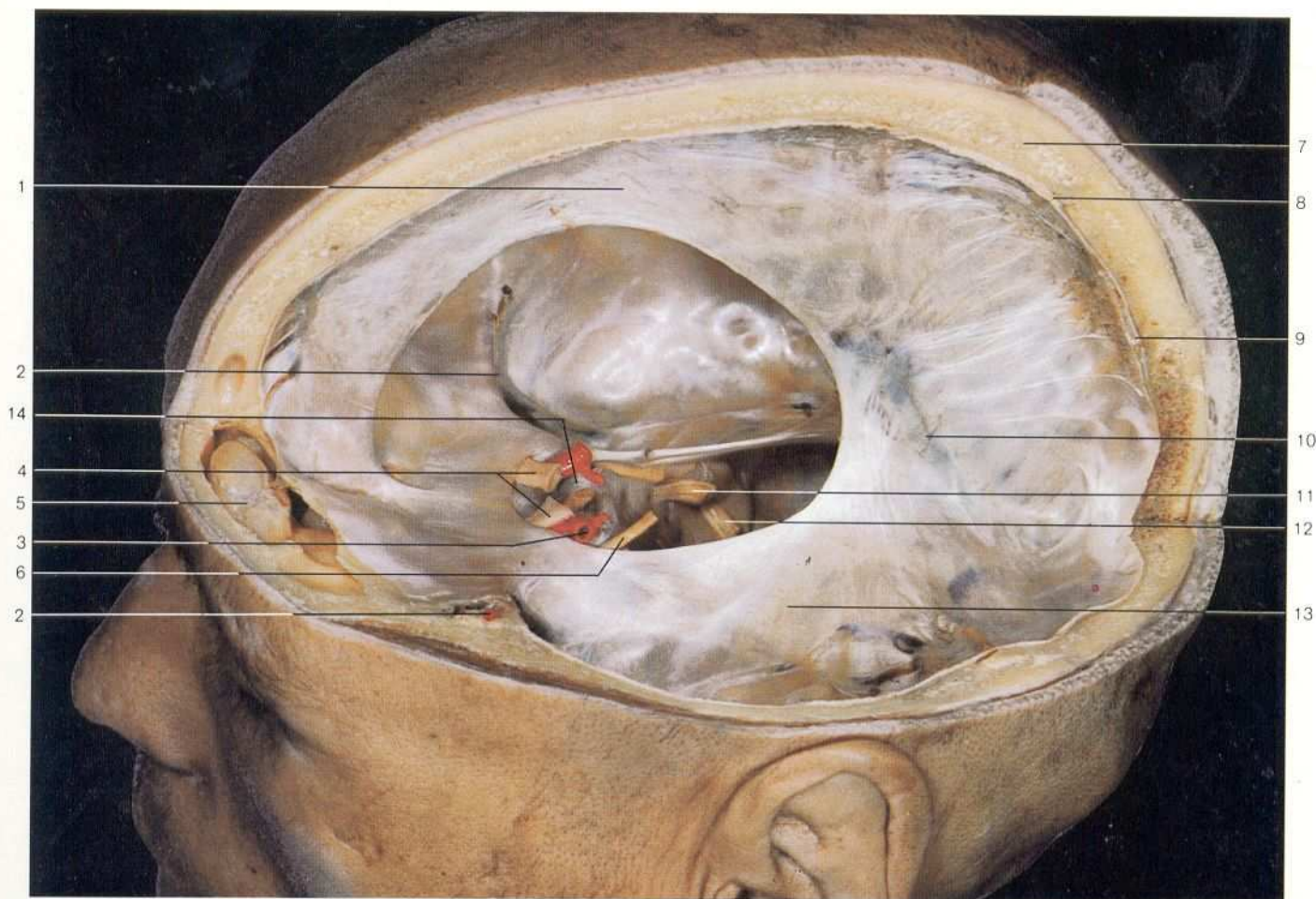
- 47 *Ductus submandibularis et m. genioglossus* (przewód podżuchowy i m. bródkowo-językowy)
- 48 *N. et m. geniohyoideus* (n. i m. bródkowo-gnykowy)
- 49 *M. mylohyoideus* (m. żuchwowo-gnykowy)
- 50 *M. digastricus – venter ant.* (m. dwubrzuścowy – brzusiec przedni)
- 51 *Os hyoideum* (kość gnykowa)
- 52 *M. thyrohyoideus* (m. tarczowo-gnykowy)
- 53 *M. omohyoides – venter sup.* (m. łopatkowo-gnykowy – brzusiec górny)
- 54 *M. sternohyoides* (m. mostkowo-gnykowy)
- 55 *A. maxillaris* (t. szczękowa)

- 21 *M. auricularis sup.* (m. uszny górny)
- 22 *Venter occipitalis m. occipitofrontalis* (brzusiec potyliczny m. potyliczno-czołowego)
- 23 *Rr. n. occipitalis maioris* (gałęzie nerwu potylicznego większego)
- 24 *A. et v. occipitalis* (t. i ż. potyliczna)
- 25 *N. occipitalis maior* (n. potyliczny większy)
- 26 *M. sternocleidomastoideus* (m. mostkowo-obojęzyczkowo-sutkowy)

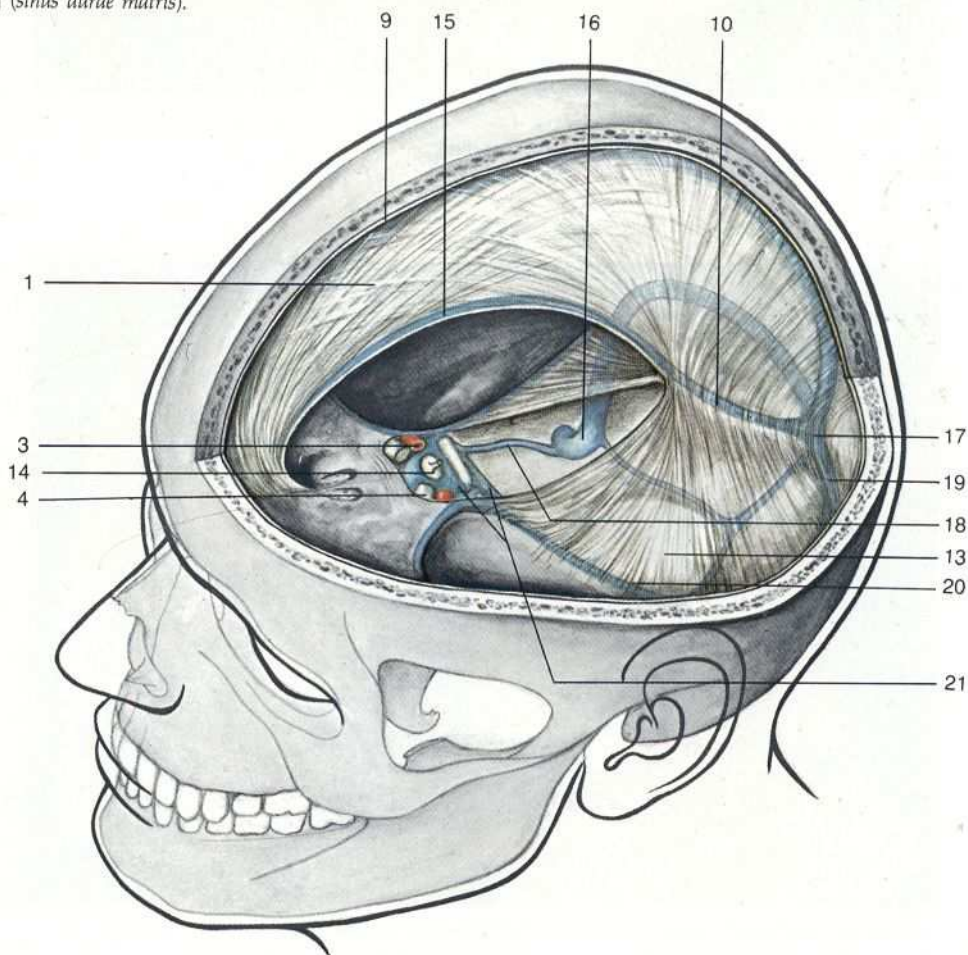
Przekrój strzałkowy przez środek czaszki.

1 <i>Falx cerebri</i> (sierp mózgu)	11 <i>Pons et falx cerebelli</i> (most i sierp mózdzku)	26 <i>Concha nasalis inf.</i> (małżowina nosowa dolna)
2 <i>Corpus callosum et septum pellucidum</i> (ciało modzelowate i przegroda przezroczysta)	12 <i>Medulla oblongata</i> (rdzeń przedłużony)	27 <i>Ostium pharyngeum tubae auditivae</i> (ujście gardłowe trąbki słuchowej)
3 <i>Fornix et for. interventriculare</i> (sklepienie i otwór międzykomorowy)	13 <i>Canalis centralis</i> (kanał środkowy)	28 <i>M. longitudinalis sup. linguae</i> (m. podłużny górny języka)
4 <i>Plexus choroideus ventriculi tertii</i> (splot naczyniówkowy komory trzeciej)	14 <i>Cisterna cerebellomedullaris</i> (zbiornik mózdkowo-rdzeniowy)	29 <i>M. verticalis linguae</i> (m. pionowy języka)
5 <i>Adhaesio interthalamica et ventriculus tertius</i> (zrost międzywzgórzowy i komora trzecia)	15 <i>Axialis – dens</i> (kręć obrotowy – zęb)	30 <i>Uvula</i> (języczek)
6 <i>Corpus pineale</i> (epiphysis) et <i>lamina tecti</i> (szyszynka i blaszka pokrywy)	16 <i>Medulla spinalis</i> (rdzeń kręgowy)	31 <i>M. genioglossus</i> (m. bródkowo-językowy)
7 <i>Aqueductus mesencephali</i> (wodociąg śródmózg.)	17 <i>Sinus sagittalis sup.</i> (zatoka strzałkowa górna)	32 <i>Pharynx – pars oralis</i> (gardło – część ustna)
8 <i>Corpus mamillare et a. basilaris</i> (ciało suteczkowate i t. podstawna)	18 <i>A. cerebri ant.</i> (t. przednia mózgu)	33 <i>Epiglottis</i> (nagłośnia)
9 <i>Sinus rectus</i> (zatoka prosta)	19 <i>Commissura ant.</i> (spoidło przednie)	34 <i>M. geniohyoideus</i> (m. bródkowo-gnykowy)
10 <i>Cerebellum et ventriculus quartus</i> (mózdzek i komora czwarta)	20 <i>Sinus frontalis</i> (zatoka czołowa)	35 <i>M. mylohyoideus</i> (m. żuchwowo-gnykowy)
	21 <i>Crista galli</i> (grzebień koguci)	36 <i>Os hyoideum</i> (k. grykowa)
	22 <i>Chiasma opticum</i> (skrzyżowanie wzrokowe)	37 <i>Plica vocalis et ventriculus laryngis</i> (fald głosowy i kieszonka krtaniowa)
	23 <i>Hypophysis</i> (przysadka)	38 <i>Oesophagus</i> (przełyk)
	24 <i>Concha nasalis sup.</i> (małżowina nosowa górna)	
	25 <i>Concha nasalis media et sinus sphenoidalis</i> (małżowina nosowa środk. i zatoka klinowa)	

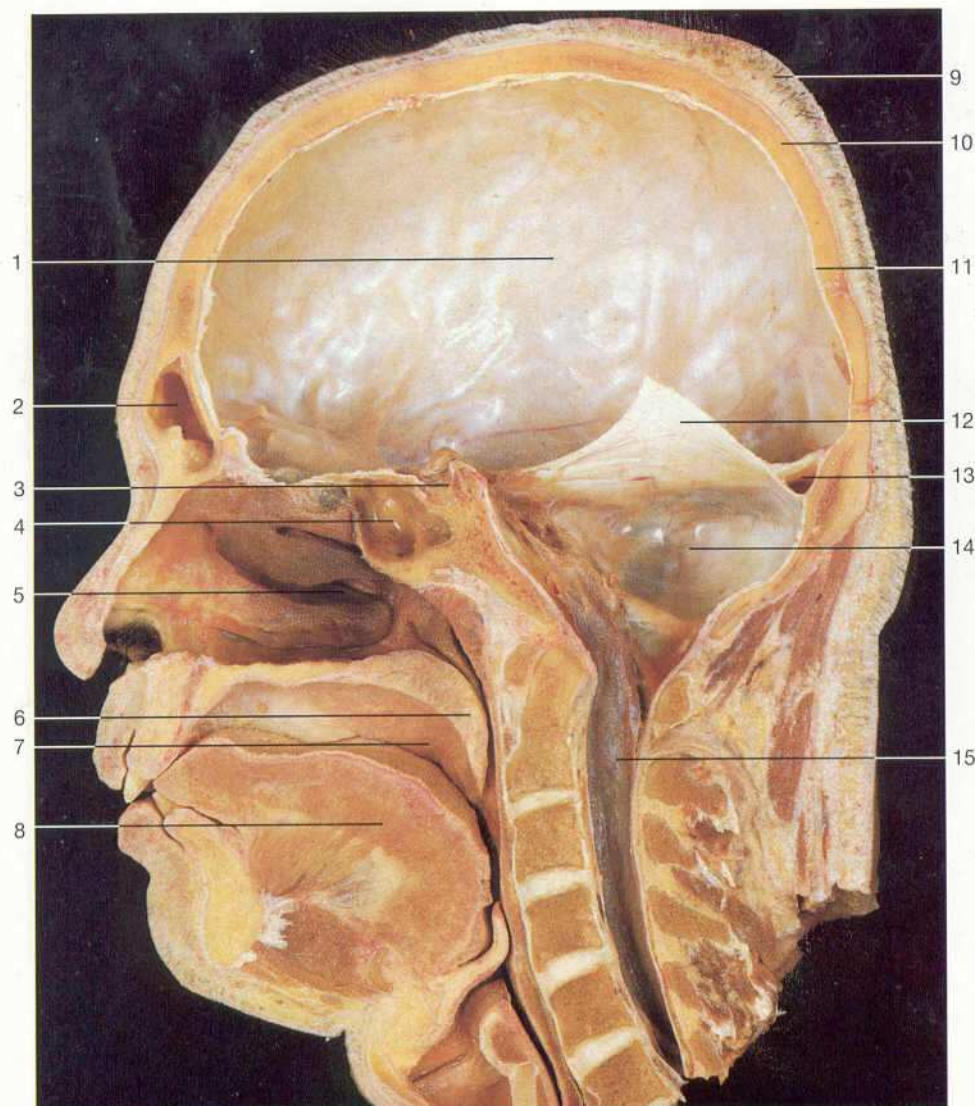

Opona twarda (*dura mater*) po usunięciu mózgu – widok po skosie z góry od przodu. Można rozpoznać: sierp mózgu (*falx cerebri*), namiot mózdzku (*tentorium cerebelli*) i zatoki opony twardej (*sinus durae matris*).

- 1 *Falx cerebri* (sierp mózgu)
- 2 *A. et v. meningea media* (t. i. ż. oponowa środkowa)
- 3 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.) – przecięta
- 4 *Nn. optici* – II (nerwy wzrokowe)
- 5 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)
- 6 *N. oculomotorius* – III (n. okoruchowy)
- 7 *Diploe* (śródkościę)
- 8 *Dura mater encephali* (opona twarda mózgowia)
- 9 *Sinus sagittalis sup.* (zatoka strzałkowa górna)
- 10 *Sinus rectus* (zatoka prosta)
- 11 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielny)
- 12 *N. facialis* – VII (n. twarzowy) et *n. vestibulocochlearis* – VIII (n. przedsionkowo-slimakowy)
- 13 *Tentorium cerebelli* (namiot mózdzku)
- 14 *Hypophysis* – infundibulum (przysadka – lejek)
- 15 *Sinus sagittalis inf.* (zatoka strzałkowa dolna)
- 16 *Sinus sigmoideus* (zatoka esowata)
- 17 *Confluens sinuum* (splew zatok)
- 18 *Sinus petrosus inf.* (zatoka skalista dolna)
- 19 *Sinus transversus* (zatoka poprzeczna)
- 20 *Sinus petrosus sup.* (zatoka skalista górna)
- 21 *Sinus cavernosus et intercavernosus* (zatoka jamista i międzylamista)

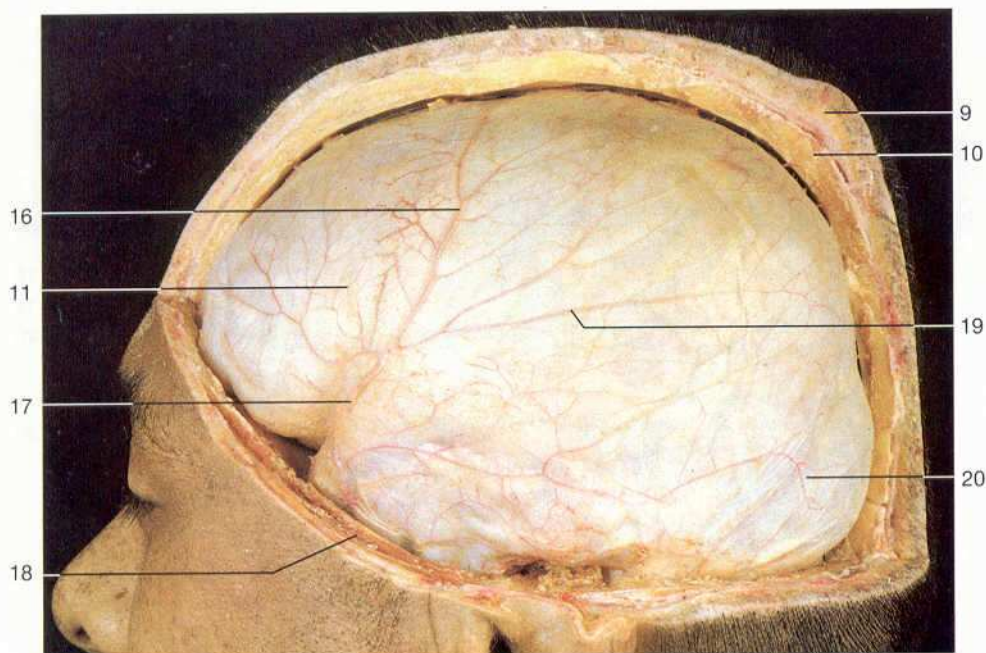

Opona twarda i zatoki opony twardej
(rys. schematyczny)

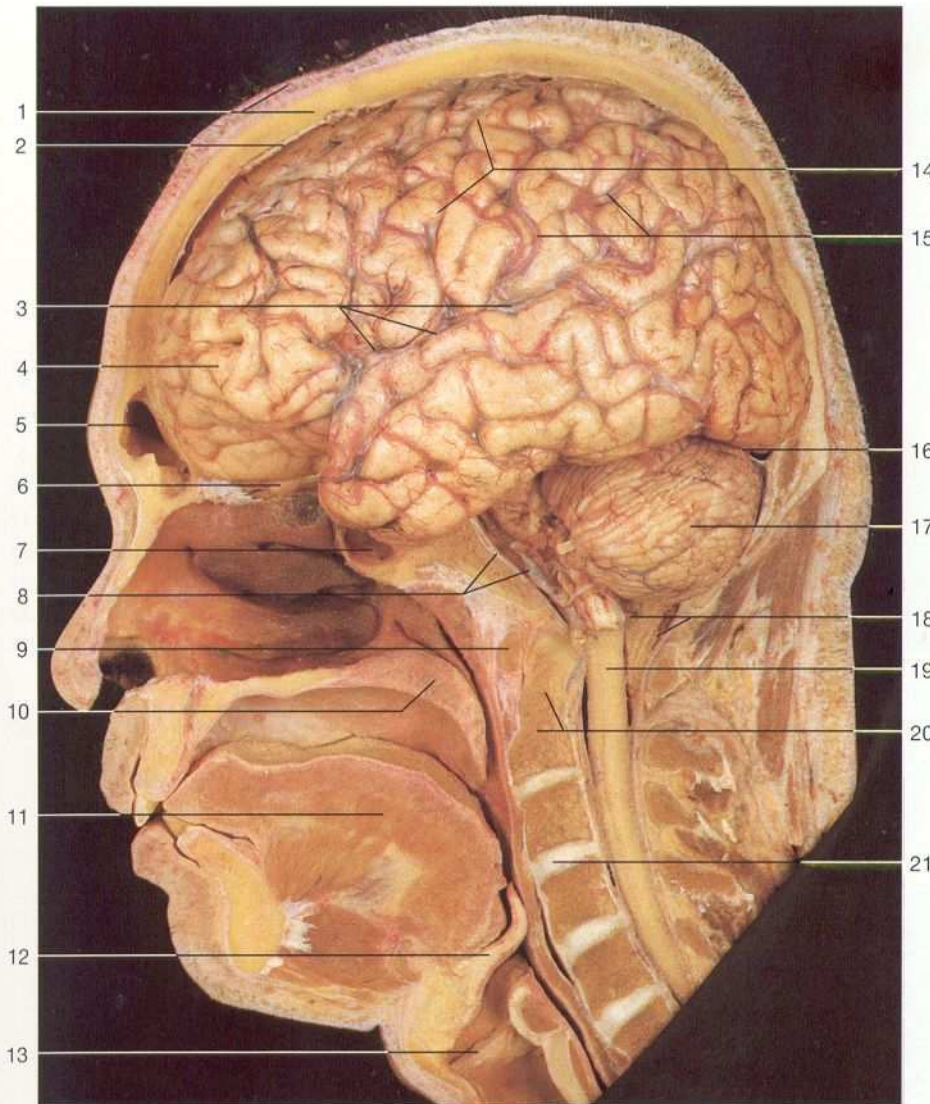

- 1 *Cavitas cranii et dura mater* (jama czaszki z oponą twardą)
- 2 *Sinus frontalis* (zatoka czołowa)
- 3 *Fossa hypophysialis et hypophysis* (dół przysadki i przysadka)
- 4 *Sinus sphenoidalis* (zatoka klinowa)
- 5 *Cavitas nasi* (jama nosowa)
- 6 *Palatum molle* (podniebienie miękkie)
- 7 *Cavitas oris* (jama ustna)
- 8 *Lingua s. glossa* (język)
- 9 *Cutis* (skóra)
- 10 *Calvaria* (sklepienie czaszki)
- 11 *Dura mater* (opona twarda)
- 12 *Tentorium cerebelli* (namiot mózdzku)
- 13 *Confluens sinuum* (spływ zatok)
- 14 Przestrzeń podnamiotowa
- 15 *Canalis vertebralis et medulla spinalis* (kanal i rdzeń kręgowy)
- 16 *R. frontalis a. et v. meningae mediae* (gałąź czołowa t. i ż. oponowej środkowej)
- 17 *A. meningea media* (t. oponowa środkowa)
- 18 *Diploe* (śródkość)
- 19 *R. parietalis a. et v. meningae mediae* (gałąź ciemieniowa t. i ż. oponowej środkowej)
- 20 *Polus occipitalis – hemisphaerium cerebri sin.* (biegun potyliczny – lewa półkula mózgu) – pokryty oponą twardą

Przekrój strzałkowy przez środek głowy. Przedstawiono oponę twardą (*dura mater*). Mózg i rdzeń zostały usunięte – widok prawej połowy.

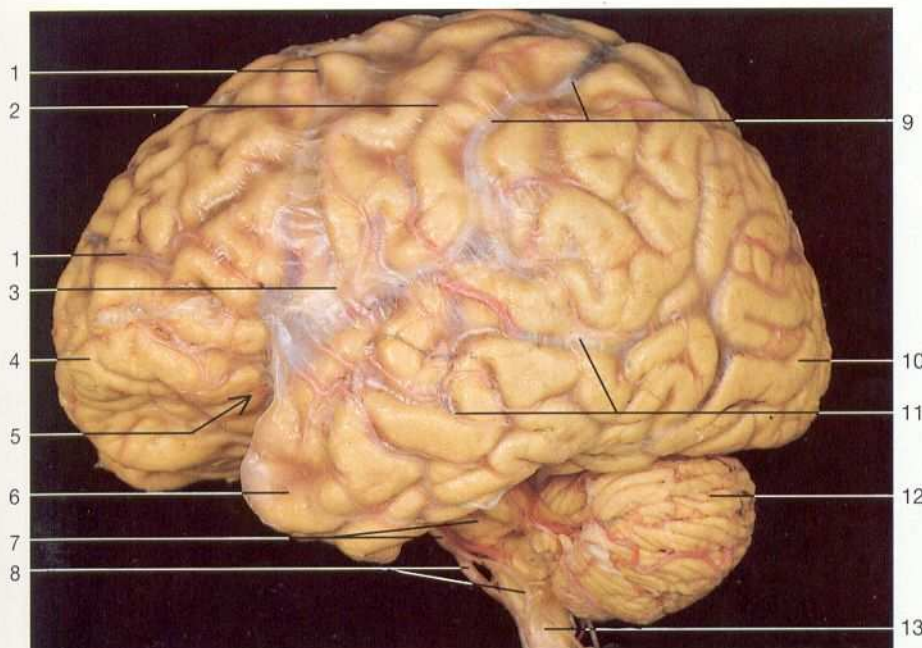

Opona twarda i naczynia oponowe. Odsłonięto lewą połowę sklepienia czaszki.

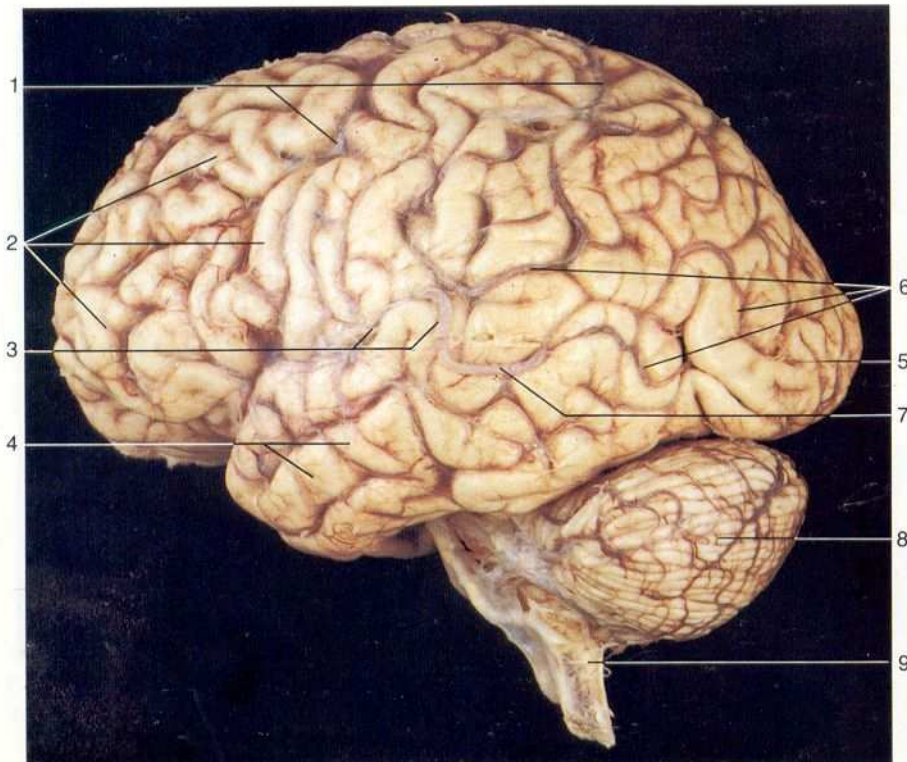
- 1 Calvaria (sklepienie czaszki) – i skóra głowy
- 2 Dura mater (opona twarda) – przecięta
- 3 Przebieg bruzdy bocznej (*sulcus lat.*)
- 4 **Lobus frontalis** (płat czołowy)
– pokryty oponą miękką (*pia mater*)
i pajęczynówką (*arachnoidea*)
- 5 Sinus frontalis (zatoka czołowa)
- 6 Bulbus olfactorius (opuszka węchowa)
- 7 Sinus sphenoidalis (zatoka klinowa)
- 8 Dura mater (opona twarda), *clivus* (stok)
et *a. basilaris* (t. podstawna)
- 9 Arcus ant. atlantis
(łuk przedni kręgu szczytowego) – przecięty
- 10 **Palatum molle** (podniebienie miękkie)
- 11 Lingua s. glossa (język)
- 12 Epiglottis (nagłośnia)
- 13 Plica vocalis (fald głosowy)
- 14 Przebieg bruzdy środkowej
(*sulcus centralis*)
- 15 Vv. cerebri superiores (żyły mózgu górne)
- 16 Tentorium (namiot) – przecięty
- 17 **Cerebellum** (mózdzek)
- 18 Cisterna cerebellomedullaris
(zbiornik mózdkowo-rdzeniowy)
- 19 Położenie otworu wielkiego
(*foramen magnum*) i rdzeń kręgowy
(*medulla spinalis*)
- 20 Dens axis (zab kręgu obrotowego)
- 21 Discus intervertebralis
(krążek międzykręgowy)

Preparat mózgu z oponą miękką (*pia mater*) i pajęczynówką (*arachnoidea*) *in situ*.
Głowę przepołowiono, pozostawiając mózg w całości.

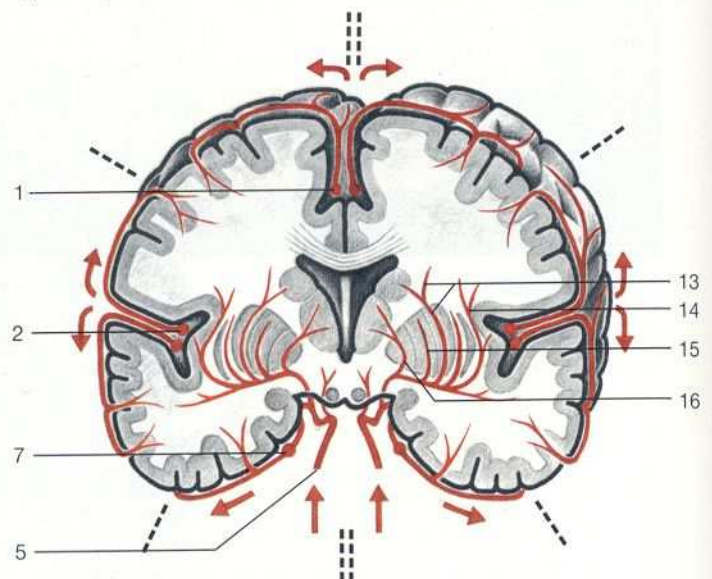
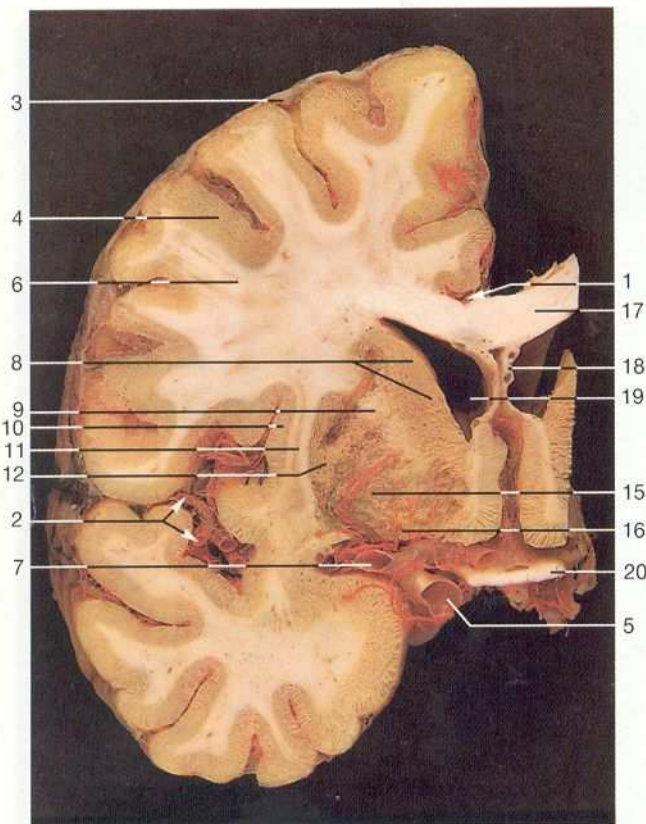
- 1 Vv. cerebri sup. (żyły mózgu górne)
- 2 Przebieg bruzdy środkowej
(*sulcus centralis*)
- 3 Przebieg bruzdy bocznej (*sulcus lat.*)
- 4 **Polus frontalis** (biegun czołowy)
- 5 *Sulcus lat.* (bruzda boczna) – strzałka
- 6 **Polus temporalis** (biegun skroniowy)
- 7 Pons et *a. basilaris* (most i t. podstawna)
- 8 Aa. vertebrales (tętnice kręgowie)
- 9 V. anastomotica sup. (żyła zespalająca górną)
- 10 Polus occipitalis (biegun potyliczny)
- 11 Vv. cerebri inf. (żyły mózgu dolne)
- 12 **Hemispherium cerebelli** (półkula mózdku)
- 13 Medulla oblongata (rdzeń przedłużony)

Mózg osłonięty oponą miękką. Płat czołowy jest skierowany w lewo.

- 1 Vv. cerebri sup. et lobus parietalis (żyły mózgu górne i płat ciemieniowy)
- 2 Lobus frontalis (płat czołowy)
- 3 V. cerebri media superf. et cisterna fossae lat. cerebri (ż. środkowa powierzchowna mózgu i zbiornik dołu bocznego mózgu)
- 4 Lobus temporalis (płat skroniowy)
- 5 Lobus occipitalis (płat potyliczny)
- 6 Vv. cerebri inf. et sulcus occipitalis transversus (żyły mózgu dolne i bruzda potyliczna poprzeczna)
- 7 V. anastomotica inf. (ż. zespalająca dolna)
- 8 Cerebellum (móżdżek)
- 9 Medulla oblongata (rdzeń przedłużony)

Mózg z oponą miękką (*pia mater*) i pajęczynówką (*arachnoidea*) – widok z boku. Żyły mózgu (*venae cerebri*) są niebieskie. Wyraźnie jest zaznaczony zbiornik dołu bocznego mózgu (*cisterna fossae lat. cerebri*). Płat czołowy (*lobus frontalis*) znajduje się po lewej stronie.

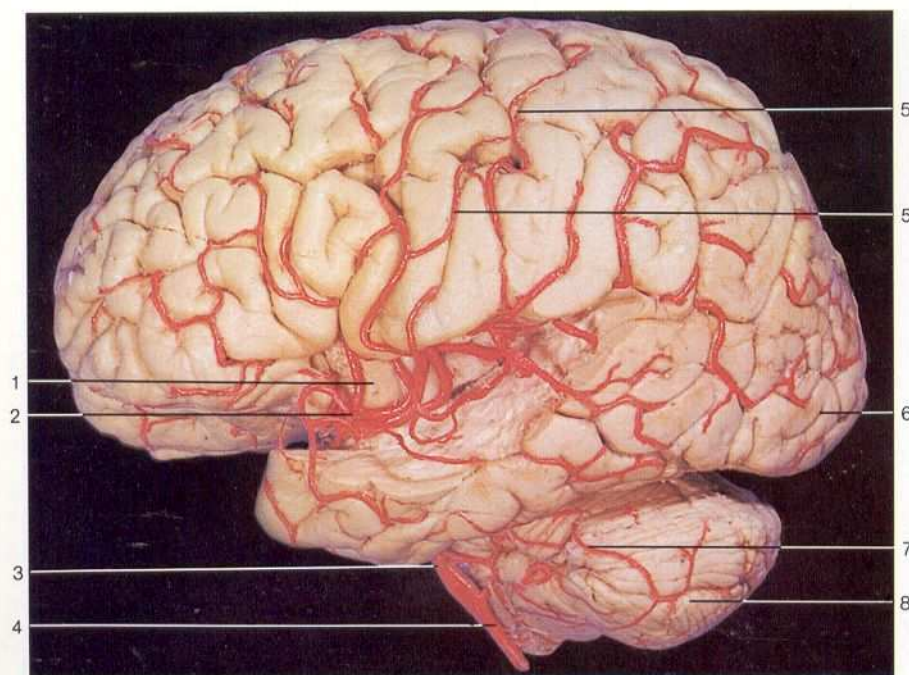
Przekrój czołowy korowych i śródmózgowych tętnic (rys. schematyczny). Liniami przerywanymi zaznaczono granice zaopatrywanych okolic. Strzałki wskazują kierunek przepływu krwi.

Przekrój czołowy prawej połowy mózgu z pajęczynówką, oponą miękką i naczyniami mózgowymi (nastrzykniętymi tworzywem sztucznym) – widok od przodu.

- 1 A. cerebri ant. (t. przednia mózgu)
- 2 A. cerebri media (t. środkowa mózgu)
- 3 Arachnoidea (pajęczynówka)
- 4 Cortex (kora)
- 5 A. carotis int. (t. szyjna wewn.)
- 6 Corpus medullare (ciało rdzenne)
- 7 A. cerebri post. (t. tylna mózgu)

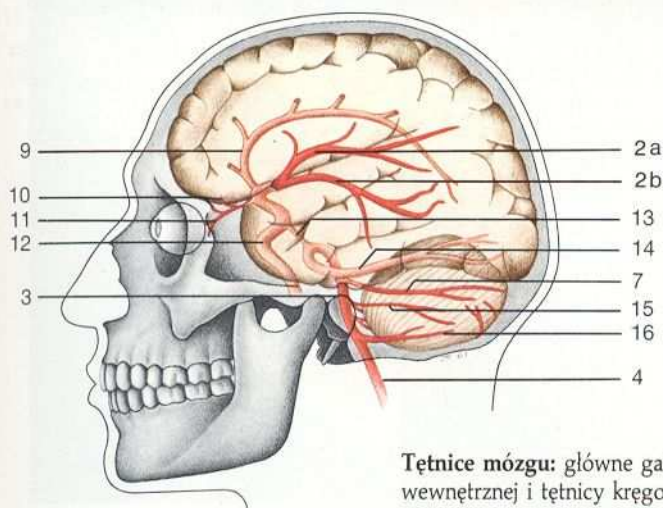
- 8 Nucl. caudatus (jądro ogoniaste)
- 9 Capsula interna (torebka wewn.)
- 10 Cortex insulae (kora wyspy)
- 11 Claustrum (przedmurze)
- 12 Putamen (lupina, skorupa)
- 13 A. striata post. (t. prążkowiowa tylna)
- 14 A. insularis (t. wyspowa)

- 15 Globus pallidus et a. pallidostriata (gąłka biała i t. gąłkowo-prążkowiowa)
- 16 A. thalamica (t. podwzgórzowa)
- 17 Corpus callosum (ciało modzelowate)
- 18 Septum pellucidum (przegroda przezroczysta)
- 19 Ventriculus lat. (komora boczna)
- 20 Chiasma opticum (skrzyżowanie wzrokowe)

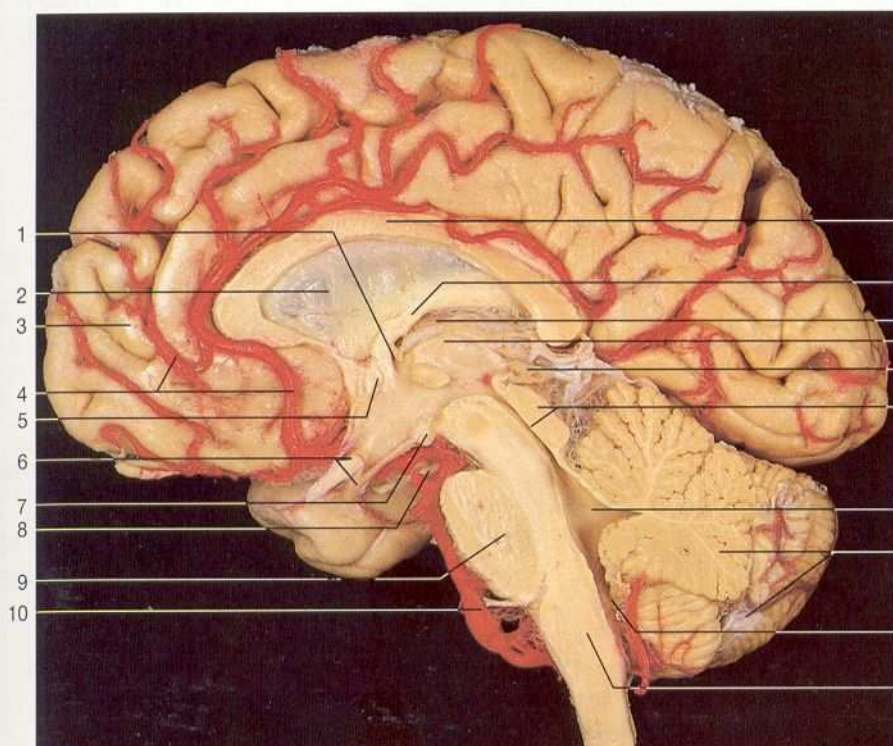

- 1 *Insula* (wyspa)
- 2 *A. cerebri media* (t. środkowa mózgu)
 - a) *rr. parietales* (gałęzie ciemieniowe)
 - b) *rr. temporales* (gałęzie skroniowe)
- 3 *A. basilaris* (t. podstawna)
- 4 *A. vertebralis* (t. kręgową)
- 5 *Sulcus centralis* (bruzda środkowa)
- 6 *Lobus occipitalis cerebri* (płat potyliczny mózgu)
- 7 *A. sup. cerebelli* (t. górna mózdzku)
- 8 *Cerebellum* (mózdzek)
- 9 *A. cerebri ant.* (t. przednia mózgu)
- 10 *Aa. ethmoidales* (tętnice sitowe)
- 11 *A. ophthalmica* (t. oczna)
- 12 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 13 *A. communicans post.* (t. łącząca tylna)
- 14 *A. cerebri post.* (t. tylna mózgu)
- 15 *A. inf. ant. cerebelli* (t. dolna przednia mózdzku)
- 16 *A. inf. post. cerebelli* (t. dolna tylna mózdzku)

8 Tętnice mózgu – widok z boku. Górną część płata skroniowego usunęto dla pokazania tętnicy środkowej mózgu i wyspy.

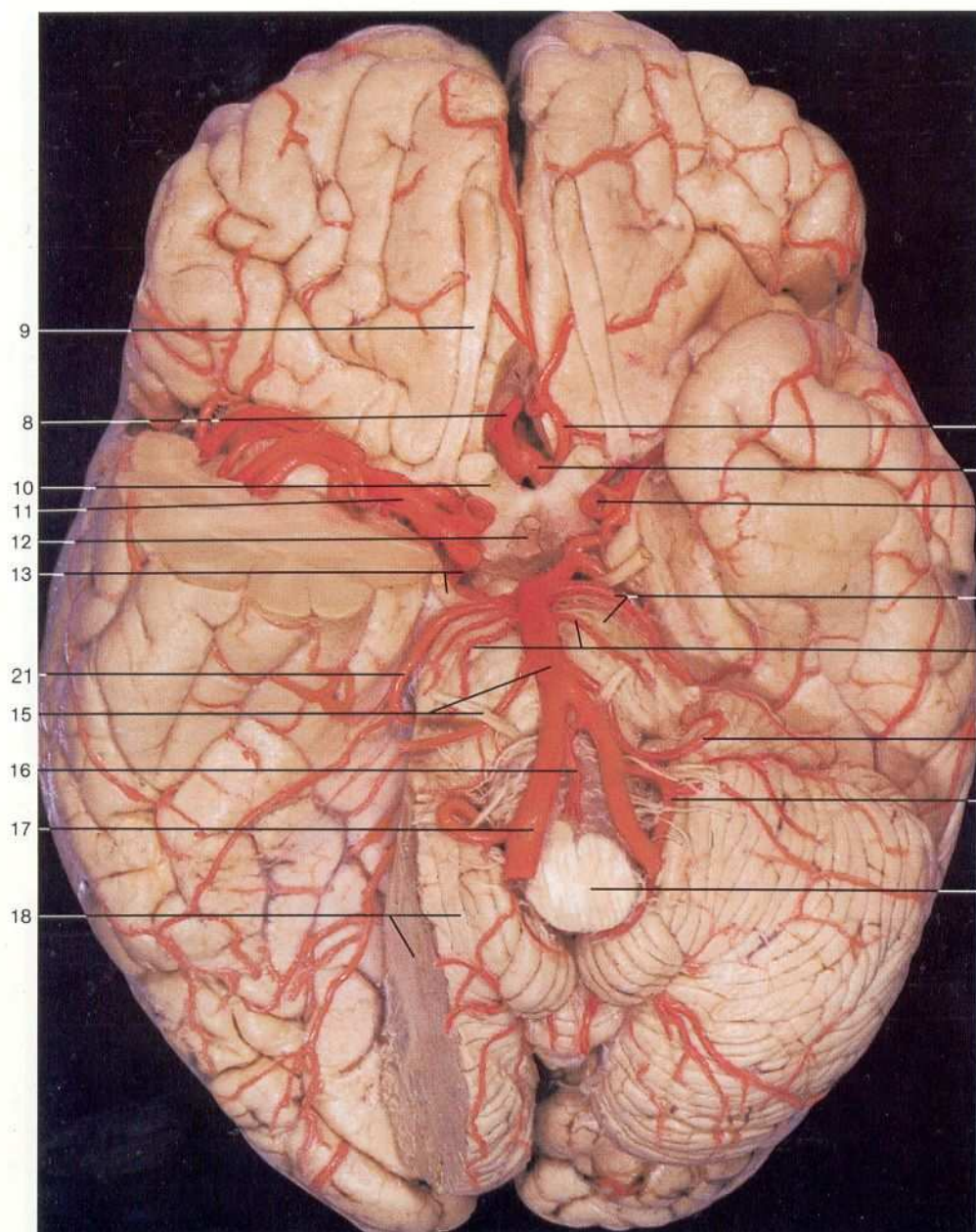

Tętnice mózgu: główne gałęzie tętnicy szyjnej wewnętrznej i tętnicy kręgowej.

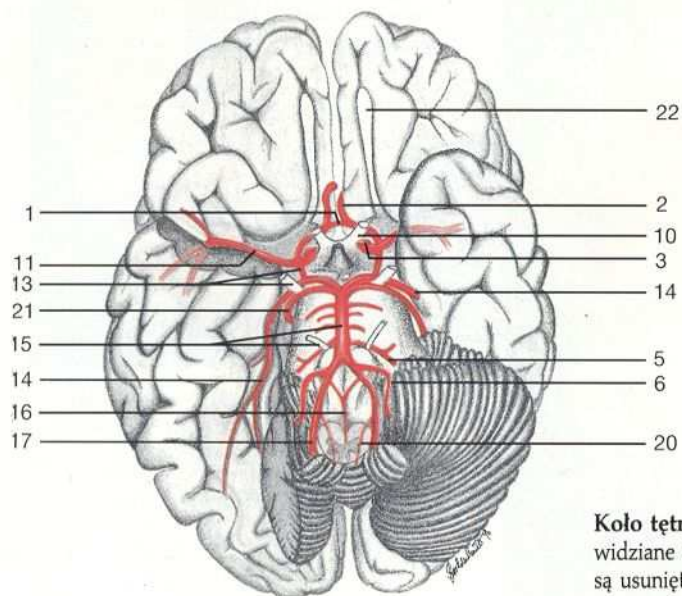
- 1 *For. interventriculare* (otwór międzykomorowy)
- 2 *Septum pellucidum* (przegroda przezroczysta)
- 3 *Lobus frontalis* (płat czołowy)
- 4 *A. cerebri ant.* (t. przednia mózgu)
- 5 *Commissura ant.* (spoidło przednie)
- 6 *Chiasma opticum et infundibulum* (skrzyżowanie wzrokowe i lejek)
- 7 *Corpus mamillare* (ciało suteczkowate)
- 8 *N. oculomotorius – III* (n. okoruchowy)
- 9 *Pons* (most)
- 10 *A. basilaris* (t. podstawna)
- 11 *Corpus callosum* (ciało modzelowate)
- 12 *Fornix* (sklepienie)
- 13 *Plexus choroideus* (splot naczyniówkowy)
- 14 *Ventriculus tertius* (komora trzecia)
- 15 *Corpus pineale* (szyszynka)
- 16 *Lamina tecti* (blaszka pokryw) et *aqueductus mesencephali* (wodociąg śródmózgowia)
- 17 *Ventriculus quartus* (komora czwarta)
- 18 *Cerebellum* (mózdzek), *arbor vitae* (drzewo życia) et *vermis* (robak)
- 19 *Apertura mediana ventriculi quarti – for. Magendii* (otwór pośrodkowy komory czwartej – otwór Magendiego)
- 20 *Medulla oblongata* (rdzeń przedłużony)

Przekrój strzałkowy przez środek mózgu: opona miękka i tętnice mózgu.

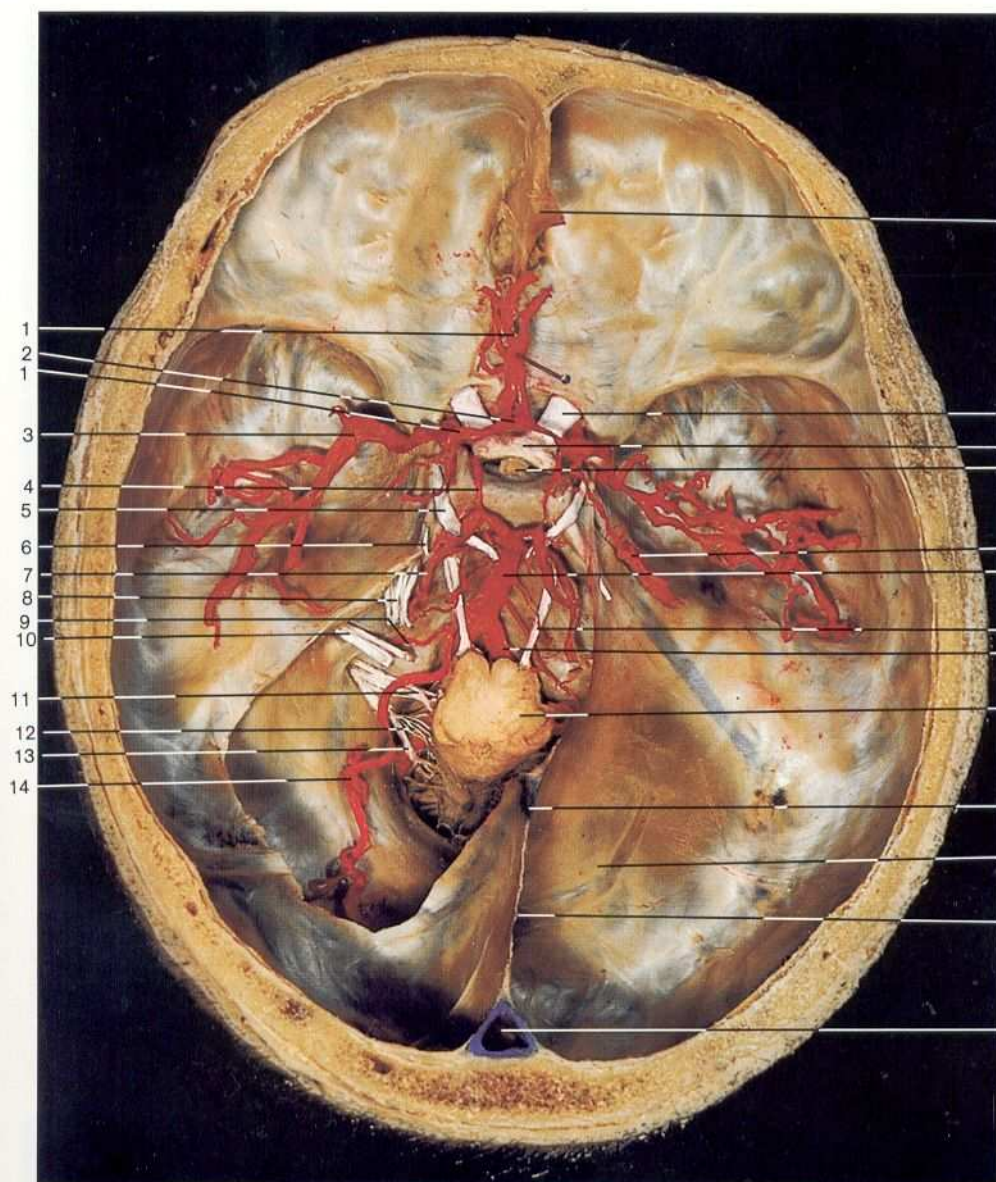

- 1 *A. communicans ant.*
(t. łącząca przednia)
- 2 *A. cerebri ant. sin.*
(t. przednia mózgu lewa)
- 3 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 4 *A. sup. cerebelli et pons*
(t. górna mózdzku i most)
- 5 *A. inf. ant. cerebelli*
(t. dolna przednia mózdzku)
- 6 *A. inf. post. cerebelli*
(t. dolna tylna mózdzku)
- 7 *Medulla oblongata*
(rdzeń przedłużony)
- 8 *A. cerebri ant. dext.*
(t. przednia mózgu prawa)
- 9 *Tractus olfactorius*
(pasmo węchowe)
- 10 *N. opticus – II* (n. wzrokowy)
- 11 *A. cerebri media*
(t. środkowa mózgu)
- 12 *Infundibulum* (lejek)
- 13 *A. communicans post.*
et *n. oculomotorius – III*
(t. łącząca tylna i n. okoruchowy)
- 14 *A. cerebri post.* (t. tylna mózgu)
- 15 *A. basilaris et n. abducens – VI*
(t. podstawna i n. odwodzący)
- 16 *A. spinalis ant.*
(t. rdzeniowa przednia)
- 17 *A. vertebralis* (t. kręgową)
- 18 *Cerebellum* (mózdzek)
- 19 *Rr. ad pontem* (gałęzie do mostu)
- 20 *A. spinalis post.* (t. rdzeniowa tylna)
- 21 *A. sup. cerebelli*
(t. górna mózdzku)
- 22 *Bulbus olfactorius*
(opuszka węchowa)

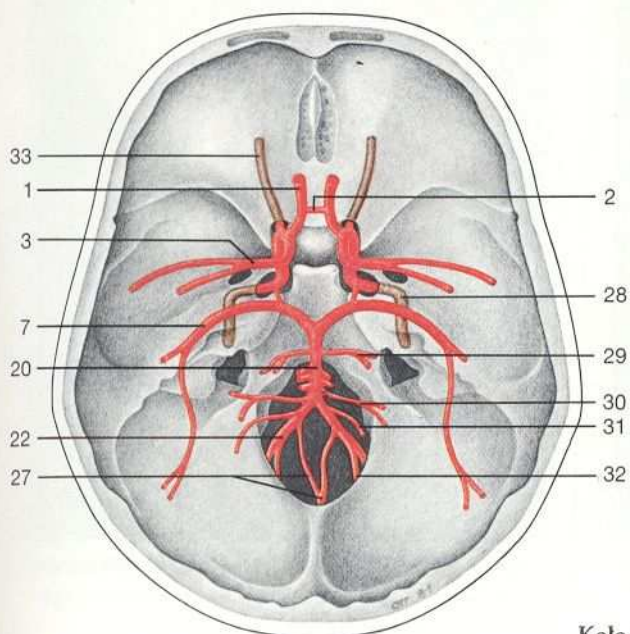
Tętnice mózgu – widok mózgu od dołu. Przednią część prawego płata skroniowego (*lobus temporalis dext.*) usunięto dla pokazania tętnicy środkowej mózgu (*a. cerebri media*). Prawa półkula mózdzku jest częściowo usunięta.

Koło tętnicze mózgu – Willisa (*circulus arteriosus cerebri – Willisii*) z mózgiem widziane od dołu. Prawa półkula mózdzku i przednia część płata skroniowego są usunięte (rys. schematyczny).

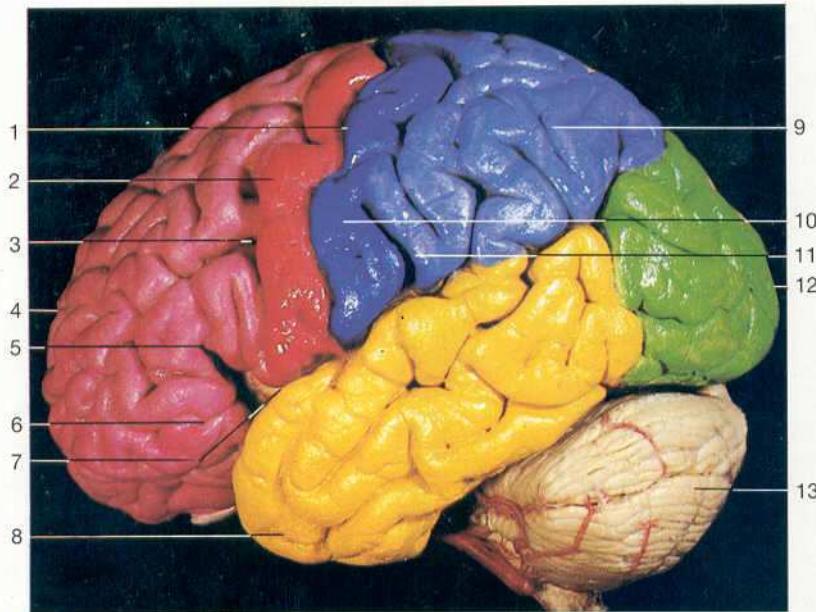

Podstawa czaszki, nerwy i naczynia mózgowa – widok od góry. Zwróć uwagę na koło tętnicze mózgu (*circulus arteriosus cerebri*).

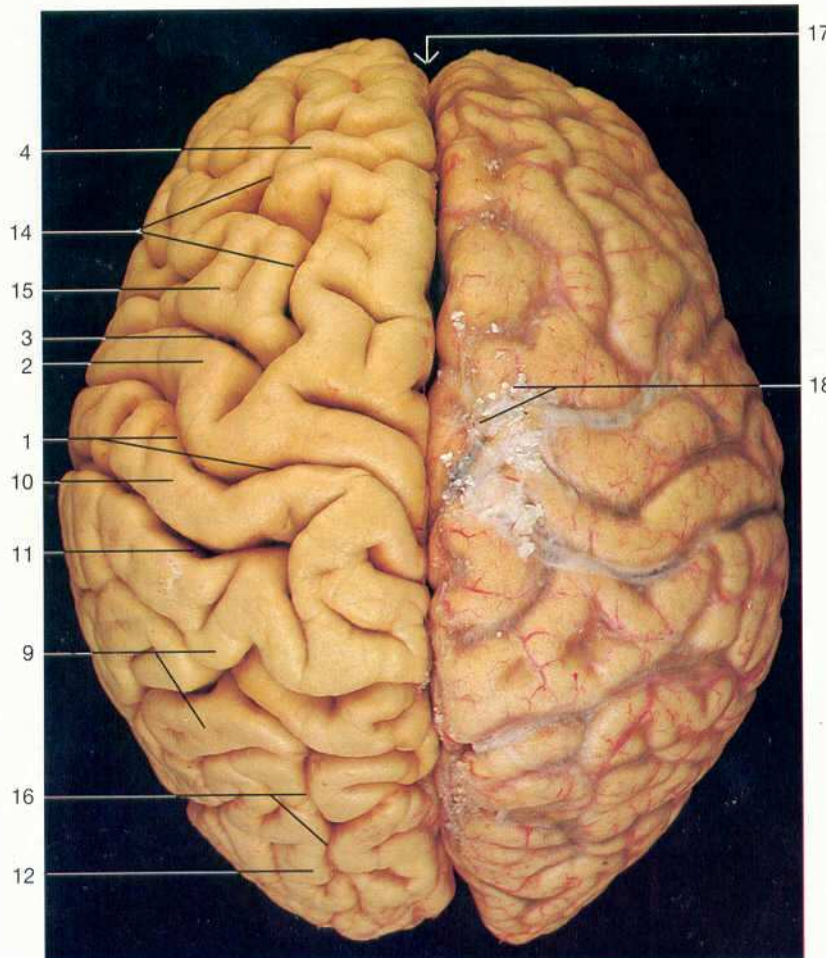
Koło tętnicze mózgu – widok od góry (rys. schematyczny).

- 1 *A. cerebri ant.* (t. przednia mózgu)
- 2 *A. communicans ant.* (t. łącząca przednia)
- 3 *A. cerebri media* (t. środkowa mózgu)
- 4 *A. communicans post.* (t. łącząca tylna)
- 5 *N. oculomotorius* – III (n. okoruchowy)
- 6 *N. trochlearis* – IV (n. błotkowy)
- 7 *A. cerebri post.* (t. tylna mózgu)
- 8 *N. trigeminus* – V (n. trójdzielny)
- 9 *A. labyrinthi* (t. błędnikowa)
- 10 *N. facialis* – VII (n. twarzowy) et *n. vestibulocochlearis* – VIII (n. przedsionkowo-slimakowy)
- 11 *N. glossopharyngeus* – IX (n. językowo-gardłowy) et *n. vagus* – X (n. błędny)
- 12 *N. hypoglossus* – XII (n. podjęzykowy)
- 13 *N. accessorius* – XI (n. dodatkowy)
- 14 *A. inf. ant. cerebelli* (t. dolna przednia mózdzku)
- 15 Przyczep sierpa mózgu (*falx cerebri*)
- 16 *N. opticus* – II (n. wzrokowy)
- 17 *Chiasma opticum* (skrzyżowanie wzrokowe)
- 18 *Infundibulum et hypophysis* (lejek i przysadka)
- 19 *A. choroidea ant.* et *plexus choroideus* (t. naczyniówkowa przednia i spłot naczyniówkowy)
- 20 *A. basilaris* (t. podstawna)
- 21 *N. abducens* – VI (n. odwodzący)
- 22 *A. vertebralis dext. et sin.* (t. kręgową prawą i lewą)
- 23 *Medulla oblongata* (rdzeń przedłużony) – powierzchnia przekroju
- 24 *Sinus sagittalis inf.* (zatoka strzałkowa dolna)
- 25 *Tentorium cerebelli* (namiot mózdzku)
- 26 *Sinus sagittalis sup. et confluens sinuum* (zatoka strzałkowa górna i spływ zatok)
- 27 *A. spinalis ant.* (t. rdzeniowa przednia)
- 28 *A. carotis int.* (t. szyjna wewn.)
- 29 *A. sup. cerebelli* (t. górna mózdzku)
- 30 *A. inf. ant. cerebelli* (t. dolna przednia mózdzku)
- 31 *A. inf. post. cerebelli* (t. dolna tylna mózdzku)
- 32 *A. spinalis post.* (t. rdzeniowa tylna)
- 33 *A. ophthalmica* (t. oczna)

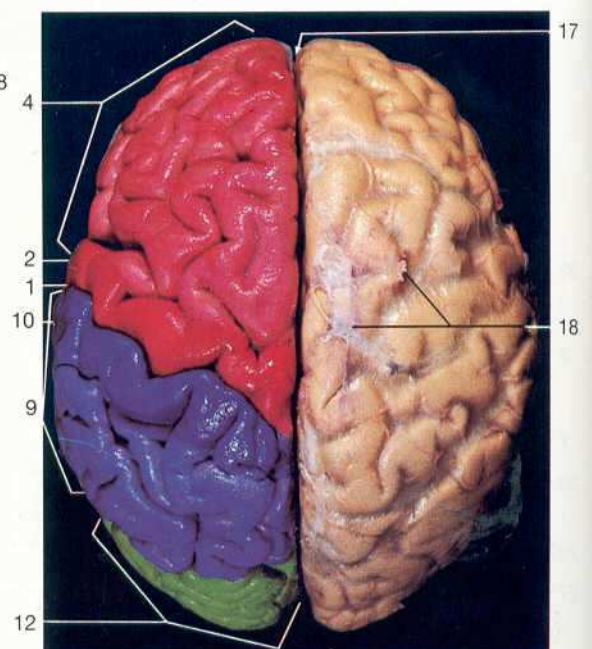

Lewa połowa mózgu – widok z boku.

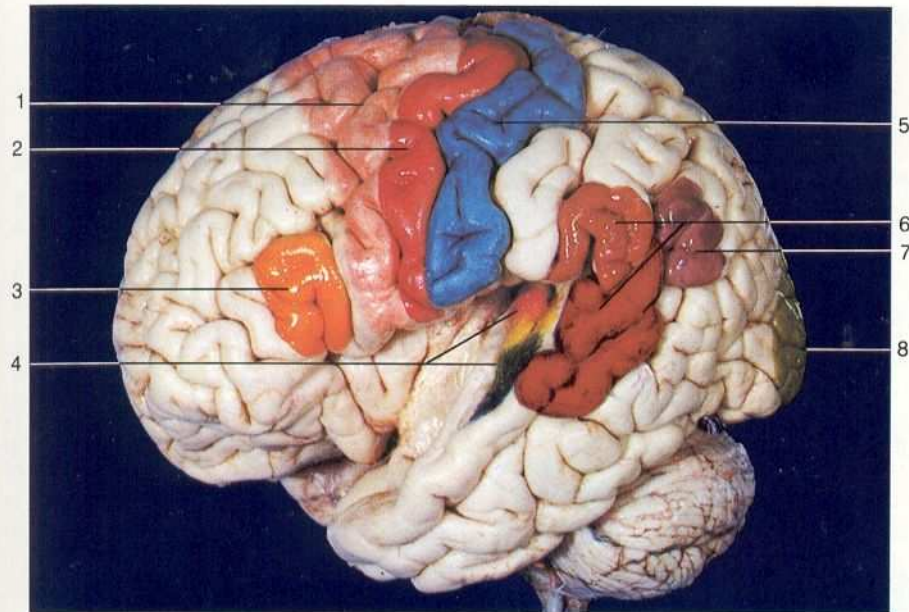
- 1 *Sulcus centralis* (bruzda środkowa)
- 2 *Gyrus praecentralis* (zakręt przedśrodkowy)
- 3 *Sulcus praecentralis* (bruzda przedśrodkowa)
- 4 **Lobus frontalis** (płat czołowy)
- 5 *R. ascendens* (gałąź wstępująca)
- 6 *R. ant.* (gałąź przednia)
- 7 *Sulcus lat.* (bruzda boczna)
- 8 **Lobus temporalis** (płat skroniowy)
- 9 **Lobus parietalis** (płat ciemieniowy)
- 10 *Gyrus postcentralis* (zakręt zaśrodkowy)
- 11 *Sulcus postcentralis* (bruzda zaśrodkowa)
- 12 **Lobus occipitalis** (płat potyliczny)
- 13 *Cerebellum* (mózdzek)
- 14 *Sulcus frontalis sup.* (bruzda czołowa górna)
- 15 *Gyrus frontalis med.* (zakręt czołowy środkowy)
- 16 *Sulcus lunatus* (bruzda półksiężycowata)
- 17 *Fissura longitudinalis cerebri* (szczelina podłużna mózgu)
- 18 *Granulationes arachnoideales* (ziarnistości pajęczynówki)

Półkule mózgu – widok od góry. Prawa półkula jest pokryta oponą miękką (*pia mater*) i pajęczynówką (*arachnoidea*).

- Czerwony – **lobus frontalis** (płat czołowy)
 Niebieski – **lobus parietalis** (płat ciemieniowy)
 Zielony – **lobus occipitalis** (płat potyliczny)
 Żółty – **lobus temporalis** (płat skroniowy)
 Ciemnoczerwony – *gyrus praecentralis* (zakręt przedśrodkowy)
 Ciemnoniebieski – *gyrus postcentralis* (zakręt zaśrodkowy)

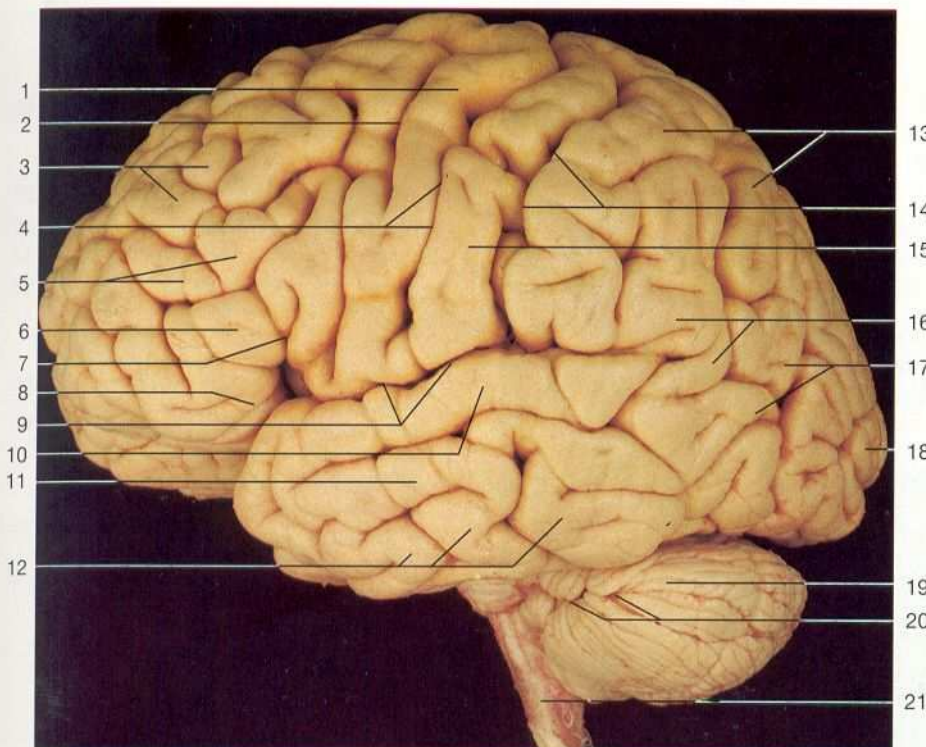

Półkule mózgu – widok od góry. Prawa półkula jest pokryta oponą twardą i pajęczynówką. Zwróć uwagę na ziarnistości pajęczynówki.

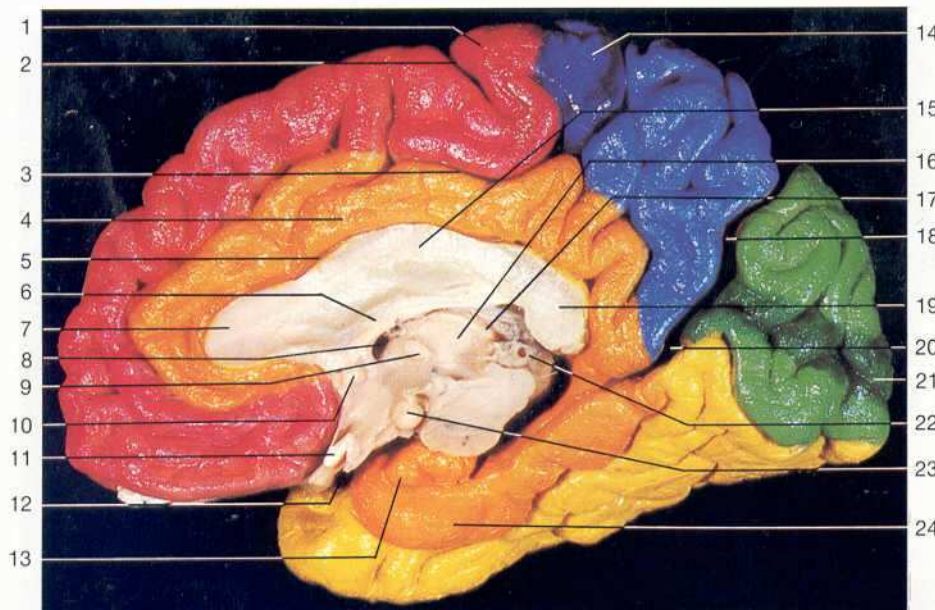
Lewa połowa mózgu – widok z boku. Najważniejsze pola korowe są zaznaczone różnymi kolorami. Wieczka zostały rozsunięte na boki, a bruzdę boczną rozszerzono dla pokazania wyspy (*insula*).

- 1 Pola korowe przedruchowe
- 2 Pola somatomotoryczne – zakręt przedśrodkowy (*gyrus praecentralis*)
- 3 Ośrodek ruchowy mowy (Broca)
- 4 Pola słuchowe pierwotne (czerwony – wysokie tony, niebieski – niskie tony)
- 5 Okolice czuciowa; pola somatosensoryczne – zakręt zaśrodkowy (*gyrus postcentralis*)
- 6 Ośrodek słuchowy mowy (Wernickego)
- 7 Trzeciorzędowe pola wzrokowe (ośrodek czytania)
- 8 Pierwotne ośrodki wzrokowe kory: ośrodek widzenia – okolica ostrogi (*area calcarina*)

Lewa połowa mózgu – widok z boku. Biegun czołowy jest skierowany w lewo.

- 1 *Gyrus praecentralis* (zakręt przedśrodkowy)
- 2 *Sulcus praecentralis* (bruzda przedśrodkowa)
- 3 *Gyrus frontalis sup.* (zakręt czołowy górny)
- 4 *Sulcus centralis* (bruzda środkowa)
- 5 *Gyrus frontalis med.* (zakręt czołowy środkowy)
- 6 *Gyrus frontalis inf.* (zakręt czołowy dolny)
- 7 *R. ascendens* (gałąź wstępująca)
- 8 *R. anterior* (gałąź przednia)
- 9 *R. posterior* (gałąź tylna)
- 10 *Gyrus temporalis sup.* (zakręt skroniowy górny)
- 11 *Gyrus temporalis med.* (zakręt skroniowy środkowy)
- 12 *Gyrus temporalis inf.* (zakręt skroniowy dolny)
- 13 *Lobulus parietalis sup.* (placik ciemieniowy górny)
- 14 *Sulcus postcentralis* (bruzda zaśrodkowa)
- 15 *Gyrus postcentralis* (zakręt zaśrodkowy)
- 16 *Gyrus supramarginalis* (zakręt nadbrzeżny)
- 17 *Gyrus angularis* (zakręt kątowy)
- 18 *Lobus occipitalis* (płot potyliczny)
- 19 *Cerebellum* (móżdżek)
- 20 *Fissura horizontalis cerebelli* (szczelina pozioma móżdżku)
- 21 *Medulla oblongata* (rdzeń przedłużony)

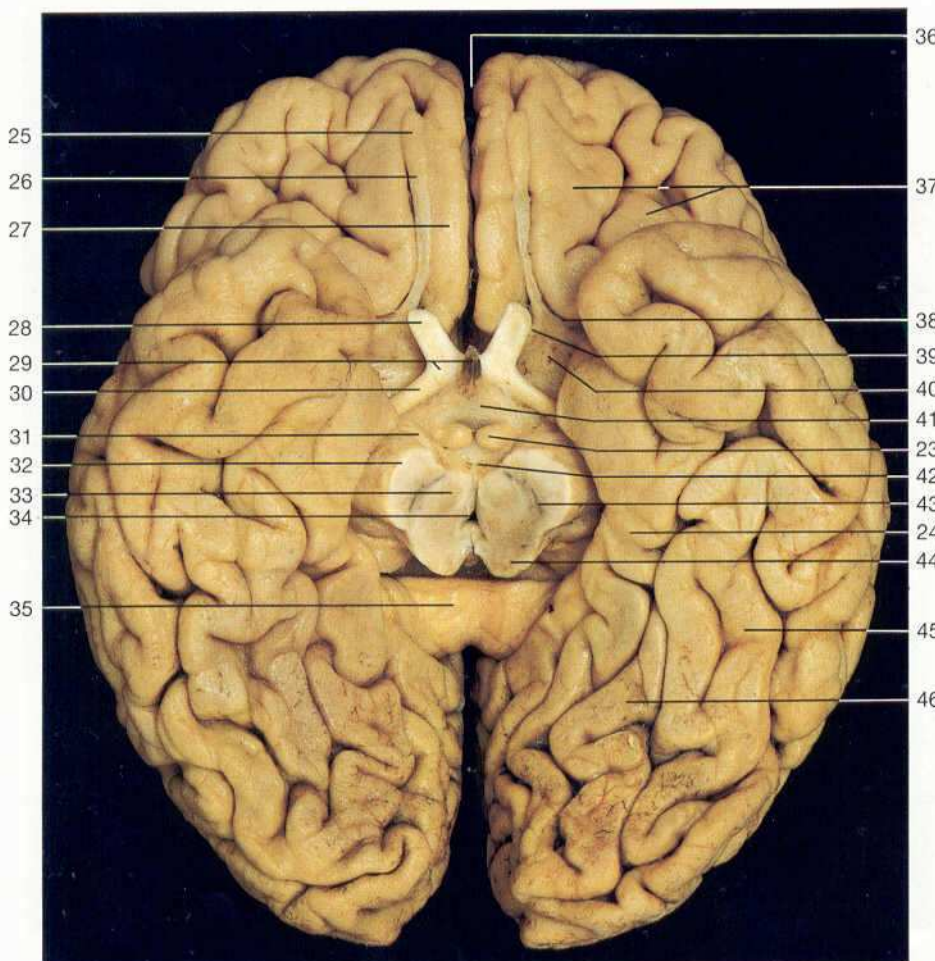

Prawa półkula mózgu – widok od strony przyśrodkowej. Biegun czołowy jest skierowany w lewo. Śródmózgowie zostało przecięte, mózdzek i dolną część pnia mózgowego usunięto.

Czerwony – *lobus frontalis* (płat czołowy)
 Niebieski – *lobus parietalis* (płat ciemieniowy)
 Zielony – *lobus occipitalis* (płat potyliczny)
 Żółty – *lobus temporalis* (płat skroniowy)
 Ciemnoczerwony – *gyrus praecentralis* (zakręt przedśrodkowy)

Ciemnoniebieski – *gyrus postcentralis* (zakręt zaśrodkowy)
 Pomarańczowy – *gyrus cinguli* et *gyrus parahippocampalis* (zakręt obręczy i hipokampa)

- 1 *Gyrus praecentralis* (zakręt przedśrodkowy)
- 2 *Sulcus praecentralis* (bruzda przedśrodkowa)
- 3 *Sulcus cinguli* (bruzda obręczy)
- 4 *Gyrus cinguli* (zakręt obręczy)
- 5 *Sulcus corporis callosi* (bruzda ciała modzelowatego)
- 6 *Fornix* (sklepienie)
- 7 *Genu corporis callosi* (kolano ciała modzelowatego)
- 8 *For. interventricular* (otwór międzykomorowy)
- 9 *Adhesio interthalamica s. massa intermedia* (zrost międzywzgórzowy)
- 10 *Commissura ant.* (spoidło przednie)
- 11 *Chiasma opticum* (skrzyżowanie wzrokowe)
- 12 *Infundibulum* (lejek)
- 13 *Uncus hippocampi* (hak hipokampa)
- 14 *Gyrus postcentralis* (zakręt zaśrodkowy)
- 15 *Truncus corporis callosi* (pień ciała modzelowatego)
- 16 *Ventriculus tertius et thalamus* (komora trzecia i wzgórze)
- 17 *Stria medullaris* (prążek rdzenny)
- 18 *Sulcus parietooccipitalis* (bruzda ciemieniowo-potyliczna)
- 19 *Splenium corporis callosi* (płat ciała modzelowatego)
- 20 Połączenie bruzdy ostrogowej (*sulcus calcarinus*) z bruzdą ciemieniowo-potyliczną (*sulcus parietooccipitalis*)
- 21 *Polus occipitalis* (biegun potyliczny)
- 22 *Corpus pineale* (szyszynka)
- 23 *Corpus mamillare* (ciało suteczkowate)
- 24 *Gyrus parahippocampalis* (zakręt hipokampa)
- 25 *Bulbus olfactorius* (opuszka węchowa)
- 26 *Tractus olfactorius* (pasmo węchowe)
- 27 *Gyrus rectus* (zakręt prosty)
- 28 *N. opticus* (n. wzrokowy)
- 29 *Infundibulum et chiasma opticum* (lejek i skrzyżowanie wzrokowe)
- 30 *Tractus opticus* (droga wzrokowa)
- 31 *N. oculomotorius* (n. okoruchowy)
- 32 *Crus cerebri* (odnoga mózgu)
- 33 *Nucleus ruber* (jądro czerwienne)
- 34 *Aqueductus mesencephali* (wodociąg śródmózgowia)
- 35 *Corpus callosum* (ciało modzelowate)
- 36 *Fissura longitudinalis cerebri* (szczelina podłużna mózgu)
- 37 *Gyrus orbitalis* (zakręt oczodołowy)
- 38 *Radix lat. tractus olfactorii* (korzeń boczny pasma węchowego)
- 39 *Radix med. tractus olfactorii* (korzeń przyśrodkowy pasma węchowego)
- 40 *Tuberculum olfactorium et substantia perforata ant.* (guzek węchowy i istota dziurkowana przednia)
- 41 *Tuber cinereum* (guz popielaty)
- 42 *Fossa interpeduncularis* (dół międzykonarowy)
- 43 *Substantia nigra* (istota czarna)
- 44 *Lamina tecti* (blaszka pokryw)
- 45 *Gyrus occipitotemporalis lat.* (zakręt potyliczno-skroniowy boczny)
- 46 *Gyrus occipitotemporalis med.* (zakręt potyliczno-skroniowy przyśrodkowy)

Półkule mózgu – widok od dołu. Śródmózgowie zostało przecięte, mózdzek i dolną część pnia mózgu usunięto. Biegun czołowy znajduje się u góry.